

วารสาร ศึกษาศาสตร์ มมร

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

MBU EDUCATION JOURNAL

เผยแพร่งานวิชาการ

งานวิจัยด้านการบริหารการศึกษา ด้านการสอนภาษาไทย
ด้านการสอนภาษาอังกฤษ ด้านการสอนพระพุทธศาสนา
ด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านการประถมศึกษา

การศึกษา

สังคมศาสตร์

ศาสนาและปรัชญา

[ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2566
VOL 11 NO 1 (2023) วารสารศึกษาศาสตร์ มมร]

9 772408 199006

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร MBU Education Journal

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2566
Vol. 11 No. 1 January – June 2023

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านการศึกษานักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์
3. เพื่อนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานุรักษ์ตามวิถีของการศึกษาศาสตร์เชิงพระพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
248 หมู่ 1 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

การเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

(ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน)
(ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม)

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด J.PRINT ถนนมหาราช แขวงพระบรมหาราชวัง เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร 10200

ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้ ได้รับการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
เฉพาะสาขาวิชาหรือมีความสัมพันธ์ การตีพิมพ์จะต้องได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการเป็น

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.

พระมหาฉัตรชัย สุตตตชโย, ผศ.ดร.

พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

พระศรีวินยาภรณ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

พระครูศรีวิธานสุนทร, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

พระครูวินัยธรสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ.

พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรชี, ดร

ดร.กฤตสุชิน พลเสน

ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว

ผศ.ดร.ดำรงค์ เบญจศิริ

พระมหาขวัญชัย สิริโร, ดร.

รศ.นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์

ผศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

ผศ.ดร.อาชว์ฤทธิ์ น้อมนิยม

ผศ.ดร.โกวิท พิมพ์พวง

รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปรามนอก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฝ่ายประสานงานและฝ่ายจัดการ

พระจักรพรรดิ์ จกภทโท, ดร

นายชนมกร ประไกร

พระมหาเกรียงไกร สิริวฑฒโน

นายมงคล สารินทร์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระราชรัตนมงคล, ผศ.ดร.

พระปริยัติสารเวที, ดร.

พระครูสุนทรธรรมโสภณ, รศ.ดร.

พระมหาวิระศักดิ์ อภินนทเวที, ดร.

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศ.ดร.องอาจ นัยพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์	นักวิชาการอิสระ
รศ.ดร.อุษาพร กลิ่นเกษร	มหาวิทยาลัยรังสิต
รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.อำพล บุคตาสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.ชนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รศ.ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรธริรัญ	มหาวิทยาลัยมหิดล
รศ.ดร.เอกนถุณ บางท่าไม้	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
	เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.บุญมี พรรษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.เชาวลิต ผู้ภักดี	นักวิชาการอิสระ
ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ จันทร์อยู่	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.อดุลย์ ไกรเล็กทิม	นักวิชาการอิสระ
ดร.ครรชิต แสนอุบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.นฤมล พระใหญ่	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.สุมิตรา ด่านพานิชย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ผศ.ดร.ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์	สถาบันเทคโนโลยีนิวตริตรวมทั้งการศึกษา
	และการวิจัยแห่งสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.วาปี คงอินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผศ.ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.พิชิตบูลย์ กาญจนพิพิธ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.มงคล จิตรโสภิน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.วิสิทธิ์ มะณี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ดร.สมชาย เทพแสง	มหาวิทยาลัยเกริก
ดร.นรินาถ จุลเนียม	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ดร.อรัญญา เขียวหรี	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
	เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

ดร.มนัสวี ศรีนนท์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

พระศรีวินยาภรณ์, ดร.

พระสุทธิสารเมธี, ดร.

พระศรีวัชรวาที, ผศ.ดร.

พระครูเมธีวัชรภรณ์, ผศ.ดร.

พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ

พระมหาวิเชียร ธมมวชิโร, ดร.

พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.

พระมหาอรุณ ปญญารุณ

พระครูวินัยธรสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ.

พระมหาอรรถ รัตนบุญ, ดร.

พระครูปลัดสุรวุฒิ จันทบุญ, ดร.

พระมหาวราสยะ วราสโย, ดร.

พระมหาไกรวรรณ ชินทตโตโย, ดร.

พระครูปลัดสุวัฒนสังจคุณ, ดร.

พระครูวินัยธรเจริญ ทนตจิตโต, ดร.

พระมหาสมศักดิ์ ธนบุญ

พระมหาเกรียงไกร สิริวฑฒโน

พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรชี, ดร.

พระบุญฤทธิ์ อภิบุญโณ

พระจักรพัชร์ จกภทโท, ดร.

รศ.ดร.สุกิจ ชัยมุกลี

รศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์

ดร.ชัตติยา ตัวงสำราญ

ผศ.ดร.ดำรงค์ เบญจศิริ

ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตอีสาน

วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาลัยศรีธรรมมาโคกราช
 วิทยาลัยอิสาน
 วิทยาลัยร้อยเอ็ด
 วิทยาลัยร้อยเอ็ด
 วิทยาลัยร้อยเอ็ด
 วิทยาลัยลำนานา
 วิทยาลัยลำนานา
 วิทยาลัยลำนานา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยศรีลำนช้าง
 วิทยาลัยศรีลำนช้าง
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยอิสาน
 วิทยาลัยอิสาน
 วิทยาลัยอิสาน

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม - มิถุนายน 2566) ได้จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการ การศึกษาของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจในทั่วไป และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการด้านการศึกษาร่วมยังนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาเชิงพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านการศึกษา โดยบทความทุกเรื่องได้ผ่านการพิจารณาครั้งกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลายสถาบันการศึกษา โดยบทความวิชาการ บทความวิจัยประจำฉบับนี้ มีงานเขียนที่ความน่าสนใจประกอบไปด้วยข้อบทความวิจัยและบทความวิชาการที่สามารถนำไปสู่กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ของนักวิจัยและนักวิชาการ เป็นผลงานที่มีคุณภาพผ่านการอ่านตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำเรื่องละ 3 ท่านเป็นอย่างน้อย เพื่อให้ได้บทความที่มีคุณภาพ นำเสนอต่อผู้ที่มีความสนใจนำไปต่อยอดความรู้ที่มีอยู่เดิม จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ฉบับนี้ จะมีคุณค่าทางวิชาการที่แผ่หลาย มีประโยชน์โดยส่วนรวมต่อนักวิชาการศึกษา บุคคลทั่วไป และครูอาจารย์ เป็นอย่างยิ่ง

พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

ผลการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นฐานเพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการผลิตวิดิทัศน์ สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย สำหรับนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	
The Effects of Blended Teaching Through Project-Based Learning to Enhance Video Production Ability for Presentation in Multimedia for Diploma Vocational	
ผู้เขียน : ปัทมกร บุตรศรี, เกณณ บางท่าไม้.....	11
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร	
Factors Affecting Teacher Participation in Academic Administration of the Special Education Center, Cantral Bangkok	
ผู้เขียน : สุพันธุ์ เชิดฉั่น, ธารินทร์ รสานนท์.....	23
การเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	
Writing for Everyday Communication	
ผู้เขียน : พระมหานรินทร์ ประสมพงศ์, พระมหาสมศักดิ์ ทองบ่อ.....	39
การบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในเขตจังหวัดพิษณุโลก	
The Network Party Administration to the Excellence of Education Management for Children with Special Needs in Phitsanulok	
ผู้เขียน : ชูศักดิ์ ศิริเชียงใหม่, อนุชา ภูมิสิทธิพร, ศิริวิมล ใจงาม, สุวัชร ช่างพินิจ, นิธิพัฒน์ บุชบาดี, ชัยญญาภัค บุญฤทธิ์, อุทัย ไทยกรณ์.....	52
การสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 เพื่อเป็น แนวทางพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย	
A Synthesis of Research on Code of Teaching Ethics During Year 2010 – 2021 as a Guideline for Development the Learning Organization of Princess Chulabhorn Science High Schools	
ผู้เขียน : ชมพูพราว มิ่งมงคล, อุษาพร เสวกวิ.....	69
การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาราชบุรี	
Student Affairs Management of Kururatrangsarit School under the Ratchaburi Secondary Educational Service Area Office	
ผู้เขียน : นายยุทธนา เลิศคลัง, ชัตติยา ดั่งสำราญ.....	83

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

The Factors Affecting 21st Century Thinking Skills in Thinking with Judgment and Problem Solving according to Professional Standards of the Students of the Royal Thai Army Cadet School.

ผู้เขียน : ชายแดน บุญลือ, ชนาธิป พรกุล.....104

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

Desired Characteristics of Primary School Directors in Mueang Samut Sakhon District Under Samut Sakhon Primary Education Service Area Office

ผู้เขียน : กฤติเดช สิงห์ตุ้ย, ธารินทร์ รสานนท์.....117

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

Factors Relating to Parental Involvement in Promoting Learning of Special Needs Students in Central Special Education Centers

ผู้เขียน : กฤติเดช สิงห์ตุ้ย, ธารินทร์ รสานนท์.....131

ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Survey the Intellectual and Jazz Achievement, Frequency, Math Tests from the 3rd Year Polya's Destructive Knowledge Survey (5Es) System

ผู้เขียน : ชนารรณ คำอ่อน, เกษณี ผลประพุดิ.....141

การพัฒนาครูเชิงพลวัตสู่โลก VUCA

Development of Teachers with Dynamics to VUCA World

ผู้เขียน : วิไลลักษณ์ ธนาภิรุณ, มัทนา วังนอมศักดิ์.....154

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของ โรงเรียนช่างฝีมือทหารให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0

The Guldelines for the Development for Competency in Speclallzed Education Management of the Millitary Craftsman School in Accordance of Thailand 4.0.

ผู้เขียน : ธรรมรัตน์ คงสมศักดิ์, ไพฑูรย์ โพธิสาร.....172

ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

The Study Academic Achievement and Creative Abilities with Project-based Learning Management

ผู้เขียน : วรชัย ศรีธรรม, อีรศักดิ์ อินทรมาศย์.....192

ศึกษาชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านสติปัญญา ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของมอนเตสซอรี

The Study a Montessori-Themed Educational Game Activity Series that Promotes Early Childhood Cognitive Abilities

ผู้เขียน : กษมา แสงวิฑูรย์, กรุณา ลิ้มประเสริฐ.....207

ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาระบบภาพของนักเรียน โรงเรียนช่างฝีมือทหาร จากการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site

A Study of the Academic Achievement of the Visual System Course of the Students of the Military Craftsman School Form Teaching with Online Lessons Google Site Web

ผู้เขียน : ชรรมรัตน์ อยู่รุ่ง1, นีรนาท จุลเนียม2, อมรา เล็กเริงสินธุ์.....223

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง

Teachers' Participation in Academic Administration of Private Schools of Noen Phra Group under Rayong Education Office

ผู้เขียน : ไกรสิทธิ์ ดิบุรณ์, ชารินทร์ รสานนท์.....238

การจัดการศึกษาปฐมวัยในยุค New Normal

Early Childhood Education Management in the New Normal Era

ผู้เขียน : ดวงพร ปานะพราหม.....254

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตราง กระบี่

An Application of Buddhadhamma Principles for Academic Administration in Educational Institutions under the Secondary Educational Service Area Office Trang Krabi.

ผู้เขียน : นิศารัตน์ สุวรรณภักดี,ทิพมาศ เสวตวรโชติ, สันติ อุณจะนำ.....270

การศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

The Study of The Education Inequality Factors Affecting to Student's Education Achievement under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat

ผู้เขียน : นิธิศ วงศ์ตุลาการ, สรัญญา แสงอัมพร, สันติ อุณจะนำ.....285

ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมต่อการพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกในนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์

The Effect of an Online Group Counseling Program based on Cognitive Behavioral Therapy Theory on the Development of Proactive Coping Among Dental Assistant Students.

ผู้เขียน : ภัทรีธิชา ช้างต่อ, อมราพร สุรการ, สิทธิพร ครามานนท์.....299

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีม ตามทัศนะของครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2**

The Relation between Changing Leadership and Teamwork by the Teacher Vision under Primary
Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2

ผู้เขียน : ศิริลักษณ์ ชนะดี, สันติ อุณจะนำ, สรัญญา แสงอัมพร.....314

**การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระ
ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7**

Learning Managment in the 21st Century of Teacher Phrapariyattidhamma School , General
Education Department under the Office of the Phrapariyattidhamma Education Area Department
of General Education Area 7

ผู้เขียน : อัครเดช กุหลาบ, พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ.....328

**การบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน**

The School Administration in The Education Sandbox under the Office of the Basic Education
Commission

ผู้เขียน : สงวน อินทร์รักษ์.....340

**การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น**

Learning Management in the 21st Century of Teachers at Prapariyattidhamma School under
General Education Department

ผู้เขียน : หนึ่งฤทัย แก้วกิ่ง, พระครูธรรมภาณีสมัย.....355

**การศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับ
ประถมศึกษา**

A Study of Factors in Choosing Board Games for Teaching and Learning Management of
Elementary School Teachers

ผู้เขียน : สุประภา วิวัฒนวงศ์, สุชานาถ โทณสุวรรณ.....371

เทคโนโลยีสร้างสรรค์: ตัวอย่างการนำไปใช้ในสถานศึกษา

Creative Technology: A Practical Guide to Educational Institution

ผู้เขียน : พรทิพา ชนะโยธาม, เนติ เฉลยวาเรศ, พระมหาเกรียงไกร สิริวิพัฒน์ (เพ็ชสังคาค), วสันต์ เกษงาม.....387

การพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์

The Development of the Basic Objective Test Analysis Program for Online Examination

ผู้เขียน : วงศ์วรรณ บุญวัฒน์.....398

ผลการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการผลิตวิดิทัศน์ สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย
สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ปภักร บุตรศรี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อีเมล : floksawreken@gmail.com

เอกนถน์ บางท่าไม้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อีเมล : floksawreken@gmail.com

Received : June 26, 2022 Revised : January 16, 2023 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการผลิตวิดิทัศน์ 2) ประเมินความสามารถการผลิตสื่อวิดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย และ 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี 1 ห้องเรียน จำนวน 34 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานการผลิตสื่อวิดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดปัญหา 2) การวางแผนการทำงาน 3) การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล 4) การลงมือปฏิบัติ และ 5) การนำเสนอข้อมูล 2. ผลงานการผลิตวิดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 21.0$) 3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74)

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน, การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน,
การผลิตวิดิทัศน์

The Effects of Blended Teaching Through Project-Based Learning To Enhance Video Production Ability for Presentation in Multimedia for Diploma Vocational

Papangkon Bootsri

Faculty of Education, Silpakorn University

E-mail : floksawreken@gmail.com

Ekharin Bangthamai

Faculty of Education, Silpakorn University

E-mail : floksawreken@gmail.com

Abstracts

The purposes of this research were to 1) develop integrated teaching and learning activities through organizing project-based learning as a production base for video media for presentation in multimedia of high vocational certificate students 2) assess students' ability to produce videos for multimedia presentations at the high vocational certificate students and 3) study students' satisfaction of integrated teaching and learning through project-based learning management.

The results of this research were as follow: 1. The results of the development of integrated teaching and learning activities through project-based learning management as a base for video production for presentation in multimedia for high vocational certificate students. There are 5 steps as follows: 1) problem determination 2) work planning 3) information search and preparation 4) action and 5) presentation. 2 .The video production for multimedia presentations by high vocational certificate students in good level ($\bar{X} = 21.0$) 3) The students' satisfaction toward integrated teaching and learning activities through project-based learning management was at good level ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74)

Keywords: Blended Learning, Project-Based Learning, Video Production

บทนำ

การจัดการศึกษา 4.0 เป็นแนวคิดตามความพยายามของรัฐบาลที่มีความมุ่งมั่นในการนำ “โมเดลประเทศไทย 4.0” หรือ “Thailand 4.0” มาใช้เพื่อผลักดันประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ซึ่งการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนตามแนวทาง Thailand 4.0 ได้นั้น ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งการศึกษาไทยยุค 4.0 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่งผู้ที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนของประเทศมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับประเทศไทย 4.0 นั้นคือ ครู (เริงชัย พะจุฒ, 2560 : 95)

การที่ครูจะสามารถปฏิบัติงานการสอนได้ดีเหมาะสมกับการศึกษาไทยยุค 4.0 ขึ้นอยู่กับความสามารถในการผสมผสานกับศาสตร์อื่น ๆ ว่าด้วยการสอนกับศิลปะของการสอนเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการสอนสูงสุด ซึ่งวิธีสอน/เทคนิคการสอนของครูไม่สามารถกล่าวได้ว่า วิธีใดเป็นวิธีสอนที่ดีที่สุดเพราะการเรียนการสอนนั้นจะต้องขึ้นกับองค์ประกอบหลายประการ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องตัดสินใจเลือกวิธีการสอนตามความเหมาะสมของสภาพที่เป็นอยู่ ควรนำเทคนิคต่าง ๆ มากระตุ้นและปลุกเร้าเพื่อเลือกดูความสนใจของผู้เรียน โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาที่กำหนดให้และการเลือกวิธีการสอนนั้น ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายวิธีและสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละสถานการณ์และแต่ละสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการสอนมีหลากหลายรูปแบบ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน (ปวีรพรต สมนึก, 2558 : 87)

การเรียนการสอนรายวิชาการผลิตสื่อวีดิทัศน์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี มีความท้าทายสูงชันมากในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคการศึกษาไทยยุค 4.0 นั่นเอง เนื่องจากการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ มีอาจารย์ประจำวิชาเป็นผู้บรรยายโดยใช้สื่อเพาเวอร์พอยท์และมีเอกสารประกอบการสอนนั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นชินอยู่แล้ว ประกอบด้วยโดยลักษณะเนื้อหาของวิชาการผลิตสื่อวีดิทัศน์มีลักษณะที่ต้องอาศัยทักษะทั้งด้านความจำและการคิดวิเคราะห์อย่างมากจึงทำให้ผู้เรียนเกิดอาการเบื่อหน่ายและมีผลงานในการเรียนโดยภาพรวมลดลง ดังนั้น จึงควรมีการค้นคว้าวิธีการสอนแบบใหม่ทดแทนแบบเดิมที่ผู้เรียนคุ้นเคยและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนให้สามารถเรียนได้อย่างมีความสุข ซึ่งสุพรรณิ คำนันท์ (2552 : 4) กล่าวว่า ในการเรียนในห้องเรียนแบบดั้งเดิมที่น่าเบื่อและไม่ได้ผลลัพธ์ที่ดี จึงได้ถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นการเรียนแบบบูรณาการให้ใช้เทคโนโลยีทางการสอนในทุกรูปแบบเข้าด้วยกัน จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดและบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าการเติมเต็มให้กับการเรียนการสอนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ผู้เรียนมั่นใจและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการปฏิบัติงาน

รู้จักการทำงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การเรียนด้วยการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาช่วยในการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงบทเรียนได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้บูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยการนำเอาการเรียนแบบโครงงานเป็นฐาน สื่อวีดิทัศน์ และเว็บไซต์มาจัดรูปแบบการเรียนอย่างหลากหลายวิธีมาให้ผู้เรียน เรียนกับผู้สอนในห้องปกติในการเรียนแบบโครงงานเป็นฐานควบคู่กับสื่อวีดิทัศน์เป็นรายกลุ่ม และให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์ที่ผู้สอนจัดเตรียมให้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความหลากหลายในการเรียนรู้และยังเป็นการทบทวนบทเรียนด้วย โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ในการผลิตสื่อวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดียโดยการนำการเรียนแบบโครงงานเป็นฐานคู่กับการนำเทคโนโลยีผ่านเว็บไซต์เข้ามาช่วยผสมผสานจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากที่สุด และในการจัดการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าวยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการพัฒนาตนเองให้ทันกับเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน และทำให้ผู้สอนมีการพัฒนาวิธีการสอนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันอีกด้วย ผู้วิจัยได้เห็นถึงปัญหาและสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ในอนาคตของการศึกษาจึงได้ทำการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อประโยชน์สำหรับการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานการผลิตสื่อวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
2. เพื่อศึกษาความสามารถการผลิตสื่อวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการผลิตสื่อวีดิทัศน์ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

วิธีการศึกษา

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน รวมมีนักเรียนทั้งหมด 72 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เป็นนักศึกษาที่เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี 1 ห้องเรียน จำนวน 34 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ระยะเวลาในการวิจัย ระยะเวลาเรียนมีทั้งสิ้น 11 สัปดาห์ โดยแบ่งเป็นการปฐมนิเทศทำความเข้าใจ จากนั้นเริ่มการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนการรู้แบบผสมผสานด้วยการ

จัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน วิชาการผลิตสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 9 สัปดาห์ และในสัปดาห์สุดท้ายเป็นการทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน 2) แบบวัดความสามารถในการผลิตสื่อวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการศึกษา

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานการผลิตสื่อวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักการตัดต่อวีดิทัศน์และอุปกรณ์เพื่อตัดต่อวีดิทัศน์ มีทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการตัดต่อวีดิทัศน์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป มีทักษะในการเตรียมสัญญาณภาพเพื่อนำเข้าแปลงสัญญาณ เรียงลำดับตัดต่อ ลำดับภาพ รวมทั้งมีทักษะในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการบันทึกเสียง การบันทึกเสียง เสียงประกอบ เสียงบรรยายและการผลิตสื่อวีดิทัศน์ และมีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ ภาควิชาปฏิบัติการตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดปัญหา 2) การวางแผนการทำงาน 3) การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล 4) การลงมือปฏิบัติ และ 5) การนำเสนอข้อมูล

2. ผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยนักศึกษาทำการแบ่งกลุ่มผลิตสื่อวีดิทัศน์ในหัวข้อเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ในหัวข้อเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว จำนวน 34 คน แบ่งเป็น 8 กลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ผลงานการผลิต วีดิทัศน์	คะแนนรวม								คะแนน เฉลี่ย
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6	กลุ่ม 7	กลุ่ม 8	
1. ด้านการ ออกแบบ	9	9	6	7	8	9	6	6	7.5
1.1 ความชัดเจนใน การสื่อความหมาย ของวีดิทัศน์	3	2	2	2	2	2	2	2	2.1
1.2 ความชัดเจน	2	2	2	2	2	2	2	1	1.9

ของเสียบรรยาย/ เสียงดนตรี									
1.3 ความเหมาะสม ของสีตัวอักษร/คำ บรรยาย	2	3	1	2	2	3	1	1	1.9
1.4 ความเหมาะสม ในการลำดับภาพ และเสียง	2	2	1	1	2	2	1	2	1.6
2. ด้านเนื้อหา	6	8	7	7	6	8	7	5	6.8
2.1 เนื้อหาที่ นำเสนอเข้าใจง่าย	2	3	2	2	2	3	2	2	2.3
2.2 ความต่อเนื่อง ของเนื้อหา	2	2	2	2	2	2	2	2	2.0
2.3 ความถูกต้อง ของเนื้อหา	2	3	3	3	2	3	3	2	2.6

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผลงานการผลิต วีดิทัศน์	คะแนนรวม								คะแนน เฉลี่ย
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6	กลุ่ม 7	กลุ่ม 8	
3. ด้านคุณลักษณะ	7	8	5	7	6	6	6	6	6.5
3.1 ความยาวของ วีดิทัศน์ มีความ เหมาะสม	3	3	2	2	2	2	2	3	2.5
3.2 ความน่าสนใจ ในการดำเนินเรื่อง	2	3	2	3	2	2	2	2	2.3
3.3 การใช้ภาษา ถูกต้องและ เหมาะสมในการ นำเสนอ	2	2	1	2	3	2	2	2	1.9
คะแนนรวม	22	25	18	21	21	23	19	19	21.0
ระดับคะแนน	ดี	ดี	ปาน กลาง	ดี	ดี	ดี	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ดี

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย
ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในภาพรวม พบว่า ผลงานอยู่ในระดับดี มีคะแนน
เฉลี่ย 21.0 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน พิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการออกแบบ มี

คะแนนเฉลี่ยรวม 7.5 คะแนน ด้านเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยรวม 6.8 คะแนน และด้านคุณลักษณะ มีคะแนนเฉลี่ยรวม 6.5 คะแนน พิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า ผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย อยู่ในระดับดี ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เทียวไหมคะ นำเสนอเกี่ยวกับพาเที่ยวอยุธยา กลุ่มที่ 2 เทียวไหนดี นำเสนอเกี่ยวกับพาเที่ยวเมืองมัลลิกา กลุ่มที่ 4 เทียวกับเตย นำเสนอเกี่ยวกับพาเที่ยววัดในจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มที่ 5 travelThai ไข่มังสูง นำเสนอเกี่ยวกับพาเที่ยวประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มที่ 6 9 แต้มบุญ นำเสนอเกี่ยวกับพาเที่ยววัดในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กลุ่มที่ 3 travel story นำเสนอเกี่ยวกับพาเที่ยววัดในจังหวัดอ่างทอง กลุ่มที่ 7 Trip on Tour นำเสนอเกี่ยวกับพาเที่ยวกาญจนบุรี ที่ 8 เหนือทริป นำเสนอเกี่ยวกับพาเที่ยวกาญจนบุรี

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานในภาพรวม มีความพึงพอใจในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

ผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย	ค่าเฉลี่ย คะแนนรวม ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความพึงพอใจ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน	4.21	0.75	มาก
1.1 การจัดการเรียนรู้มีเนื้อหาเหมาะสมและเพียงพอต่อการเรียนรู้	4.54	0.69	มากที่สุด
1.2 การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้	4.59	0.65	มากที่สุด
1.3 การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้กันได้	3.45	0.89	ปานกลาง
1.4 การจัดการเรียนรู้ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	4.05	0.80	มาก
1.5 การจัดการเรียนรู้ได้สร้างความรู้จากข้อมูลสารสนเทศ สื่อดิจิทัล และอาจารย์ผู้สอน	4.50	0.68	มากที่สุด
1.6 การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้	3.74	0.84	มาก
1.7 การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริง	4.66	0.74	มากที่สุด
1.8 การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็น	4.28	0.71	มาก

ขั้นตอนและรอบคอบ			
1.9 งานที่ได้รับมอบหมายมีความเหมาะสมและท้าทาย ความสามารถของนักเรียน	4.03	0.75	มาก
1.10 นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะการทำงาน ไปใช้ประกอบอาชีพได้	4.25	0.72	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย	ค่าเฉลี่ย คะแนนรวม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความพึงพอใจ
2. ด้านการผลิตสื่อวีดิทัศน์	4.09	0.72	มาก
2.1 ความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการถ่ายทำการผลิต วีดิทัศน์	4.45	0.62	มาก
2.2 ความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียมกล้องและ อุปกรณ์ให้พร้อมในการถ่ายทำ	3.98	0.85	มาก
2.3 ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการถ่ายทำวีดิทัศน์ ตามแผนการผลิต	4.19	0.75	มาก
2.4 ความรู้ความเข้าใจในหลักการตัดต่อวีดิทัศน์	4.34	0.74	มาก
2.5 ความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาการถ่ายทำวีดิ ทัศน์ทั้งในและนอกสถานที่	3.49	0.65	ปานกลาง
ภาพรวม	4.17	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานในภาพรวม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ภาพรวมด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.75) หัวข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริง ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.74) รองลงมา การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.65) และการจัดการเรียนรู้มีเนื้อหาเหมาะสมและเพียงพอต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ ภาพรวมด้านการผลิตสื่อวีดิทัศน์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.72) หัวข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการถ่ายทำการผลิตวีดิทัศน์ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.62) รองลงมา ความรู้ความเข้าใจในหลักการตัดต่อวีดิทัศน์ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.74) และ ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการถ่ายทำวีดิทัศน์ตามแผนการผลิต ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

การอภิปรายผล/สรุป

1. การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน การผลิตสื่อวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยผู้วิจัยทำการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แผนการจัดการเรียน การรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ระยะเวลา 11 สัปดาห์ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1) การกำหนดปัญหา 2) การวางแผนการทำงาน 3) การสืบค้นและจัดกระทำข้อมูล และ นอกห้องเรียนเป็นการทำงานในสถานที่จริง ในขั้นตอนที่ 4) การลงมือปฏิบัติ และขั้นตอนที่ 5) เป็นการนำเสนอข้อมูลการผลิตสื่อวีดิทัศน์ในหัวข้อเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละกลุ่ม และพัฒนา เว็บไซต์สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน นำมาสร้างเป็นเว็บไซต์การจัดการเรียนการสอน พบว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกรวรรณ จุ้ยต่าย (2558 : บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่องการ สร้างสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนาบทเรียน แบบผสมผสาน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่องการสร้างสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าบทเรียนมีความเหมาะสมในระดับสะสมมาก ($\bar{x} = 4.22$ และ $SD = 0.52$) ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่องการสร้างสื่อมัลติมีเดีย สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ $81.80 / 80.67$ เป็นไปตามเกณฑ์ $80/80$ 2) ผลการเรียนรู้ของ นักเรียน พบว่า ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.05$ ($t\text{-test} = 26.11$) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตา วรรณพิรุณ (2551 : บทคัดย่อ) มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลักเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมี วิเคราะห์ญาณ โดยมีขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษากรอบแนวคิดในการพัฒนา รูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน 2) การพัฒนารูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน 3) การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน 4) การนำเสนอรูปแบบการเรียนบน เว็บแบบผสมผสาน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อวัดการคิดอย่างมีวิเคราะญาณ คือ แบบวัดการ คิดอย่างมีวิเคราะญาณ (Cornell Critical Thinking test Level Z) กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับ ปริญญาบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนวิชาการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อ การศึกษา จำนวน 38 คน ระยะเวลาในการทดลอง 13 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $t\text{-Test dependent}$ ผลการวิจัย พบว่า 1. องค์ประกอบของรูปแบบ การเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัดวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยกระบวนการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนเตรียมการก่อนการเรียนการสอน และ 2) ขั้นตอนการจัด

กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลใช้การวัดพัฒนาการของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการประเมินตามสภาพจริง 2. นิสิตปริญญาบัณฑิตที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนความคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตมีความคิดเห็นว่าการเรียนตามรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3. ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ทำการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนแล้วมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก

2. ความสามารถในการผลิตสื่อวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในภาพรวม พบว่า ผลงานอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 21.0$) โดยนักศึกษาทำการแบ่งกลุ่มผลิตสื่อวีดิทัศน์ในหัวข้อเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ในหัวข้อเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของกลุ่มตนเอง ลงที่ Youtube โพสต์ใน Facebook ของตนเองเพื่อให้ นักเรียนได้รับชมผลงานของกลุ่มตนเอง จำนวน 8 กลุ่ม พบว่า ผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย อยู่ในระดับดี จำนวน 5 กลุ่ม และผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดีย อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 กลุ่ม ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร วงศ์พลวรรณ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่องการสร้างสรรค์ผลงานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบผสมผสาน เรื่องการสร้างสรรค์ผลงานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และผลการพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนแบบผสมผสาน เรื่องการสร้างสรรค์ผลงานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ นิยมไทย (2553 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนารูปแบบการสอนวิชาชีพแบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐานในสถานประกอบการเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานและการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพรูปแบบการสอนวิชาชีพแบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีความเหมาะสมในระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการเรียนด้วยรูปแบบการสอนวิชาชีพแบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน หลังเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนวิชาชีพแบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39

3. ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่เรียนแบบผสมผสาน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน รายวิชาการผลิตสื่อวีดิทัศน์ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับดี ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74) ด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับดี ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.75) และด้านการผลิตสื่อวีดิทัศน์ ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับดี ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.72) เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ นิยมไทย (2553 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนารูปแบบการสอนวิชาชีพแบบผสมผสาน

โดยใช้โครงงานเป็นฐานในสถานประกอบการเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานและการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพรูปแบบการสอนวิชาชีพแบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีความเหมาะสมในระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการเรียนด้วยรูปแบบการสอนวิชาชีพแบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน หลังเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนวิชาชีพแบบผสมผสานโดยใช้โครงงานเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกวรรณ จัยต่าย (2558 : บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่องการสร้างสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่องการสร้างสื่อมัลติมีเดีย อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มในระดับดี โดยพบว่าสมาชิกกลุ่มปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อกำหนดหัวข้อในการสร้างสื่อวีดิทัศน์ ร่วมกันวางแผนการทำงาน และลงมือปฏิบัติในการลงมือเก็บข้อมูลนอกพื้นที่ แล้วนำมาสร้างสื่อวีดิทัศน์และนำเสนอผลงานของกลุ่ม ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่หลากหลาย มีทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียนกับนอกห้องเรียนซึ่งไม่มีการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน หรือใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลาย ตลอดจนการนำเทคโนโลยีเข้ามาร่วมจัดการกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบการสอนหลายรูปแบบ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีครูเป็นผู้นำกิจกรรมถือเป็นการเติมเต็มการจัดการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ในยุคปัจจุบัน

2. ผลงานการผลิตวีดิทัศน์สำหรับนำเสนอในมัลติมีเดียของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในภาพรวมผลิตผลงานอยู่ในระดับดี แต่นักศึกษาได้คะแนนต่ำสุดในหัวข้อความเหมาะสมในการลำดับภาพและเสียง ดังนั้น ครูผู้สอนต้องเน้นให้ความรู้เพิ่มเติมในด้านเทคนิคการตัดต่อสื่อวีดิทัศน์ โดยให้คำปรึกษาในการดำเนินงานของผู้เรียนทุกขั้นตอน กำกับติดตาม สอบถามความก้าวหน้า ดูแลการทำโครงงานของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด มีการสังเกตและประเมินผลการทำกิจกรรมของผู้เรียนตลอดการปฏิบัติงาน เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมต้องสรุปการทำงานและเสนอแนะการทำงานของนักเรียน

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน มีความพึงพอใจในระดับดี โดยพึงพอใจมากที่สุด ในหัวข้อการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริง แต่พบว่า ในหัวข้อการแก้ปัญหากล่าวทำวีดิทัศน์ทั้งในและนอกสถานที่ มีความพึงพอใจในระดับปานกลางเท่านั้น เนื่องจากผู้เรียนยังไม่มีประสบการณ์ในการถ่ายทำวีดิทัศน์ หากเกิดปัญหาเฉพาะหน้าไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทันที ดังนั้น ครูผู้สอนอาจจะ

ยกตัวอย่างปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำงาน เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้กับนักเรียนนำไปปฏิบัติได้

บรรณานุกรม

กรวรรณ จัยต่าย. “การพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่องการสร้างสื่อ
มัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.” สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558.

ปณิดา วรรณพิรุณ. “การพัฒนารูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก
เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

ปวีรบรรต สมนึก. “การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนเรื่อง “ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว”.” วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย
นานาชาติ. ปีที่ 11, ฉบับที่ 1 (2558): 4.

เริงชัย พะวูฒ. “การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง รายงานทางการเงิน รายวิชาการบัญชีเบื้องต้น 1
สำหรับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1
วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์, 2560.

สุพรรณิ คำนันท์. “ผลของการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบค้นพบด้วยวิธี
อุปนัยและนิรนัย ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในวิชาคณิตศาสตร์ของ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับความสามารถทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่างกัน.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

สุวัฒน์ นิยมไทย. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาชีพแบบผสมผสานโดยใช้โครงงาน
เป็นฐานในสถานประกอบการเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานและการแก้ปัญหาสำหรับ
นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร

สุพนัณี เชิดฉั่น

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: tuynuynaka27@gmail.com

ธารินทร์ รสานนท์

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: tuynuynaka27@gmail.com

Received : August 12, 2022 Revised : February 16, 2023 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของปัจจัยการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ดินแดง หน่วยบริการ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 179 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ได้แก่ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู และด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .73 สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูได้ร้อยละ 54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ปัจจัยการมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ, ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร

FACTORS AFFECTING TEACHER PARTICIPATION IN ACADEMIC ADMINISTRATION OF THE SPECIAL EDUCATION CENTER, CANTRAL BANGKOK

Supanee Cherdchan

College of Management University of Phayao

E-mail: tuynunaka27@gmail.com

Tharin Rasanond

College of Management University of Phayao

E-mail: tuynunaka27@gmail.com

Abstracts

The objectives of this research are 1) to study the level of participation factors and the level of teachers' participation in academic administration of the Bangkok Central Special Education Center and 2) to study the factors affecting the participation of teachers in academic administration at the Central Special Education Center, Bangkok. The sample were 179 teachers of the Central Special Education Center, Service Units and the Learning Centers for Disabilities. The 5-level estimation scale questionnaire were adopted as a main method of data collection with a content accuracy between 0.67. -1.00 and the confidence value was 0.98. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. and multiple regression analysis

The results of the research were as follows: 1) The level of factors involved in academic administration of teachers at the Central Special Education Center, Bangkok. The overall of level of participation was ranked in the high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest mean was the attitude towards being a teacher at the highest level, followed by parental support and lowest mean was achievement motivation and the level of teachers' participation in academic administration found that overall and in each aspect were also at a high level. 2) Factors affecting teachers' participation in academic administration. The effect on teachers' participation in academic administration was achievement motivation, policy in education management, attitude towards being a teacher, and parental support with a multiple correlation coefficient at.73, All of the factors combined were capable of predicting the participation in academic administration at 54% with a statistical significance at the .01 significant level.

Keywords : Participation Factor, Academic Administration, Special Education Center, Central Bangkok

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความจำเป็นต่อมนุษย์ หากบุคคลใดไม่ได้รับการศึกษา โอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาชีวิตก็จะน้อยตามกันไป จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การศึกษาที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ภาคส่วน ที่จะต้องร่วมแรง ร่วมใจ ขับเคลื่อนและพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนท่ามกลางสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แม้กระทั่งสถานศึกษาก็จะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจะต้องให้ผู้เรียนเกิดความรู้ตลอดเวลา มีทักษะกระบวนการคิด และทักษะการใช้ชีวิต เพื่ออยู่ร่วมกันกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นระบบการศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ยั่งยืน

การศึกษาพิเศษ เป็นการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นพิเศษ ทั้งโดยวิธีการสอน การจัดทำแผนการตามวิธีการสอน และการให้บริการ ทั้งนี้ เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ด้อยโอกาสและขาดความเสมอภาคในการได้รับสิทธิตามที่รัฐจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เด็กในวัยเรียนโดยทั่วไปสาเหตุแห่งความด้อยโอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพความบกพร่องทางร่างกายสติปัญญาและอารมณ์ นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปัญญาเลิศ ซึ่งเป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติ (ศรียา นิยมธรรม, 2546) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ตราพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และได้กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาสำหรับคนพิการไว้ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจความถนัด และความต้องการจำเป็นของบุคคลนั้น รวมถึงได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้การทดสอบทางการศึกษา เพื่อให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551) สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการระดับโลกด้านคนพิการ มีวาระเพื่อการปฏิบัติและกฎหมายมาตรฐานเกี่ยวกับคนพิการซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาคนพิการโดยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดมาตรการอันจะเป็นผลดีแก่การป้องกันความพิการ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้วยการตระหนักถึงเป้าหมายของการมีโอกาสนและการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของคนพิการในการดำรงชีวิตในสังคมตลอดจนการพัฒนาความเสมอภาคกับคนทั่วไปให้เป็นจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา มีขอบข่ายงาน 12 งาน ได้แก่ 1) งานการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงาน

วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีหลักในการบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ อาศัยความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ริเริ่มสร้างสรรค์งานวิชาการ ให้ขวัญกำลังใจในการทำงานคอยกระตุ้นเตือนให้คำแนะนำแก่ครู ประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษามีความสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้องนำหลักการมีส่วนร่วม (Participation) มาใช้ควบคู่กับการดำเนินงานในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในสถานศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มเปิดดำเนินการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง เป็นองค์กรนำด้านการศึกษาพิเศษ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีคุณภาพ เครือข่ายเข้มแข็ง จัดการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน สู่ความเป็นสากลมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา ในลักษณะศูนย์บริการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร มีคณะครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ยังมีบทบาทน้อยสำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา อีกทั้งสถานศึกษายังขาดกระบวนการและระบบความรับผิดชอบต่อผลงานที่ชัดเจน การที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างเป็นระบบและยั่งยืนนั้น จะต้องดำเนินการพัฒนาให้สถานศึกษา มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเห็นได้ว่า หากบุคลากรโดยเฉพาะครูได้เข้ามามีบทบาทโดยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษาด้านต่าง ๆ จะช่วยส่งผลให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากประเด็นที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้

คัดเลือกปัจจัยบางประการที่น่าสนใจและอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ทั้งปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายในการจัดการศึกษา ปัจจัยด้านความร่วมมือของเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการเป็นครู และปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย งานวิชาการ 5 งาน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยในการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยที่นำมาศึกษาส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 โดยร่วมกันส่งผลไม่น้อยกว่า 3 ปัจจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ดินแดง จำนวน 137 คน หน่วยบริการและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 99 คน รวม 236 คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางกรุงเทพมหานคร จำนวน 179 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (1970, อ้างอิงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) และได้มาโดยการสุ่มแบบสัดส่วน (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างคิดเป็นสัดส่วนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ดินแดง จำนวน 103 คน หน่วยบริการและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 76 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง อายุงาน โดยแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วย ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา ด้านความร่วมมือของเพื่อนร่วมงาน ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง และปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ขอบข่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปร ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ และนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ด้วยการหาค่า IOC (Index Item Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 นำแบบสอบถามการวิจัยเสนอต่อที่ปรึกษา เพื่อขอความคิดเห็น ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ จัดทำแบบสอบถามการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขอนหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีออนไลน์ผ่านระบบ Google Form จำนวน 179 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 179 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 3) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง อายุงาน โดยการใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านนโยบายในการจัดการศึกษาด้านความร่วมมือของเพื่อนร่วมงาน ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง และปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านทัศนคติการเป็นครู ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
4. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ ของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู	n = 179		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา	4.43	0.46	มาก
2.	ด้านความร่วมมือของเพื่อนร่วมงาน	4.38	0.50	มาก

ที่	ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู	n = 179		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.	ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง	4.46	0.46	มาก
4.	ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู	4.70	0.40	มากที่สุด
5.	ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	4.36	0.46	มาก
รวม		4.46	0.37	มาก

จากตาราง 1 ระดับของปัจจัยในการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู ($\bar{X} = 4.70$, S.D.=0.40) ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.46) ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=0.46) ด้านความร่วมมือของเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.38$, S.D.=0.50) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.36$, S.D.=0.46)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	งานวิชาการ	(n = 110)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.18	0.63	มาก
2.	การพัฒนาระบบการเรียนรู้	4.17	0.66	มาก
3.	การวัดผล ประเมินผล	4.06	0.70	มาก
4.	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.18	0.60	มาก
5.	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.24	0.54	มาก
ภาพรวม		4.17	0.58	มาก

จากตาราง 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.54) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D.=0.63) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D.=0.60) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.66) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวัดผล ประเมินผล ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.70)

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยแยกเป็นรายด้าน

ปัจจัย	R	R^2	Adj R^2	SE	F	Sig.
X_5	0.64	0.42	0.42	0.44	127.74**	0.00
X_5, X_1	0.71	0.50	0.50	0.41	88.81**	0.00
X_5, X_1, X_4	0.72	0.52	0.51	0.40	63.42**	0.00
X_5, X_1, X_4, X_3	0.73	0.54	0.53	0.40	50.66**	0.00

** $p < .01$

จากตาราง 3 แสดงว่า การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อหาตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร จากปัจจัยทั้งหมด 5 ด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด 4 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา (X_1) ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู (X_4) และด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง (X_3)

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูทั้ง 4 ด้าน พบว่า ถ้านำตัวแปรทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_5) ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา (X_1) ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู (X_4) และด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง (X_3) เข้าสู่อัลกอริทึมการถดถอยพหุคูณ จะได้ว่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจการพยากรณ์เท่ากับ 0.54 หรือร้อยละ 54 ซึ่งเป็นค่าอำนาจพยากรณ์ที่สูงที่สุด

การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา ด้านความร่วมมือของเพื่อนร่วมงาน และด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตามลำดับ ทั้งนี้ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูในการ

บริหารงานวิชาการสูงสุดที่ 3 ลำดับแรก คือ ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง และด้านนโยบายในการจัดการศึกษา อาจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู เป็นคุณลักษณะด้านจิตใจ ความภาคภูมิใจ ความศรัทธา การเห็นคุณค่าและความสำคัญในวิชาชีพครู แสดงให้เห็นถึงครูที่มีความรักความศรัทธาในวิชาชีพ และตระหนักว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ครูจึงปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สอดคล้องกับ Gibson (2000, p. 102 อ้างอิงใน จานงค์ แจ่มจันทรวงศ์ และคณะ, 2560, หน้า 9) ให้ความหมายว่า ทัศนคติคือตัวตัดสินพฤติกรรม ซึ่งความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ เป็นสภาวะจิตใจที่พร้อมจะส่งผลต่อบุคคล วัตถุหรือสถานการณ์ใด ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Highett (1989, p. 115) พบว่า การมีความมั่นใจสูง การมีความรู้ดี การมีประสบการณ์และทักษะความชำนาญ การมีทัศนคติที่ดี และการมีความยินดีในอาชีพครู เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในการสอนของครูในสหรัฐอเมริกา และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ อินต๊ะวงศ์ (2554: 84) พบว่า ทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพครู เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสายผู้สอนมากที่สุด และครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีสมรรถนะอยู่ในระดับสูง

1.2 ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง อาจเป็นเพราะว่าการที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา การรับรู้ถึงนโยบายและบทบาทหน้าที่ของการให้บริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง อีกทั้งผู้ปกครองยังมีการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการพาบุตรหลานมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง อย่างสม่ำเสมอทำให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามความต้องการจำเป็นพิเศษ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐณิชาพันธ์ พิมพ์ทอง (2554) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานโรงเรียนบ้านทับช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ด้านการบริหารวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับวาทนา รังสร้อย (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน โดยรวมอยู่ระดับมาก

1.3 ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางการทำงาน ให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานและนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการกำหนดให้บุคลากรได้ทำงานที่ตรงกับความสามารถ และมีเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับ จิตติมา อัครธิตีพงศ์ (2556) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมในองค์กร ได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ และปรัชญาขององค์กรที่จะกำหนดทิศทางของการดำเนินงานองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และการจัดบรรยากาศการทำงานที่จะส่งเสริมการทำงานของบุคลากร

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร พบว่า มี 4 ปัจจัย ที่ร่วมกันส่งต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการได้ดีที่สุด คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู และด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง 4 ปัจจัยนี้ ร่วมกันส่งต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ อาจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

33

ตนเองจะลงมือทำได้สำเร็จ หรืองานนั้นมีความเสี่ยงปานกลางแต่ยังคงมุ่งมั่นทำงานด้วยความมานะ บากบั่น อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคจนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2 ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางการทำงาน ให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานและนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการกำหนดให้บุคลากรได้ทำงานที่ตรงกับความสามารถ และมีเกณฑ์การประเมินผล การปฏิบัติงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับ ประชุม รอดประเสริฐ (2542) ได้กล่าวว่า นโยบายการบริหารงาน คือ สิ่งที่ยึดถึงความตั้งใจของผู้บริหารว่าควรจะทำหรือไม่ควรทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในอนาคต หรือในสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ซึ่งเป็นแนวคิดที่นำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมีความสอดคล้องกัน มีมาตรฐานเดียวกัน มีความต่อเนื่องกัน นโยบายเป็นสิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงกำหนดขึ้นแต่เป็นสิ่งที่เข้าใจกันดีในกลุ่มบริหารว่านโยบายจะเป็นสิ่งที่ใช้ไม่ได้ หากผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ และขาดความรู้ ความเข้าใจที่จะนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ปัจจัยด้านนโยบายในการจัดการศึกษาส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ อินต๊ะวงศ์ (2554: 84) พบว่า ในด้านนโยบายขององค์การที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของครู หากสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย นโยบายที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้ครูเกิดการยอมรับ สามารถนำมาสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางการทำงาน สามารถทำให้ครูปฏิบัติงานได้โดยไม่เป็นอุปสรรค พร้อมทั้งมีนโยบายการพัฒนาครูให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษสุณีย์ สายแก้ว (2556) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านนโยบายการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านทัศนคติต่อการเป็นครู ทั้งนี้เนื่องมาจากทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพครู เป็นคุณลักษณะด้านจิตใจ ความภาคภูมิใจ ความศรัทธาการเห็นคุณค่าและความสำคัญในวิชาชีพครูและผู้ที่จะได้รับไปประกอบวิชาชีพครูควรต้องผ่านการกล่อมเกลาทั้งด้านวิชาการและด้านวินัยคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพและความสุขในการทำงานซึ่งจะส่งผลต่อสมรรถนะการทำงานของครู สอดคล้องกับกิบสัน (Gibson, 2000: 102) ให้ความหมายว่า ทัศนคติคือตัวตัดสินใจพฤติกรรม ซึ่งความรู้สึกทางบวกหรือทางลบเป็นสภาวะจิตใจภายในที่พร้อมจะส่งผลต่อบุคคล วัตถุหรือสถานการณ์ใด ๆ และสอดคล้องงานวิจัยของเบญจวรรณ อินต๊ะวงศ์ (2554: 84) พบว่า ทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพครู เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสายผู้สอนมากที่สุด

3.4 ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายของสถานศึกษาในการพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณภาพ สิ่งที่สำคัญคือต้องได้รับความร่วมมือจากครอบครัวหรือผู้ปกครองของนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งเรื่องของการให้ข้อมูลนักเรียน การร่วมประเมินความสามารถนักเรียน ร่วมการประชุมจัดทำแผน ร่วมพัฒนาหลักสูตร ร่วมการวัดประเมินผล ร่วมในการประกันคุณภาพ และร่วมในการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พาณิภัค สุขศิริ (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอ

เกาะยาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา พบว่า การวางแผนกำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และการจัด แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เพียงพอและสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี วัฒนศิริ (2555) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหาร โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า การให้ความคิดเห็นในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา การสนับสนุนสถานที่ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้และการร่วมกับคณะครูติดตามผลการเรียนของ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รติกร สุวราช (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนบ้านสองแพรก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา พบว่า การร่วมกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา และการ ร่วมกำหนดแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐา เจริญผล (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของ โรงเรียนอุลิตไพบูลย์ชนูปถัมภ์ อำเภอมนังการ จังหวัดชัยนาท พบว่า การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการ จัดทำหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร และการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์ การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังนั้น ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มงาน เพื่อนครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมการทำงานของครูให้ มีความท้าทาย มีการมอบหมายงานที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในการทำงานซึ่งจะ ช่วยเพิ่มพลังในการทำงาน เพราะพลังเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของคน ถ้าเรามี แรงจูงใจในการทำงานสูง ก็ทำให้เรามีพลัง กระตือรือร้นที่จะทำงานนั้น ๆ ให้สำเร็จ
2. ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มงาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ควรให้ความสำคัญต่อ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ในด้านการวัดผลประเมินผล เพราะเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็น อันดับสุดท้าย โดยต้องมีการสร้างความเข้าใจในการวัดผลประเมินผล มีการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดผล รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือให้มีความหลากหลาย และนำผลการวัดผลประเมินผลมา วิเคราะห์เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ได้มาตรฐาน
3. จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์ การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร พบว่า มี 4 ปัจจัย ที่ร่วมกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานวิชาการของครูได้ดีที่สุด คือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านนโยบายในการจัดการศึกษา ด้าน ทัศนคติต่อการเป็นครู และด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ

บริหารงานวิชาการของครูให้มากขึ้น ดังนั้น ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มงาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ควรนำปัจจัยเหล่านี้ไปใช้เพื่อวางแผนปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทําวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์แต่ละปัจจัยในการนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีต่อไป
2. ควรศึกษาตัวบ่งชี้ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาในสถานศึกษา อื่นหรือสังกัดอื่น ๆ
3. ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับการดำเนินงานตามขนาด ของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ :
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- เกษสุณีย์ สายแก้ว. (2556). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3**.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จำนงค์ แจ่มจันทรวงศ์ และคณะ. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะครูผู้สอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยเชียงราย**. วารสารอิเล็กทรอนิกส์, 10(1), 269-280.
- จิตติมา อัครจิตพิงค์. (2556). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. พระนครศรีอยุธยา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา**.
- ณัฐนิชานันท์ พิมพ์ทอง. (2554). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนทับร้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)**.มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นพรัตน์ ชำนาญพีช. (2559). **การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5).** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ อินตะวงศ์. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2.** การค้นคว้าด้วยตนเองปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2542). **การบริหารโครงการ.** กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2555.
- พานิภัค สุขศิริ. (2555). **ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอกะเยาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิต.
- รติกร สุวราช. (2556). **ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนบ้านสองแพรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง.** งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยบูรพา.โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- วาสนา รังสร้อย. (2564). **ผู้นำในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแปลงตนเองก่อน. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2564,** จาก <https://www.gotoknow.org/posts/521172>
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศรียา นิยมธรรม. (2546). **การศึกษาพิเศษ สารานุกรมศึกษาศาสตร์.** กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- เศรษฐา เจริญผล. (2556). **การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนอุทิศไพฑูริย์ชุมชนปัทมภ์ อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท.** การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตร มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551.** กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุดารัตน์ ธีรธรรมธาดา. (2557). **ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์พฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุภาวดี วัฒนศิริ. (2555). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารโรงเรียนปลวกแดงพิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยบูรพา

สุริยะ ทรัพย์สิน. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียน สังกัดศูนย์
เครือข่ายสองพี่น้อง ห้วยแม่เพรียง ป่าเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Gibson and Smith Hunt. (2000). **A Study of Teacher Evolution as Its Affects the
Attitude and Performance of Teachers.** Michigan: The Central Michigan
University.

Hightt, Gilbert. (1989). **The Art of Teaching.** London: Methuen and Co. Ltd. Robin.

การเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

พระมหานรินทร์ ประสมพงศ์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : Phramahanarin123@gmail.com

พระมหาสมศักดิ์ ทองบ่อ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : Somsak.tho@mbu.ac.th

Received : August 2, 2022 Revised : May 16, 2023 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

ในชีวิตประจำวันของเรานั้นจะสังเกตได้ว่า ทักษะของการเขียนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก เช่น ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึก และอีกมากมายซึ่งไม่สามารถจะกล่าวได้ทั้งหมด อีกทั้งเป็นการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้เป็นหลักฐาน ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระบบอินเทอร์เน็ตใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นก็ตาม และการสื่อสารไม่ว่าจะใช้รูปแบบใดก็ตาม จะต้องมีความรู้พื้นฐานทางการเขียนเพื่อสามารถสื่อสารให้ถูกต้องชัดเจนและเหมาะสมตามเนื้อหาสาระนั้น ๆ

นอกจากนี้ การเขียนได้ดีและมีประสิทธิภาพถูกต้องชัดเจนตามหลักการเขียน เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เขียน ให้มีทักษะในการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความถูกต้องแม่นยำ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเขียนติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การเขียน, การสื่อสาร, การเขียนเพื่อการสื่อสาร

Writing for Everyday Communication

Phramaha Narin Prasompong

Faculty of Humanities Mahamakut Buddhist University

E-mail : Phramahanarin123@gmail.com

Phramaha Somsak Thongbo

Faculty of education Mahamakut Buddhist University

E-mail : Somsak.tho@mbu.ac.th

ABSTRACT

In our daily life, it seems to be that writing skill is essential and important to everyday life, such as conveying knowledge, thoughts, experiences, imaginations, emotions, feelings, and so forth. It is also a record of various stories as evidences although today is the era of information technology we have an internet system for faster and more effective communication with each other. Besides, communication in any form must have basic knowledge of writing in order for precision, clarification, and appropriateness in the purpose of each type of communication.

In addition, effective and accurate writing is crucial. Consequently, a writer needs to develop the potential in effective and accurate writing skills in order for the more benefits of communicative writing in daily life.

Keywords: writing, communication, writing for communication

บทนำ

การเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารของคนเรา ควรหมั่นฝึกฝนการใช้ภาษาในการเขียนอย่างสม่ำเสมอ เพราะการเขียนค่อนข้างยุ่งยากกว่าการสื่อสารด้วยการพูดคุยกัน บางครั้งเราต้องใช้ศิลปะต่าง ๆ เพื่อจะได้ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ ปัจจุบันนับว่าการเขียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ก็คือ ในยุคสมัยนี้เป็นยุคสมัยที่ค่อนข้างมีการเปลี่ยนแปลงไปมากในด้านภาษาเขียนก็เช่นกัน วัยรุ่นหรือคนยุคใหม่จำนวนไม่น้อยที่ใช้ภาษาเขียนไม่ถูกต้องและไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเขียนมากนัก โดยอ้างว่าเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว แต่ไม่คำนึงถึงผลเสียของปัญหาในข้อนี้กันเลย ทุกวันนี้จึงมีคนจำนวนไม่น้อยที่เขียนคำไม่ถูกต้องตามหลักพจนานุกรม และเมื่อเรามักเขียนคำผิด อาจทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนหรือคำนั้นอาจไม่มีความหมายก็ได้ และทำให้คนอ่านเข้าใจยาก ฉะนั้นการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเราให้มีความถูกต้องนั้นสำคัญมาก เพราะการเขียนเป็นเรื่องราวเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจตรงตามความมุ่งหมายของผู้เขียน ส่วนผู้อ่านจะสามารถรับรู้ความในใจของผู้เขียนได้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้เขียนว่ามีทักษะในการใช้ภาษาเขียนได้ดีเพียงใด ทั้งนี้การเขียนเป็นทักษะที่มีหลักฐานถาวรต่างกับการพูดโดยสิ้นเชิง

การเขียน คือ การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร การเขียนมีความสำคัญต่อมนุษย์เพราะการเขียนเป็นการสื่อสารที่ช่วยให้มนุษย์สามารถเก็บรักษาและถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้นานกว่าทักษะการส่งสารประเภทอื่น การเขียนเป็นทักษะที่ต้องฝึกอยู่เป็นประจำ เพื่อให้เกิดความชำนาญ ผู้ที่เขียนได้ดีต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ หลักภาษา การใช้คำ สำนวน ประโยค โวหาร ระดับภาษา และความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน นอกจากนี้ผู้ที่เขียนจะเขียนได้ดีต้องเป็นผู้ที่อ่านมาก ช่างสังเกต เพื่อเรียนรู้จากงานเขียนของผู้อื่นและเพื่อให้ได้รูปแบบการเขียน หรือคำศัพท์ และสำนวนภาษาที่น่าสนใจสามารถนำมาใช้พัฒนางานเขียนของตน (คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ศูนย์วิจัยบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2556, หน้า 204)

กองเทพ เคลือบพณิชกุล (2542, หน้า 124) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการเขียนดังนี้ “การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารที่ต้องอาศัยพื้นฐานความรู้จากการฟัง การพูด และการอ่าน เพราะจากพื้นฐานดังกล่าวจะทำให้ผู้เขียนมีความรู้ มีข้อมูล มีประสบการณ์เพียงพอที่จะทำให้เกิดความคิดจนสามารถเรียบเรียงและถ่ายทอดความคิดความรู้นั้นออกมาเป็นงานเขียนที่มีคุณค่า กล่าวโดยสรุป การเขียนมีความสำคัญ คือ

- 1) การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้อันเป็นผลจากการศึกษา และประสบการณ์ เพื่อให้ผู้อ่านได้ศึกษา อันเป็นการส่งเสริมสติปัญญา ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป
- 2) การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และจินตนาการ ซึ่งไม่แต่จะทำให้ผู้เขียนมีความเพลิดเพลินเจริญใจเท่านั้น แต่ยังทำให้ผู้อ่านได้รับอรรถรส มีความเพลิดเพลินเจริญใจเช่นกัน
- 3) การเขียนเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและดำรงรักษาวรรณกรรมเอาไว้”

การเขียน คือการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ จินตนาการ และข่าวสารโดยใช้ตัวหนังสือและเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์ การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิต เพราะเป็นเครื่องมือบันทึกและถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งสำหรับตนเองและผู้อื่นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และการเขียนนั้นถือว่าสำคัญมากในชีวิตประจำวันของคนเราทุกคน เพราะทุกวันนี้การสื่อสารให้เข้าใจกันด้วยการเขียน จึงต้องกำหนดตัวอักษรเป็นหลักและต้องเขียนให้

ถูกต้องด้วย ซึ่งเราจะใช้ตัวอักษรแทนคำพูด ถ้าเขียนผิด ความหมายก็จะแปรเปลี่ยนไป หรืออาจไม่มี ความหมาย เพราะฉะนั้นการเขียนจึงนับว่าสำคัญมากในชีวิตประจำวัน

การเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ความรู้เรื่องการเขียนเพื่อการสื่อสาร

วรวรรธน์ ศรียาภัย (2557, หน้า 1)กล่าวว่า เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ก็มีความ จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกัน ดังนั้น มนุษย์จึงคิดภาษาขึ้นมาใช้เป็นเครื่องมือ สื่อสาร กลุ่มที่มีความสามารถสูงก็จะคิดทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน กลุ่มที่มีความสามารถรองลงมา ก็ คิดได้เฉพาะภาษาพูด แต่กลุ่มหลังอาจใช้ภาษาเขียนของกลุ่มอื่นก็ได้ ภาษาของมนุษย์นั้นนับว่าเป็น มรดกอันวิเศษ เพราะใช้เป็นเครื่องมือในการคิดและสื่อสาร ก่อให้เกิดภูมิปัญญาอันจะสร้างสรรค์สิ่งที่เป็น ประโยชน์อย่างมหาศาล ทั้งนี้ มนุษย์กลุ่มที่เจริญแล้ว เมื่อคิดภูมิปัญญาขึ้นมาได้ ก็จะเขียนบันทึก ไว้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งเมื่อจะประกอบกิจการงานใดร่วมกัน ก็ใช้การเขียนเป็นกลไกสำคัญในการ สื่อสาร และการจะเขียนสิ่งต่าง ๆ ได้ก็ต้องอาศัยภาษาประกอบสร้างตามหลักภาษานั้น ๆ ให้ได้เป็น ข้อความอันสมบูรณ์ โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า การเขียนเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการก้าวไปสู่ ความก้าวหน้ามั่นคงของมนุษย์ ซึ่งต้องใช้ทั้งหลักภาษาหรือไวยากรณ์ และกลวิธีการสื่อสารที่ถูกต้อง เหมาะสมประกอบกันไป การเขียนเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การแต่งหนังสือโดยใช้ตัวอักษรและ สัญลักษณ์ถ่ายทอด ความรู้ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และข่าวสาร จากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน

การเขียนเพื่อการสื่อสารมีความสำคัญต่อการศึกษามาก ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งสายวิชาชีพและและวิชาการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพครูก็ได้ นำไปสอนเพื่อการพัฒนาใน ด้านการเขียนก็สามารถทำได้ ถ้าจะกล่าวแล้ว การเขียนก็มีความสำคัญไม่ได้น้อยไปกว่าทักษะด้าน อื่นๆ เลย เป็นการเขียนที่มีหลักเกณฑ์มีขั้นตอนในการเขียนเป็นอย่างดี

ความสำคัญของการเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2549, หน้า 97)ให้ความสำคัญว่า การเขียนเป็นทักษะทาง ภาษาอย่างหนึ่งที่เป็นการแสดงออกเพื่อสื่อความหมายของบุคคล การเขียนจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์ เป็นอย่างมากดังนี้

- 1) การเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์
- 2) การเขียนเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกภาพของผู้เขียนทั้งในด้านความรู้และความคิด
- 3) การเขียนเป็นการสื่ออารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ
- 4) การเขียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดเป็นหลักฐานด้วยลายลักษณ์อักษร
- 5) การเขียนเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ ก่อให้เกิดความรัก ความภูมิใจในความเป็นไทย
- 6) การเขียนเป็นการพัฒนาบุคคล บุคคลที่เขียนหนังสือได้ดี คือผู้ที่แสวงหาความรู้ ประสพการณ์อยู่เป็นประจำ

- 7) การเขียนเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้และเกียรติยศให้กับบุคคลได้

เพราะฉะนั้น การเขียนจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการสื่อสารในแต่ละเรื่องแต่ละองค์ ความรู้ ดวงใจ ไทยอุบุญ (2550, หน้า 83) กล่าวว่า การเขียนเป็นหนึ่งวิธีการสื่อสารของมนุษย์ ที่เป็น

การบันทึกเรื่องราวอันเป็นความรู้ ความคิดและวิทยาการทั้งปวงไว้เป็นลายลักษณ์ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบความรู้เหล่านั้น แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมต่อไป การเขียนมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อสังคมที่พัฒนาแล้วและสังคมที่กำลังพัฒนาการเขียนเป็นทักษะการสื่อสารขั้นสูง จำเป็นสำหรับการศึกษาเรียนรู้ และการทำงานทุกสาขาอาชีพ ในด้านการศึกษา สิ่งที่เราได้คือ การเขียนลักษณะต่าง ๆ ทั้งย่อความ สรุปความจากการฟังอาจารย์สอน การอ่าน การดู จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วนำมาเขียนเป็นรายงาน ภาคนิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์ แม้แต่การสอบวัดผล ข้อสอบวัดความรู้ที่ดีที่สุดคือข้อสอบเขียนตอบ ยิ่งศึกษาระดับสูงขึ้นเท่าใด การเขียนก็มีบทบาทมากขึ้นเท่านั้น ในด้านการทำงาน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเขียนสื่อสารกันทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้งานดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเขียนหนังสือและจดหมายโต้ตอบ การเขียนโครงการ การเขียนบางอย่างก็สามารถใช้เป็นอาชีพได้ เช่น การเขียนบทความ การเขียนจึงเป็นทักษะสามัญที่มนุษย์ผู้ปรารถนาความเจริญก้าวหน้าควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ สารเนื้อหาสำคัญในหนังสือ ได้แก่ การสื่อสารและหลักภาษาไทยสำหรับการเขียนเพื่อการสื่อสาร การเขียนย่อหน้า ย่อความ สรุปความ และขยายความ การเขียนเรียงความและบทความ การเขียนหนังสือราชการ การเขียนจดหมายโต้ตอบทางธุรกิจ การเขียนรายงานการประชุม การเขียนบันทึกและรายงาน แม้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศจะก้าวหน้าไปเพียงใดก็ตาม แต่การใช้ภาษาไทยเขียนเพื่อการสื่อสาร ก็ยังมีความสำคัญและจำเป็น สามารถประยุกต์ใช้ได้ควบคู่กันกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง

การเขียนมีความสำคัญที่ไม่สามารถจะปฏิเสธได้เลย เพราะว่า การเขียนนั้นเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ ชนชาติใดก็ตามย่อมต้องการเขียนเพื่อสื่อความหมายความเข้าใจ การเขียนเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ นอกจากนี้การเขียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า และมีค่ายิ่งกว่าสิ่งใด ทำให้เราท่านทั้งหลายที่เป็นรุ่นลูกรุ่นหลานได้สืบต่อมาจนถึงทุกวันนี้

ความมุ่งหมายของการเขียน

อุบล เทศทอง (2550, หน้า 25) กล่าวว่า การเขียนแต่ละชนิดมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของแต่ละอย่างที่แตกต่างกันออกไป ตามเนื้อหาสาระของเรื่องที่เขียนนั้น แต่อย่างไรก็ดี ในการเขียนทุกครั้งก็ควรมีความมุ่งหมายทั่วไปว่าต้องการสื่อความเข้าใจเรื่องใด ได้แบ่งความมุ่งหมายของการเขียนออกเป็น 7 ประการ ดังนี้

1.การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การเขียนเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ เป็นการเล่าเหตุการณ์ที่ผู้เขียนประสบหรือเล่าเรื่องที่เกิดขึ้น การเขียนเพื่อเล่าเรื่องส่วนใหญ่จะใช้ในการเขียนเล่าชีวประวัติ อัตชีวประวัติ การเขียนข่าว การเขียนสารคดีต่าง ๆ เป็นต้น

วิธีการเขียนเล่าเรื่อง ผู้เขียนต้องเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ และให้ข้อมูลถูกต้องตามความเป็นจริง

2.การเขียนเพื่ออภิปราย คือ การเขียนเพื่อบอกวิธีทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อชี้แจงไขความตอบปัญหาความรู้หรือความคิดที่เข้าใจยาก เช่น การเขียนอธิบาย วิธีวิจัย วิธีประดิษฐ์เครื่องมือ วิธีใช้ยา อธิบายคำศัพท์ และข้อธรรมะ เป็นต้น

หลักวิธีเขียนเพื่ออธิบาย ผู้เขียนต้องลำดับขั้นตอนวิธีทำหรือคำอธิบายอย่างแจ่มแจ้ง ต้องใช้ภาษาให้รัดกุมและชัดเจน ควรแบ่งเป็นย่อหน้าย่อย ๆ หรือเขียนอธิบายเป็นข้อๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและจำได้ง่าย

3.การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ การเขียนแสดงความคิดของผู้เขียนในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างเดียว หรืออาจประกอบด้วย คำแนะนำ ข้อคิด ข้อเตือนใจ หรือบทปลุกใจด้วย เช่น การเขียนบทความในหนังสือพิมพ์รายวัน การเขียนบทวิจารณ์และการแนะนำหนังสือ เป็นต้น วิธีเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น จำเป็นต้องให้ข้อเท็จจริงสมบูรณ์ ชี้เหตุผลข้อดี ข้อเสียอย่างชัดเจน

4.การเขียนเพื่อชักจูงใจ การเขียนชักจูงใจเชิญชวนให้ผู้อ่านสนใจสิ่งที่เขียนแนะนำ รวมทั้งการเขียนเพื่อเปลี่ยนความรู้สึก เปลี่ยนใจ หรือเปลี่ยนท่าทีของผู้อ่านให้คล้อยตามตามที่ต้องการ

หลักวิธีการเขียนเพื่อชักจูงเป็นการชักชวนให้ผู้อ่านให้เห็นจริงในเรื่องที่เข้าใจยาก เช่น การเขียนข้อธรรมะต่าง ๆ คำพังเพย หรือภาษิต หรืออาจเป็นการเขียนเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านเปลี่ยนแนวความคิดไปจากเดิม และหันมาสนใจกับนโยบายใหม่หรือแนวคิดใหม่

5.การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ คือ การเขียนถ่ายทอดความรู้สึก จินตนาการให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเห็นภาพลักษณะตามผู้เขียน เช่น การเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย บทร้อยกรอง บทละคร บทภาพยนตร์ ซึ่งเป็นลักษณะบันเทิงคดีเชิงสร้างสรรค์

วิธีเขียนเพื่อสร้างจินตนาการนี้ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการเขียน และมีความรู้ในเรื่องรูปแบบของการเขียนเป็นอย่างดี และเป็นผู้มีแรงบันดาลใจในการสร้างจินตนาการได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีลีลาและท่วงทำนองการเขียนของตนเอง

6. การเขียนเพื่อล้อเลียนเสียดสี เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะตำหนิสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ แต่เป็นการตำหนิอย่างนุ่มนวล ทำนองดีเพื่อก่อ

7. การเขียนเพื่อกิจธุระ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การเขียนชนิดนี้ จะมีรูปแบบการเขียนและลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามประเภทของงานเขียน เช่น การเขียนหนังสือราชการ การเขียนจดหมายธุรกิจ การเขียนรายงานการประชุม และการเขียนประกาศแจ้งความ

จุดมุ่งหมายของการเขียนของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความพึงพอใจที่จะเขียน ไม่สามารถบังคับกันได้บางท่านอาจจะอยากเขียนเล่าเรื่อง เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ของตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ เพื่อจะได้เป็นความรู้ ถ้าท่านที่อยู่ในแวดวงการศึกษา ก็อาจจะเขียนเกี่ยวกับการอภิปรายในรูปแบบต่าง ๆ หรือการเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นก็เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ทำให้ผู้ที่อยากทราบจะได้รู้ว่า มีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง ในขณะเดียวกัน การเขียนเพื่อชักจูงใจก็เป็นสิ่งที่สำคัญเช่นกัน เพราะจะทำให้ผู้อ่าน เกิดแรงบันดาลใจขึ้นมาก็ได้ ดังนั้น ความมุ่งหมายของการเขียนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เขียนได้แสดงความสามารถในด้านการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของการเขียนที่ดี

ธนู ทดแทนคุณ และกุลวดี แพทย์พิทักษ์ (2548, หน้า 68)กล่าวว่า งานเขียนที่ดีจะต้องมีลักษณะที่ถูกต้อง สมบูรณ์ สามารถสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความถูกต้อง โดยจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความชัดเจน (Perspicuity) ได้แก่ การใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย การเรียบเรียงประโยคที่ถูกต้อง มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสารที่ตรงประเด็นสามารถเห็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารได้อย่างชัดเจน เนื้อหาของงานเขียนมีเอกภาพ เป็นต้น

2. มีความเรียบง่าย (Simplicity) ได้แก่ การใช้คำธรรมดาๆ แต่สามารถอ่านแล้วเข้าใจทันที ไม่ใช่คำที่อ่านแล้วต้องแปลความหมายมาก ใช้ประโยคที่เรียบ ๆ แต่สะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์และจินตนาการต่าง ๆ เป็นต้น

3.มีความกระชับ (Brevity) ได้แก่ การใช้คำน้อยแต่มีความหมายกว้าง ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย อ้อมค้อมวกวน จนทำให้ไม่สามารถจับประเด็นของงานเขียนนั้นได้เลย

4. สร้างความประทับใจ (Impressiveness) ได้แก่ การสร้างอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกที่ดีด้วยการใช้คำ สำนวน โวหาร คำภาพพจน์ต่าง ๆ สื่อความโดยการใช้อย่างที่สร้างความรู้สึก อาจเกิดจากการเน้นคำ สำนวน ประโยค เช่น การซ้ำคำ ใช้คำไวพจน์ คำอริพจน์ คำนาม ฯลฯ

5. มีลีลา ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสรรคำมาใช้ในงานเขียนแล้วทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกที่ดี เช่น การใช้ถ้อยคำที่ราบรื่นแต่สร้างความไพเราะ การหลีกคำ การเล่นคำ ฯลฯ

6. สร้างภาพพจน์หรือจินตนาการ ในงานเขียนบางชนิดจำเป็นที่ผู้เขียนจะต้องใช้ถ้อยคำที่สร้างภาพพจน์ หรือจินตนาการให้ผู้อ่านเห็นภาพตามไปด้วย

7. มีความสร้างสรรค์ ได้แก่ การใช้ภาษาเขียนที่สื่อสารในทางบวกไม่ยุ่งยงส่งเสริมสิ่งที่ไม่ดีแก่ผู้อ่าน อันจะก่อให้เกิดการแตกร้าง ขาดความสามัคคีในสังคม

ลักษณะของการเขียนที่ดี จะต้องอาศัยประสบการณ์และองค์ความรู้ในการเขียน ใช้เวลาในการศึกษาอย่างละเอียด ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ความชัดเจนของงานเขียน มีความเรียบง่ายใช้คำธรรมดา ไม่พิสดารมากจนเกินไปทำให้คนทุกระดับชั้นสามารถอ่านแล้วเข้าใจได้ นอกจากนี้เนื้อหาต้องกระชับ การใช้คำไม่มากจนเกินไปทำให้เข้าใจได้ง่าย และมีความประทับใจในงานเขียนเมื่อได้อ่าน การสร้างอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ จะมีผลกับผู้อ่านอย่างแท้จริง การเลือกสรรคำก็มีส่วนสำคัญมาก นักปราชญ์ราชบัณฑิตต่าง ๆ ที่ได้รับการยกย่องแล้วแต่มีความสามารถในการจัดสรรคำที่สละสลวยไพเราะเหมาะสมทั้งสิ้น

หลักของการเขียน

กองทัพ เคลือบพาณิซกุล (2542, หน้า 126-127) กล่าวว่า หลักสำคัญของการเขียนโดยทั่วไปมีดังนี้

1. ความรับผิดชอบในความถูกต้องของเนื้อหา แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลมองเห็นปัญหาต่าง ๆ อย่างถี่ถ้วนและลึกซึ้ง มุ่งแต่เฉพาะให้ผู้อ่านเกิดความรู้และเกิดทรรศนะที่ตีงาม อันล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทั่วไป
2. ความประณีต ผู้เขียนจะต้องใช้ความสุ่มรอบคอบในด้านการเสนอเนื้อหา และด้านการใช้ภาษา พยายามขจัดข้อบกพร่องทั้งปวงที่จะเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารให้หมดสิ้น
3. ความชัดเจน ผู้เขียนจะต้องใช้คำที่มีความหมายเด่นชัด ใช้ประโยคที่ไม่กำกวมหรือคลุมเครือ ความชัดเจนในการใช้คำ การใช้ประโยค หรือใช้ถ้อยคำนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เขียนและผู้อ่านได้เข้าใจตรงกัน
4. ความถูกต้อง ได้แก่ การใช้ถ้อยคำภาษาให้ถูกต้องตามระเบียบของภาษาถูกต้องตามความนิยม และเหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นต้น
5. ความเรียบง่าย หมายถึง การใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่าย แต่มีผลกระทบความรู้สึกของผู้อ่านมาก ความเรียบง่ายในที่นี้มีความหมายคลุมไปถึงการใช้คำฟุ่มเฟือย คำอ้อมค้อมและคำปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ คำเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารทางการเขียนทั้งสิ้น
6. ความประทับใจ ความประทับใจเกิดจากการที่ผู้เขียนใช้ถ้อยคำที่มีความหมายลึกลงไปในการรู้สึกของผู้อ่าน ซึ่งเป็นผลมาจากการเน้นคำ การเรียงลำดับคำในประโยคการใช้คำที่ขัดแย้งกันในประโยค หรืออาจใช้คำที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ติดตาตรึงใจผู้อ่าน เป็นต้น
7. ความกระชับ คือ การใช้ถ้อยคำน้อยแต่ได้ความหมายชัดเจนและมีน้ำหนักความกระชับของถ้อยคำนั้น ผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกสรรคำมาใช้ รู้จักใช้ความเปรียบ รู้จักรวบประโยค เป็นต้น
8. ความไพเราะ คือ ไม่ใช่คำหรือถ้อยคำดาด ๆ ไม่ใช่คำหยาบคาย ไม่ใช่คำภาษาตลาด หรือคำภาษาต่างประเทศ ซึ่งคำต่าง ๆ เหล่านี้เรียกกันว่า “คำขัดหู”

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่พัฒนาจากทักษะการฟัง การพูด การอ่าน ทักษะในการเขียนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากกว่าทักษะอื่น ๆ เพราะการเขียนเป็นสื่อสารที่มีขั้นตอนหลายอย่าง เช่น ผู้เขียนจะต้องนึกคิดก่อนว่าจะเขียนอย่างไร จึงจะมีความหมายตรงกับความคิดของตนเองที่ต้องการจะถ่ายทอด ส่วนผู้อ่านก็อยู่ในฐานะที่จะรับรู้ความคิดของผู้เขียน ด้วยอาศัยสารหรือตัวอักษรที่ผู้เขียนส่งมา ถ้าผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจความหมายได้ตรงกับความรู้สึกของผู้เขียน ก็แสดงว่าเกิดอุปสรรคและมีปัญหาในการสื่อสาร

การเขียนไม่ได้หมายความว่าใครจะเขียนก็เขียนได้เสมอไป แต่การเขียนจะต้องมีกลยุทธ์ในการเขียนมีหลักการที่แน่ชัด โดยเฉพาะในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาที่มีความถูกต้องชัดเจน และมีความประณีตในการเขียนสุ่มรอบคอบเป็นอย่างมาก ความเรียบง่ายแต่ได้ใจความ หลักของการเขียนมีท่านผู้รู้ได้กล่าวไว้ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก มีบางประการเท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน โดยองค์รวมแล้ว ก็จะกล่าวไว้เกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหา ความประณีต ความชัดเจน ความเรียบง่ายของภาษา ความประทับใจ ที่ผู้เขียนใช้ถ้อยคำที่ไพเราะสุภาพ จนทำให้เกิดความซาบซึ้งใจ

รูปแบบของย่อหน้า

สมพร จารุณัฐ (2548, หน้า 35) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบของย่อหน้าจะพิจารณาจากตำแหน่งของประโยคใจความสำคัญว่าปรากฏอยู่ที่ใดในย่อหน้า แบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. ประโยคใจความสำคัญ อยู่ตอนต้นย่อหน้าการเขียนย่อหน้าวิธีนี้เป็นการเขียนที่ง่ายที่สุด ผู้อ่านสามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้ เหมาะสำหรับการเขียนอธิบายให้ความรู้
 2. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายย่อหน้าการเขียนย่อหน้าวิธีนี้จะมีประโยคขยายความ กล่าวนามาก่อนแล้ว สรุปความคิดไว้ในตอนท้าย
 3. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและท้ายย่อหน้าการเขียนย่อหน้าวิธีนี้จะเริ่มต้นจาก ประโยคใจความสำคัญ แล้วตามด้วยประโยคขยายความ จากนั้นสรุปเน้นความคิดสำคัญอีกครั้งในช่วง ท้ายของย่อหน้า
 4. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนกลางย่อหน้าการเขียนย่อหน้าวิธีนี้จะยากกว่าวิธีอื่น ๆ โดย เริ่มต้นด้วยประโยคขยายความ แล้วสรุปใจความสำคัญไว้กลางย่อหน้า ต่อจากนั้นก็ขยายความต่อไป จนจบย่อหน้า
 5. ย่อหน้าที่ไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญ การเขียนย่อหน้าวิธีนี้จะประกอบด้วยประโยค ขยายความที่ให้รายละเอียดต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป แต่ไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญที่ชัดเจน ผู้อ่าน จะทราบถึงความคิดสำคัญที่แฝงอยู่ในย่อหน้า แต่ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าปรากฏชัดเจนอยู่ตำแหน่งใด
- การเขียนย่อหน้าก็มีความสำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะจะทำให้งานเขียนน่าอ่านมากยิ่งขึ้น และจำทำให้ผู้อ่าน เข้าใจได้ง่าย งานเขียนนั้น ๆ ก็จะน่าอ่าน พักส่ายตาไปด้วย ไม่น่าเบื่อที่จะอ่าน ต่อไป

วิธีขยายความในย่อหน้า

สันทนี บุญโทก (2542, หน้า 60) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนย่อหน้าให้มีความชัดเจน แจ่มแจ้ง ผู้เขียนต้องขยายความคิดจากความคิดหลักที่มีอยู่ การขยายความมีหลายวิธี ดังนี้

1. ขยายความด้วยการให้รายละเอียดการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อ ประเทศชาติต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็กโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น เด็กวัยนี้ต้องการมีความรู้ความสามารถใน การประกอบอาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่เพื่อให้ก้าวทัน โลก การเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้พิจารณาตนเองตามความถนัด และความสนใจจะช่วยเสริมสร้างทักษะ ความสามารถเฉพาะตัวที่มีความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักคิดและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง อันนำไปสู่ การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ดังนั้นเราควรพัฒนาวัยรุ่นอย่างจริงจังเพื่อสร้างทรัพยากร มนุษย์ที่มีคุณภาพสำหรับประเทศต่อไป
2. ขยายความต้องการให้คำจำกัดความคำว่า “Unofficial Translation” แปลว่า “การแปล อย่างไม่เป็นทางการ” ซึ่งจะหมายถึงบรรดาข้อความใดก็แล้วแต่ ที่แปลขึ้นมาแล้ว ไม่อาจรับประกันได้ เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าผู้แปลจะแปลถูกต้องทั้งหมด ส่วนอีกความหมายหนึ่งก็คือว่า เป็นข้อความที่แปล แล้ว แต่ไม่ถือว่าแปลได้ดีมาก ใช้ได้พอเป็นบรรทัดฐานเท่านั้น หากต้องการนำข้อความดังกล่าวไปใช้ เป็นภาษาทางการหรือพิธีการก็จะต้องมีการนำสำนวนการแปลนั้นมาตรวจสอบความถูกต้องในการ แปลอีกครั้ง
3. ขยายความต้องการยกตัวอย่าง วิธีการรักษารอยฟกช้ำมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับบริเวณที่ฟกช้ำ เช่น ถ้าเกิดอาการฟกช้ำบริเวณ ลำตัว แขน ขา ให้ใช้วิธีการเปิดก๊อกน้ำให้น้ำไหลผ่านแรง ๆ ถูกบริเวณ ฟกช้ำเพื่อรักษาอาการเลือดออกใต้ผิวหนัง นอกจากนี้หากมีรอยฟกช้ำรุนแรงที่แขนหรือขา ก็ให้ยกแขน ยกขาให้สูงกว่าระดับหัวใจเพื่อลดอาการบวม แต่ถัารอยฟกช้ำเกิดบริเวณอวัยวะที่บอบบาง เช่น

ใบหน้า ดวงตา ก็ให้ใช้น้ำเย็นประคบให้เร็วที่สุด และนานอย่างน้อย 30 นาที ต่อไปนี้เกิดรอยฟกช้ำในร่างกาย เราจะเลือกใช้วิธีใดในการรักษานั้นก็ขึ้นอยู่กับบริเวณที่ฟกช้ำเป็นสำคัญ

4. ขยายความด้วยการเปรียบเทียบ ดอกมะลิเป็นดอกไม้ที่ถูกรับรองแล้วว่าเป็นดอกไม้ที่หอมเย็นชื่นใจที่สุดและขาวที่สุดในบรรดาดอกไม้ทั้งหลาย ชีวิตของมนุษย์ที่เป็นอยู่ก็เช่นเดียวกับการเล่นละคร ขอให้เป็นตัวเอกที่มีชื่อเสียงที่สุดเช่นเดียวหรือลักษณะเดียวกับดอกมะลิ อย่าเป็นตัวผู้ร้ายที่เลวที่สุด และให้เห็นว่าดอกมะลินี้จะบานเต็มที่เพียงสองสามวันก็จะเหี่ยวเฉาไป ฉะนั้นขอให้ทำตัวเราให้ดีที่สุด เมื่อยังมีชีวิตอยู่ให้หอมที่สุด เหมือนดอกมะลิที่เริ่มแย้มบาน

5. ขยายความด้วยการให้เหตุผล หล้าไผ่นับว่ามีประโยชน์มหาศาลแทบทั้งสิ้น เพราะหน่อไม้ก็ใช้รับประทานเป็นอาหารได้ ลำต้นของไผ่ใช้ทาภาชนะใช้รองแพใช้ในการประกอบอุตสาหกรรมหลายชนิด และที่สำคัญไผ่ไผ่ใช้เกี่ยวกับสุขภาพได้ด้วย สุขภาพที่พูดถึงนี้เป็นสุขภาพที่เกิดจากการนวดและมีไผ่ไผ่เข้าไปมีบทบาทอยู่ด้วย

ลักษณะของย่อหน้าที่ดี

การเขียนย่อหน้าที่ดีจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วนดังนี้

1. ความมีเอกภาพ ในแต่ละย่อหน้าจะต้องเขียนให้มีความคิดสำคัญเพียงประการเดียว
2. ความสมบูรณ์ ในแต่ละย่อหน้าจะต้องเขียนให้มีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระรายละเอียดชัดเจน เนื้อความครบบริบูรณ์
3. มีสารัตถภาพ การเขียนย่อหน้าที่ดีต้องมีการเน้นย้ำความคิดสำคัญ ซึ่งอาจทำได้ด้วยการกล่าวซ้ำ หรือกำหนดสัดส่วนของเรื่องที่เน้นให้มากขึ้น
4. มีสัมพันธภาพ เป็นความเชื่อมโยงเกี่ยวของกันของใจความ และเป็นการเรียบเรียงข้อความให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เป็นการจัดลำดับความคิดเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น (ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง, 2553, หน้า 128-129)

การเขียนจดหมายธุรกิจ

ความหมายของจดหมายธุรกิจ

จดหมายธุรกิจ หมายถึง เอกสารที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันแทนการเจรจาด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้า พาณิชยกรรมหรือทางการเงินของฝ่ายผู้ส่งสารและผู้รับสารซึ่งมีเป้าหมายในลักษณะเดียวกัน (นภลัย สุวรรณธาดา, 2550, หน้า 34) ได้กล่าวไว้ว่า

การเขียนจดหมายธุรกิจนั้น สามารถสื่อสารกันในลักษณะของบริษัทห้างร้านติดต่อกับหน่วยงานราชการ ก็ได้ หรือบริษัทติดต่อกับบริษัทก็ได้ หรือแม้แต่บุคคลติดต่อกับบริษัทห้างร้านก็ได้ แต่จะต้องเป็นไปด้วยเรื่อง ธุรกิจเท่านั้น ถ้าติดต่อกันด้วยเรื่องของการงานทั่วไปก็จะเป็นลักษณะของจดหมายกิจธุระทั่วไป

จดหมายธุรกิจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวงการธุรกิจ ซึ่งสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ด้านการใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง คำนึงเรื่องและที่สำคัญที่สุดคือเป็นหลักฐานทางกฎหมาย เนื่องจากเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน

2. ด้านการเป็นสื่อสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อธุรกิจ จดหมายช่วยส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดี และการ ติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง

3. การติดต่อด้านธุรกิจซื้อขาย บางครั้งลูกค้าอาจขาดการติดต่อไป บริษัทจำเป็นต้องมีจดหมายไป ถึงลูกค้าเพื่อขอทราบสาเหตุที่แท้จริง พร้อมทั้งแสดงความพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาหรือเสนอบริการพิเศษ ต่าง ๆ เพื่อจูงใจให้ลูกค้ากลับมาติดต่อสั่งซื้อสินค้าหรือบริการจากบริษัทอีก และเพื่อให้ลูกค้าเชื่อถือในทางธุรกิจฉะนั้น จึงนับได้ว่าจดหมาย ธุรกิจมีความสำคัญอย่างยิ่ง (บังอร สว่างวโรรส, 2549, หน้า 78)

การเขียนจดหมายธุรกิจก็เป็นอีกงานเขียนหนึ่งที่มีความสำคัญ ต่อบุคคลที่ทำธุรกิจที่จะนำไปใช้ในด้านการธุรกิจการติดต่อการค้า เพราะถ้า เราต้องการให้ธุรกิจเจริญก้าวหน้ามีลูกค้ามาสนใจในสินค้าของเรา การเขียนเพื่อธุรกิจก็มีอีกงานเขียนหนึ่งที่จะต้องเรียนรู้ศึกษาและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

ส่วนประกอบของจดหมายธุรกิจ

นภลัย สุวรรณธาดา, (2550, หน้า 35-36)ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของจดหมายธุรกิจไว้ดังนี้

1. ที่อยู่ผู้ส่ง ชื่อและที่ตั้งของบริษัท ห้างร้าน นิยมใช้กระดาษพิมพ์หัวจดหมายสำเร็จรูป
2. เลขที่จดหมาย โดยมากมักปรากฏในประเภทของจดหมายไทยแบบราชการ
3. วัน เดือน ปี ให้ระบุวันเดือนปีที่เขียนจดหมาย
4. ที่อยู่ผู้รับ ให้เขียนชื่อบริษัท ห้างร้าน พร้อมทั้งที่อยู่ของผู้รับ
5. เรื่อง ให้ระบุเรื่องหรือสาระสำคัญสั้น ๆ ของจดหมายฉบับนั้น
6. คำขึ้นต้น เป็นการทักทายเริ่มต้นจดหมาย จดหมายธุรกิจทั่วไปนิยมใช้ “เรียน”
7. เนื้อหา จะแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนๆ เพื่อให้เข้าใจง่าย อาจมีมากกว่าหนึ่งย่อหน้าก็ได้
8. คำลงท้าย เป็นการอำลาผู้อ่าน โดยทั่วไปนิยมใช้คำว่า “ขอแสดงความนับถือ”
9. ลายมือชื่อ เป็นการลงลายมือชื่อเจ้าของจดหมาย
10. ชื่อเต็ม ให้ระบุชื่อเต็มของเจ้าของลายมือชื่อ ได้แก่ ชื่อ นามสกุลและคำนำหน้าบอกสถานภาพ ตลอดจนตำแหน่ง
11. ถึงที่ส่งมาด้วย เป็นส่วนที่ระบุชื่อสิ่งของหรือเอกสารที่ส่งไปพร้อมกับจดหมายฉบับ
12. อักษรย่อชื่อผู้ลงนามและผู้พิมพ์ เป็นส่วนที่ระบุอักษรย่อชื่อและนามสกุลของผู้ลงนามและผู้พิมพ์นิยมใช้กับจดหมายธุรกิจแบบต่างประเทศ

วิธีการเขียนจดหมายธุรกิจ

1. ขั้นตอนก่อนการเขียน
 - 1.1) พิจารณาว่าผู้รับเป็นใคร ตำแหน่งใด
 - 1.2) กำหนดคำขึ้นต้น คำลงท้ายให้เหมาะสมกับผู้รับจดหมาย
 - 1.3) กำหนดรูปแบบของจดหมายเสียก่อนว่าควรใช้ลักษณะอย่างไร ควรมีเนื้อความที่ตอนเนื้อความแต่ละตอนควรกล่าวถึงอะไรบ้าง

- 1.4) เตรียมการเขียนร่างข้อความลงในกระดาษก่อน
2. ขั้นตอนลงมือเขียน
 - 2.1) เขียนตามรูปแบบที่เตรียมไว้ให้ครบถ้วนตามส่วนประกอบของจดหมาย
 - 2.2) ระบุวัตถุประสงค์ลงไปให้ชัดเจนแน่นอน เช่น ขอส่งซื้อสินค้าขอชี้แจง
 - 2.3) เลือกสรรถ้อยคำให้ตรงตามความหมายที่ต้องการ สะกดคำได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ใช้ถ้อยคำสำนวนให้เหมาะสมแก่สถานภาพของผู้รับจดหมาย
 - 2.4) เขียนสื่อสารกันให้ตรงประเด็นและได้สาระครบถ้วนความถูกต้องตามต้องการ
 - 2.5) ใช้ข้อความปิดท้ายที่เหมาะสม ก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจ
 - 2.6) ลงลายมือชื่อทุกครั้งที่จบจดหมาย พร้อมทั้งบอกตำแหน่งด้วย
3. ขั้นตอนหลังการเขียน
 - 3.1) ควรตรวจทานจดหมายที่เขียนเสร็จแล้วนั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่งว่าไม่มีข้อบกพร่อง
 - 3.2) พิมพ์ข้อความจดหมายตามที่ร่างไว้ โดยคำนึงถึงความสะดวกเรียบร้อยและไม่ผิดพลาด
 - 3.3) เลือกใช้ของสีสุภาพหรือใช้ของแบบหน้าต่างซึ่งดูสวยงามและประหยัดเวลาในการเขียนจำหน่ายซองด้วย (บังอร สว่างวโรรส, 2549, หน้า 48)

สรุป

การเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น เราจะเห็นได้ว่า การเขียนมีความสำคัญอย่างมากในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อจะได้ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ จึงจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานด้านการเขียนเพื่อสามารถสื่อสารโดยการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักการเขียน นอกจากนั้นการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องราว ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้อื่นโดยใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เพื่อสื่อไปยังผู้รับได้อย่างกว้างไกล นอกจากนั้นการเขียนยังมีคุณค่าในการบันทึกเป็นข้อมูลหลักฐานให้ศึกษาได้ยาวนาน

อีกทั้ง การเขียน ยังเป็นการสื่อสารชนิดหนึ่งของมนุษย์เราที่ต้องอาศัยความพยายาม การเขียนเป็นการแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ เป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้อ่าน เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านได้เข้าใจ ได้ทราบความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ แล้วสามารถนำมาบอกบอกต่อกับบุคคลอื่นให้ได้ความรู้ที่ผู้รับสารได้รับ เครื่องมือในการเขียนเช่น ดินสอ ปากกา สี พู่กัน กระดาษ กระดาน ฯลฯ การเขียนจะต้องเขียนเป็นภาษา ซึ่งอาจเขียนเป็นภาษาเดียวหรือหลายภาษาก็ได้ ดังนั้นการเขียนจึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ให้มีทักษะในการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารในด้านการเขียนในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กองทัพ เคลือบพาดิชกุล. (2542). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารศูนย์วิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป. (2556).
ภาษาไทยเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2550). **ทักษะการเขียนภาษาไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ :
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง. (2553). **การพัฒนาทักษะการเขียน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนู ทดแทนคุณ และ กุลวดี ทดแทนคุณ. (2548). **ภาษาไทย1** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
 โอเดียนสโตร์.
- นภลัย สุวรรณธาดา. (2550). **เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ หนังสือโต้ตอบ และรายงาน
 การประชุม**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- บังอร สว่างโรรส. (2549). **เทคนิคการเขียนจดหมายธุรกิจและ E-mail**. กรุงเทพฯ: โรง
 พิมพ์ชวนพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2549). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 สวนสุนันทา.
- วรวรรณ ศรียาภัย. (2557). **การเขียนเพื่อการสื่อสาร** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สันธิ์ บุญโนทก. (2542) **การย่อความ การสรุปความ และการขยายความ**. ใน
ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพฯ: เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- สมพร จารุณัฐ. (2548). **ย่อหน้า (Paragraph) คืออะไร ใน สารภาษาไทย**. มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร
- อุบล เทศทอง. (2550). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียน**. ใน **ภาษากับการสื่อสาร**.
 นครปฐม: คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาสำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษในเขตจังหวัดพิษณุโลก

ชูศักดิ์ ศิริเชียงใหม่

อนุชา ภูมิสิทธิพร

ศิริวิมล ใจงาม

สุวพัชร ช่างพินิจ

สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อีเมล : sichusak70@gmail.com

นิธิพัฒน์ บุษบาร์ดี

กลุ่มงานกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก

อีเมล : sichusak70@gmail.com

ชญญภาภัก บุญฤทธิ์

โรงเรียนพิษณุโลกปัญญานุกูล

อีเมล : sichusak70@gmail.com

อุทัย ไทยกรณ์

โรงเรียนวัดยาง (มีมานะวิทยา) จังหวัดพิษณุโลก

อีเมล : sichusak70@gmail.com

Received : July 27, 2022 Revised : August 2, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความจำเป็นที่ต้องอาศัยการประสานความร่วมมือของผู้ปกครอง ครูผู้สอน และสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาศักยภาพของต้นให้สามารถดำรงชีพในสังคมได้ตามศักยภาพ ดังนั้นศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก จึงได้พัฒนาความร่วมมือในโมเดลการบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ PATTANAKARN D-D Model ซึ่งส่งผลให้มีการคัดกรองและช่วยเหลือทางด้านการแพทย์สำหรับเด็กที่มีความเสี่ยงและความบกพร่องทางพัฒนาการ การบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม การส่งต่อเข้าสู่โรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมของภาครัฐและเอกชน การเตรียมความพร้อมทางด้านอาชีพ และการประกอบอาชีพในสถานประกอบการตามเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน และ

PATTANAKARN D-D Model จึงเป็นแนวทางจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเขต
จังหวัดพิษณุโลกได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม, สหวิชาชีพ, เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

THE NETWORK PARTY ADMINISTRATION TO THE EXCELLENCE OF EDUCATION MANAGEMENT FOR CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS IN PHITSANULOK

Chusak siricheangpin

Anucha Phoommisittiporn

Siriwimol Jaingam

Suwapatchara Changpinit

Department of Special Education, Faculty of Educational,

Pibulsongkram Rajabhat University

E-mail : sichusak70@gmail.com

Nitiphat Budsabarati

Pediatric Department of Buddhachinaraj hospital

E-mail : sichusak70@gmail.com

Chanyapak Boonrit

Phitsanulok Panyanukun School

E-mail : sichusak70@gmail.com

Authai Thaikarn

Watyang (memanawittaya) School

E-mail : sichusak70@gmail.com

Abstracts

The education management for children with special needs requires the collaboration between parents, instructors, and multidisciplinary who get involved in setting up the Individualized Education Program (IEP) compatible with the level of competence. Besides, these children are eligible to take the life-long learning to enhance their ability so well that they can stand on their own feet. Thus, the Regional Special Education Center 7, Phitsanulok, has developed the cooperation as the model of the network party administration to manage the education for children with special needs, PATTANAKARN D-D Model. This model contributes to screen children who are likely to have risk and disabilities of medical development, provide the primary help and service, prepare their attendance to the inclusive school both

public and private sector, and get them ready to work with potential at the early-targeted workplaces. It is acknowledged that PATTANAKARN D-D Model can be functioned as the sustainable and concrete education management model for children with special needs in Phitsanulok.

Keywords: Education Management, Multidisciplinary, Children with special needs

บทนำ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความจำเป็นที่ต้องอาศัยการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ร่วมกับการบริหารจัดการรายกรณีของเด็กในแต่ละบุคคลเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือตั้งแต่แรกพบความพิการและนำไปสู่การบำบัดรักษาทางการแพทย์ การศึกษา การประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีพ และสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยอาศัยความร่วมมือกันของผู้ปกครอง ทีมสหสาขาวิชาชีพ สถานศึกษา และการช่วยเหลือทางสังคมให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพแห่งตน (Dillenburger et al., 2014; Dalwai et al., 2017) ซึ่งผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และควรนำหลักการของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการให้เหตุผลร่วมกันของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกันอันจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นร่วมกัน (Amanchukwu, Stanley, & Ololube, 2015; Gichohi, 2015) และใช้รูปแบบของการบริหารภาคีเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพในการประสานความร่วมมือเพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ได้มีการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ของภาคีเครือข่ายในการเสนอแนะวัตถุประสงค์ แนวคิด วิธีการ และตัดสินใจพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Thevarajah & Ratnam, 2014) ซึ่งเริ่มต้นจากหน่วยบริการทางการแพทย์ใน Special Unit ของโรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก และโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวรในการคัดกรองเด็กที่มีความเสี่ยงและมีความบกพร่องทางพัฒนาการ เพื่อการวินิจฉัยการบำบัดรักษา และการส่งต่อเพื่อรับบริการช่วยเหลือ แรกเริ่มการเตรียมความพร้อมในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก และศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อส่งต่อเข้าสู่โรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมของภาครัฐและเอกชนการเตรียมความพร้อมทางด้านอาชีพ และการประกอบอาชีพในสถานประกอบการจริงตามลำดับ ซึ่งในแต่ละหน่วยบริการอาจเกิดปัญหาและอุปสรรคจากความบกพร่องด้านทักษะและปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อมีการบริหารภาคีเครือข่าย จึงเกิดความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาในจังหวัดพิษณุโลกที่ดี เพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการที่เป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนให้ครอบคลุมทางด้านสุขภาพและการบำบัดรักษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ การช่วยเหลือทางสังคม และให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างครอบคลุมและเหมาะสมตามความชอบและความถนัดของแต่ละบุคคล และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีบทบาทสำคัญ ในการบริหารภาคีเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของจังหวัดพิษณุโลก (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนี้

1. การวางแผนกำหนดนโยบายและแผนงานจัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการแห่งชาติ และน่านโยบายระดับชาติไปปฏิบัติ จัดทำ ส่งเสริม และประสานงาน
2. การให้บริการช่วยเหลือแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการ
3. การจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลให้แก่คนพิการจัดระบบส่งต่อคนพิการ ประสานและกำกับดูแลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการในเขตการศึกษาที่รับผิดชอบ
4. การจัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด รวมถึงการจัดครูเดินสอนและอาสาสมัครคนพิการและสถานศึกษา

ภาพ 1 ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

5. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ สำหรับคนพิการทุกประเภท พัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรที่จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ

6. การเป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศด้านการศึกษาเพื่อคนพิการระดับเขตการศึกษา ประสานงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ จัดทำรายงานการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการในเขตการศึกษา จัดการศึกษาอนุกระบวนและตามอัธยาศัยเพื่อคนพิการในจังหวัดที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ และจัดตั้งห้องเรียนคู่ขนานในโรงเรียนสำหรับเด็กออทิสติก

โมเดลการบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ PATTANAKARN D- D Model

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ได้พัฒนาโมเดลการบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมุ่งเน้นการใช้แนวคิดการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและหลักการเชิงระบบในการวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้า (Input) ที่เป็นภาคีเครือข่าย กระบวนการบริหารภาคีเครือข่าย (Process) และผลที่ได้จากการบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของจังหวัดพิษณุโลก (Output) มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพ 2 PATTANAKARN - D Model

1. ภาควิชาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของจังหวัดพิษณุโลก (Input)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจังหวัดพิษณุโลกได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง องค์กรของภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่องได้เป็นอย่างดี เพื่อให้การให้การช่วยเหลือ แรกเริ่มและเตรียมความพร้อม และการส่งต่อเพื่อเข้าเรียนในระดับที่สูงขึ้นหรือการเตรียมความพร้อม ด้านอาชีพเมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความพร้อมด้านทักษะชีวิตอย่างเหมาะสม โดยมีภาควิชา เครือข่าย ดังนี้

1.1. โรงพยาบาล อันเป็นความร่วมมือของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัด พิษณุโลกร่วมกับโรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อให้บริการด้านการคัดกรอง การวินิจฉัย และการบำบัดรักษาทางด้านการแพทย์ เพื่อส่งต่อเข้ารับ บริการในเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียด ดังนี้

1) ศูนย์ประสานงานส่งต่อ (SPECIAL UNIT) ในหน่วยพัฒนาการและจิตเวชเด็ก โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก มีแนวคิดของการเป็นศูนย์บริหารจัดการที่มีระบบการบริหาร ข้อมูลสารสนเทศของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในแต่ละบุคคลตั้งแต่แรกพบความพิการ มีการวางแผนและการรายงานผลของการช่วยเหลือ และการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามเวลาที่กำหนด ร่วมกัน รวมทั้งสามารถติดต่อประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาของเด็กที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน เพื่อป้องกันการถูกละเลยหรือขาดโอกาสในการได้รับการช่วยเหลือทางสังคม โดยเริ่มต้นจากการคัด กรองและได้รับการบำบัดรักษาจากนักกิจกรรมบำบัดนักแก้ไขการพูด นักจิตวิทยา ครูการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา นักสังคมสงเคราะห์ ผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ในสาขาต่างๆ เพื่อ วางแผนการบำบัดรักษาและการวางแผนด้านการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมร่วมกัน อันจะส่งผลให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการช่วยเหลืออย่างครอบคลุมทุกด้าน (Dalwai et al., 2017; Oommen et al., 2017) และได้มีการพัฒนาความร่วมมือในระบบประสานงานด้านบริการ และการส่งต่อระหว่างหน่วยงานสาธารณสุขและการศึกษา เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมทางการศึกษาและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ แบบ บูรณาการตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม และเพื่อเป็นศูนย์กลางในการแนะนำส่งต่อเด็กที่ไม่สะดวกในการ เดินทางมารับบริการที่โรงพยาบาลให้ได้รับการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือหน่วยบริการต่อไป และ จากการดำเนินการพบว่าควรเพิ่มทรัพยากรบุคคลในการดำเนินการประสานงาน นัดหมาย การนิเทศ กำกับและติดตามเด็กที่เข้ารับบริการในหน่วยบริการต่าง ๆ เด็กพิการเรื้อรังตามบ้าน และ ในโรงเรียนเรียนรวมเพื่อให้การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง และควรเพิ่มงบประมาณในการสร้างระบบ สารสนเทศเพื่อรวบรวมข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษของแต่ละบุคคลตั้งแต่แรกพบความพิการ จนถึงปัจจุบันของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนจัดการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องและมี ประสิทธิภาพ

2) ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กในโรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก เป็นการส่งเสริม ด้านการฝึกอาชีพตามสภาพความเจ็บป่วย และจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษา

ขั้นพื้นฐานที่มีความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายและจำเป็นต้องได้รับการรักษาระยะยาวในโรงพยาบาล จึงจำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาร่วมกับการได้รับการรักษาในโรงพยาบาลอย่างเหมาะสมเพื่อลดภาวะความเครียดของเด็กได้ จากการดำเนินการได้พบว่าควรเพิ่มการพัฒนาใช้สื่อและเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับเนื้อหาตามกลุ่มสาระที่เด็กเรียนในแต่ละช่วงชั้นปี เพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กได้ (สำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ภาพ 3 ศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กในโรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก

3) ภาควิชากุมารเวชกรรมและภาควิชาจิตเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นเครือข่ายในการคัดกรอง การวินิจฉัย และการบำบัดรักษาทางด้านการแพทย์เพื่อส่งต่อเข้ารับบริการในเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในหน่วยบริการของภาคีเครือข่ายของจังหวัดพิษณุโลกต่อไป

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงในหมู่บ้านและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลกให้เหมาะสม

1.3 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีบทบาทสำคัญในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและ

มาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษเพื่อเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส ที่อยู่ในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและให้นโยบายในการพัฒนาและจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (สำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

1.4 เครือข่ายผู้ปกครอง ได้แก่ ชมรมผู้ปกครองบุคคลออทิสติกและบุคคลที่มีความบกพร่องด้านร่างกาย สติปัญญา การมองเห็น และการได้ยิน ที่มีบทบาทในการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกัน ซึ่งจะมีประโยชน์อย่างมากในการให้ข้อมูลด้านความบกพร่องและปัญหาด้านพฤติกรรม เพื่อใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเหมาะสม

1.5 หน่วยบริการอื่น ๆ

1) หน่วยบริการ หมายถึง สถานที่ให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา หรือศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการ ในชุมชน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก มีจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ พรหมพิราม บางระกำ ขาดิระการ วังทอง วัดโบสถ์ บางกระทุ่ม เนินมะปราง และนครไทย โดยให้บริการช่วยเหลือแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม การสนับสนุนสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก และการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามบ้านในโครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่ให้เป็นครู

2) ศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เป็นภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทด้านการผลิตบัณฑิตการศึกษาพิเศษ และความร่วมมือด้านวิชาการและการวิจัยพัฒนารวมทั้งยังมีหน่วยบริการช่วยเหลือแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมร่วมด้วย

3) โรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม คือ โรงเรียนวัดยาง (มีมานะวิทยา) ที่มีการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีการจัดห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก เพื่อเตรียมความพร้อมด้านทักษะทางวิชาการและพฤติกรรมทางสังคมให้เหมาะสมก่อนจะทำการส่งเข้าเรียนรวมในบางรายวิชาที่เด็กสามารถเรียนได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมของเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการสอนในชั้นเรียน (Giacomo et al., 2016) และป้องกันมิให้เกิดความเสี่ยงในการทำร้ายผู้อื่นและถูกทำร้ายจากเพื่อนที่ไม่เข้าใจได้ (Elkhamisi & Almutery, 2018; Sullivan, Gallagher, & Heron, 2019) และส่งเข้าห้องเรียนรวมทุกรายวิชาเมื่อเด็กมีความพร้อม โดยมีการช่วยเหลือจากพี่เลี้ยงและครูการศึกษาพิเศษเพื่อให้เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยและสามารถเรียนรู้ตามที่ครูประจำวิชากำหนดได้ ซึ่งปัจจุบันได้ร่วมมือกันเพื่อแก้ไขอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น การแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ก้าวร้าว วิวายวชณะเรียนรวมกับเด็กปกติ การเพิ่มทรัพยากรครูการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ การเตรียมสื่อการสอนและใบงานของแต่ละรายวิชาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็กเพื่อป้องกันการเกิดความเครียดและความคับข้องใจ จนอาจเกิดเป็นปัญหาพฤติกรรม และลดภาระงานของครูที่ทำการ

สอนในแต่ละรายวิชา รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจและการยอมรับของเด็กปกติและผู้ปกครองในการให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนรวม

4) โรงเรียนพิษณุโลกปัญญานุกูล เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาและฝึกอบรมผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และสามารถประกอบอาชีพและพึ่งตนเองได้ตามศักยภาพ รวมทั้งมีการประสานเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและความสนใจของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Loman, 2015) ได้แก่ อาชีพการทำเครื่องตีกลาแปด อาชีพเกษตรกรรม (เลี้ยงไก่ชนเรศวร กบ สุกร และปลา) อาชีพตัดผมชาย อาชีพคาร์แคร์ และอาชีพพนักงานบริการในสถานประกอบการ เป็นต้น ซึ่งความท้าทายในการพัฒนาให้เด็กเกิดทักษะเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพของตนเองตามศักยภาพและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่ตนอาศัยนั้นยังต้องคำนึงถึงการเตรียมความพร้อมด้านพฤติกรรมที่เหมาะสมในที่ทำงาน อันได้แก่ การควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อเกิดความคับข้องใจหรือปัญหาขณะทำงาน การแสดงมารยาทในการรับประทานอาหาร การควบคุมการแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศและการปฏิบัติตามต่อเพศตรงข้าม ความสะอาดในการใช้ห้องน้ำอย่างเหมาะสม และการมีสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี (Bennie, 2016) เพื่อใช้ในการปรับตัวกับผู้อื่นในสังคมร่วมด้วย

5) โรงเรียนบ้านเด็กชูปเปอร์คิดส์ พิษณุโลก เป็นโรงเรียนเอกชนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นหน่วยงานภาคีเครือข่ายในความร่วมมือด้านวิชาการและการวิจัยพัฒนา และการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพพนักงานทำความสะอาดและบริการในรีสอร์ท

6) สถานประกอบการ เป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เตรียมความพร้อมในด้านอาชีพ เช่น บริษัทเอ็มเค เรสโตรองด์ จำกัด (สาขาพิษณุโลก) ร้านเสริมสวย คุณชาชูปเปอร์คิดส์รีสอร์ท และบริษัท ยูนิโคล่ (ประเทศไทย) จำกัด (สาขาพิษณุโลก)

7) ภาคีเครือข่ายอื่น ๆ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1, 2, และ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 9 พิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และเครือข่ายวิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก ที่มีส่วนร่วมด้านการจัดการศึกษา ทักษะความสามารถด้านอาชีพ และการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดการศึกษาและการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจครัวเรือนของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของจังหวัดพิษณุโลกดำเนินไปได้เป็นอย่างดี

2. กระบวนการบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของจังหวัดพิษณุโลก (Process)

การดำเนินงานการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของจังหวัดพิษณุโลกที่มีศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก เป็นผู้ประสานงานและบริหารระบบภาคีเครือข่ายในเขตจังหวัดพิษณุโลก ได้มีกระบวนการ ดังนี้

1. การวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกัน (Plan) เป็นการวางแผนยุทธศาสตร์ในภาพรวมของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดพิษณุโลก การประเมินระดับความสามารถที่เป็นจุดเด่นและความบกพร่องของเด็กร่วมกันของสหสาขาวิชาชีพ ผู้ปกครอง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ (มีระดับความสามารถในการร่วมตัดสินใจได้) และผู้บริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของเด็ก รวมทั้งให้เหมาะสมกับบริบทของครอบครัวในรูปแบบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program - IEP) เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจและหาแนวทางแก้ไข กำหนดเป้าหมายการพัฒนา รูปแบบการสอน การรายงานข้อมูลความก้าวหน้าในการจัดการเรียนการสอน และการวิเคราะห์ผลการสอนและวางแผนการสอนเพิ่มเติมร่วมกัน (Reiman, Beck, Coppola, & Engiles, 2010; Steiner, Koegel, Koegel, & Ence, 2012)

ภาพ 4 การวางแผนยุทธศาสตร์ของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจังหวัดพิษณุโลก

2. การรักษา (Treat) อันเป็นการบำบัดรักษาในเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย การมองเห็น การได้ยิน ด้านสติปัญญา ความพิการซ้อน และกลุ่มบุคคลออทิสติก โดยมุ่งเน้นการกระตุ้นพัฒนาการของทักษะด้านการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ การใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา การเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา การช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางอารมณ์และสังคม การรับรู้และประสาทสัมผัสเพื่อแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมซ้ำๆ ความบกพร่องของระดับการตื่นตัวของร่างกาย และการเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการจากนักสหสาขาวิชาชีพ (Roncaglia, 2018)

ทั้งในหน่วยช่วยเหลือแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม ห้องเรียนคู่ขนาน และโรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม รวมทั้งการพัฒนาสื่อการพิมพ์อักษรเบรลล์เบื้องต้นการจัดสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสม

3. การใช้เทคนิคฝึกวินัยเชิงบวก (Kind But Firm) อันเป็นเทคนิคการฝึกวินัยเชิงบวกให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจและมีการสร้างระเบียบวินัยต่ำกว่าเด็กปกติ (Portes, Vieira, Souza, & Kaszubowski, 2020) เพื่อป้องกันมิให้เด็กเกิดความคับข้องใจและแสดงปัญหาพฤติกรรมออกมา จึงส่งผลให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษบางคนเกิดพฤติกรรมหุนหันพลันแล่น ก้าวร้าวรุนแรง และไม่สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ (Mohammadi & Zarafshan, 2015) ซึ่งอาจส่งผลกระทบให้เกิดความเครียดในครอบครัว ดังนั้นจึงได้มีการพัฒนาทักษะให้ผู้ปกครองมีรูปแบบการเลี้ยงดูที่เหมาะสมต่อการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้

4. การตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม (Need) เพื่อตอบโจทยความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ร่วมกันของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นและสามารถส่งต่อเพื่อเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการมีส่วนร่วม เพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (Gichohi, 2015; Mokoena, 2012)

5. การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Distinction) ซึ่งได้มีการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและความสนใจของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและหลักสูตรแบบเอกัตบุคคลตามแนวปรัชญาทางการศึกษาอัตถิภาวนิยม (สุทัศน์ ภูพันธ์, 2546; Steiner et al., 2012) เพื่อให้เกิดผลของการจัดการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพได้

3. ผลที่ได้จากการบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของจังหวัดพิษณุโลก (Output)

ผลที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดพิษณุโลก พบว่าเด็กที่เข้ารับบริการมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามศักยภาพในปีพุทธศักราช 2563 คิดเป็นร้อยละ 93.2 และเกิดความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันได้แก่ผู้ปกครอง นักสหสาขาวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา ชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 98.3 ทั้งนี้เกิดจากมีการใช้การบริหารภาคีเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมจนส่งผลให้เกิดความตระหนักและร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีพัฒนาการที่ดีตามเป้าหมายที่ได้กำหนดร่วมกัน และส่งผลให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีของภาคีเครือข่ายและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจนเกิดความพึงพอใจในระดับที่สูงตามมา (Ajayi & Afolabi, 2012; Mokoena, 2012; Gichohi, 2015)

4. การให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback)

เป็นกระบวนการซึ่งนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมเพื่อการพัฒนาการบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของจังหวัดพิษณุโลก อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้เราได้ทราบถึงผลของการบริหารภาคีเครือข่ายที่เราดำเนินการทำไปเน้นถูกหรือเน้นผิด และส่งผลให้เราสามารถปรับปรุงข้อบกพร่องได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป

บทสรุป

การบริหารภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเขตจังหวัดพิษณุโลกของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาความร่วมมือ ในด้านการคัดกรองเด็กที่มีความเสี่ยงและบกพร่องทางพัฒนาการ เพื่อวินิจฉัยและบำบัดรักษาในหน่วยบริการ ศูนย์ประสานงานส่งต่อ (SPECIAL UNIT) ในหน่วยพัฒนาการและจิตเวชเด็ก โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก และภาควิชากุมารเวชกรรม ภาควิชาจิตเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมีการส่งต่อเพื่อรับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และการเตรียมความพร้อมในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ส่งต่อเข้าสู่โรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมของภาครัฐและเอกชน การเตรียมความพร้อมทางด้านอาชีพในโรงเรียนพิษณุโลกปัญญานุกูลและโรงเรียนบ้านเด็กชุบเปอร์คิดส์ พิษณุโลก และส่งต่อเพื่อประกอบอาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งในแต่ละหน่วยบริการจะมีบทบาทที่สัมพันธ์กันในการพัฒนาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งต้องใช้ความพยายามอย่างมาก ในการบริหารจัดการกับปัญหาที่มีความซับซ้อนจากความบกพร่องด้านทักษะการเรียนรู้ ปัญหาพฤติกรรม ก้าวร้าวของเด็ก ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านความเครียด และเศรษฐกิจของผู้ปกครอง โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีปัญหาเหล่านี้แตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการบริหารภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งและความเสียสละของผู้มีส่วนร่วมโดยยึดถือเป้าหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดของเด็ก รวมทั้งมีการสื่อสารร่วมกันเพื่อหาแนวทางพัฒนาร่วมกันอย่างต่อ เนื่องจึงทำให้เกิดการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเขตจังหวัดพิษณุโลกให้เป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืนได้

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้เขียนขอขอบพระคุณคุณสมบัติ ลำคำ ที่ช่วยในการแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการจัดทำบทความวิชาการนี้ ผู้อำนวยการศึกษา เรื่องเดช และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ที่มีส่วนช่วยในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกันตลอดมา

บรรณานุกรม

- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2565). บทบาทอำนาจหน้าที่. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2565. จากเว็บไซต์ <http://special.obec.go.th/article3.php>
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559). คู่มือการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- สุนิษฐ์ ภูพันธ์. 2546. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : เดอะโนว์ เลจเซ็นเตอร์.
- Ajayi, I. A., & Afolabi, C.Y. (2012). **Participatory management and productivity among secondary school teachers in South West Nigeria**. Research Journal in Organizational Psychology & Educational Studies, 1(6), 332-337.
- Amanchukwu, R.N., Stanley, G.J., & Ololube, N.P. (2015). **A review of leadership theories, principles and styles and their relevance to educational management**. Management. 5(1), 6-14.
- Bennie, M. (2016). **How do we help a person with ASD be successfully employed?** Retrieved. from <http://utismawarenesscentre.com/need-consider-help-person>.
- Bureau of Special Education Administration. (2563). **The Role and authority of Bureau of Special Education Administration**. Retrieved from <http://special.obec.go.th/HV3/article3.php>.
- Bureau of Special Education Administration. (2560). **The Special Education Bureau performance manual-2017**. Bangkok: The Special Education Bureau.
- Dillenburger, K., Röttgers, H-R., Dounavi, K., Sparkman, C., Keenan, M., Thyer, B., & Nikopoulos, C. (2014). Multidisciplinary teamwork in autism: can one size fit all?. Australian Educational and Developmental Psychologist, 31(2), 1-16.
- Dalwai, S. H., Modak, D. K., Bondre, A.P., Ansari, S., Siddiqui, D., & Gajria, D. (2017). **Effect of multidisciplinary intervention on clinical outcomes of children with autism spectrum disorder in Mumbai, India**. Disability, CBR & Inclusive Development, 28(2), 95–116.
- Elkhamisi, E. S. & Almutery, M. (2018). **Aggression dimensions in students with autism**. European Scientific Journal, 14(9), 330 – 345.

- Giacomo, A., Craig, F., Terenzio, V., Coppola, A., Campa, M. G., & Passeri, G. (2016). **Aggressive behaviors and verbal communication skills in autism spectrum disorders.** *Global Pediatric Health*, 3(1), 1–5.
- Gichohi, G.W. (2015). **Stakeholder involvement in schools in 21 century for academic excellence.** *International Journal of Education and Research*, 3(2), 13-22.
- Loman, S. (2015). **Guiding principles for developing comprehensive and meaningful instruction for individuals with complex needs.** In Sennott, S., & Loman, S. (Eds.) **Comprehensive individualized curriculum and instructional design: Curriculum and instruction for students with developmental disabilities/autism (pp. 1-21).** Oregon: Portland State University Library.
- Mohammadi, M., & Zarafshan, H. (2015). **Family function, parenting style and broader autism phenotype as predicting factors of psychological adjustment in typically developing siblings of children with autism spectrum disorders.** *Iranian Journal of Psychiatry*, 92(1), 55-63.
- Mokoena, S. (2012). **Effective participative management: does it affect trust levels of stakeholders in schools?** *Journal of Social Sciences*, 30(1), 43-53.
- Oommen, S.P., Bhattacharyya, S., Koshy, B., Roshan, R., Samuel, L., & Preethi, R. (2017). **Management of autism spectrum disorder: A Case - based overview.** *Current Medical Issues*, 15(1), 17-25.
- Phoopan. S. (2546). **The concept of curriculum development.** Chaingmai: The Knowledge Center.
- Portes, J.R., Vieira, M.L., Souza, C.D., & Kaszubowski, E. (2020). **Parental styles and coparenting in families with children with autism: cluster analysis of children's behavior.** *Psychology of Development*, 37(1), 1-12.
- Reiman, J.W., Beck, L., Coppola, T.B. & Engiles, A.J. (2010). **Parents' experiences with the IEP process considerations for improving practice.** Eugene, Oregon: Center for Appropriate Dispute Resolution in Special Education.
- Roncaglia, I. (2018). **Transdisciplinary approaches embedded through PERMA with autistic individual: A case study.** *Psychological Thought*, 11(2), 224–233.

- Steiner, A.M., Koegel, L.K., Koegel, R.L., & Ence, W.A. (2012). **Issues and theoretical constructs regarding parent education for autism spectrum disorders.** Journal of Autism Developmental Disorders, 42(6), 1218-1227.
- Sullivan, M. O., Gallagher, L., & Heron, E. A. (2019). **Gaining insights into aggressive behavior in autism spectrum disorder using latent profile analysis.** Journal of Autism and Developmental Disorders, 49(1), 4209–4218.
- Thevarajah, K., & Ratnam, E. (2014). **An examine the relationship between participative management style and student satisfaction.** European Journal of Business and Management, 6(1), 137-141.

**การสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู
ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้
ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย**

ชมพูพราว มิ่งมงคล

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต

อีเมล : chompoopraw.m62@rsu.ac.th

อุษาพร เสวกวิ

สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต

อีเมล : usaporn.s@rsu.ac.th

Received : July 17, 2022 Revised : August 17, 2022 Accepted : May 20, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการปฏิบัติตนของครูตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูและบทบาทการสนับสนุนของผู้บริหารจากการสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2564 และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูและนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย ในการสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับ มหาบัณฑิต ดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และงานวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ที่ตีพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2553 – 2564 จำนวน 50 เรื่อง โดยนำผลการวิเคราะห์มาบูรณาการกับการสำรวจแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย จากผู้บริหารและครูของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย จำนวน 12 โรงเรียน และได้สร้างแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยโดยยึดแนวคิดของ Peter M. Senge เป็นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย ตามแนวคิดของครู สรุปได้เป็น 5 ด้าน 11 แนวทาง และตามแนวคิดของผู้บริหารสรุปได้เป็น 5 ด้าน 10 แนวทาง โดยทุกแนวทางมีความสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 และแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ 5 ประการของ Peter M. Senge ซึ่งแนวทางที่ได้พัฒนาขึ้นสามารถเป็นแนวทางให้ครูและผู้บริหารของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย นำไปใช้ในการพัฒนาตนเองและโรงเรียนให้เกิดเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อผลิตนักเรียนให้มีความสามารถระดับสูงเยี่ยมก้าวสู่ความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี อีกทั้งสามารถสร้างองค์ความรู้เพื่อนำมาพัฒนาสังคม ประเทศชาติและสามารถเผยแพร่สู่ระดับนานาชาติได้

คำสำคัญ : จรรยาบรรณวิชาชีพครู, แนวทางพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้, โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย

A Synthesis of Research on Code of Teaching Ethics During year 2010 – 2021 as a guideline for Development the learning organization of Princess Chulabhorn Science High Schools

Chompoopraw Mingmongkol

Educational Studies, Rangsit University

E-mail : chompoopraw.m62@rsu.ac.th

Usaporn Swekwi

Educational Studies, Suryadhep Teachers College, Rangsit University

E-mail : usaporn.s@rsu.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: 1. To study and develop guidelines for teachers' practice according to the teacher professional code of conduct and the role of administrators' support from a synthesis of research on the code of teaching ethics during the years 2010–2021 and 2. To study the guidelines for the development of teacher professional ethics and use it as a basis for the development of the learning organization of Princess Chulabhorn Science High Schools. According to the synthesis of research regarding teaching ethics during the years 2010–2021, the research employed content analysis as a coding method to analyze 50 studies regarding teaching ethics between 2010 and 2021 years, including the theses of master or doctorate students from various universities and the research work of educational personnel. Moreover, this study combined the analysis results with the survey results from administrators and teachers of the Princess Chulabhorn Science High School group of 12 schools, discussing the learning organization of Princess Chulabhorn Science High Schools and creating a guideline for developing a learning organization for Princess Chulabhorn Science High Schools. This guideline was developed for administrators and teachers of 12 different schools based on the concept of Peter M. Sense as the basis.

The result that was found was that the guidelines for the development of the learning organization for the Princess Chulabhorn Science High Schools were that the teachers could summarize it into 5 aspects and 11 different approaches. The administration's concepts can be summarized into 5 aspects and 10 approaches. All guidelines are consistent with the analysis result of teaching ethics in 2013 and Peter M. Senge's learning organization concepts. The developed guidelines can be suitable for teachers and administrators of Princess Chulabhorn Science High Schools. It can be used to develop oneself and the school to become a learning organization and promote students with high-level talents to become researchers, inventors, innovators, mathematics, science, and technology, and can also create knowledge for national social development and can be disseminated to the international level.

Keywords : Code of Teaching Ethics, Guideline for Development the Learning Organization, Princess Chulabhorn Science High Schools

บทนำ

ครูเปรียบเสมือนแม่พิมพ์ของชาติที่สร้างทุกอาชีพมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ทุกอาชีพล้วนต้องมีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม นอกจากความรู้ที่นักเรียนได้รับจากครูแล้วนั้น ยังรวมถึงแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมสามารถเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวมได้ เมื่อมีครูเป็นแม่พิมพ์ที่ดี ก็จะหล่อหลอมกำลังสำคัญของประเทศชาติได้ โดยอาชีพครูถือว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีการปฏิบัติในวิชาชีพอย่างเคร่งครัดมาตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษาคือ ครูซึ่งทำหน้าที่คอยอบรมสั่งสอนนักเรียนโดย พรณอร อุชฎาภ (2561, น.117) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดี คือ การทำหน้าที่ของครูได้ครบถ้วนตามที่สังคมต้องการเพื่อช่วยพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยการปฏิบัติตนของครูจะมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ที่เป็นแนวทางในการทำงานได้อย่างเหมาะสมการพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญในการที่จะทำให้การปฏิบัติงานในวิชาชีพมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน จึงได้มีการกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพครูขึ้น เพื่อเป็นประมวลความผิดพฤติกรรมที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูควรปฏิบัติเพื่อรักษา ส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง และฐานะของความเป็นครูอย่างเคร่งครัดโดยจรรยาบรรณวิชาชีพครูได้เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2506 ซึ่งได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจรรยาบรรณวิชาชีพครูหลายฉบับให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยปัจจุบันได้บังคับใช้ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556

ครูจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนตามสมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นสิ่งสำคัญต่อโรงเรียนที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีผู้บริหารคอยส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสามารถปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู เนื่องจากจรรยาบรรณวิชาชีพครูมีความสอดคล้องกับองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ร่วมกันและเรียนรู้อย่างมีพลัง ควรเปิดโอกาสให้ครูได้สะท้อนความรู้สึกรับรู้ของตนเองในการทำงานขององค์กรโดยเน้นการเรียนรู้ให้เป็นกระบวนการ และนำไปสู่การปฏิบัติโดยมีการเก็บข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูลให้การศึกษาและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และการส่งผ่านข้อมูลกัน อีกทั้งผู้บริหารให้ความสำคัญในการเรียนรู้ของครู สามารถอธิบายวิธีการต่าง ๆ เพื่อจุดประกายหรือโน้มน้าวให้ครูเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และเห็นคล้อยตามแนวคิด วิสัยทัศน์ เป้าหมายในการบริหารได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และที่สำคัญผู้บริหารสามารถแบบอย่างและสนับสนุนให้บุคลากรเห็นถึงความสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้ (ภาณุวัฒน์ กาศแก้ว, 2559, น.132) และ Peter M. Senge (2006, P.3) ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามข้อบัญญัติ 5 ประการ ได้แก่ 1. ความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) 2. แบบแผนความคิด (Mental Model) 3. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) 4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) และ 5.การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) เพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันและส่งเสริมให้มีวิสัยทัศน์ไปในทิศทางเดียวกัน

โดยบริบทของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัยมีความสอดคล้องกับองค์การแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เป็นการเพิ่มโอกาสให้นักเรียนกลุ่มด้อยโอกาสและขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่ความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่มีความมีความสามารถระดับสูงเยี่ยม เทียบเคียงกับนักวิจัยชั้นนำของนานาชาติ มีจิตวิญญาณมุ่งมั่นพัฒนาประเทศชาติ มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมโลก และธรรมชาติ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ

เทคโนโลยีให้กับประเทศชาติ และสังคมไทยในอนาคต ช่วยพัฒนาประเทศชาติและแข่งขันได้ในประชาคมโลก เป็นสังคมผู้ผลิตที่มีมูลค่าเพิ่ม มากขึ้น สร้างสังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมแห่งคุณภาพและแข่งขันได้ และสังคมที่ยั่งยืน พอเพียง มีความสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อกันโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มีบริบทเป็นโรงเรียนประจำ ผู้เรียนจะต้องศึกษาและพักอาศัยที่โรงเรียนตลอดระยะเวลาการศึกษา ยกเว้นวันหยุดราชการและช่วงปิดภาคการศึกษา จึงทำให้เกิดสังคมใหม่ขึ้นภายในโรงเรียนเพราะผู้เรียนจะต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนและครูตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นสังคมหรือองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ต้องมีความเข้มแข็งและพร้อมที่จะพัฒนาผู้เรียนอยู่เสมอ เพื่อปลูกฝังผู้เรียนให้พร้อมที่จะใช้ชีวิตในสังคมเมื่อสำเร็จการศึกษา และเป็นประชากรของประเทศที่มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพตามที่โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยได้มุ่งหวังไว้ ครูผู้สอนจึงมีความจำเป็นในการยึดถือและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างเคร่งครัดเพื่อให้องค์กรแห่งการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและตั้งใจที่จะศึกษาในเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยการสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ที่มีการตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2564 ทั้งหมด เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและขอบเขตของวัตถุประสงค์งานวิจัย และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครูมาเป็นแนวทางพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยและให้ครูเกิดความตระหนักรู้รวมถึงเกิดความเข้าใจในจรรยาบรรณวิชาชีพครู สามารถปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยมีผู้บริหารคอยให้การสนับสนุน เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูและนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการปฏิบัติตามของครูตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูและบทบาทการสนับสนุนของผู้บริหารจากการสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ปี พ.ศ. 2553 – 2564
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูและนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

คำถามการวิจัย

1. ครูมีแนวทางในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างไร
2. ผู้บริหารมีแนวทางในการสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างไร
3. การพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนได้หรือไม่และอย่างไร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามของครูและบทบาทการสนับสนุนของผู้บริหารตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู เพื่อสร้างความพึงพอใจต่อผู้รับบริการโดยให้เกิดความน่าเชื่อถือและเกิดความศรัทธาแก่ผู้ประกอบวิชาชีพครู รวมถึงส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ได้แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เพื่อให้สามารถดำเนินการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้แห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยการวิจัย (Research) เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้กระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำผลการสังเคราะห์งานวิจัยรวมถึงข้อค้นพบได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยมาพัฒนา (Development) เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยยึดแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ของ Peter M. Senge 5 ประการ ดังนี้

1. ความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery)
2. แบบแผนความคิด (Mental Model)
3. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)
4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning)
5. การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาระดับ มหาบัณฑิต ดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และงานวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่ตีพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2553 – 2564

1.2 กระบวนการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัย ของนางลักษณ์ วิรัชชัยและทิตสนา แคมมณี (2546) จำนวน 5 กระบวนการ และใช้กระบวนการของการวิเคราะห์เนื้อหา ของรัตนะ บัวสนธ์ (2555) 5 ขั้นตอน ดังนี้

กระบวนการที่ 1 กำหนดจุดมุ่งหมายหรือกำหนดปัญหาวิจัย

กระบวนการที่ 2 กำหนดขอบเขต

กระบวนการที่ 3 ศึกษางานวิจัยทั้งหมดอย่างละเอียดและบันทึกข้อมูล

กระบวนการที่ 4 นำข้อมูลที่บันทึกไว้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์

กระบวนการที่ 5 เขียนรายงานการนำผลการสังเคราะห์งานวิจัยไปใช้ อภิปรายผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยโดยนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยมาสร้างแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย

2. แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ในกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย จำนวน 12 แห่ง โดยมีจำนวนผู้บริหาร 60 คน จำนวนครู 1,192 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,252 คน โดยกลุ่ม

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ในกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย จำนวน 12 แห่ง พบว่า มีจำนวนผู้บริหาร 52 คน จำนวนครู 291 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 343 คน

2.2 เครื่องมือการวิจัย

2.2.1 นำผลการสังเคราะห์งานวิจัย โดยศึกษาองค์ความรู้ที่ได้และนำมาสร้างแนวทางในการเพื่อพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้

2.2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดย ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม

2.2.3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2.2.4 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยทดลองใช้กับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง และคำนวณความเชื่อมั่น

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำความเข้าใจต่อกลุ่มตัวอย่างถึงการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ จุฬารณราชวิทยาลัย และนำแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 ได้สังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์

2. แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ทั้ง 2 ฉบับ ได้แก่

1. แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ตามแนวคิดของครู

2. แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ตามแนวคิดของผู้บริหาร มาพัฒนาขึ้นเป็นแนวทางโดยใช้กระบวนการแบบสามมิติ

โดยนำมิติที่ 1 ได้แก่ ผลการสังเคราะห์เนื้อหางานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 ที่ได้บูรณาการร่วมกับองค์การแห่งการเรียนรู้ 5 ประการ ของ Peter M. Senge มิติที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยตามแนวคิดของครู และตามแนวคิดของผู้บริหาร และมิติที่ 3 เป้าหมายของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย มาร่วมกันบูรณาการความสอดคล้องของข้อมูลและพัฒนาขึ้นเป็นแนวทางพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัย

1.1 ความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) ครูควรเพิ่มระดับความสามารถของตนเองโดยการฝึกฝน การเรียนรู้้อย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งเสริมความสามารถให้เกิดความเชี่ยวชาญ

และการขยายความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานตนได้อย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้ขององค์กรจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีการเรียนรู้เท่านั้น การฝึกฝนอบรมตนด้วยการเรียนรู้อยู่เสมอเป็นรากฐานสำคัญ เป็นการขยายขีดความสามารถให้เชี่ยวชาญมากขึ้น เช่น การลงมือทำจริงจะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นสร้างสรรค์ การได้เข้าถึงข้อมูลใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการวิเคราะห์และการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดระบบการคิดที่ดี โดยมีผู้บริหารคอยให้คำปรึกษาและแนะนำ รวมถึงเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับทั้งจากภายในโรงเรียนและหน่วยงานนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง และ แนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ของ Peter M. Senge ด้านความรอบรู้แห่งตน คือ ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องมีวินัยในตนเองพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่เสมอเพื่อให้มีศักยภาพและมีจุดมุ่งหมายของความสำเร็จที่กำหนดไว้

1.2 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ครูควรได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารให้พัฒนาวิสัยทัศน์ไปในทิศทางเดียวกัน และการปรับแนวคิดให้เข้าหากันเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กรได้ โดยลักษณะวิสัยทัศน์องค์การที่ดี คือ การที่ทุกคนในองค์กรร่วมกันพัฒนาวิสัยทัศน์ให้เป็นรูปธรรมโดยผู้บริหารเป็นฝ่ายเริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการพัฒนาวิสัยทัศน์ อย่างจริงจัง ซึ่งวิสัยทัศน์ควรมีความชัดเจน เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกันได้ จนกระทั่งกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องมีความรัก ความศรัทธา ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ โดยครูควรพัฒนาวิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพครูเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จ

1.3 แบบแผนความคิด (Mental Model) ครูควรพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้อย่างมีเหตุผล การวางแผนกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ การเผชิญกับการคิดที่อยู่บนพื้นฐานของความจริงโดยการเปิดใจ และการพัฒนาแบบแผนความคิด ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ลดความรู้สึกพึ่งพาผู้อื่นในการแก้ไขปัญหา ขยายการเรียนรู้ของตนให้บังเกิดผลงอกงาม และเพิ่มการความคิดสร้างสรรค์ กระจายความรับผิดชอบและการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อเกิดศักยภาพต่อตนเองและนำไปเผยแพร่แก่ผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม และด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพครูควรร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ที่ดีและไปในทิศทางเดียวกันเพื่อช่วยเชื่อมต่อแนวคิดของกันและกัน มีปรับแนวคิดให้เข้าหากัน เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กรได้รู้จักการการวางแผนกระบวนการทำงานที่เป็นระบบสามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีเหตุผล สามารถทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานในองค์กรมีกระบวนการคิดที่เป็นระบบชัดเจน ส่งเสริมให้การดำเนินงานเป็นระบบสามารถมองภาพรวมได้อย่างชัดเจนและเกิดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานได้

1.4 การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) ครูและผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์อันดี การพัฒนาการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างกลุ่มคนที่ทำงานภายในองค์กรเดียวกันให้เป็นหนึ่งเดียวกัน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานในองค์กร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างทีม การสร้างความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างเท่าเทียมจะก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันได้ อีกทั้งเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้นจนเกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถสร้างเป้าหมายร่วมกันได้ ทั้งนี้การมีเป้าหมายที่เป็นจุดเดียวกันจะทำให้ทุกคนเห็น

ทิศทางของตนและขององค์กรที่ชัดเจน รวมถึงสามารถขับเคลื่อนงานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องพึงประพฤติ ต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความสามัคคี สร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กันอย่างสม่ำเสมอ

1.5 การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) ครูควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบสามารถมองภาพรวมได้อย่างชัดเจน การคิดอย่างมีหลักการมีเหตุการณ์สร้างความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานได้ และการจัดระเบียบกระบวนการทำงานให้เกิดความชัดเจน ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน การวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นภาพรวมจะช่วยให้มองเห็นถึงแนวทางในการปฏิบัติงานและสามารถจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถสร้างเครือข่ายด้วยสภาวะการพึ่งพาอาศัยกัน สามารถมองปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นวัฏจักรโดยนำมาบูรณาการเป็นความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพครูได้ปฏิบัติงานมาในระยะหนึ่งแล้วครูจะเกิดความเข้าใจในหน้าที่ของตน เมื่อครูหมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจะเกิดความชำนาญ ทั้งนี้ ครูควรตื่นตัวและกระตุ้นตนเองให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอและสามารถบรรลุขีดจำกัดของตนเองได้ รวมถึงสามารถสร้างสรรค์และสร้างประโยชน์แก่องค์กรได้

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย

2.1 ด้านความรู้แห่งตน คือการมุ่งสู่ความเป็นเลิศและรอบรู้ ครูควรมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองให้ไปถึงเป้าหมาย ด้วยการสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว เมื่อลงมือกระทำต้องมุ่งมั่นสร้างสรรค์ จึงจำเป็นต้องมีแรงมุ่งมั่นใฝ่ดี มีการใช้ข้อมูลเท็จจริงเพื่อวิเคราะห์และตัดสินใจ ที่ทำให้มีระบบการคิดตัดสินใจที่ดี รวมทั้งใช้การฝึกจิตใต้สำนึกในการปฏิบัติงาน โดยให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างอัตโนมัติ ทั้งนี้ ผลการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย ด้านความรู้แห่งตน ตามแนวคิดของครูและผู้บริหาร สามารถสรุปภาพรวมได้ดังภาพที่ 3

แนวคิดของครู	แนวคิดของผู้บริหาร
พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลและองค์ความรู้ และนำไปสู่การวิจัย	เป็นผู้นำทางด้านวิชาการและการพัฒนาตนเอง รวมถึงสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
พัฒนาความก้าวหน้าทางด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยี และด้านภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง	พัฒนาระบบเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการในการเรียนรู้และส่งเสริมให้บุคลากรเข้าอบรมด้านภาษาต่างประเทศหรืออื่น ๆ
พัฒนาความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอน ให้มีรูปแบบการเรียนรู้และสื่อการสอนที่ทันสมัย	ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่ม คิดค้น วิเคราะห์ สังเคราะห์พัฒนารูปแบบการเรียนรู้และสื่อการสอนที่ทันสมัย
มีความมุ่งมั่นในการทำงานมีบุคลิกภาพของการเป็นครูมีสุขภาพจิตที่ดีเยี่ยม สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	

ภาพที่ 3 ผลการพัฒนางานองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านความรู้แห่งตน (Personal Mastery) ตามแนวคิดของครูและผู้บริหาร

2.2 ด้านแบบแผนความคิด (Mental Model) คือการมีรูปแบบความคิดและมุมมองที่เปิดกว้างผลลัพธ์ที่เกิดจากรูปแบบแนวคิดนี้จะออกมาในรูปแบบผลลัพธ์ 3 ลักษณะ คือ เจตคติ หมายถึง ท่าที หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ทศนคติแนวความคิด เห็นและกระบวนทัศน์ กรอบความคิด แนวปฏิบัติที่ดี ตามแนวคิดของครูและผู้บริหาร สามารถสรุปภาพรวมได้ดังภาพที่ 4

แนวคิดของครู	แนวคิดของผู้บริหาร
สามารถพัฒนาเนื้อหาวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย	มีแบบแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย
สามารถถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร องค์ความรู้ใหม่ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องเหมาะสมผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ	สนับสนุนให้นำปัญหามาพัฒนาในรูปแบบของการวิจัย เพื่อค้นพบหนทางแก้ไขอย่างมีขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ และนำผลไปใช้ได้จริง
สามารถวางแผนการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นนักประดิษฐ์ นักคิดค้น นักวิจัย และ นักนวัตกรรม เพื่อให้ความสามารถเทียบเคียงกับนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ	สนับสนุนและวางแผนการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรให้เอื้อสำหรับครูเพื่อนำมาพัฒนานักเรียนให้ก้าวสู่ความเป็นนักวิจัยและนักนวัตกรรม

ภาพที่ 4 ผลการพัฒนางานองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัยด้านแบบแผนความคิด (Mental Model) ตามแนวคิดของครูและผู้บริหาร

2.3 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) คือการสร้างและสานวิสัยทัศน์ขององค์กรเป็นความมุ่งหวังขององค์กรที่ทุกคนต้องร่วมกันบูรณาการให้เกิดเป็นรูปธรรมในอนาคต ลักษณะวิสัยทัศน์องค์กรที่ดีคือทุกคนในองค์กรต้องเริ่มเข้าสู่กระบวนการพัฒनावิสัยทัศน์อย่างจริงจังวิสัยทัศน์นั้นจะต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน เพียงพอที่จะนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติได้ วิสัยทัศน์องค์กรต้องเป็นภาพบวกต่อองค์กร ทั้งนี้ ผลการพัฒนางานองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ตามแนวคิดของครูและผู้บริหารสามารถสรุปภาพรวมได้ดังภาพที่ 5

แนวคิดของครู	แนวคิดของผู้บริหาร
ศึกษาวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์และเป้าหมายในการพัฒนา	มีการบริหารภายใต้ภาวะเปี่ยม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ควรพัฒนาให้บุคลากร

แนวคิดของครู	แนวคิดของผู้บริหาร
นักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย	พัฒนา ความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ เมื่อปฏิบัติตามวิสัยทัศน์
เข้าร่วมการรับฟังในการรับนโยบายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การดำเนินการให้บรรลุผล	มีการจัดประชุมบุคลากรเพื่อถ่ายทอดและรับฟังความคิดเห็นด้านนโยบายและวิสัยทัศน์อย่างสม่ำเสมอ และสอดแทรกกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อให้เกิดความจดจำ
บูรณาการสาระการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เพื่อพัฒนา นักเรียนให้มีจิตใจ บุคลิกลักษณะอันพึงประสงค์ และมีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ	ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร การฟัง การเขียน และการแสดงภาษาท่าทาง เพื่อให้ทุกคนในโรงเรียนเข้าใจวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนและลึกซึ้ง

ภาพที่ 5 ผลการพัฒนางานองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ตามแนวคิดของครูและผู้บริหาร

2.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม คือความมุ่งเน้นให้บุคลากรสำนึกร่วมกันว่า เรากำลังทำอะไรต่อไป ทำอย่างไรจะช่วยเพิ่มคุณค่าแก่องค์การ โดยการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัย คือ ความฉลาดทางปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ ประสานกับการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ทั้งนี้ ผลการพัฒนางานองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ตามแนวคิดของครูและผู้บริหาร สามารถสรุปภาพที่ 6

แนวคิดของครู	แนวคิดของผู้บริหาร
แลกเปลี่ยนความรู้และเรียนรู้ร่วมกันทั้งภายในหรือระหว่างกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย	สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งภายในหรือระหว่างกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
พัฒนาการทำงานเป็นทีมและนำปัญหาไปสู่การแก้ไขพัฒนาร่วมกันภายในทีม	สนับสนุนนำปัญหามาเป็นฐานเพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์เพื่อค้นพบวิธีการแก้ปัญหาและนำมาปรับใช้
พัฒนานตนเองเพื่อก้าวสู่ความเป็นผู้นำ และมีการเปิดใจยอมรับ เคารพการทำงานร่วมกัน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม	เป็นผู้นำในการบริหารการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ ตลอดจนสนับสนุนการต่าง ๆ เพื่อละลายพฤติกรรมระหว่างกัน โดยอยู่บนพื้นฐานของการเคารพและให้เกียรติกัน

ภาพที่ 6 ผลการพัฒนางานองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ตามแนวคิดของครูและผู้บริหาร

2.5 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ คือควรมีความสามารถในการเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบ นอกจากมองภาพรวมแล้วต้องมองรายละเอียดของส่วนประกอบย่อย สามารถแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ผลการพัฒนางานองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) ตามแนวคิดของครูและผู้บริหาร สามารถสรุปภาพรวมได้ดังภาพที่ 7

แนวคิดของครู	แนวคิดของผู้บริหาร
การวางแผนกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีการเผชิญกับการคิดที่อยู่บนพื้นฐานของความจริง โดยการเปิดใจ	ส่งเสริมให้เกิดการจัดสรรงานอย่างเป็นระบบ และมีการกำกับติดตามผลปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ
การจัดระบบความคิดสู่การตัดสินใจเป็นการเข้าถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบ	สนับสนุนการทำวิจัย ถ่ายทอด และเผยแพร่ผลงานวิจัย นวัตกรรม สู่ระดับชาติและต่างประเทศ
พัฒนาทักษะการทำวิจัย นวัตกรรม มีความพร้อมในการเผยแพร่และพร้อมเป็นที่ปรึกษาทางการวิจัยสำหรับนักเรียน	ส่งเสริมให้เกิดการนำเทคโนโลยีมาสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้อย่างมีระเบียบมากขึ้น

ภาพที่ 7 ผลการพัฒนางานองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) ตามแนวคิดของครูและผู้บริหาร

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นอภิปรายจากข้อค้นพบ คือ

1. ความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) พบว่า ครูควรมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลและองค์ความรู้ ด้านวิจัย ด้านเทคโนโลยี ด้านนวัตกรรม และด้านภาษาต่างประเทศ ซึ่งในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นคุณลักษณะที่ครูโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยพึงมี โดยผู้บริหารควรเป็นต้นแบบของการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูพัฒนาพัฒนาความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอน ให้มีรูปแบบการเรียนรู้และสื่อการสอนที่ทันสมัย โดยมีการสร้างบรรยากาศของการคิดริเริ่ม คิดค้น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รวมถึงผู้บริหารควรประเมินความเครียดทางอารมณ์ของบุคลากรเพื่อเข้าสู่กระบวนการแก้ไขหรือพัฒนา

เพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะครูของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยคือมีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีบุคลิกภาพของการเป็นครู มีสุขภาพจิตที่ดีเยี่ยม สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีได้ ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์พัฒนาโรงเรียนวิทยาศาสตร์ (2562, น. 22) พบว่า นักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยเป็นผู้มีความสามารถพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ลึกซึ้ง และมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการศึกษา เล่าเรียนมากกว่านักเรียนทั่วไปในวัยเดียวกัน ดังนั้น ครูของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัย จำเป็นต้องใช้เวลามากขึ้นในการศึกษาค้นคว้าเพื่อ

เตรียมการสอน เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และเพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้จึงจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำหายและตอบสนองต่อ ศักยภาพและความสามารถของนักเรียนได้

2. แบบแผนความคิด (Mental Model) พบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่องโดยใช้เทคโนโลยีที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ครูสามารถถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร องค์ความรู้ใหม่ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องเหมาะสมผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ และสามารถวางแผนการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นนักวิจัยและนักนวัตกรรม เพื่อให้ความสามารถเทียบเคียงกับนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ

ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนและวางแผนการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรให้เอื้อสำหรับครูเพื่อนำมาพัฒนานักเรียนให้ก้าวสู่ความเป็นนักวิจัยและนักนวัตกรรม นำปัญหามาพัฒนาในรูปแบบของการวิจัย เพื่อค้นพบหนทางแก้ไขอย่างมีขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ และนำผลไปใช้ได้จริง รวมถึงสามารถพัฒนาเนื้อหารายวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ เมธาวิ คำภูลา (2564, น. 362) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีแนวทางในการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการมีแบบแผนทางความคิด คือ ครูควรมีการปรับวิธีการทำงาน ใช้หลักการมีมนุษย์สัมพันธ์ โดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เปิดโลกทัศน์ และวางแผนวิธีการทำงานที่ชัดเจนเป็น ระบบ สถานศึกษาควรจัดระบบการรายงานผลการดำเนินงาน โดยอาจจัดทำเป็นลายลักษณ์ อักษรเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา ทุกภาคเรียน เพื่อให้ผู้บริหารแสดงความคิดเห็นและให้ ข้อเสนอแนะ และนำไปใช้ในการพัฒนางาน รวมทั้งสถานศึกษาต้องติดตามผลการดำเนินงาน ให้ครูพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

3. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) พบว่า ครูควรศึกษาวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์และเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย โดยมีการจัดประชุมบุคลากรเพื่อถ่ายทอดและรับฟังความคิดเห็นด้านนโยบายและวิสัยทัศน์อย่างสม่ำเสมอ และสอดแทรกกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อให้เกิดความจดจำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร การฟัง การเขียน และการแสดงภาษาท่าทาง เพื่อให้ทุกคนในโรงเรียนเข้าใจวิสัยทัศน์ ส่งเสริมให้เกิดการนำวิสัยทัศน์เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และ

ครูควรบูรณาการสาระการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีจิตใจ บุคลิกลักษณะอันพึงประสงค์ และมีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของนานาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี (2560, น. 3) โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัยมีการศึกษา ค้นคว้า และดำเนินการจัด การศึกษาให้กับผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เหล่านั้น ไปสู่ความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่มีความที่มี

ความสามารถระดับสูงเยี่ยม เทียบเคียงกับนักวิจัยชั้นนำของนานาชาติ มีจิตวิญญาณมุ่งมั่นพัฒนาประเทศชาติ มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและธรรมชาติ

4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) พบว่า ควรสนับสนุนให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งภายในหรือระหว่างกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือระหว่างกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ผู้บริหารสนับสนุนให้นำปัญหาเป็นฐานเพื่อร่วมกันคิด วิเคราะห์ เพื่อค้นพบวิธีการแก้ปัญหาและนำมาปรับใช้

ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ ตลอดจนสนทนากันต่าง ๆ เพื่อละลายพฤติกรรมระหว่างกันโดยอยู่บนพื้นฐานของการเคารพและให้เกียรติกัน ซึ่งสอดคล้องกับบัญญัติ โอัจฉินดา (2563, น. 117) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 โดยการมีบรรยากาศการทำงาน ได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความพร้อม ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ 2. มีบรรยากาศที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลายและสนุกกับการเรียนรู้ 3. บุคลากรมีความเอื้ออาทรและ มีความจริงใจต่อกันกล้าพูดในสิ่งที่ตนคิด 4. สภาพแวดล้อมในการทำงานส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และ 5. มีนโยบายดำเนินการจัดกิจกรรมในรูปแบบของคณะกรรมการ

5. การคิดอย่างเป็นระบบ พบว่า ครูควรการจัดระบบความคิดสู่การตัดสินใจเป็นการเข้าถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบ โดยผู้บริหารควรส่งเสริมให้เกิดการจัดสรรงานอย่างเป็นระบบและมีการกำกับติดตามผลปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้เกิดการนำเทคโนโลยีมาสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้อย่างมีระเบียบมากขึ้น อีกทั้งสร้างเครือข่ายสามารถประสานความร่วมมือและการสนับสนุนจาก สถาบันอุดมศึกษา ศูนย์วิจัย และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศได้ ครูควรพัฒนาทักษะการทำวิจัย พร้อมเป็นที่ปรึกษาทางการวิจัยสำหรับนักเรียนเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย นวัตกรรมสู่ระดับชาติและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์พัฒนาโรงเรียนวิทยาศาสตร์ (2562, น. 19) พบว่า โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ที่สามารถทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความรู้และนวัตกรรมได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 เมื่อบูรณาการร่วมกับแนวความคิดของ Peter M. Senge ที่ต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติ 5 ประการ สามารถนำมาสร้างแนวทางพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารมีหลักการในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะนำพาให้นักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย สู่ความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่มีความที่มีความสามารถระดับสูงเยี่ยม เทียบเคียงกับนักวิจัยชั้นนำ ของนานาชาติ มีจิตวิญญาณมุ่งมั่นพัฒนาประเทศชาติ มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมโลก และธรรมชาติ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

ให้กับประเทศชาติ และสังคมไทยในอนาคต ช่วยพัฒนาประเทศชาติให้สามารถดำรงอยู่ และแข่งขันได้ในประชาคมโลก เป็นสังคมผู้ผลิตที่มีมูลค่าเพิ่ม มากขึ้น สร้างสังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมแห่งคุณภาพและแข่งขันได้ และสังคมที่ยั่งยืน พอเพียงมีความสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อกัน

2. แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ตามแนวคิดของครู ควรส่งเสริมให้ครูเกิดความตระหนักของความสำคัญในการพัฒนาตนเองและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านภาษาต่างประเทศ ด้านนวัตกรรม และด้านเทคโนโลยี ให้สามารถนำมาถ่ายทอดแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษให้กับนักเรียน เป็นที่ปรึกษาโครงการงานของรักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้นักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ จากกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ตามแนวคิดของผู้บริหาร การบริหารองค์การควรมีระบบที่ชัดเจนเพื่อให้มีการกำหนดและวางแผนการดำเนินงานในทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการบริหารงานโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัยและขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน จะทำให้การบริหารงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถขยายผลไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถช่วยยกระดับคุณภาพ การศึกษาของประเทศ ทำให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ สูงขึ้น เนื่องจากโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย กระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศและมีพื้นที่จังหวัดบริการครอบคลุมทุกจังหวัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสังเคราะห์งานวิจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพครู ระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2564 ให้มากกว่า 50 เรื่อง และนำไปผนวกกับผลการวิจัยบริบทและสภาพปัญหาของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เพื่อให้ค้นพบแนวทางในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัยที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถนำผลการสังเคราะห์ไปพัฒนาแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย และนำไปสู่การส่งเสริมให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติ

2. ควรพัฒนาแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ที่มุ่งเน้นในการสร้างเครือข่ายและองค์ความรู้ของครูในเรื่องการทำวิจัยการสร้างสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมของครู เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของครูและมุ่งไปสู่ความสำเร็จในเป้าหมายของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย และพัฒนาแนวทางในการสนับสนุนครูเรื่องการทำวิจัย การสร้างสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมโดยผู้บริหารอย่างเป็นระบบ

3. ควรพัฒนาคู่มือสำหรับแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย 1. ขั้นตอนในการปฏิบัติ 2. เกณฑ์การประเมินผล 3. ข้อเสนอแนะ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างมีแบบแผน เข้าใจง่าย สามารถประเมินผลความสำเร็จได้ด้วยตนเอง และเป็นแนวทางในการประเมินบุคลากรสำหรับผู้บริหารต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐ ใ้อัจฉิตา. (2563). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 13. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, ติศนา แหมมณี. (2546). แก้วสู่ความสำเร็จในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและการสังเคราะห์งานวิจัย. กรุงเทพฯ : บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543. วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- พรรณอร อุสุภาพ. (2561). การศึกษาและวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2555). วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน. กรุงเทพฯ ฯ: วิ.พรินท์ (1991).
- ภาณุวัฒน์ กาดแก้ว. (2559). มิติวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- เมธาวี คำภูลา,วันทนา อมตารียกุล. (2564). แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(2), 355-356.
- โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี. (2560). หลักสูตรโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2560. โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย เพชรบุรี, เพชรบุรี.
- ศูนย์พัฒนาโรงเรียนวิทยาศาสตร์. (2562). การพัฒนาโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย ในช่วงระยะเวลาต่อไป. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย : การวิเคราะห์อภิมาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Hambleton, R.K., and Rogers, H.J. (1984). Validating the test scores. In R. A. Berk. (Ed). A guide to criterion – referenced test construction. (199 – 223). Baltimore and London : The Johns Hopkins University Press.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.
- Senge, P. M. (2006). The Fifth Discipline : The art practice of the learning organization. New york: Random House Business.

การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

นายยุทธนา เลิศคลัง

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อีเมล: amrswu18@gmail.com

ชัตติยา ดั่งสำราญ

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อีเมล: amrswu18@gmail.com

Received : August 9, 2022 Revised : January 9, 2023 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี และ 2. แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภทคือ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อหาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่ามัธยเลขคณิต อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน

2) แนวการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ มีแนวทางดังนี้ 1) จัดให้มีการประชุมวางแผน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนผู้และปกครอง ผ่านทางสภานักเรียน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง 2) จัดให้มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจนในรูปแบบ

คณะกรรมการ มีบทบาทในการประสานงานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ 3) จัดให้มีการอบรม นิเทศส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน 4) จัดให้มีการกำหนดผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน นิเทศ ติดตาม ครูที่ปรึกษาเพื่อทราบแนวทางการดูแลนักเรียน 5) จัดให้มีการนิเทศ ติดตาม สรุปผลงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานกิจการ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ผลการปฏิบัติกิจกรรมของงานกิจการนักเรียนใน ระหว่างดำเนินการ

คำสำคัญ : การบริหารกิจการนักเรียน

**STUDENT AFFAIRS MANAGEMENT OF KURURATRANGSARIT
SCHOOL UNDER THE RATCHABURI SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE**

YUTTHANA LERSKLUNG

Faculty of Education Silpakorn University

E-mail : amrswu18@gmail.com

KHATTIYA DUANGSAMRAN

Faculty of Education Silpakorn University

E-mail : amrswu18@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to investigate 1) Student Affairs Administration of Kururatrungsarit School under The Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi. 2) Guidelines for Student Affairs Administration of Kururatrungsarit School under The Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi. The population used in the study was 92 administrators and teachers of Kururatrungsarit School under The Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi. The research instruments were 2 types. They were 1. Questionnaires on Student Affairs Administration according to the standard of secondary school. The statistics used in the research were frequency, percentage, and arithmetic mean. And 2. a structured interview form to find guidelines for Student Affairs Administration at Kururatrungsarit School under The Secondary Educational Service Area Office Ratchaburi and content analysis.

The findings were as follows:

1. Student Affairs Administration of Kururatrungsarit School Overall, it was at a high level. When considering each aspect, it was found that the arithmetic mean was at a high level in all aspects when it was sorted by the arithmetic mean value from highest to lowest was the evaluation of Student Affairs Administration performance, Promoting Democracy in Schools, Implementation of the Student Care and Support System Student Affairs Administration in terms of promoting and developing students to have discipline, morality, ethics, and planning Student Affairs Administration.

2. Guidelines for Student Affairs Administration of Kururatrungsarit School.

There were the following guidelines: 1) There should be a planning meeting. Listen to the opinions of the student council and the parents' representative. 2) The person responsible for student affairs should be clearly appointed in the form of a committee. 3) There should be training and supervision to promote student behavior. 4) Responsibilities are clearly defined, supervise, follow up. 5) There should be a follow-up of the results related to the promotion of democracy in schools every semester. and 6) Student affairs performance should be assessed regularly.

Keywords: Student Affairs Administration

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์ ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการวางรากฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุก มิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งคนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อ สังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตาม ความถนัดของตนเอง

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ดำเนินการพัฒนานักเรียนโดยใช้กิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ร่างกาย จิตใจ เป็นบุคคลที่มีความสามารถมีความประพฤติดีมีระเบียบวินัย มี คุณธรรม จริยธรรม อันเป็นพฤติกรรมที่สังคมพึงประสงค์ และเป็นงานที่ส่งเสริมงานด้านวิชาการให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์คือ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
2. เพื่อทราบแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรที่ใช้ศึกษาที่ได้กล่าวไว้ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และความเข้าใจในรายละเอียดของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานหนึ่งในหลายงานของการบริหารโรงเรียนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนอกห้องเรียน ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้น

เรียน มีจุดมุ่งหมายในการสร้างเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตและมีพัฒนาการพร้อมในทุก ๆ ด้าน มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้หลายท่าน ดังนี้

วิภาวรรณ โชติสวัสดิ์ (2555, หน้า 37) อธิบายถึงการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียนโดยตรงนอกเหนือจากการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมี พฤติกรรมที่ดีงาม ระเบียบวินัยในตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบความสำเร็จใน การเรียน และการทำงาน เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป

มาลินี เกศธนากร (2556, หน้า 28) กล่าวว่า การพัฒนางานกิจกรรมนั้นเป็นการพัฒนา นักเรียน ส่งเสริมใน ด้านความสามารถ ความรู้ความสนใจของนักเรียนในทุกด้าน เช่น ด้านร่างกาย ด้านสภาพทางอารมณ์ ความคิดสติปัญญา ให้มีกรอบที่เป็นแนวทางนำไปสู่การบริหารงานตามแผนและนโยบายของโรงเรียน โดยไม่เกี่ยวข้องกับความกดดันการสอนทางวิชาการเป็นการนำนักเรียนไปสู่สังคมแห่งการทำงาน ก่อเกิด สังคมที่เกิดการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติ ทำให้เกิดการฝึกฝนในทางที่ดีทุกด้านทั้งคุณธรรม จริยธรรม งาน กิจกรรมนักเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นประชากรที่ดี มีทักษะความรู้ที่ดี เหมาะสมถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ เคารพในกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม นำไปสู่ทักษะการใช้ชีวิตอย่างบุคคลที่มีคุณภาพ อันจะนำพาซึ่งความสุขความเจริญแก่สังคมและมวลมนุษย

อนัญญา เรืองวานิช (2557, หน้า 101) กล่าวว่าการบริหารกิจการนักเรียนถือว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ การ ควบคุมดูแลนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เสริมสร้างให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี มีระเบียบวินัยมี คุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งจะเติบโตเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศต่อไปในอนาคต งานบริหาร กิจการนักเรียนเป็นงานที่มุ่งช่วยสร้างคุณสมบัติสำคัญที่มุ่งหวังให้นักเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ และ ชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินชีวิตไปด้วยดี มีวินัยในตนเอง งานบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเข้าใจในหลักการและกระบวนการบริหาร และ ต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ในงานกิจการนักเรียนไม่น้อยไปกว่างานอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุปว่า การบริหารกิจการนักเรียน จึงหมายถึง การจัดการดูแลนักเรียนตั้งแต่เริ่ม เข้าเรียน ในขณะเรียนและสำเร็จการศึกษา เพื่อสนับสนุนสร้างพัฒนาการให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ที่ต้องดำเนินการควบคู่ขนานไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนหรืองานอื่น ๆ โดยมีระบบการจัดด้วย รูปแบบและวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาตัวนักเรียน ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ เพื่อเติมเต็มศักยภาพให้นักเรียน

2. ความสำคัญของงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนคือ งานส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้ อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียน การสอน ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการบริหาร กิจการนักเรียน ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของงานกิจการนักเรียนไว้ ดังนี้

วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล(2556, หน้า 19) อธิบายถึงงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่มีความสำคัญช่วยให้ นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมเพื่อเป็นคนดี และใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนและสังคมอย่างเป็น

สุข และงานกิจการนักเรียนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างกว้างขวาง ส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาตนเอง มีความเจริญงอกงามทั้งร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งองค์ประกอบในการเรียนรู้นอกจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว การเรียนรู้สามารถเกิดจากการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนและสามารถทำได้อย่างกว้างขวาง

สำนักการบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 33) กิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาควิชาภูมิใจ ในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่าน กระบวนการทำงานและ กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงปรับตัวมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันสามารถ เลือกดำเนินชีวิตอย่างผู้มีภูมิรู้มี ภูมิธรรม และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับภาวะการ เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลก

สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียน สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมเพื่อเป็นคนดี และใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน และในสังคมอย่างมีความสุข และ ยังเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้คุณภาพเหมาะสมตามวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองสู่โลกแห่งอาชีพ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

กล่าวโดยสรุป กิจการนักเรียนมีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียนพัฒนาเยาวชนให้ เป็นพลเมืองดี มีวินัยในตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ให้ เยาวชนมีโอกาสร่วมงานตนเอง เข้าใจตนเอง เสริมสร้างศักยภาพในตน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนนั้น นอกเหนือจาก การบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปแล้ว สถานศึกษาควรต้องมีการบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้เข้าใจเข้าถึงและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สำนักการบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 33-42) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ ดังนี้

1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน การรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการ

นักเรียนที่เป็นปัจจุบัน การเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดทำแผนงานกิจการนักเรียน การกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

2) การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการ นักเรียน การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง การ วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน กระบวนการวางแผน การดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของ นักเรียน

3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ความประพฤติและระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัด กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ และการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

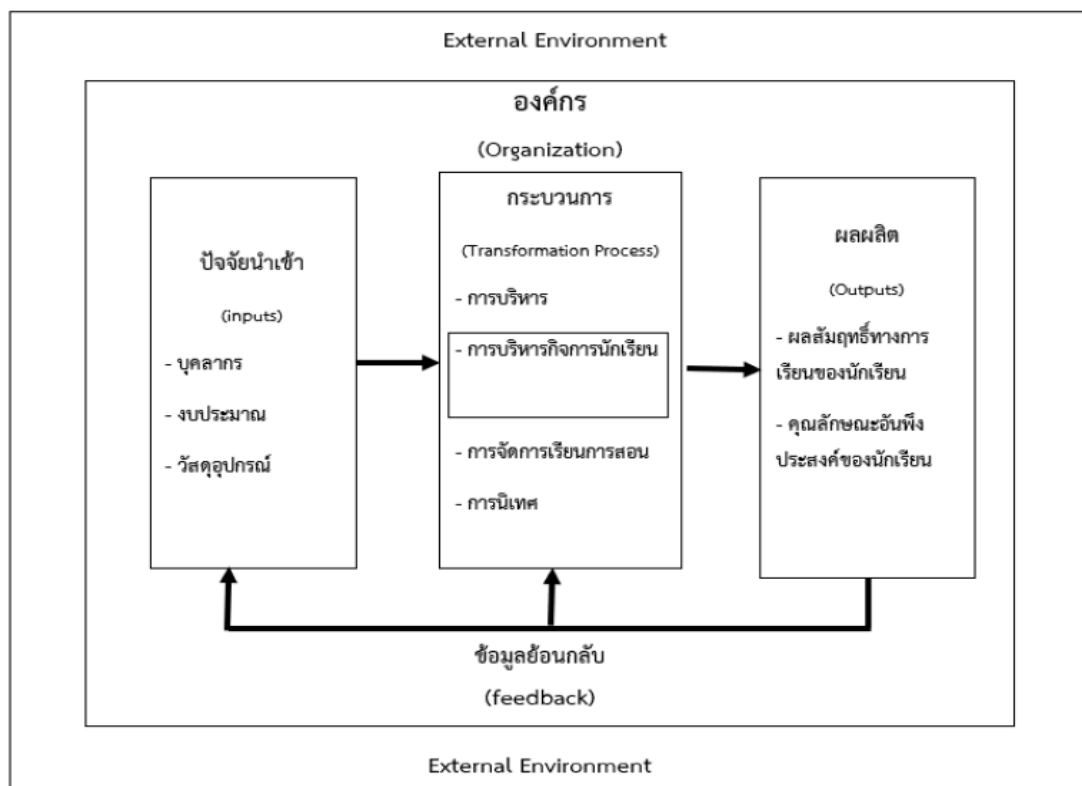
4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่ม นักเรียน การคัดกรองนักเรียน ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียน การดำเนินงาน ป้องกันการแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการ กำหนดแนวปฏิบัติในการ ส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก

5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนงาน โครงการ ส่งเสริม ประชาธิปไตยในสถานศึกษา จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา การสร้างพฤติกรรม ของเด็กให้เกิดการเรียนรู้ในระบบหน้าที่ที่ตนเองพึงจะมีต่อประเทศชาติ โดยให้รู้สิทธิ หน้าที่ และ บทบาทของตนเองในวิถีประชาธิปไตยที่ถูกต้องต่อไป

6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน หมายถึง การประเมินผลงานกิจการ นักเรียน ทั้งในระดับหน่วยงานย่อยภายในสถานศึกษาและการประเมินผลในรูปแบบของ คณะกรรมการ การ วิเคราะห์ผลการประเมินผลงานกิจการนักเรียน และการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ ในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) เป็นการบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้วิจัย จึงนำหลักการดังกล่าวมาเป็นขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย โดยสามารถนำเสนอในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 7th ed. (California: SAGE Publications, 2020), 25.

: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560**, (ปรับปรุง พ.ศ. 2562), 33-42.

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการดำเนินงานบุคคลของโรงเรียนวิสุทธิรังษี จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยกำหนดงานบุคคล ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) ดังนี้ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการ นักเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี และ 2) แนวทางการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ประชากร คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้มี 2 ประเภท ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency : f) ร้อยละ (Percentage : %) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean : μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล การดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียน มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน

2. แนวทางการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีแนวทางดังนี้

ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน คือ ควรมีการประชุมวางแผน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง ผ่านทางสถานักเรียน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง จัดทำคู่มือนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการ มีแผนกลยุทธ์ในงานกิจการนักเรียน มีงานหรือโครงการพัฒนาทางพฤติกรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์ จิตอาสา และการพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้านกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของ นักเรียน

ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจน ในรูปแบบคณะกรรมการ มีบทบาทในการประสานงานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ และ ประชุม

ครูและนักเรียนเพื่อหาจุดที่ยังบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ประกอบการได้รับทราบด้วย

ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม คือ ควรมีการอบรม นิเทศ ส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน ส่งเสริมกิจของนักเรียนให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สร้างความตระหนักด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จัดกิจกรรมจิตอาสาภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อบ้านเมืองและท้องถิ่น

ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ มีการกำหนดผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน นิเทศ ติดตาม ครูที่ปรึกษาเพื่อทราบแนวทางการดูแลนักเรียน ควรมีการคัดกรองนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ติดตาม ช่วยเหลือ เก็บข้อมูลและส่งต่อได้ มีการร่วม ประชุมหาแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนเป็นรายบุคคล และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือ ควรมีการนิเทศ ติดตาม สรุปผลงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ทุกภาคเรียน จัดทำคู่มือ เผยแพร่หลักประชาธิปไตย และให้ครูสอดแทรกหลักประชาธิปไตยในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียนเพื่อดำเนินการงานประชาธิปไตยในโรงเรียนให้ได้มีการขับเคลื่อนภายในโรงเรียนทุก ๆ ปีการศึกษา

ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คือ ควรมีการผลการดำเนินงาน กิจการนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ผลการปฏิบัติกิจกรรมของงานกิจการ นักเรียนในระหว่างดำเนินการ ให้ผู้ประกอบการและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากขึ้น และให้ โรงเรียนมีการติดต่อประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองมากขึ้น

อภิปรายและสรุป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อทราบการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับความเข้มข้นเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การประเมินผลการดำเนินงาน กิจการนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารงาน กิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้าน การวางแผนงาน กิจการนักเรียน ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ผู้วิจัย ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะด้านการบริหารงานและ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในงาน บริหารกิจการนักเรียนร่วมกับกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผน และ ร่วมกันประชุมหารือ และ

แสดงความคิดเห็น ในเรื่องของการวางแผนงานกิจการนักเรียนอย่างเป็น ระบบ และมีการรวบรวมข้อมูล และจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนให้ครบถ้วน ตามขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึง การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนที่ตั้งไว้ และด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน บุคลากร ในโรงเรียนได้มีการประชุมวางแผนและมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ ชัดเจน อีกทั้งยังประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบด้วย สอดคล้องกับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานกิจการนักเรียนไว้ว่างานกิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่ง ภาระงานที่สำคัญ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมี ประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมี ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจเข้าถึงและพัฒนา ผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการอย่างมี คุณภาพเพื่อสร้างคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจสังคม การ เปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาควุมใจ ในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบบ ประชาธิปไตยผ่าน กระบวนการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เติบโตและจงรักภักดีต่อ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ปรับตัวมีเหตุผลและมี ภูมิคุ้มกันสามารถ เลือกดำเนินชีวิตอย่างผู้มีภูมิรู้มีภูมิธรรมและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับ ภาวะการ เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลกจึงทำให้ระบบงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนครูราษฎร์ รังสฤษฎ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรีภาพรวมอยู่ในระดับมากและนอกจากนี้ เมื่อ พิจารณารายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการ ดำเนินการ ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หรือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับสุรพัชร เกตุรัตน์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการ บริหารกิจการ นักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การ บริหารกิจการ นักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย ด้านพบว่า มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตาม ค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการ ดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้ นักเรียนมีวินัยคุณธรรม จริยธรรม ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียนและด้าน การประเมินผลการ ดำเนินงานกิจการนักเรียน 2) แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของเตรียม อุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี มีแนวทางดังนี้ (1) ควรมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับ เกี่ยวกับงานกิจการ นักเรียนให้ครบถ้วนตามขั้นตอน (2) ควรมีการดำเนินการในส่วนของการกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบ งานกิจการนักเรียนให้ชัดเจน (3) ควรมีการวิเคราะห์และจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง (4) ควรมีการคัดกรองนักเรียนอย่าง สม่ำเสมอทุกภาคเรียน (5) ควรมี

การชี้แจงเผยแพร่หลักการประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เกิดขึ้นเป็น รูปธรรมชัดเจน (6) ควรมีการ ประเมินผลงานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ โดยสอดคล้องกับ งานวิจัยทองแดง แสวง บุญ ได้ศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับ ดังนี้ (1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน (2) ด้านการประเมินผลงาน กิจการนักเรียน (3) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน (4) ด้านการป้องกัน และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมของนักเรียน (5) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และ (6) ด้าน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการบริหารกิจการนักเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) เป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา แยกเป็น รายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่า มัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลมีระบบการรับฟังเสียง นักเรียนและจัดทำ ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนและการทำแผนงานกิจการนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูมีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงาน กิจการนักเรียน การ รวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนที่เป็น ปัจจุบัน การเผยแพร่ให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องทราบและการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้เป็นปัจจุบัน อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการ จัดทำแผนงานกิจการนักเรียน การกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุร พัทธ เกตุรัตน์ ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียม อุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียม อุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี โดยด้าน ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองแดง แสวงบุญ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราช วงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู โรงเรียนปทุมราชวงศา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 80 คน ด้วย วิธีการสุ่มอย่างง่ายได้ เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก รายข้อตั้งแต่ .22 ถึง .72 และค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราช วงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับ ดังนี้ (1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน (2) ด้านการ ประเมินผลงานกิจการนักเรียน (3) ด้านการ

บริหารงานกิจการนักเรียน (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน (5) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และ (6) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ตามลำดับ

2) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา แยกเป็นรายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษาราชบุรี ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน การ ประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการกำหนดหน้าที่ความ รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและหน่วยงานภายนอก ที่เกี่ยวข้องการวางแผน กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนโดยสนับสนุนให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและ ความสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวภพ เทพกลีกุล ได้ศึกษาแนวทางการบริหาร กิจการนักเรียนตามแนวคิด การเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัชฌมศึกษา เขต 10 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กรอบแนวคิดการบริหาร กิจการนักเรียนและกรอบแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่าง โรงเรียน ครอบครัวและชุมชน ผลการวิจัย พบว่ากรอบแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย งานสำมะโนนักเรียน งานรับและลงทะเบียนนักเรียน งานกิจกรรมนักเรียน งานบริการ และสวัสดิการนักเรียน งานวินัยและความประพฤติของนักเรียน และงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนกรอบแนวคิดการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนประกอบ ไป ด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม แผนปฏิบัติงานประจำปี การติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมมือกับชุมชน และการประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐพัฒน์ ฤงพลอย ได้ทำการ วิจัยเรื่องการพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการประเมินผลการ ดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการวางแผนงาน กิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมี วินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้าน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์ รังสฤษดิ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัชฌมศึกษาราชบุรี ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การจัดกิจกรรม

ส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย และการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร และครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและ ระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และ การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมวิทย์ ทองเชื้อ ศึกษา ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัด นครสวรรค์ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบปัญหาการบริหารกิจการ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัด นครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการส่งเสริม ประชาธิปไตยในสถานศึกษา และระดับที่มีปัญหาต่ำที่สุดคือ ด้านการ ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถชัย กาหลง ศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของภูษานาด ใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากทั้ง ภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมใน ผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ 2) ระดับการบริหารงาน กิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การดำเนินการส่งเสริม ประชาธิปไตยใน โรงเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การบริหารกิจการนักเรียน และการวางแผน งานกิจการนักเรียน ตามลำดับ

4) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา แยกเป็นรายข้อพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากทุก ข้อ โดยเรียงค่ามัธยเทศจากมากไปน้อยดังนี้ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การจัดระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน การ เสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการส่ง ต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินงานการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง การรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อลดกลุ่มนักเรียน การคัดกรองนักเรียน ประชุมชี้แจง ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ ในการคัดกรองนักเรียน การดำเนินงานป้องกันการแก้ไขปัญหานักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการ กำหนดแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสิณา รอด ทอง ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีโดยรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านส่งเสริมประชาธิปไตยด้านกิจกรรม นักเรียน ด้านการควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน ด้านการจัดบริการแนะแนว ด้าน การจัดบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศตวรรษ กฤษณา ศึกษาการบริหารงานกิจการ นักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการ นักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียน และด้านการบริหารกิจการนักเรียน

5) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยใน โรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการจัดทำแผนงาน โครงการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ปรากฏกิจกรรมที่ ดำเนินการโดยนักเรียนตามหลักประชาธิปไตยอย่างเด่นชัด สามารถเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวงษ์ อื้อน้อมจิตต์กุล ศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน จักรยาบุญมีรังสฤษดิ์ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจักรยาบุญมีรังสฤษดิ์ ทั้ง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเมอโทนี (Muthoni) ได้ทำการศึกษา การ ประเมินทักษะของผู้นำนักศึกษาที่มีความสำคัญในการจัดการกิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเคนยา ผลจากการศึกษาพบว่าแนวทางที่เป็นนวัตกรรมในการจัดการการศึกษาระดับอุดมศึกษาคือ การให้ผู้นำนักศึกษาที่ได้รับการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยเข้ามาบริหารจัดการกิจการ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยในเคนยา ผู้นำนักเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมสวัสดิการเพื่อจัดการกับข้อกังวลของนักเรียนในสถาบันของตน นอกจากนี้พบว่าทักษะการเป็นผู้นำมี ส่วนอย่างมากต่อการให้บริการด้านกิจการ นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสถาบันการศึกษาควร ฝึกอบรมความเป็นผู้นำอย่างสม่ำเสมอในระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้รับการออกแบบมาเพื่อให้มี ความสามารถความเป็นผู้นำที่จำเป็น ซึ่งจะส่งเสริมประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความมั่นคงของ มหาวิทยาลัย สันติภาพ และธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีการประเมินผลงานกิจการนักเรียนทั้งในระดับหน่วยงาน ย่อยภายใน โรงเรียนและการประเมินผลในรูปแบบของ คณะกรรมการการวิเคราะห์ผลการประเมินผล งานกิจการ นักเรียน และการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการ นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล ศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของ โรงเรียนจัว รายนุญมีรังสฤษดิ์ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจัวรายนุญมี รังสฤษดิ์ ทั้งใน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพัชร เกตุรัตน์ ศึกษาการบริหาร กิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการ นักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี โดยด้านการประเมินผล การดำเนินงานกิจการ นักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีดังนี้

ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน คือ ควรมีการประชุมวางแผน รับฟังความคิดเห็นของ นักเรียนผู้และปกครอง ผ่านทางสถานนักเรียน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง จัดทำคู่มือนักเรียน ให้ สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการ มีแผนกลยุทธ์ในงานกิจการนักเรียน มี งาน หรือโครงการพัฒนาทางพฤติกรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์ จิตอาสา และการพัฒนานักเรียนใน ทุก ๆ ด้าน กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของ นักเรียน

ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจน ใน รูปแบบคณะกรรมการ มีบทบาทในการประสานงานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ และ ประชุม ครูและนักเรียนเพื่อหาจุดที่ยังบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และมีการ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบด้วย

ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม คือ ควรมีการอบรม นิเทศ ส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน ส่งเสริมกิจของนักเรียนให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สร้าง ความตระหนักด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จัดกิจกรรมจิตอาสาภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อบ้านเมืองและท้องถิ่น

ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ มีการกำหนดผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ ชัดเจน นิเทศ ติดตาม ครูที่ปรึกษาเพื่อทราบแนวทางการดูแลนักเรียน ควรมีการคัดกรองนักเรียน อย่าง

สม่ำเสมอ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ติดตาม ช่วยเหลือ เก็บข้อมูลและส่งต่อได้ มีการร่วม ประชุมหา แนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนเป็นรายบุคคล และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือ ควรมีการนิเทศ ติดตาม สรุปผลงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ทุกภาคเรียน จัดทำคู่มือเผยแพร่หลัก ประชาธิปไตย และให้ครูสอดแทรกหลักประชาธิปไตยในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ควรมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการนักเรียนเพื่อดำเนินการงานประชาธิปไตยในโรงเรียนให้ได้มีการขับเคลื่อนภายในโรงเรียน ทุก ปีการศึกษา

ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คือ ควรมีการผลการดำเนินงานกิจการ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ผลการปฏิบัติกิจกรรมของงานกิจการนักเรียนใน ระหว่างดำเนินการ ให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากขึ้น และให้โรงเรียนมี การ ติดต่อประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการการ บริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์ รังสฤษฎ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ราชบุรี ดังนี้

1. จากการศึกษา ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน พบว่าการทำแผนงานกิจการนักเรียน นั้น มีค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องควรจะต้องร่วมกัน ประชุมวางแผนงาน จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนโดยพิจารณาจากผลการประเมิน การ ทำงานในปีที่ผ่านมาและข้อสรุปจากการรับฟังเสียงของนักเรียน และมีการจัดทำแผนงานเชิงกล ยุทธ์ ของงานกิจการนักเรียน

2. จากการศึกษา ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่าการกำหนดหน้าที่ความ รับผิดชอบ และกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหาร หัวหน้างาน กิจการนักเรียนของโรงเรียนต้องมีการจัดทำพันธกิจ พรณนางานกิจการนักเรียนและวาง ระบบการ ทำงานที่ชัดเจน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของโรงเรียน และมีการ ขับเคลื่อนระบบ

3. จากการศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่าการจัด กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่ามัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นหัวหน้า งาน กิจการนักเรียนของโรงเรียนควรมีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและ จัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่องมีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

4. จากการศึกษา ด้านดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าการส่งต่อนักเรียน มีค่า มัชฌิมเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนควรมีข้อมูล นักเรียนที่ควรได้รับการส่งต่อมีแนวปฏิบัติในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีการ

ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

5. จากการศึกษา ด้านดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่าการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่ามัธยฐานเลขคณิต น้อยที่สุดดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนควรมีการติดตามการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ และรายงานให้ผู้บริหารทราบอยู่เสมอ

6. จากการศึกษา ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน พบว่ามีการประเมินเชิง พัฒนาระหว่างดำเนินการ มีค่ามัธยฐานเลขคณิต น้อยที่สุด ดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนควร ตรวจสอบการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ เป็น ประจำ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอยู่เสมออย่างเอาจริงเอาจัง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขตบุรี
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตบุรี
3. ควรมีการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน จังหวัดราชบุรี

บรรณานุกรม

ธนาภา ชมภูธัญ, "การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเรสองแคว สังกัดสำนักงาน การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2" (การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้ สู่ความยั่งยืน ณ วิทยาลัย นครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, 17 มิถุนายน 2559).

มาลินี เกศนาร, "การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทาง การศึกษา " (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2556), 28.

วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจรัญญูมรรณภูมิ" (การค้นคว้า แบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2556), 19.

วิภาวรรณ โชติสวัสดิ์, "การบริหารงานกิจการนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหาร โรงเรียน มัธยมศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี " (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 2555), 37.

~~สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, แผนปฏิบัติการ ประจำปี~~

งบประมาณ พ.ศ. 2563, 2563), 2.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **มาตรฐานการ**

ปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562), 2562), 33-42.

สุรพัชร เกตุรัตน์, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี" (การ

ค้นคว้าอิสระ ศึกษาสาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร 2561), 21.

อนัญญา เรืองวานิช, "แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3," วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 7 (กรกฎาคม -ธันวาคม 2557): 101

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหาตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ชายแดน บุญลือ, ชนาธิป พรกุล
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยปทุมธานี
E-Mail: dankhubtan@gmail.com

Received: July 25, 2022 Revised: September 13, 2022 Accepted: June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาตามมาตรฐานวิชาชีพของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน จากการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejci & Morgan, 1970) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาตามมาตรฐานวิชาชีพ แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียน แบบสอบถามความสามารถด้วยเหตุผล และแบบสอบถามความสามารถของตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

1.1 ผลการหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว รวมทั้งหมด 10 ค่ามีความสัมพันธ์ทั้งบางบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมพัทธ์ทางบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวก ระหว่าง .215 - .680

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .743 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ได้ร้อยละ 54.3

2. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบ (a) เท่ากับ .431 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ Y ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ $Y = 0.431 + 0.374X_4 + 0.234X_3 + 0.165X_2 + 0.118X_1$ และ $Z_y = 0.455X_4 + 0.230X_3 + 0.180X_2 + 0.100X_1$

คำสำคัญ : ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, มาตรฐานวิชาชีพ

THE Factors affecting 21st century thinking skills in thinking with judgment and problem solving according to professional standards of the students of the Royal Thai Army Cadet School.

Chaidan Boonlue, Chanathip Pornkul

Master of Education Program Curriculum and teaching disciplines Pathum Thani University

E-mail: dankhubtan@gmail.com

Abstract

The purpose of this research was to investigate the relationship between factors related to 21st century cognitive skills in critical thinking and problem solving according to professional standards among students of military artisan schools. and to study the factors affecting 21st century learning skills in critical thinking and problem solving. according to professional standards of the students of the Military Academy. A sample of 269 people from Kracie and Morgan's opening tables (Krejci & Morgan, 1970). personal data questionnaire Critical Thinking and Problem-Solving Questionnaire according to Professional Standards. Achievement Motivation Questionnaire Attitude towards learning questionnaire Reasoning Ability Questionnaire and questionnaire on their own abilities Statistics used in the analysis of basic statistical values. using the mean standard deviation Pearson's Correlation Coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The results of the research found that:

1. The relationship between factors affecting learning skills in the 21st century on critical thinking and problem solving among students of the Military Craft School.

1.1 The results of finding the internal correlation between all 4 forecast variables, a total of 10 values, with some positive correlation values. It was statistically significant at the .01 level with a positive correlation. It was statistically significant at the .01 level with a positive correlation coefficient between .215 - .680.

1.2 The results of the analysis of multiple correlation coefficients between factors affecting 21st century learning skills in critical thinking and problem solving of students at the Vocational Certificate (Vocational Vocational Certificate) level at the Military Craft School The multiple correlation coefficient (R) was .743, indicating that the 4 predictors of critical thinking and problem solving of students at the Vocational Certificate (Vocational Vocational Training College) level were 54.3%.

2. The results of the analysis of variables affecting 21st century learning skills in critical thinking and problem solving of vocational certificate (vocational) students at the Military Craft School found that the predictive variables sent such effect The forecast equation constant in the form of raw score (a) was .431. The forecast equation Y can be written as raw and standard scores as follows: $Y = 0.431 + 0.374X_4 + 0.234X_3 + 0.165X_2 + 0.118X_1$ and $Z_y = 0.455X_4 + 0.230X_3 + 0.180X_2 + 0.100X_1$

Keywords: 21st Century Learning Skills, Critical Thinking, Professional Standards

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st century skills; transversal skills) หมายถึง กลุ่มความรู้ ทักษะ และนิสัยการทำงาน ที่เชื่อว่าจะมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะดังกล่าวนี้เป็นผลจากการพัฒนากรอบความคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) โดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st Century Skills) เบอร์นี ทริลลิง และชาลส์ แฟเดล (Bernie Trilling & Charles Fadel) ได้เสนอในหนังสือ 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times เป็นสมการ 3Rs 7Cs = ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดย 3Rs ประกอบด้วย ทักษะการรู้หนังสือ ได้แก่ Reading (ทักษะการอ่าน) Writing (ทักษะการเขียน) และ Arithmetic (ทักษะเลขคณิต) ส่วน 7Cs ประกอบด้วย ทักษะ 7 ด้าน คือ (1) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (critical thinking and problem solving) (2) ด้านการสื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ (communications, information, and media literacy) (3) ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (collaboration, teamwork and leadership) (4) ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (creativity and innovation) (5) ด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (computing and ICT literacy) (6) ด้านการทำงาน การเรียนรู้และการพึ่งตนเอง (career and learning self-reliance) และ (7) ด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (cross-cultural understanding) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ช่วยชี้นำวิสัยทัศน์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาชีวิตของผู้เรียนให้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จเพื่อการดำรงชีวิตในคริสต์ศตวรรษที่ 21 (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับวิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พริ้งน้อย (2559: 58 - 64) ที่กล่าวว่ากระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโลกของเศรษฐกิจการค้า โลกของสิ่งแวดล้อมและพลังงาน โลกาวัดันและเครือข่าย ความเป็นเมือง ความอยู่ดีมีสุข การมีอายุยืนยาว ล้วนส่งผลต่อการดำรงชีพของคนในสังคมอย่างชัดเจนทั้งทางบวกและทางลบ ผู้มีชีวิตอยู่ต้องปรับตัวให้สามารถดำรงอยู่ได้ การใช้องค์ความรู้เดิมย่อมไม่เพียงพอต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาให้สามารถอยู่ได้คือการปรับตัวด้านการศึกษารวดเร็วโดยเฉพาะหลักสูตร การเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของกรพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีความเจริญงอกงาม มีทักษะที่จำเป็นที่สามารถดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงอาจกล่าวได้ว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 จะเป็นทักษะแห่งอนาคต (Skills for the Future) คือ เป็นทักษะที่ไม่สามารถทดแทนได้ด้วยเทคโนโลยี (non-routine skills) เช่น พุณยนต์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ เป็นทักษะที่สามารถใช้งานร่วมกับเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ได้ เป็นทักษะที่ช่วยสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้แก่องค์กร หน่วยงาน และต้องเป็นทักษะที่มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยต้องได้ทักษะทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อความสำเร็จทั้งด้านการทำงานและการดำรงชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกในยุคแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังที่ สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (2560: 2843) ได้กล่าวว่าทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่ง

อนาคตใหม่ที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเยาวชนยุคใหม่ในยุคดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553) ทั้งนี้ การพัฒนาหลักสูตรโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นหลักสูตรแกนกลางที่สอดคล้องกับเกณฑ์ มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ สำหรับสถานศึกษาและสถาบันนำไปใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 26)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถไปเหตุผลที่หลากหลายอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อภาพรวม การวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพและประเมินหลักฐาน การแปลข้อมูลและสรุปบนพื้นฐานของการวิเคราะห์ที่ดีที่สุด สะท้อนการวิเคราะห์จากประสบการณ์การเรียนรู้และกระบวนการใช้เหตุผลอย่างมีประสิทธิภาพ และแก้ปัญหาใหม่ๆ อย่างเป็นระบบ โดยวิธีการใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ที่ชัดเจนของความคิดและนำไปสู่วิธีแก้ปัญหาที่ดี (Kay & Greenhill, 2011) ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังให้เกิดคุณลักษณะด้านนี้ จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความสำคัญมาก่อนนักเรียนอาชีวศึกษาอย่างมาก

การศึกษาในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้นักเรียนช่างฝีมือทหารได้พัฒนาเชี่ยวชาญ มีความรู้ และทักษะอันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพทหารร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม มุ่งพัฒนานักเรียนช่างฝีมือทหารให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญที่ควรมีในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ โดยมีกระบวนการฝึกศึกษาเพื่อปลูกฝังและพัฒนาผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตร ดังที่กล่าวข้างต้น โรงเรียนช่างฝีมือทหารจึงต้องมีการจัดทำแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญทั้ง 5 ด้านของนักเรียนช่างฝีมือทหารให้สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น จึงควรได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ในการกำหนดนโยบาย และแผนการพัฒนาเพื่อยกระดับนักเรียนอาชีวศึกษาทหารให้ตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษา และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของกองทัพให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

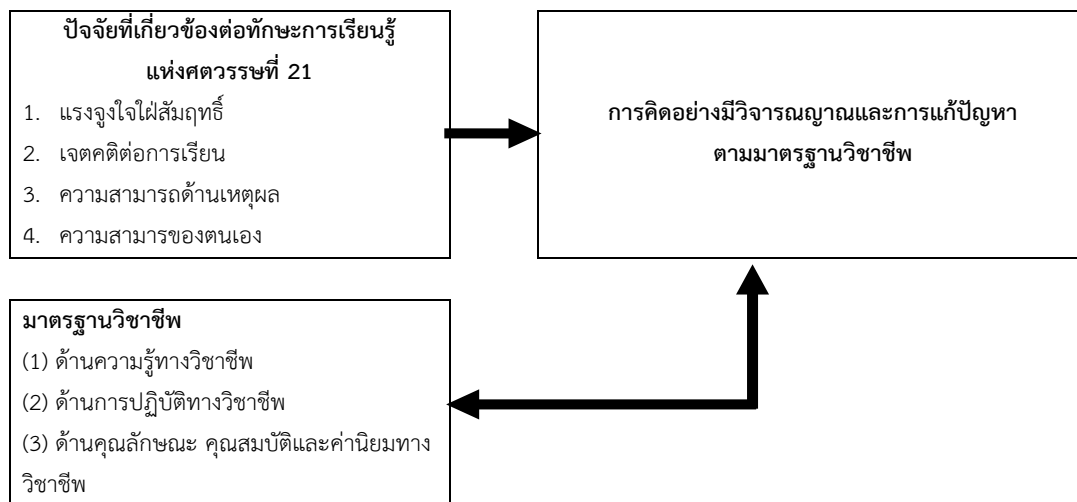
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบเชิงบรรยายหรือวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรสมมติฐาน ที่ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกมาจากประชากรเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ชั้นปี รวมจำนวนทั้งสิ้น 871 คน จากการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejci & Morgan, 1970) ได้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ จำนวน 269 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงบรรยายหรือวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงค่าความถี่และร้อยละแสดงเพศ

เพศ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	170	63.719
หญิง	99	36.80
รวม	269	100

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 63.19 เป็นเพศหญิง จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80

ตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่และร้อยละแสดงระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 1	92	34.20
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2	90	33.45
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 3	87	32.34
รวม	269	100

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 ประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 2 จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 33.45 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 32.34 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ตามมาตรฐานวิชาชีพของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ตารางที่ 3 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน ความสามารถด้านเหตุผล การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.87	0.70	มาก
เจตคติต่อการเรียน	3.82	0.78	มาก
ความสามารถด้านเหตุผล	3.88	0.76	มาก

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	3.78	0.72	มาก
การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา	3.84	0.73	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน ความสามารถด้านเหตุผล การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.78 – 3.88 ที่มีลักษณะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.84$, $SD.=0.73$) ตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสามารถด้านเหตุผล มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{X} = 3.88$, $SD.=0.76$) ตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ($\bar{X} = 3.78$, $SD.=0.72$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ตามมาตรฐานวิชาชีพของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X1), เจตคติต่อการเรียน (X2), ความสามารถด้านเหตุผล (X3), และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (X4), กับตัวแปรเกณฑ์ คือ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Y) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	Y
X1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	1				
X2 เจตคติต่อการเรียน	.370**	1			
X3 ความสามารถด้านเหตุผล	.284**	.215**	1		
X4 การรับรู้ความสามารถของตนเอง	.367**	.346**	.546**	1	
Y การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา	.400**	.426**	.546**	.680**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรทั้ง 4 ตัว มีความสัมพันธ์ทั้งทางบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 10 ค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกระหว่าง .215 ถึง .680 ตัวแปรพยากรณ์คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ความสามารถด้านเหตุผล (X3) กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .546 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกและตัวแปรพยากรณ์คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ เจตคติต่อการเรียน (X2) กับความสามารถด้านเหตุผล (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .215

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีทิศทางความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 4 ตัวแปร คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X1), เจตคติต่อการเรียน (X2), ความสามารถด้านเหตุผล (X3), และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (X4) โดยทั้งหมดนี้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเรียงลำดับตามความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยได้ ทั้งนี้ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (X4), ความสามารถด้านเหตุผล (X3), แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X2) และเจตคติต่อการเรียน (X1) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (enter multiple regression analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ค่าอำนาจในการพยากรณ์ ค่าอำนาจในการพยากรณ์ที่ปรับแก้และค่าความคลาดมาตรฐานของการพยากรณ์ ปรากฏดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณค่าอำนาจในการพยากรณ์ ค่าอำนาจในการพยากรณ์ที่ปรับแก้และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ

Model	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est}	F	Sig
Enter	.743	.552	.547	.383	104.35**	.000

Predictors: (Constant) ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X1), เจตคติต่อการเรียน (X2), ความสามารถด้านเหตุผล (X3) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (X4)

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า เท่ากับ .743 และอำนาจในการพยากรณ์มีค่า .552 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 4 ตัวแปร ร่วมกันพยากรณ์ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ได้ร้อยละ 54.3 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่าเท่ากับ 37.4

ตอนที่ 4 ผลการค้นหาค่าปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ตามมาตรฐานวิชาชีพของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ตารางที่ 6 สัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร (Y)

ตัวแปรพยากรณ์	b	β	SE _b	t	Sig
Constant	.431		.201	2.142	.032
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (X4)	.374	.455	.037	9.876	.000
ความสามารถด้านเหตุผล (X3)	.234	.230	.044	5.270	.000
เจตคติต่อการเรียน (X2)	.164	.180	.036	4.485	.000
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X1)	.118	.100	.048	2.432	.015

a=.431 R=.743 R²=.552 Se_{est}=.383

F=104.361

จากตารางที่ 6 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาตามมาตรฐานวิชาชีพ ของนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (X4), ความสามารถด้านเหตุผล (X3), เจตคติต่อการเรียน (X2), และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X1) ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .455, .230, .180 และ .100 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .743 ค่าอำนาจการพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .552 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (Se_{est}) เท่ากับ .383 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .374, .234 และ .118 ตามลำดับ ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (a) เท่ากับ .431 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ของ Y ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Y = 0.431 + 0.374X_4 + 0.234X_3 + 0.165X_2 + 0.118X_1$ และ $Z_y = 0.455X_4 + 0.230X_3 + 0.180X_2 + 0.100X_1$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร พบว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร จึงส่งผลให้ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันเองทั้งทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรทั้ง 4 ตัว มีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่ส่งผลกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ความสามารถด้านเหตุผลกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง ตามทฤษฎีของ แบนดูรา ที่ได้กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองจะรู้ถึงความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ และความเชื่อหรือความมั่นใจของบุคคล ว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำแล้วจะได้ผลลัพธ์ตามที่ตัวเองคาดหวังไว้ การรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนจึงเป็นสิ่งที่ทำนายหรือตัดสินว่าบุคคลจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและปฏิบัติตัวตามคำแนะนำอย่างต่อเนื่อง และแสดงพฤติกรรมที่ต้องการนั้นจนประสบความสำเร็จได้ ส่วนในความสามารถด้านเหตุผล ทฤษฎีความถนัดตามแนวคิดของธอร์สตัน ความถนัดด้านเหตุผลถือเป็นความสามารถหรือสมรรถภาพทางเหตุผล (R-Factor) เป็นความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลทั้งแบบอุปมาน (Induction) อุปมาน (Deduction) และเหตุผลทั่วไปที่เราใช้แก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ด้านลักษณะที่บ่งบอกถึงความถนัดด้านเหตุผล ผลลัพธ์ที่ต้องการสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ เรืองยิ่ง (2559) พบว่าความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ ความสามารถของตนในการเรียน และความเชื่ออำนาจภายในตน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความสามารถด้านเหตุผล และการรับรู้ความสามารถของตนในการเรียน โดยตัวแปรเหล่านี้ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ร้อยละ 83 ความเชื่ออำนาจภายในตนได้อิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ความสามารถของตนในการเรียนและความสามารถด้านเหตุผลโดยตัวแปรเหล่านี้ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเชื่ออำนาจภายในตนเองได้ร้อยละ 54

2. การสร้างสมการพยากรณ์ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (X4), ความสามารถด้านเหตุผล (X3), เจตคติต่อการเรียน (X2) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X1) ตามลำดับ

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก แสดงว่าอาจเป็นเพราะการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นลักษณะหนึ่งของความสำเร็จและเป็นลักษณะหนึ่ง ซึ่งทำให้แสดงพฤติกรรมที่ต้องการ ด้วยการรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนจึงเป็นสิ่งที่ทำนายหรือตัดสินว่าบุคคลจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและปฏิบัติตัวตามคำแนะนำอย่างต่อเนื่อง และแสดงพฤติกรรมที่ต้องการนั้นจนประสบความสำเร็จได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณันท์ รินลา (2552) พบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอน ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ซึ่งในแต่ละปัจจัยนั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งสิ้น

ความสามารถด้านเหตุผล เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง แสดงว่า ความสามารถด้านเหตุ เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า แก้ปัญหา เป็นความสามารถที่แสดงออกได้โดยการรู้ถึงสาเหตุและผล รวมถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วลงข้อสรุปอย่างถูกต้อง หรือตัดสินใจอย่างมีหลักการและเหตุผลบนพื้นฐานของข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร บุรณะพงศ์ (2555) พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยภาพรวม ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความสามารถด้านเหตุผล นิสัยทางการเรียน และความเชื่ออำนาจภายในตน และกัลยากร จงภักทรพย์ (2555) พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ได้แก่ ความสามารถด้านเหตุผล เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจภายในตน บรรยากาศในชั้นเรียน และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองซึ่งพบว่า ปัจจัยทั้งหมดมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียน เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สาม แสดงว่า เจตคติต่อการเรียน เป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจ หรือสภาพของอารมณ์ที่ซับซ้อน ก่อนที่คนเราจะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับเจตคติที่จะคงไว้ซึ่งสิ่งที่ตนเองมีประสบการณ์มา เพื่อที่จะรักษาเจตนาที่ถูกต้องไว้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาว่า ความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเป็นอย่างไร ตามระดับความเชื่อถือหรือระดับความรู้สึที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าเจตคติเป็นนามธรรมที่เป็นพฤติกรรมภายในของพวกเรา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑิตยา วงศ์วิทยากุล (2555) พบว่า ตัวแปรที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ได้แก่ ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะทางภาษา และมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ตัวแปรที่มีอิทธิพลที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ทักษะทางภาษา และมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ตัวแปรที่มีอิทธิพลที่เป็นสาเหตุโดยทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม เจตคติต่อคุณภาพการสอนและสอดคล้องกับงานวิจัย จุฑามาศ กันทา (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อวิชาที่เรียน ความตั้งใจเรียน พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือช่างทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สี่ แสดงว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนาที่จะกระทำการสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วง โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความ

สบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยความกระตือรือร้นต้องอาศัยการวางแผนและความพยายาม เพื่อความเป็นเลิศ เพื่อความก้าวหน้าเพื่อความเลิศ เพื่อความก้าวหน้าเพื่อการทำสิ่งที่ดีขึ้นรวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นความพากเพียรที่ฝ่าฟันอุปสรรคทั้งปวงโดยไม่ท้อแท้ มีความทะเยอทะยาน ความรับผิดชอบ การอุทิศตนอย่างเต็มกำลังความสามารถเท่าที่จะทำได้อย่างดีที่สุด เพื่อให้ความสำเร็จ นั้นบรรลุมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัย กัลยาพร จงภักตร์ทรัพย์ (2555) พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ได้แก่ ความสามารถด้านเหตุ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจภายในตน บรรยาภาคนในชั้นเรียนและการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองซึ่งพบว่า ปัจจัยทั้งหมดมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และปัจจัยบางตัวยังมีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผ่านปัจจัยตัวอื่น และสอดคล้องกับงานวิจัย สุกัญญา มณีนิลและคณะ (2551) พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีรูปแบบการเรียนแตกต่างกัน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ เชาว์ปัญญา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ ความสนใจเรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน และบรรยาภาคนในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือช่างทหาร คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสามารถด้านเหตุผล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียน ตามลำดับ ในการพยากรณ์ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สามารถใช้ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นข้อมูลพื้นฐานในการที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

จากการทำวิจัยในเรื่องนี้ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีคุณค่าในเรื่องทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในการเพิ่มเติม เนื่องจากทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหานั้น มีความสำคัญกับตัวนักเรียนหรือเป็นประโยชน์โดยตรงกับนักเรียน ควรศึกษาถึงปัจจัยทางอื่นๆ ที่มีผลต่อกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบของนักเรียน ที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเรื่องทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, (2551) การพัฒนาการคิด, (กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินต์, 2551).
- ชนาธิป พรกุล. (2544) แคมป์ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ทิตนา เขมมณีและคณะ.(2541) เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เทคนิคการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดและการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสแควร์, ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ.(2551) การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินต์ เพ็ญพิศุทธิ เนคมานุรักษ์. (2537) “การพัฒนาารูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนครู สาขาจิตวิทยาการศึกษา”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. (อัดสำเนา)
- สุนันท์ สิ้นธพานนท์. (2552) นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินต์, 2552.
- Dewey (1933), J. How We Think, (New York: Health and Company, 1933).
- Hilgard (1962), Ernest R. Introduction to Psychology, 3rd.ed., (New York: Marcour, Brace& World Inc, 1962).
- Good (1973), Carter V. Dictionary of Education, 3rd ed., (New York: Book Company, 1973).
- Decaroli, J. (1973) “What Research Say to the Classroom Teacher: Critical Thinking”. Social Education. 37 (January 1973),
- Dewey, J. (1933) How We Think. New York: Health and Company, 1933.
- Dressel, P.L.; & Mayhew, L.B. General Education: Explorations in Evaluation. 2nd ed. Washington, D.C.: American Council on Education, 1957.
- Ennis, R.H. (1985) A logical basic for nursing critical thinking skills. Educational Leadership, Feely, A.J. (1976) Argumentation and Debate: Rational Decision Making. 2nd ed. Belmont: Wadsworth Publishing Co., Inc, 1976.
- Gagne, R. M., (1985) The Conditions of Learning and Theory of Instruction. New York: CBS College Publishing, 1985.
- Good, Carter V. (1973) Dictionary of Education. 3rd ed. New York: Book Company, 1973.
- Hilgard, Ernest R. (1962) Introduction to Psychology. 3rd ed. New York: Marcourt, Brace & World Inc, 1962.
- Watson. G and Glazer Z E.M. Watson – Glaser Critical Thinking Appraisal Manual. New York: Brace and World Inc, 1964.

**คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**

กฤติเดช สิงห์ตุ้ย

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: pongkungaety@gmail.com

ธารินทร์ รसानนท์

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: pongkungaety@gmail.com

Received : October 1, 2023 Revised : May 16, 2023 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดสถานศึกษาที่ครูสังกัดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe'

ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความสามารถทางเทคโนโลยี 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษาและขนาดสถานศึกษาที่ครูสังกัด พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

**Desired Characteristics of Primary School Directors
in Mueang Samut Sakhon District
Under Samut Sakhon Primary Education Service Area Office**

Kittidet Singtui

College of Management University of Phayao

E-mail: pongkungaety@gmail.com

Tharin Rasanon

College of Management University of Phayao

E-mail: pongkungaety@gmail.com

Abstracts

This research aimed to 1) to study desired characteristics of primary school directors in Mueang Samut Sakhon District Under Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office, 2) to compare desired directors' characteristics of teachers' opinions in primary school as classified by gender, educational background, work experience and school size. The sample group was 295 primary school teachers in Mueang Samut Sakhon District. The 5 rating scale questionnaires which the reliability was .95 were used to collect data. The Statistic used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA and compare the differences by pairs using Scheffe's method.

The results of the research found that 1) the desired characteristics of primary school directors in Mueang Samut Sakhon District Under Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office in overall and each aspect were at high level, in orderly. Leadership, intellectual ability, morality and ethics, responsibility, human relations and technological capabilities, respectively, 2) the comparison of the desired directors' characteristics of teachers' opinions as classified by genders and work experience in overall and each aspects were not difference but the educational levels and school sizes in overall were different. with statistical significance at .05 level.

Keywords : Desired Characteristics, Primary School Directors.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001 - 2100) มีการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ และพลเมืองโลกหลายด้าน ได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้น และผลกระทบอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการวางแผนพัฒนาประเทศ เพื่อให้มีความเจริญก้าวหน้าและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร และพัฒนาคนไทยให้มีเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

ในยุคแห่งเปลี่ยนแปลงการเตรียมและการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์เพื่อการพัฒนาขององค์กรทั้งภาคธุรกิจและสถานศึกษาที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่อนาคตที่มีการแข่งขันด้านเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น คุณลักษณะของ “ผู้บริหาร” หรือ “ผู้นำขององค์กร” จึงเป็นกลไกที่สำคัญที่เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนองค์กรหรือสถานศึกษา โดยพิจารณาถึงคุณลักษณะ สมรรถนะ หรือทักษะเฉพาะ ของผู้นำหรือผู้บริหารที่จะนำพาองค์กรให้มีความพร้อมไปสู่การแข่งขันกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นได้ (ดวงพร รุ่งเรืองศรี, 2561, หน้า. 106, ออนไลน์)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และสามารถดำรงตนในสังคมอย่างมีความสุข ตามมาตรา 6 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 3) ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวของครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลายปรับเปลี่ยนไป สู่การจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรมอย่างมีคุณภาพเพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนไทยที่พึงปรารถนา โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การบริหารงานตามกรอบภารกิจของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาและความคาดหวังของสังคม (ธีระ รุญเจริญ, 2553, หน้า. 10)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่บริหารจัดการสถานศึกษาโดยตรง ที่ปฏิบัติตามภารกิจ 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบริหารทั่วไป ตามมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า. 14) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ต้องใช้ความเป็นหัวหน้าในการใช้อำนาจและตำแหน่งที่มี ในการบริหารจัดการให้การศึกษาของ สถานศึกษา ได้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีความเป็นมืออาชีพ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2553, หน้า. 27-28) คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การบริหารงาน บรรลุผลสำเร็จตามต้องการและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีคุณลักษณะทางด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบ (สต็อกดิลล์ Stogdill, 1974) อ้างอิงใน

(ไตรรัตน์ ยืนยง, 2559) ด้านความสามารถทางเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2546) นอกจากนี้ การปฏิบัติตนของผู้บริหาร ยังส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน รวมทั้งขวัญและกำลังใจของครูด้วยซึ่งสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการประเมินมาตรฐานผู้บริหาร (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน, 2545) อาทิ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำสูงตลอดจนมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และความเป็นประชาธิปไตย หากผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถ ที่เหมาะสม ก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจ จากผู้ร่วมงานในองค์กร ตลอดจนชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ

เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีการย้ายสับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละท่าน มีคุณลักษณะแตกต่างกันไป ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาปรับเปลี่ยนไป จากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน ในระยะ 3 ปี ที่ผ่านมา มีคะแนนผลการทดสอบเปลี่ยนแปลงไป ดังต่อไปนี้ ปีการศึกษา 2561-2563 วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 53.18 46.46 47.46 วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 37.50 32.90 29.99 วิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 39.93 35.55 38.78 วิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยได้เท่ากับ 39.24 34.42 43.55 และ คะแนนเฉลี่ยรวมได้เท่ากับ 43.14 37.99 42.13 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2563) ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละท่านมีการย้ายสับเปลี่ยนในทุกๆ 1-2 ปี ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการบริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ด้วยความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใน 6 ด้าน คือ ด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความสามารถทางเทคโนโลยี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถบริหารสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดสถานศึกษาที่ครูสังกัด

สมมุติฐานการวิจัย

ครูผู้สอนที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและที่สังกัดสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 54 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,209 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

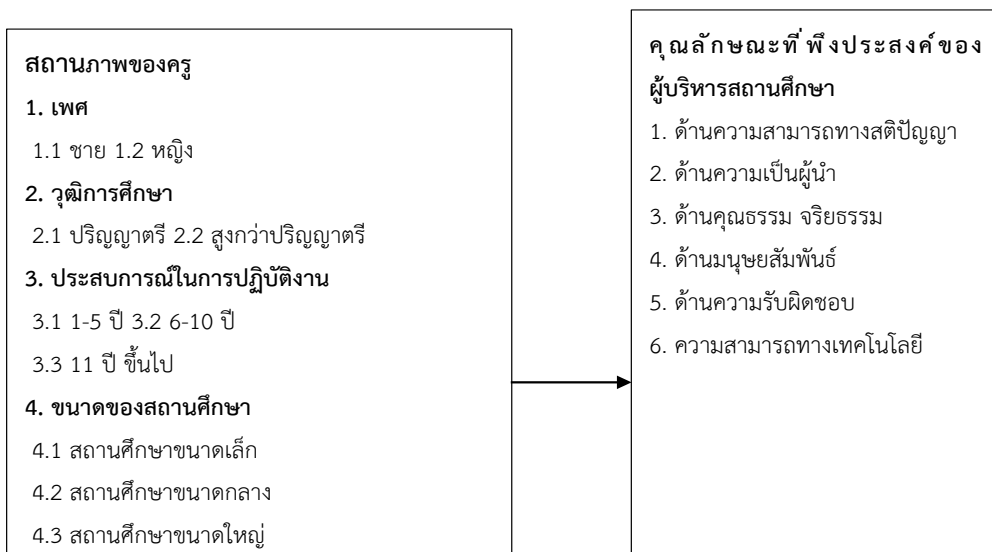
ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบ และ ด้านความสามารถทางเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 54 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,209 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 295 คน จากการใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Kerjcie & Morgan) อ้างอิงใน (ธานินทร์ ธิลปจารุ, 2551, หน้า. 48-49) สุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้น ในการสุ่ม แบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 80 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 138 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 77 คน เลือกตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ครูสังกัด มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความสามารถทางเทคโนโลยี

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา รวบรวมข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

3. นำเสนอเครื่องมือฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม และความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.67 – 1

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ภายใต้งานแนะนำของ

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาให้สมบูรณ์ จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2. ผู้วิจัยทำการส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา แล้วขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมา ทั้งหมด 295 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) จำแนก ตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบความแตกต่าง จึงใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและในแต่ละด้าน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	N = 295	ระดับ

	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความสามารถทางสติปัญญา	4.29	0.59	มาก
2. ด้านความเป็นผู้นำ	4.33	0.53	มาก
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.30	0.47	มาก
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.26	0.56	มาก
5. ด้านความรับผิดชอบ	4.31	0.52	มาก
6. ด้านความสามารถทางเทคโนโลยี	4.24	0.47	มาก
รวมเฉลี่ย	4.29	0.37	มาก

จากตาราง 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.33$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.31$) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.30$) ด้านความสามารถทางสติปัญญา ($\bar{X} = 4.29$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.26$) และ ด้านความสามารถทางเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.24$)

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2.1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและด้าน 4 ด้าน แตกต่างกัน ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครู โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษาของครู				t	p
	ปริญญาตรี (n=210)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=85)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความสามารถทางสติปัญญา	4.42	0.48	4.59	0.36	3.38*	0.00
2. ด้านความเป็นผู้นำ	4.45	0.46	4.59	0.36	2.67*	0.00
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.43	0.51	4.57	0.36	2.74*	0.00
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.41	0.48	4.58	0.37	3.28*	0.00
5. ด้านความรับผิดชอบ	4.43	0.47	4.52	0.34	1.56	0.11
6. ด้านความสามารถทางเทคโนโลยี	4.30	0.55	4.33	0.45	0.39	0.69
รวม	4.41	0.44	4.53	0.30	2.72*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและด้าน พบว่า ความสามารถทางสติปัญญา ด้านความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ส่วนด้านความรับผิดชอบและ ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ครูสังกัด พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความสามารถทาง สติปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	4.73	2	2.36	6.96*	0.00
	ภายในกลุ่ม	99.35	292	0.34		
	รวม	104.09	294			
2. ด้านความเป็นผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	4.94	2	2.47	9.07*	0.00
	ภายในกลุ่ม	79.48	292	0.27		
	รวม	84.42	294			
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.19	2	1.09	4.98*	0.00
	ภายในกลุ่ม	64.33	292	0.22		
	รวม	66.52	294			
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	9.15	2	4.57	15.85*	0.00
	ภายในกลุ่ม	84.30	292	0.28		
	รวม	93.45	294			
5. ด้านความรับผิดชอบต่อ	ระหว่างกลุ่ม	6.41	2	3.20	12.63*	0.00
	ภายในกลุ่ม	74.10	292	0.25		
	รวม	80.51	294			
6. ด้านความสามารถ ทางเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	11.14	2	5.57	29.42*	0.00
	ภายในกลุ่ม	55.27	292	0.18		
	รวม	66.41	294			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.85	2	2.92	23.57*	0.00
	ภายในกลุ่ม	36.24	292	0.12		
	รวม	42.09	294			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่วุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกับครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบและด้านความสามารถทางเทคโนโลยี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้เปิดโอกาสและสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาการฝึกอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือจากหน่วยงานอื่นที่ได้จัดขึ้น ตามความสนใจ ความต้องการหรือความถนัดของบุคลากร บุคลากรจึงได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาต่อ และพัฒนาวิชาชีพให้สูงขึ้น จึงส่งผลให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีแนวคิดต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรณัฐ วารินทร์ (2563) ได้ศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

2.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี, 6-10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สรุปได้ว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารงานโดยกำหนด แผนงานและโครงการใหม่ๆ อยู่เสมอ มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองและ สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสวงหาความรู้ และวิทยาการใหม่ๆ ที่ทันต่อความก้าวหน้าทาง วิชาการและเทคโนโลยีตลอดเวลา เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและให้ความสำคัญเป็นกันเองเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมกันแก้ไขปัญหา จึงทำให้ครูผู้สอนไม่ว่าจะมีประสบการณ์มาก หรือ ประสบการณ์น้อย มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศักดิ์ เพิ่มประยูร (2552, หน้า 53) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมือง

สมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แตกต่างจากครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีประสบการณ์ด้านการบริหารมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ต้อง มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ก่อนที่จะมีการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จึงส่งผลให้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่า อีกทั้งสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูผู้สอนไม่มาก จึงทำประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่หลายหน้าที่ มีการจัดแบ่งโครงการการปฏิบัติงานที่มีความซ้ำซ้อนกัน ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีครูผู้สอนจำนวนมาก ลักษณะโครงสร้าง องค์กรมีการจัดแบ่งสายงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ มีการติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จึงมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดา พุ่มสกุล (2553, หน้า74) ได้ศึกษา คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องของสดุดี จีระออน (2561) ได้ศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถทางเทคโนโลยี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนการสอน โดย เข้ารับการอบรมการใช้เทคโนโลยีโดยตรงหรือออนไลน์ และผู้บริหารควรแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีโดยตรง ควรวางระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง และควรให้การสนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความแตกต่างจากผู้บริหารขนาดใหญ่ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ควรพัฒนาความสามารถทางด้านสติปัญญา ในการเป็นผู้บริหารสามารถแก้ไข สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ ด้านความเป็นผู้นำ ควรพัฒนาในการเป็นผู้บริหารที่มีความสามารถทาง ในการนำองค์กร และเป็นผู้นำกลุ่ม รวมทั้งพัฒนาวุฒิภาวะ และภาวะทางอารมณ์

ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารควรมีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาค ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทุกโอกาส ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความสามารถในการบริหารดำเนินงานทุกอย่างของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และด้านความสามารถทางเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จัดหา สนับสนุน เครื่องมือเครื่องใช้เทคโนโลยีและมีการสร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาจุดอ่อน จุดแข็งตนเอง และพัฒนาในด้านนั้น ๆ โดยการฝึกฝนพัฒนาตนเอง โดยการฝึกอบรมตามท้องที่ต่าง ๆ จัดขึ้น หรือการอบรมออนไลน์ และการศึกษาดูงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานของผู้บริหารสู่ความเป็นเลิศ
2. ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาเอกชน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- จรัล พิงเร็ว. (2558). คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 6 ภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- จินดา พุ่มสกุล. (2550). คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ณรงฤทธิ์ นามเหลา (2560). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ดวงพร รุ่งเรืองศรี. (2561). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 7(1), 106.
- ไตรรัตน์ ยืนยง. (2559). ภาวะผู้นำกลยุทธ์ ยุคใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 1). ตาก: ศูนย์การพิมพ์ นอร์ทเทิร์น.
- ธานินทร์ ศิลปจารุ. (2551). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ปิสซิเนสแอนด์ดี.
- ธีรเดช วาริรักษ์ (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง : กรุงเทพมหานคร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูประบบสองและประเมินภายนอกรอบสาม (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร. (2552). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สดุติ จีระออน. (2561). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2546). เอกสารสาระการเรียนรู้ ประกอบชุดวิชา การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2565, จาก www.nesdb.go.th/download/document/SAC/NS_Draftplan-Aug2017.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิก จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (2563). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. สพป.สมุทรสาคร, 11-12.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2545). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สมศ.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2553). ผู้บริหารโรงเรียน: บทบาทและความท้าทายในยุคปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

นายอับดุลเลาะห์ หลีดีใจ

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: azwanloh@gmail.com

ศักดิ์ชัย นิรญทวี

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: azwanloh@gmail.com

Received : September 12, 2022 Revised : October 18, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง เป็นวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองของนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบ Independent sample One-way ANOVA Stepwise Multiple regression

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และ 2) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง พบว่า ปัจจัยด้านนโยบาย และปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ร่วมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คิดเป็นร้อยละ 76

คำสำคัญ : ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง, การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง, การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ, ศูนย์การศึกษาพิเศษ

FACTORS RELATING TO PARENTAL INVOLVEMENT IN PROMOTING LEARNING OF SPECIAL NEEDS STUDENTS IN CENTRAL SPECIAL EDUCATION CENTERS

Abdulloh Leedeejai

College of Management University of Phayao

Email: azwanloh@gmail.com

Sakchai Nirunthawee

College of Management University of Phayao

Email: azwanloh@gmail.com

Abstracts

This research aimed to 1) study the relationship of institutional factors with parental involvement in promoting learning of students with special needs in a Central Special Education Center 2) study the factors affecting the participation of parents in the participation in promoting learning of students with special needs in Central Special Education Center. It was quantitative research using questionnaires. By choosing a specific example. The sample group were parents of 113 students. The instrument used are a 5-level estimation scale questionnaire with a confidence value of 0.97. The statistics used in the data analysis were frequency determination, percentage, mean (), and standard deviation (S.D.) test for differences. This research used independent sample test statistics One-way ANOVA stepwise, multiple regression.

The results showed that 1) the analysis of the relationship between factors related to educational institutions There was a positive correlation with the participation of parents in promoting the learning of students with special needs statistically significant at the .01 level consistent with the research hypothesis and 2) the results of the analysis of factors affecting the participation of parents in promoting learning of students with special needs in the central special education center found that the policy factors and public relations factors contribute to the participation of parents statistically significant at the .05 level accounted for 76 percent.

Keywords: Factors related to parental involvement, Parental involvement, Special need studnite learning promotion, Special education center

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มุ่งขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยไม่ถูกจำกัดศักยภาพจากสภาพครอบครัว พื้นที่ และสภาพร่างกาย การดูแลนักเรียนยากจนที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลที่ครอบคลุมตั้งแต่การสร้างรายได้ของครัวเรือน การสนับสนุน ค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา การปรับปรุงระบบคัดกรองและการให้เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน ของ สพฐ. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการให้ทุนการศึกษาต่อระดับสูง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดนักเรียนออกจากโรงเรียนกลางคันสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ซึ่งมีระบุไว้ในข้อที่ 6.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 มุ่งขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นั้นหมายความว่า ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกันในทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถานศึกษาในภูมิภาค/ชนบท ได้รับการยกระดับคุณภาพในการให้บริการเด็กพิการและด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งสามารถเทียบโอนผลการเรียนและทักษะประสบการณ์เพื่อขอรับวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้นได้

การจัดการศึกษาเชิงมุ่งพัฒนาคอนให้เรียนรู้ตลอดชีวิต สถานศึกษาถือเป็นองค์กรสำคัญที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาคนให้เป็นกำลังของสังคม และช่วยให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมกัน สนับสนุนเพราะทุกคนทุกฝ่ายจะได้เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับความรู้ (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2543, หน้า 2) ทำให้เกิดการรับรู้แก่องค์กรทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร

ในปัจจุบัน ได้นำแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยยึดหลักผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการบริหาร ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกเกี่ยวข้องกับผูกพันกับงานหรือองค์กร และตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรเป็นการลดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน (อนันต์ชัย อุทัยพัฒนา, 2544) สอดคล้องกับทฤษฎีของ Cohen and Upshot เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมซึ่งเชื่อว่าผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติได้ผลดีมีประสิทธิภาพพร้อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจหรือไม่พอใจในการปฏิบัติงาน (พิสมัย บุญเลิศ, 2548) การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการโดยเฉพาะทางการศึกษา โดยมีหลักการสำคัญที่มีส่วนร่วมในการสร้างความภาคภูมิใจโดยธรรมชาติแล้ว การทำงานคนเดียวย่อมสำเร็จได้ยาก จึงต้องร่วมแรงร่วมใจกันในองค์กรทำให้เกิดการมีส่วนร่วม องค์กรจะพัฒนาไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (โรงเรียน สุนทรายุทธ์, 2551, หน้า 556) ผู้ปกครองเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีส่วนสำคัญที่นำโรงเรียนไปสู่องค์กรการมีส่วนร่วมโดยมีส่วนร่วมในการลมือปฏิบัตินำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย

ทั้งนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง เป็นสถานศึกษาที่ให้บริการด้านการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้ง 9 ประเภท มีชื่อเสียงในด้านการให้บริการความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นองค์กรนำด้านการศึกษาพิเศษ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีคุณภาพ เครือข่ายเข้มแข็งจัดการศึกษาอย่างมีมาตรฐานสู่ความเป็นสากล เครือข่ายผู้ปกครอง เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ศูนย์การศึกษาพิเศษเล็งเห็นความสำคัญ เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยผลักดันนโยบายต่างๆ ให้เห็นผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และ

ส่งเสริมการให้ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง มีคุณภาพ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาขีดศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กนักเรียนดังกล่าว จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษาได้พิจารณา ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักถึงบทบาทของตนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงตรวจสอบ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง จำนวน 160 คน โดยกำหนดให้นักเรียนจำนวน 1 คน มีผู้ปกครองจำนวน 1 คน (อ้างอิงฐานข้อมูลจากสถิติจำนวนนักเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของของนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ที่มารับบริการในการศึกษา 2564 เป็นจำนวน 160 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (1970, อ้างอิงใน ธาณินทร์ ศิลปจารุ, 2557, หน้า 64) และได้มาโดยการสุ่ม (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างคิดเป็นจำนวน 113 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีจับสลาก

เครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ศึกษาเอกสาร คู่มือ ตำราวิชาการเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert Scale

2) ศึกษาเอกสาร คู่มือ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนปฐมวัยที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3) สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง แบ่งเป็น 3 ตอน

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เครื่องมือสำหรับการวัดตัวแปรต้น มีเกณฑ์คะแนนดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัย สร้างขึ้นตามวิธีการสร้างเครื่องมือของ Likert Scale ชนิด 5 ตัวเลือก

2) ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายทั้งราย ข้อ รายคน และโดยรวม

ตอนที่ 2 เครื่องมือสำหรับการวัดตัวแปรตาม มีเกณฑ์คะแนนดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัย สร้างขึ้นตามวิธีการสร้างเครื่องมือของ Likert Scale ชนิด 5

2) ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายทั้งราย ข้อ รายคน และนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้องของเครื่องมือ

เมื่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้เสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นแล้ว ผู้วิจัยจะนำคำถามมาพิจารณาหา ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณและเลือกข้อที่ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ทุกข้อมาเป็นแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Trout) กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ โดยวิธี หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ซีรูกูม, 2550 : 182)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา พิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และขอความ อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีออนไลน์ผ่านระบบ Google Form จำนวน 113 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ มี 2 ตอน ดังนี้

1) การเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติในการ independent sample t-test และ One-way ANOVA

2) วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ โดยใช้การวิเคราะห์ Multiple regression

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบ Independent sample One-way ANOVA และ Stepwise Multiple regression

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ กับปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา ในด้านนโยบาย กับการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง 4 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.862 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.825 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.716 และ ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา ในการรับรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ (Y) ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง 4 ด้าน ตามลำดับ คือ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.807 การมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.777 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.747 และด้านการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

เท่ากับ 0.730 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัยที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์การทางบวกกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ด้วยสมการพหุคูณ พบว่า การรับรู้ด้านนโยบาย และการรับรู้การรับรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้ง 2 ด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย หรืออำนาจการพยากรณ์เท่ากับ 0.76 หมายถึง การรับรู้ด้านนโยบาย และการรับรู้การรับรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ได้ร้อยละ 76

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน กล่าวคือ เมื่อความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไป น้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกอนงค์ ศรีสำออง และคณะ กล่าวว่า ผู้ปกครอง นักเรียนมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเข้าร่วมการปฐมนิเทศ ผู้ปกครองของนักเรียนก่อนเปิดภาคเรียน อันดับที่ 2 การขอคำปรึกษาและคำแนะนำกับครู เกี่ยว กับปัญหาการเรียนของนักเรียน และอันดับที่ 3 การเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นให้กับผู้ปกครอง แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนของลูกหลานเป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากการเรียนรู้แบบบูรณาการของสถานศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เพราะผู้ปกครองเป็นผู้ที่อยู่ ใกล้ชิด และสนิทสนมกับเด็กมากโดยเฉพาะเวลาอยู่ที่บ้าน โดยนักเรียนมีเวลาแสวงหาความรู้ เพิ่มเติม ฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองสามารถแนะนำหรือเสนอแนะลูกหลานได้ จึงเห็น ได้ว่า ผู้ปกครองมิได้จำกัดแต่เพียงการเลี้ยงดูและดูแลความปลอดภัยเท่านั้น ยังรวมถึงให้ การศึกษากับบุตรหลานหลายด้าน จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของผู้ปกครอง ในการพัฒนาลูกหลาน ทั้งยังให้เห็นถึงการจัดการศึกษาโดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนในเรื่องนี้อย่างมาก

มีการบูรณาการการเรียนการสอนโดยการกำหนด โครงการและกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม จากการทดสอบสมมติฐานยังพบรายละเอียดที่สำคัญอีกว่า ผู้ปกครองที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด และรายได้ครอบครัวต่อเดือนต่างกัน จะมีระดับ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครองภาพรวมแตกต่างกัน เนื่องมาจากวัยที่ต่างกัน จะมีประสบการณ์ วิธีการ และความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วมแตกต่างกัน (เอกอนงค์ ศรี สำอางค์ และคณะ, 2559) และกัณญาณี ศรีสุรรัชต์ กล่าวว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับ ปานกลาง โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและการศึกษานอกสถานที่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีอุปกรณ์การเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน ยกเว้น การมีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยาได้กำหนดกลยุทธ์ให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับชุมชน และท้องถิ่น อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน เช่น การแข่งขันทักษะทางวิชาการทุกกลุ่มสาระ การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสถานศึกษาเพื่อเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียน และด้านอื่น ๆ งานวิชาการถือเป็นงานหลักในการบริหารโรงเรียน เพราะงานวิชาการเป็นงานที่จะพัฒนาสติปัญญา พัฒนาความนึกคิดของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเป็นคนคิดเก่งในสังคม ดังนั้น ผู้ที่จะกำหนดเป้าหมาย ทิศทางวิธีการดำเนินงานทางด้านวิชาการหลัก ๆ ส่วนใหญ่ยังเป็นหน้าที่ของครู ดังนั้น โอกาสที่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาทางด้านวิชาการยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร (กัณญาณี ศรีสุรรัชต์, 2559)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง พบว่า การรับรู้ด้านนโยบาย และการรับรู้การรับรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา รังสร้อย ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดลานบุญ พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านอาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาในปัจจุบันนั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบการคัดสรรตัวแทนผู้ปกครองพร้อมกับกำหนดบทบาทตัวแทนผู้ปกครองเพื่อเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสอดคล้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทุกคนลงไปในในการจัดการเรียนการสอนในหลายวิชา รวมทั้งให้ผู้ปกครองรับรู้ข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การเข้าร่วมกิจกรรมกระชับความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี แต่ผลของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแต่ละท่านแตกต่างกันไป และการที่โรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในบางกิจกรรมไม่สอดคล้องและตรงกับความต้องการ(วาสนา รังสร้อย, 2564) และภัทรภร ปุยสุวรรณ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการมีส่วนร่วมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างโรงเรียนและชุมชน รวมถึงมีความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างบรรยากาศองค์การและการสร้างภาคีเครือข่ายเมื่อพิจารณาแบบของปัจจัยทั้ง 5

ปัจจัย พบว่า สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 62 สรุปได้ว่า ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง พบว่า การรับรู้นโยบายของศูนย์การรับรู้การประชาสัมพันธ์ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ดังนั้น ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มงาน เพื่อนครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง การที่ผู้ปกครองได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานศึกษาส่งผลให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรม การระดมทรัพยากร และการประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ประจำจังหวัดอื่นๆ
2. ควรศึกษาผลการพัฒนานักเรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

บรรณานุกรม

- กันทรญาติ ศรีสุรักษ์. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพลู ตา หลวงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564).
- กษมา ช่วยยิ้ม และคณะ. (2563). การพัฒนารูปแบบการสร้างความสุขในการทำงานของ ผู้บริหาร และครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ วัดวังตะเวตง., 5(6), 184-200.
- ธนภูมิ งามเจริญ และสมศักดิ์ สุทธิรักษ์. (2563). ปัจจัยการบริหารงานบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียน โรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ วัดวังตะเวตง., 5(12), 183-1.

- ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2551). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. The City Journal, 4(85), 30-36.
- ธานินทร์ ศิลปจารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS.
- อัครัง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนัช.
- บุษบา ญาณสมเด็จ. (2559). พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น. เรียกใช้เมื่อ 27 ธันวาคม 2563 จาก www.sahavicha.com/?name=knowledge&file.id=388.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปรีนธ์.
- ศิลปากร.ประมวณ ศรีขวัญใจ. (2550). การจัดการความรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศรียา นิยมธรรม. (2546). การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- สิริกร ชาลีกัน และพา อักษรเสือ. (2563). รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบ พึ่งตนเองของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 6. วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ วัดวังตะวันตก, 5(12), 261-274.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2563.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการสำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการและศูนย์การศึกษาพิเศษ. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ: กรุงเทพฯ.
- อุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์. (2550). บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรอุมา แก้วพล. (2563). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ วัดวังตะวันตก, 5(12), 136-1.
- เอกอนงค์ ศรีสำอางค์ และคณะ. (2559). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. SDU Res. J., 11(2), 163-178.

ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชนาวรรณ คำอ่อน, เกษิณี ผลประพฤติ

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยปทุมธานี

E-Mail: Chanawanjess@gmail.com

Received: July 26, 2022 Revised: November 8, 2022 Accepted: July 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ตัวอย่างประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ สังกัดสพป. สมุทรปราการเขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบสุ่มห้องเรียน (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1.แผนการจัดการเรียนการสอน 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3.แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติ t-test for dependent sample

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ ได้คะแนนเฉลี่ย 18.36 คะแนนและมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.235 คะแนน สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มีคะแนนเฉลี่ย 9.16 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.828 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญ .05

2. ภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) มีคะแนนเฉลี่ย 4.37 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2 เมื่อพิจารณาหัวข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนอยากให้อำนาจการปกครองแบบนี้กับ เนื้อหาอื่น ๆ ส่วนหัวข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนรู้จักและอยากช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้นแต่หากจะพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนพึงพอใจ เรื่อง บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจ สนุกสนาน น่าเรียนมากที่สุด , ด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) นักเรียนพึงพอใจ เรื่อง นักเรียนอยากให้อำนาจการปกครองแบบนี้กับเนื้อหาอื่น ๆ มากที่สุด , ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ นักเรียนพึงพอใจ เรื่อง ผู้เรียนเข้าใจและรักวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น มากที่สุด

คำสำคัญ : ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es), กระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya)

SURVEY THE INTELLECTUAL AND JAZZ ACHIEVEMENT, FREQUENCY, MATH TESTS FROM THE 3RD YEAR POLYA'S DESTRUCTIVE KNOWLEDGE SURVEY (5Es) SYSTEM

Chanawan Kham-on, Kesinee Polprapruet

Master of Education Program Curriculum and teaching disciplines Pathum Thani University

E-mail: Chanawanjess@gmail.com

Abstract

This research aims to 1. To compare the students' learning achievements and their ability to solve math problems between before and after school. 2. To study the students' satisfaction with the quest for knowledge (5Es) learning management together with the solving process. Polya's problem. Examples of populations are 30 Prathomsuksa 3 students at Surao Klong Mai School, under the Samut Prakan District 2, which were obtained from simple random sampling. 2. Educational achievement test and 3. Satisfaction assessment. The statistics used were t-test for dependent sample.

The results of the research found that:

1. The learning achievement of students after receiving the quest for knowledge (5Es) together with the problem-solving process of Polya of Prathomsuksa 3 students at Surao Khlong Mai School. A mean score of 18.36 and a standard deviation of 2.235 were significantly higher than before receiving the instruction with a mean score of 9.16 and a standard deviation of 2.828, significantly .05.

2. Overall satisfaction of students in grade 3 of Surao Khlong Mai School On the quest-based learning management (5Es) together with the problem-solving process of Polya, the average score of 4.37 was at a high level, which was in accordance with hypothesis 2. When considering the topics students were most satisfied with, they were students who would like to use this activity with other content. The topics that students were least satisfied with were students who knew and wanted to help others more. that the learning atmosphere the students were satisfied with the fun learning atmosphere. most interesting, in terms of quest-based learning management (5Es) in conjunction with Polya's problem solving process, students were satisfied with the subject matter: Students would like to use this type of activity with other content as much as possible. manage learning the students were most satisfied with the subject that the learners understood and loved math more.

Keywords: learning achievement study, quest-based learning management (5Es), Polya's problem solving process (Polya)

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวดที่ 4 การจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2559 : 12) หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในปัจจุบัน คือการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะและกระบวนการ ซึ่งครูคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญโดยตรงในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดไปสู่ทักษะและกระบวนการต่างๆ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์เป็นคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตั้งแต่เริ่มต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเข้มข้นขึ้นตามลำดับชั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2562 : 2 - 3) นั่นก็คือ การพัฒนาสมรรถภาพทางการคิดของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ให้สูงขึ้นโดยครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ (ดวงเดือน อ่อนน่วม. 2558 : 50-51) ดังแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวระบุในหมวดที่ 4 มาตรา 22 คือ “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” และในมาตรา 24 ระบุว่า “การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ข้อที่ 2 ระบุว่า หลังจากที่ยกนักเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว นักเรียนจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์จัดเป็น 3 สาระ ได้แก่ จำนวนและพีชคณิต การวัดและเรขาคณิต และสถิติและความน่าจะเป็น จำนวนและพีชคณิต เรียนรู้เกี่ยวกับระบบจำนวนจริง สมบัติเกี่ยวกับจำนวนจริง อัตราส่วน ร้อยละ การประมาณค่า การแก้ปัญหาเกี่ยวกับจำนวน การใช้จำนวนในชีวิตจริงแบบรูป ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เซต ตรรกศาสตร์ นิพจน์ เอกนาม พหุนาม สมการ ระบบสมการ อสมการ กราฟ ดอกเบี้ยและมูลค่า ของเงิน ลำดับและอนุกรม และการนำความรู้เกี่ยวกับจำนวนและพีชคณิตไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ การวัดและเรขาคณิต เรียนรู้เกี่ยวกับ ความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตรและความจุ เงินและเวลา หน่วยวัดระบบต่าง ๆ การคาดคะเนเกี่ยวกับการวัด อัตราส่วนตรีโกณมิติ รูปเรขาคณิต และสมบัติของรูปเรขาคณิต การนิยามภาพ แบบจำลองทางเรขาคณิต ทฤษฎีบททางเรขาคณิต การแปลงทางเรขาคณิตในเรื่องการเลื่อนขนาน การสะท้อน การหมุน และการนำความรู้เกี่ยวกับการวัด และเรขาคณิตไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ สถิติและความน่าจะเป็น โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ได้ทำการตรวจสอบคะแนนสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ ประจำปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ร้อยละ 30.12 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศ แต่ในสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนทำ

คะแนนได้ต่ำสุดคือร้อยละ 27.32 ผู้วิจัยจึงดูรายละเอียดของสาระการเรียนรู้นี้ พบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่, 2563) เรื่องตัวตั้ง ตัวหาร ผลหาร และเศษของการหาร มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ตัวตั้ง เท่ากับ ตัวหารคูณกับ ผลหารบวกด้วยเศษของการหาร การหารใดมีเศษของการหารเป็นศูนย์ เรียกว่า การหารลงตัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์โจทย์ปัญหา การแก้โจทย์ปัญหา นักเรียนไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ จากการวิเคราะห์ผลการประเมินข้างต้นสะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในด้านการจัดการเรียนการสอนของครูคณิตศาสตร์ที่ยังเป็นศูนย์กลาง ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้แบบวิธีการสอนแบบบรรยายมากกว่าการจัดการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพในการแก้ปัญหา การเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนมักคาดหวังว่านักเรียนทุกคนจะต้องเรียนได้เท่าๆ กัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่แต่ละคนจะมีความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อีกทั้งนักเรียนยังมีเจตคติไม่ดีต่อการเรียน คณิตศาสตร์อีกด้วย คิดว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยากไม่อยากคิด ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวถ้าไม่ได้ รับการแก้ไขย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและผลการเรียนรู้ของนักเรียน จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ (โรงเรียนสุเหร่า คลองใหม่, 2563) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษว่า Inquiry Cycle หรือวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ นั้น เป็นรูปแบบที่สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนำมาเสนอแนะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ แนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนเอง โดยครูเป็นผู้กระตุ้น อำนวยความสะดวก ชักถาม และจัดสถานการณ์ให้เหมาะสมกับความรู้เดิมของ ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเชื่อมโยงความรู้เองจนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เก็บไว้ใน หน่วยความจำระยะยาว เหมาะสมในการนำมาพัฒนาทักษะการคิดของเด็กไทย ซึ่งวิธีการสืบเสาะหา ความรู้ดังกล่าว (เรณูรัชต์ ประสิทธิเกตุ, 2561 : 72) โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ในปัจจุบันมีการพัฒนาที่หลากหลาย ซึ่งการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E (Inquiry Cycle) ก็เป็น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง ผ่านกระบวนการ เรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้น อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นประเมิน (Evaluation) ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E เป็นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้สร้างองค์ ความรู้ได้ด้วยตนเองโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุนีย์ เหมะประสิทธิ์, 2559 :3) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของพิมสิริ แก้วศรีหา (2554) เรื่อง การศึกษากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ สืบเสาะหาความรู้ (5Es) ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ความน่าจะเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 90.24 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป และงานวิจัย ของมาลัย พิมพาเลีย (2553) ได้ศึกษาผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) เรื่องระบบสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว พบว่า นักเรียนร้อยละ

82.76 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและพบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 69.50 ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นสถานการณ์หรือคำถามที่มีเนื้อหาสาระกระบวนการ หรือความรู้ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยมาก่อน และไม่สามารถหาคำตอบได้ทันที การหาคำตอบจะต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ ประกอบกับความสามารถด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการตัดสินใจ การเรียนการสอนเกี่ยวกับการแก้โจทย์ปัญหา เป็นการฝึกให้นักเรียนมีวิธีการที่ดี ในการแก้ปัญหามากกว่าที่จะสอนให้นักเรียนรู้คำตอบของปัญหา โดยพยายามส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบรูปแบบหรือวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง นั่นคือ เน้นทักษะกระบวนการคิดของนักเรียนนั่นเอง กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีวิธีการที่หลากหลาย ประกอบด้วยหลายขั้นหลายตอน เทคนิควิธีหนึ่งที่เป็นที่นิยมใช้แพร่หลายมาก คือ เทคนิควิธีสอนแก้โจทย์ปัญหา 4 ขั้นตอนของโพลยา (Polya 's Four - Stage Method) ดังนี้

ขั้นตอนวิธีสอนแก้โจทย์ปัญหา 4 ขั้นตอนของโพลยา (Polya , 1957 : 5 - 6)

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจโจทย์ (Understanding the problem)

ขั้นที่ 2 วางแผนแก้ปัญหา (Devising a plan)

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามแผน (Carrying out the plan)

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบ (Looking back)

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยสรุปได้ว่า การสอนตามแนวคิดของกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5Es และกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของโพลยาจะช่วยให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้ ตลอดจนช่วยให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองทางด้านคณิตศาสตร์ และให้ความสำคัญกับมุมมองที่หลากหลายและยังส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และขั้น ประเมิน (Evaluation) ซึ่งการจัดการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E เป็นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุนีย์ เหมาะประสิทธิ์. 2562 :3) ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำคัญอย่างมากที่นักเรียนต้องเรียนรู้จนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya)

วิธีการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ สังกัด สพป.สมุทรปราการเขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ สังกัด สพป.สมุทรปราการเขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน จากการเลือกแบบสุ่มห้องเรียน (Simple random sampling)

ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนและพีชคณิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงปี 2560 ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาในการทดลอง 8 ชั่วโมง แบ่งเป็นทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง กิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอน 6 ชั่วโมง และทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมง

ด้านตัวแปรที่ศึกษา

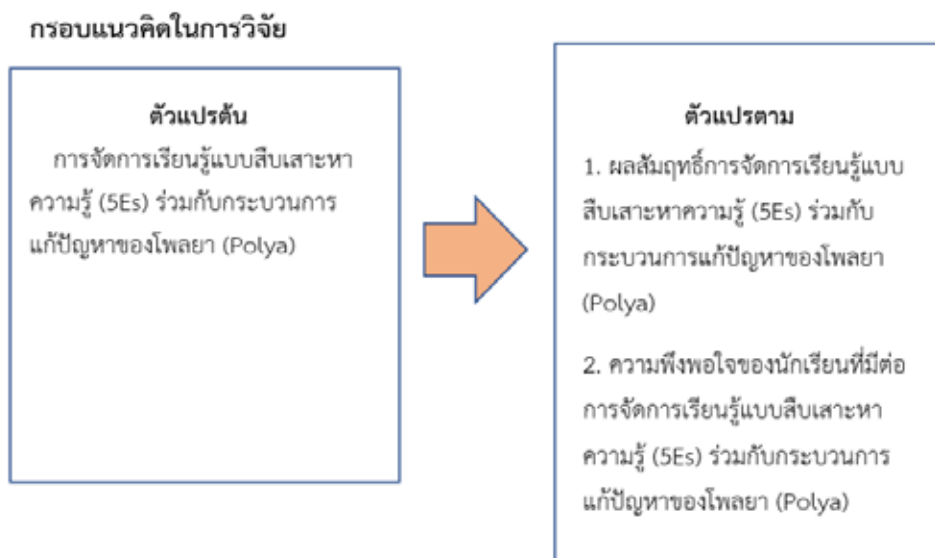
ตัวแปรต้น การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya)

ตัวแปรตาม 1. ผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya)

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ ซึ่งประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนการสอนจำนวน 3 แผนการเรียนรู้ รวมเวลา 6 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ รวมเวลา 2 ชั่วโมง
3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์เป็นแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ที่สร้างขึ้นเพื่อการประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) 3 ด้าน ดังนี้ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้จำนวนทั้งหมด 15 ข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคริท์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนและพีชคณิตเวลา 1 ชั่วโมง

2. จัดการเรียนรู้โดยผู้วิจัยปฏิบัติ การสอนด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5Es) ร่วมกับการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) เรื่อง จำนวนและพีชคณิต ใช้เวลาในการเรียนการสอนทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง โดย

แบ่งเป็น 3 แผนการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมงวันละ 1 ชั่วโมง ในภาคการเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2565 ขณะจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยวัดและประเมินผล 3 ด้าน คือด้านความรู้ โดยการตรวจสอบแบบฝึกทักษะ และใบกิจกรรมต่าง ๆ, ด้านทักษะและกระบวนการ โดยการสังเกตการปฏิบัติงานในด้านการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล, ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการสังเกตการร่วมมือ และความรับผิดชอบ

3. หลังการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนและพีชคณิต ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นโดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้ว นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อน และหลัง ได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการกระบวนการแก้ปัญหาของ โพลยา (Polya) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่

	N	$\bar{x}$	s	t	P value
Pre – test	30	9.16	2.828	15.542	0.000
Post - test	30	18.36	2.235		

* p-value < 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ ได้คะแนนเฉลี่ย 18.36 คะแนนและมีความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.235 คะแนน สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มีคะแนนเฉลี่ย 9.16 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.828 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการกระบวนการแก้ปัญหาของ โพลยา (Polya) สามารถเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่า คลองใหม่ได้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่

รายการประเมิน	$\bar{x}$	s	แปลผล
1. ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้			
1.1 บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจ สนุกสนาน น่าเรียน	4.54	0.67	มากที่สุด
1.2 มีอิสระในการเรียนรู้	4.22	0.77	มาก
1.3 นักเรียนกล้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็นกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน	4.30	0.95	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya)			
2.1 กิจกรรมมีความน่าสนใจท้าทายให้อยากเรียนรู้	4.32	0.79	มาก
2.2 กิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจน	4.40	0.62	มาก
2.3 กิจกรรมช่วยให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก	4.51	0.74	มากที่สุด
2.4 กิจกรรมช่วยให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	4.53	0.82	มากที่สุด
2.5 นักเรียนอยากให้อีกกิจกรรมแบบนี้กับเนื้อหาอื่น ๆ	4.60	0.67	มากที่สุด
2.6 กิจกรรมช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	4.55	0.64	มากที่สุด
2.7 การนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเกิดความสงสัย อยากรู้ อยากเห็น และอยากหาคำตอบ	4.40	0.77	มาก
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้			
3.1 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.42	0.73	มาก
3.2 นักเรียนเกิดความมั่นใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	4.38	0.76	มาก
3.3 นักเรียนทำงานได้อย่างมีระบบและรอบคอบ	4.14	0.97	มาก
3.4 นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล	4.13	0.86	มาก
3.5 นักเรียนรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น	3.85	0.98	มาก
3.6 นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และสามารถหาคำตอบของปัญหาด้วยตนเอง	3.99	0.77	มาก
3.7 ผู้เรียนเข้าใจและรักวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น	4.50	0.90	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.37	0.79	มาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตารางที่ 2 พบว่าภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) มีคะแนนเฉลี่ย 4.37 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 เมื่อพิจารณาหัวข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนอยากให้อำนาจกรรมการแบบนี้กับ เนื้อหาอื่น ๆ ส่วนหัวข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนรู้จักและอยากช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้นแต่หากจะพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนพึงพอใจ เรื่อง บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจ สนุกสนาน น่าเรียนมากที่สุด , ด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) นักเรียนพึงพอใจ เรื่อง นักเรียนอยากให้อำนาจกรรมการแบบนี้กับเนื้อหาอื่น ๆ มากที่สุด , ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ นักเรียนพึงพอใจ เรื่อง ผู้เรียนเข้าใจและรักวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ ได้คะแนนเฉลี่ย 18.36 คะแนนและมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.235 คะแนน สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มีคะแนนเฉลี่ย 9.16 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.828 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญ .05

2. ภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) มีคะแนนเฉลี่ย 4.37 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 เมื่อพิจารณาหัวข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนอยากให้อำนาจกรรมการแบบนี้กับ เนื้อหาอื่น ๆ ส่วนหัวข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนรู้จักและอยากช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้นแต่หากจะพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนพึงพอใจ เรื่อง บรรยากาศในการเรียนน่าสนใจ สนุกสนาน น่าเรียนมากที่สุด , ด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) นักเรียนพึงพอใจ เรื่อง นักเรียนอยากให้อำนาจกรรมการแบบนี้กับเนื้อหาอื่น ๆ มากที่สุด , ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ นักเรียนพึงพอใจ เรื่อง ผู้เรียนเข้าใจและรักวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้และความสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแผนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแผน มีคะแนนเฉลี่ย 18.36 คิดเป็นร้อยละ 73.47 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ทั้งนี้เนื่องมาจากหลายเหตุผลด้วยกัน ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย วิธีสืบเสาะหาความรู้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2564 : 56) ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีการสร้างเสริมความรู้ (Constructivism) ที่เชื่อว่านักเรียนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างมาแล้วไม่มากนักน้อย

2. ความพึงพอใจของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย 4.37 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 อาจเนื่องมาจากแผนการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการพิจารณา และแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้บทเรียนมีความเหมาะสมกับนักเรียน และการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนตามแผนการเรียนการสอนการมีสื่อในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการสร้างความสนใจในการเรียนเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับนักเรียนของ วีระพงษ์ ์ ล่องลอย (2562) ที่กล่าวว่าไว้ว่าการใช้สื่อการสอนประกอบ การเรียนรู้ที่ต้นนั้นควรจะให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ อย่าง เช่น ฟัง พูด เขียน อ่าน การนำสื่อการเรียนเข้ามาใช้ก็เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนและเข้าใจบทเรียนดีขึ้นจึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น นักเรียนเกิดความพึงพอใจ เกิดทัศนคติที่ดีในการเรียน และสอดคล้องกับปริญญา สองสีดา (2560 : 31) ที่กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ว่ามีหลายประการซึ่งต่างก็ต้องร่วมการแก้ไข แต่สาเหตุหลักคือ ครูผู้สอน ดังนั้น หากครูมีการเตรียมการสอนที่ดี ใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยและหลากหลาย ก็จะทำให้ นักเรียนชอบวิชาคณิตศาสตร์ จึงส่งผลให้นักเรียนจะตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) เป็นวิธีการที่นักเรียนต้องค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง คุณครูจำเป็นต้องศึกษาบทบาทของตนเองในการสอนและให้เวลากับนักเรียนในการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทดลองการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya) ในวิชาในหัวข้ออื่น ๆ ว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

- กันตพร ขาวแพร่. 2562. การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University, 17(2).
- กุลณัฐ เหมราช. 2561. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้โดยเน้นการกำหนดปัญหากับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การจัดการการเรียนรู้). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กุลธิดา ทับทิมศรี และคณะ. 2562. ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเทคนิค เค ดับเบิลยู ดี แอล (K-W-D-L) ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิชาการ และวิจัยสังคมศาสตร์, 14(3).
- กรมวิชาการ. 2561. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2558. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2555. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแนวทางการพัฒนา และประเมินสถานพอเพียงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2560. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- จักรกฤษ แถมเงิน. 2557. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้สมการและโจทย์ปัญหาตามแนวคิดของวิลสันโดยใช้การเรียนรู้ แบบร่วมมือด้วยรูปแบบ STND

- Trend in International Mathematics and Science Study: TIMSS, 2018. TIMSS 2011 is the fifth in IEA's series of international assessments of student achievement dedicated to improving teaching and learning in mathematics and Science. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2565 จาก <https://timssandpirls.bc.edu/timss2011/index.html>
- Williams. 2019. A study of the characteristic that distinguish outstanding urban Principals: Emotional intelligence, problem-solving competencies, role perception and Environmental adaptation. Retrieved October 15, 2019. From http://www.eiconsortium.org/dissertationabstracts/willams_h.htm
- Zehra Taspinar and Mehmet Bulut. 2017. Determining of problem solving strategies used by primary 8, grade students in mathematics class. Zehra Taspinar and Mehmet Bulut/Procedia – Social and Behavioral Sciences 46.

การพัฒนาครูเชิงพลวัตสู่โลก VUCA

วิไลลักษณ์ ธนาบริบูรณ์^{1*} และมัทนา วังถนอมศักดิ์²

²สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อีเมล: wilailakmail@gmail.com

Received: October 21, 2022 Revised: November 8, 2022 Accepted: June 22, 2023

บทคัดย่อ

สถานการณ์ของ VUCA World เป็นสถานการณ์ของโลกที่เต็มไปด้วยความผันผวน ไม่แน่นอน มีความซับซ้อนยุ่งยากและความคลุมเครือ ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการเติบโตของ สถานศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องปรับตัวและเตรียมรับมือให้ทันกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของโลกยุคใหม่ การยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาโดยการพัฒนา คุณภาพครูด้วยการเรียนรู้ของโรงเรียน เป็นยุทธศาสตร์เชิงระบบใน 3 ระดับการเรียนรู้ของบุคคล กลุ่ม และองค์การสถานศึกษา มีความเป็นพลวัต (dynamics) ส่งพลังซึ่งและกันอย่างต่อเนื่องเพื่อ พัฒนาให้เป็นครูมืออาชีพ นับว่าเป็นอีกหนึ่งแนวทางของการเติบโตขององค์การทางการศึกษาอย่าง ยั่งยืนไปพร้อมกับโลก VUCA.

คำสำคัญ: การพัฒนาครู, พลวัต, การเรียนรู้ขององค์การ, ระดับการเรียนรู้

Development of Teachers with Dynamics to VUCA World

Wilailak Tanaboriboon^{1*} and Mattana Wangthanomsak²

(Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University)

Email: wilailakmail@gmail.com

ABSTRACT

The present situation of the VUCA World is full of volatility, uncertainty, complexity and ambiguity. That severely affected the educational organizations' growth. It is very necessary for the educational organizations to change and prepare for a sudden attack from new era. The shift of school quality by using organizational learning is a systematic strategic in 3 learning levels of individual learning, team learning and organizational learning. There are dynamics of 3 learning levels that full of power to develop the teachers to be more professional. Development of Teachers with Dynamics is the sustainable way of educational organizations' growth in the VUCA World.

Keywords: teachers' development, dynamics, organizational learning, learning levels

บทนำ

ณ ขณะนี้ทุกคนกำลังเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและรุนแรงของโลกใบนี้ การเปลี่ยนแปลงฉับพลันนั้นมักเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเป็นหลัก แต่ขณะนี้เรื่องโรคร้ายไข้เจ็บที่เราไม่เคยคาดคิดมาก่อน กลับอุบัติเกิดขึ้นใหม่อย่างฉับพลันที่ส่งผลกระทบรุนแรง ต่อสภาพสังคมเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกของทุกองค์การ สถานการณ์ของโลกที่เต็มไปด้วยความผันผวน ความไม่แน่นอน มีความยุ่งยากซับซ้อนในการแก้ปัญหามากขึ้น และไม่สามารถคาดเดาผลที่จะตามได้เลยเพราะมีแต่ความคลุมเครือไม่ชัดเจน เป็นสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันที่ทุกคนกำลังประสบอยู่ จึงถูกเรียกว่า VUCA WORLD พัทธราภรณ์ ดวงชื่น (2018) ได้กล่าวไว้ว่า VUCA เป็นคำที่เกิดจากอักษรตัวแรกของคำ 4 คำในภาษาอังกฤษ เป็นลักษณะพิเศษของสถานการณ์ 4 แบบ ดังนี้ 1) V-Volatility คือ ความผันผวนสูง มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว แบบตั้งตัวไม่ทันหรือรวดเร็วมาก ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูง (High rate of change) 2) U-Uncertainty คือ สภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง ขาดความชัดเจน ไม่สามารถหาข้อมูลที่ชัดเจน ทำให้ยากต่อการตัดสินใจ ณ ปัจจุบันที่มีแต่ความไม่ชัดเจน (Unclear about the present) 3) C-Complexity คือ ความซับซ้อนเชิงระบบที่มากขึ้น มีปัจจัยมากมายและความซับซ้อนต่อการตัดสินใจ (Multiple key decision factors) 4) A-Ambiguity คือ ความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน เราไม่สามารถคาดเดาผลที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนในแต่ละเหตุการณ์ (Lack of clarity about meaning of an event) สถานการณ์ของ VUCA World เป็นสถานการณ์ของโลกที่เต็มไปด้วยความผันผวน ไม่แน่นอน มีความซับซ้อนยุ่งยากและความคลุมเครือ ที่ส่งผลให้ผู้นำองค์กรต้องปรับตัวและเตรียมรับมือให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันเหล่านี้ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วฉับพลันนี้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจนเป็นเหมือนเรื่องปกติใหม่ หรือ New Normal โดยเฉพาะองค์กรทางการศึกษาก็ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ VUCA World ด้วยเช่นกัน จากสถานการณ์ของโควิด-19 ที่ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนที่แตกต่างจากเดิมเพื่อควบคุมการแพร่กระจายของโรค ทั้งแนวโน้มของประชากรโลกที่ลดลงอย่างรวดเร็ว จำนวนผู้ที่ต้องเข้ารับการศึกษาลดลง อีกทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ มีการเข้าถึงข้อมูลความรู้ได้อย่างรวดเร็วทำให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เคยปฏิบัติมานั้นเป็นเรื่องล้าสมัยและด้อยคุณภาพ การจัดการศึกษาจึงต้องมีการยกระดับคุณภาพให้ทันต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง ทำให้เกิดการแข่งขันสูงในแวดวงการศึกษา ที่ทุกองค์กรทางการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพขององค์กรอย่างเร่งด่วน หัวหน้าหรือผู้นำทางการศึกษาต้องสวมบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีมุมมองที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ สามารถบริหารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาให้มีความเป็นพลวัต (Dynamic) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบขององค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก VUCA

งานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโลก VUCA นั้นเป็นภารกิจที่ท้าทายของผู้นำเป็นอย่างมาก เพราะสถานการณ์ VUCA มีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ยุ่งยากและไม่สามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นได้เลย สถานการณ์ที่ไม่คาดคิดอาจเกิดขึ้นได้เพียงชั่วข้ามคืนโดยไม่มีสัญญาณเตือนให้ทราบมา

ก่อน ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในองค์กรทางการศึกษา โดยเฉพาะครูซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรงเพื่อสร้างผลผลิตทางการศึกษา คือ ผู้เรียน ออกสู่สังคมและประเทศชาติให้มีคุณภาพ การยกระดับคุณภาพของโรงเรียนด้วยการพัฒนาคุณภาพครูควรถูกวางระบบตั้งแต่การพัฒนาระดับบุคคล ระดับกลุ่ม จนถึงระดับองค์กรโรงเรียน การพัฒนาครูไม่สามารถหยุดนิ่งได้ ต้องมีความเป็นพลวัต (dynamics) เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนคุณภาพไปอย่างสอดคล้องสานในทุกระดับ เป็นการผนึกกำลังของทุกฝ่ายเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน เกิดเป็นพลังพลวัต เป็นพลังแห่งการเคลื่อนไหวที่ส่งต่อกันอย่างต่อเนื่อง พลวัตของการพัฒนาครู (The Dynamics of the Teacher's Development) เป็นการเปลี่ยนแปลงของการเคลื่อนไหวจากพลังการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องใน 3 ระดับ ดังนี้

1) **ระดับบุคคล** ด้วยพลังการเรียนรู้ในที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Workplace Learning) โดยเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้ในที่ทำงาน ขณะปฏิบัติงานในหน้างานจริงให้มากที่สุด เพื่อพัฒนาการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพราะกระบวนการสอนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสิ้นไหล การเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนนั้นเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดทั้งชีวิต ไม่ใช่กระบวนการที่หยุดนิ่งตายตัว โดยพัฒนาให้ครูเป็นผู้ใฝ่รู้และทบทวนการสอนของตนเองอยู่เสมอด้วยการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research)

2) **ระดับกลุ่ม** ด้วยการเรียนรู้บนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นการพัฒนาครูด้วยการร่วมพลังช่วยกันพัฒนาความเป็นมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development) จากการรวมกลุ่มของครูผู้สอนและพี่เลี้ยง เป็นชุมชนเชิงวิชาการและประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานด้วยการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนคิดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องด้วยกระบวนการสอนงานแบบพี่เลี้ยงผ่านการใช้การพัฒนบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ

3) **ระดับองค์กร** เป็นการเรียนรู้ขององค์กรอย่างต่อเนื่อง (Continuous Organizational Learning) เป็นการสร้างสมรรถนะในการเรียนรู้ขององค์กรใน 3 มิติ ความเร็วในการเรียนรู้ ความลึกในการเรียนรู้ และความกว้างในการเรียนรู้ ด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ จากการฝึกอบรมไปสู่การเรียนรู้ซึ่งกันและกันเป็นความสามารถของบุคคล กลุ่มและองค์กรที่จะเรียนรู้ซึ่งกันและกันด้วยตนเอง ที่มีการถ่ายโอนความรู้ในองค์กรอย่างเป็นระบบจากการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อให้เกิดไหลเวียนและต่อยอดการเรียนรู้และความรู้จนเกิดเป็นนวัตกรรมของการจัดการเรียนการสอนอย่างครูมืออาชีพ พลวัตของการพัฒนาครูด้วยพลังของการเรียนรู้ที่มีการเคลื่อนไหวที่ส่งต่อกันอย่างต่อเนื่องใน 3 ระดับ จะเป็นการขับเคลื่อนคุณภาพขององค์กรอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง นับว่าเป็นอีกหนึ่งกระบวนการของการยกระดับคุณภาพของโรงเรียนอย่างยั่งยืนให้พร้อมปรับตัวไปกับโลก VUCA.

“พลวัต (dynamics)” พลัเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง

จากคลังความรู้ที่จัดทำโดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2012) ระบุว่า **พลวัต** (อ่านว่า พน-ละ-วัต) มีความหมายว่า มีกำลัง ใช้ หมายถึง เกี่ยวข้องกับแรง เกี่ยวข้องกับผลของแรง คำนี้เป็นศัพท์บัญญัติตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า **dynamic** ซึ่งหมายถึง มีพลัเคลื่อนไหว ไม่หยุดนิ่ง เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตรงข้ามกับ **static** ซึ่งหมายความว่า หยุดนิ่งกับที่ **พลวัต** ประกอบด้วยคำว่า **พล** (อ่านว่า พะ-ละ) ในภาษาบาลีสันสกฤต แปลว่า กำลัง แรง กับคำ **วัต** ที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตว่า **วต** (อ่านว่า วัต) แปลว่า มี **พลวัต** ในภาษาไทยมักใช้ขยายคำที่หมายถึงสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ และมีความสามารถเคลื่อนที่ไปข้างหน้าด้วยพลังในตัวเอง

จากดิกชันนารี ลองแมนได้ให้คำนิยามที่ขยายกรอบแนวคิดของคำว่า dynamic ที่หมายถึง มีพลัเคลื่อนไหว ไม่หยุดนิ่ง เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไปสู่ความหมายของคำว่า **dynamics** ที่หมายถึง หนทางที่สิ่งหรือบุคคล แสดงพฤติกรรม การสนองตอบและ**ส่งผลซึ่งกันและกัน**([plural] the way in which things or people behave, react, and affect each other)

ซึ่งสรุปความหมายได้ว่า พลวัต (dynamics) หมายถึง เส้นทางของสิ่งหรือบุคคล แสดงพฤติกรรม การสนองตอบและส่งผลซึ่งกันและกัน อย่างมีพลัเคลื่อนไหวด้วยพลังของตนเองอย่างต่อเนื่อง ลักษณะของพลวัตในที่นี้จึงตีความที่ลึกซึ้งไปถึง การส่งต่อพลังซึ่งกันและกัน ของแต่ละกลุ่มย่อยเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มใหญ่อย่างต่อเนื่องกันโดยไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เคลื่อนที่ไปข้างหน้าให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากโลกภายนอก

ถือได้ว่าลักษณะของพลวัตนี้ เป็นอีกพลังหนึ่งที่ส่งผลให้กระบวนการพัฒนาครูในแต่ละสถานศึกษาได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง เป็นการพัฒนาครูจากหน่วยย่อย เป็นการสร้างการเรียนรู้ระดับบุคคล เปิดโอกาสให้ครูเรียนรู้ในที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Workplace Learning) พัฒนาทักษะและความรู้ที่ครูเป็นผู้กำหนดเอง แล้วส่งต่อพลังแห่งการเรียนรู้ให้กับระดับกลุ่มร่วมกัน ด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ประกอบไปด้วยกลุ่มครูและพี่เลี้ยง เพื่อเรียนรู้ความเป็นมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development) เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนแบบครูมืออาชีพ หลังจากที่ได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม จะได้มาซึ่งชุดความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ในทั้งสองระดับ ที่จะนำไปสู่การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ในระดับองค์การ เกิดพลวัตของการส่งต่อการเรียนรู้เพื่อให้ครูสามารถเป็นครูมืออาชีพท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายของวงการทางศึกษา ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ VUCA มีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ยุ่งยากและไม่สามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นได้ การพัฒนาครูทั้ง 3 ระดับนี้เป็นส่วนสำคัญของพลังในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนหลายแห่งในประเทศไทย แต่ยังไม่ได้ใช้เครื่องมือการพัฒนาครูทั้ง 3 ระดับมาเชื่อมโยงเข้าสู่ในวงจรพลวัตที่มีการส่งต่ออำนาจของพลังการเรียนรู้และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เมื่อเชื่อมโยงการพัฒนาครูทั้ง 3 ระดับเข้าด้วยกันอย่างแนบสนิท จะส่งผลให้คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและ

คุณภาพของครูนั้นมีการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและการพัฒนาครูที่มีพลวัตในเชิงสังคมนี้เป็นส่วนที่สำคัญของการพัฒนาครูสู่ครูมืออาชีพ เพื่อสร้างมนุษย์แห่งอนาคตในโลก VUCA ได้อย่างยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาครูด้วยการสร้างการเรียนรู้ขององค์กรใน 3 ระดับ

ในปี ค.ศ. 1924-1927 ได้เกิดแนวคิดด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource School of Thought) หลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม เกิดความต้องการแรงงานจำนวนมากเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งในขณะนั้นมุมมองของเจ้าของกิจการมองว่า บุคคลในองค์กรเป็นต้นทุนของการผลิต พยายามที่จะให้เกิดผลผลิตมากที่สุด โดยลดต้นทุนซึ่งรวมทั้งค่าใช้จ่ายในลงทุนกับพนักงาน จนเกิดปัญหาการขาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม แรงงานถูกเอาเปรียบ ทำให้เกิดแนวคิดด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource School of Thought) ที่มีความเชื่อในตัวมนุษย์ ความเชื่อในศักยภาพที่อาศัยการเรียนรู้ของมนุษย์ และการให้ความสำคัญกับความตระหนักรู้ในตนเอง (Self – awareness) รวมทั้งแนวคิดทางสังคมศาสตร์ประยุกต์ (Applied Social Science) ที่ให้ความสำคัญกับความสลับซับซ้อนของปัจเจกชน และแนวคิดพื้นฐานของ ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) ที่มองว่า การลงทุนนั้นไม่จำกัดเฉพาะการลงทุนในสิ่งที่จับต้องได้ หรือการลงทุนในทางการเงินเพื่อสร้างความมั่นคงเท่านั้นแต่การลงทุนสามารถเกิดขึ้นได้กับมนุษย์ผ่านทางการศึกษา การสาธารณสุข และการฝึกอบรมต่างๆ โดยที่การลงทุนประเภทนี้เป็นการลงทุนที่ก่อให้เกิดผลในระยะยาว แนวคิดเรื่องทุนมนุษย์นี้เน้นให้น้ำหนักถึงความสำคัญของมนุษย์ที่มีต่อความสำเร็จขององค์กร (Swanson and Holton, 2009)

ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในองค์กรทางการศึกษา โดยเฉพาะครูซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรงเพื่อสร้างผลผลิตทางการศึกษา คือ ผู้เรียน ออกสู่สังคมและประเทศชาติให้มีคุณภาพ การยกระดับคุณภาพของโรงเรียนด้วยการพัฒนาคุณภาพครูควรถูกวางระบบตั้งแต่การพัฒนาระดับบุคคล ระดับกลุ่ม จนถึงระดับองค์กรโรงเรียน โดยแนวคิดของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั้น Nadler⁽¹⁹⁸⁴⁾ ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มิใช่เพียงแค่การฝึกอบรม แต่เป็นการเรียนรู้ที่จะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เป็นการสร้างประสบการณ์ของการเรียนรู้อย่างเป็นระบบในแต่ละช่วงเวลาให้กับพนักงาน เพื่อวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นการเรียนและการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคล กลุ่มบุคคลและองค์กร โดยมุ่งสู่การพัฒนาและการประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมนุษย์และการเติบโตขององค์กร ดังนั้นการพัฒนาคู่นั้นเป็นกระบวนการที่สร้างให้ครูอยู่ในสภาวะที่ดีขึ้น มีการเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องทั้งในแง่ของสภาพจิตใจและผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการพัฒนาสมรรถนะเพื่อบรรลุเป้าหมายความสำเร็จในระดับบุคคล ระดับหน่วยงาน และระดับองค์กรร่วมกัน การพัฒนาคู่นั้นจึงควรเป็นการสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กรทั้ง 3

ระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์การ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องใน
ทุกส่วนขององค์การรวมทั้งการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในแต่ละระดับให้เกิดแรงส่งต่อของกระบวนการ
เรียนรู้ซึ่งกันและกัน Marquardt (2557) ได้สรุปการเรียนรู้ในแต่ละระดับ มีรายละเอียดดังนี้

ระดับการเรียนรู้ของรายบุคคล (Individual Learning)

องค์การนั้นประกอบขึ้นด้วยด้วยกลุ่มบุคคลภายในองค์การ บุคคลจึงเป็นรากฐานสำคัญของ
องค์การ ดังนั้นองค์การจะเรียนรู้ได้โดยผ่านบุคคลที่เรียนรู้ได้เท่านั้น และการเรียนรู้ของบุคคลเป็น
สิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายความสามารถขององค์การเพื่อเตรียมทุกคนใน
องค์การให้พร้อมกับอนาคตที่ไม่อาจรู้ได้ (Redding, 1994: Senge, 2006)

การเรียนรู้ของรายบุคคลจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการเติบโตขององค์การ เครื่องมือในการ
เรียนรู้รายบุคคล มีหลากหลายประเภท เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากผู้ร่วมงาน การ
เรียนรู้โดยอาศัยคอมพิวเตอร์ การเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานประจำวัน หรือจากโครงการ
พิเศษที่รับมอบหมายมา รวมทั้ง การหยั่งรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น เทคนิคที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้
รายบุคคล มีดังนี้

1) วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ในที่ทำงานควรทำอย่าง
สม่ำเสมอ เป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (action learning) อาจเป็นการสอนงานบนหน้า
งานจริง (on the job coaching) ถ้าจะมีการฝึกอบรมนอกเวลาการทำงานควรเป็นการฝึกอบรม
แบบทันเวลา (just in time training) เพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในหน้าที่ได้ทันที

2) เร่งการเรียนรู้ให้เร็วขึ้น เป็นการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เร็วขึ้น ได้แก่

2.1) ใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ที่เปิดโอกาสในค้นคว้าหา
ความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา

2.2) จัดสภาพแวดล้อมให้ดูเป็นธรรมชาติและเป็นกันเอง

2.3) จัดให้มีวัสดุประกอบการเรียนรู้ที่เป็นรูปภาพ เสียงหรือข้อความ

2.4) จัดให้มีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมด้วยความเสมอภาค

3) แผนการพัฒนาตนเอง เพื่อพัฒนาอาชีพในระยะยาวของอย่างมีทิศทาง เป็นไปอย่าง
ตรงไปตรงมา และเปิดเผย ทิศทางของการพัฒนา มีความสอดคล้องกับทักษะและความสนใจของแต่ละ
บุคคล มีการสร้างแรงจูงใจสำหรับการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้อย่าง
พอเพียงและเสมอภาคต่อทุกคน เช่น การฝึกปฏิบัติ การสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง คลังข้อมูลความรู้
สื่อเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของแต่ละบุคคลและ
หน่วยงานของตน

ระดับการเรียนรู้ของกลุ่ม (Group Learning)

ในสถานะของโลกปัจจุบันที่องค์กรต่างๆ ต้องเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องการกำลังของกลุ่มคนในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนเหล่านั้น การแก้ปัญหาที่ซับซ้อนนี้โดยกลุ่มคนในองค์กรต้องการทักษะการเรียนรู้และทักษะการทำงานของกลุ่ม โดยความสามารถของทักษะการเรียนรู้ควรมีทิศทางและสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ส่วนทักษะการทำงานเป็นทีมต้องการความสามารถในการสื่อสารในทีมที่มีประสิทธิภาพ มีความไว้วางใจ และการเสริมแรงซึ่งกันและกัน เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (action learning) และการบริหารการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self managed learning) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ของกลุ่ม 3 ประการดังนี้

- 1) การกำหนดประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนร่วมกันอย่างชัดเจน
- 2) การริเริ่มนวัตกรรมและการประสานงาน
- 3) การกระตุ้น สนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มอื่นๆ

ระดับการเรียนรู้ขององค์กร (Organizational Learning)

ระดับการเรียนรู้ขององค์กรนั้นมีความแตกต่างจากระดับการเรียนรู้ของรายบุคคลและระดับการเรียนรู้ของกลุ่ม ระดับการเรียนรู้ขององค์กรนั้นเกิดจากการรู้แจ้งเห็นจริงของทั้งองค์กรร่วมกัน ทั้งความรู้และแบบแผนการคิด และระดับการเรียนรู้ขององค์กรเกิดจากประสบการณ์และความรู้ในอดีต และSchein (2010) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ขององค์กร มีความหมายมากกว่า ผลรวมของการเรียนรู้ของรายบุคคลกับการเรียนรู้ของกลุ่มมารวมกัน เพราะกระบวนการเรียนรู้ขององค์กรได้รับอิทธิพลของทางด้านสังคม การเมืองและโครงสร้างขององค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความรู้ ความเชื่อ หรือข้อสมมติฐานระหว่างบุคคลและกลุ่มต่างๆ ยกตัวอย่างที่จะทำให้เห็นภาพของความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ของบุคคล และของกลุ่มกับการเรียนรู้ขององค์กร โดยเปรียบเทียบการทำงานขององค์กรกับการเล่นกีฬาหรือการเล่นดนตรีของวงดนตรีหรือวงสตริง ที่ต้องเล่นเป็นทีมและเป็นวง ที่เราไม่อาจบอกได้ว่าชัยชนะของทีม หรือของวง เป็นผลงาน จากความรู้และทักษะของนักฟุตบอลบอลหรือนักดนตรีคนใดคนหนึ่งเท่านั้น เพราะชัยชนะของทีมฟุตบอลและของวงดนตรีวงสตริงนั้นเป็นผลที่เกิดจากความรู้และทักษะของทุกคนที่ทำงานสอดคล้องกันอย่างกลมกลืนก็เช่นเดียวกับการเรียนรู้ขององค์กรก็เกิดจากการเรียนรู้ของทุกคนในองค์กรที่ประสานสอดคล้องกัน

ความแตกต่างขององค์กรของการเรียนรู้ (Learning Organization) กับ การเรียนรู้ขององค์กร (Organizational Learning)

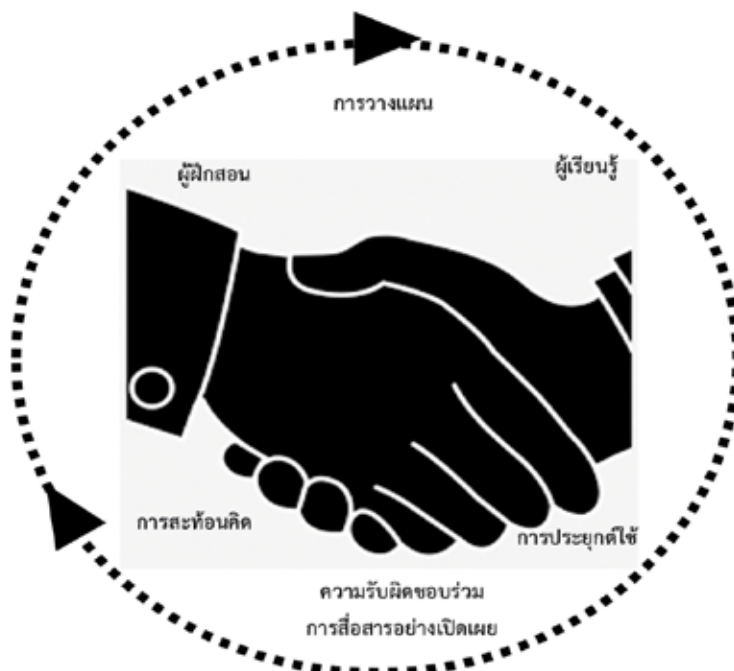
องค์กรแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้ขององค์กรนั้นมีความแตกต่างกัน โดยองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นแนวคิดในการพัฒนาองค์กรโดยเน้น การพัฒนาการ

เรียนรู้สถานะของการเป็นผู้นำในองค์กร (Leadership) และการเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร (Team Learning) เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ ร่วมกัน และพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่องทันต่อสถานะการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน องค์การแห่งการเรียนรู้จะมุ่งความสนใจไปที่สิ่งต่างๆที่เป็นระบบ หลักการและลักษณะขององค์การที่เรียนรู้และสร้างผลผลิตในฐานะสิ่งที่ดำรงอยู่ร่วมกัน แต่เมื่อกล่าวถึงการเรียนรู้ขององค์การ จะพิจารณาทักษะและกระบวนการในการสร้างและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ การเรียนรู้ขององค์การจึงเป็นส่วนหนึ่งขององค์การของการเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาคำจำกัดความของ องค์การแห่งการเรียนรู้ และการเรียนรู้ขององค์การ ก็มุ่งเน้นไปที่การสร้างให้เกิดการเรียนรู้ของทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคลและระดับองค์กรที่มีความต่อเนื่องเป็นพลวัตซึ่งกันและกัน (Senge, 2000) ได้กล่าวถึง การขยายความสามารถอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคลและระดับองค์กร เป็นองค์กรที่บุคลากรในองค์กรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่ จะเรียนรู้ไปด้วยกันทั้งองค์กร วิจารย์ พานิช (2550) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ ที่มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamics) มีการเปลี่ยนแปลงใน ลักษณะของพัฒนาการด้าน ๆ คล้ายมีชีวิตที่ทำให้องค์กรมีผลงานดีขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ และการสร้างนวัตกรรม (Innovation)

การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง Continuous Learning

การเรียนรู้ขององค์กรนั้นประกอบขึ้นด้วย 3 ระดับแล้วนั้น การเรียนรู้ขององค์กรควรต้องเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอีกด้วยเช่นกัน เห็นได้จากกรณีศึกษาของ Andersen Financial ในทศวรรษที่ 1990 Andersen Financial ได้มองเห็นสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง ความรวดเร็วและความทั่วถึงของการเรียนรู้ ซึ่งบรรดาผู้นำของ Andersen Financial เข้าใจว่า กลยุทธ์ของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอเป็นปัจจัยของความสำเร็จขององค์การที่ทำให้ Andersen Financial สามารถทำได้เกินกว่าความคาดหวังของลูกค้า และดำรงรักษาชื่อเสียงอันยาวนานในด้านคุณภาพและนวัตกรรมของบริษัทเอาไว้ได้ โดย Andersen Financial ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการสะท้อนคิดพิจารณาในทุกระดับขององค์การ จึงเกิดเป็นความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงจากการฝึกอบรมแบบเดิมๆ ไปเป็นการเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติของทุกสภาพแวดล้อมในการทำงาน กรอบการสอนงานและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ภาพตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ที่ถูกผนวกไว้ในกระบวนการทำงานของ Andersen Financial โดยมีผู้ฝึกสอนและผู้เรียนรู้เป็นศูนย์กลาง

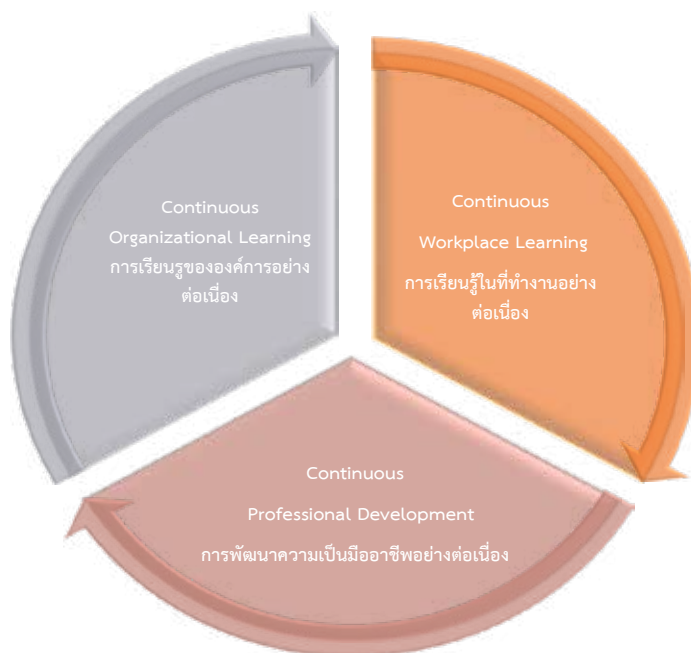

แผนภาพ 1 การสอนงานและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ที่มา : สงวนลิขสิทธิ์โดย Andersen Financial อ้างถึงใน Marquardt, (2550). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ [Building the Learning Organization] (วีรวุฒิ มาฆะศิรินันท์). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2005)

พลวัตของการพัฒนาครู (The Dynamics of the Teacher's Development)

ครูผู้ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรงเพื่อสร้างผลผลิตทางการศึกษา คือ ผู้เรียน ออกสู่สังคมและประเทศชาติให้มีคุณภาพ การยกระดับคุณภาพของโรงเรียนด้วยการพัฒนาคุณภาพครูควรดูกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงใน 3 ระดับตั้งแต่การพัฒนาระดับบุคคล ระดับกลุ่ม จนถึงระดับองค์กรโรงเรียน การพัฒนาครู ณ สถานการณ์ปัจจุบันนี้ เป็นการพัฒนาทรัพยากรที่ไม่สามารถหยุดนิ่งได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนคุณภาพไปอย่างสอดคล้องในทุกระดับ ส่งพลังขับเคลื่อนซึ่งกันและกัน ด้วยการผนึกกำลังของทุกระดับ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน เกิดเป็นพลังพลวัต (dynamics) เป็นพลังแห่งการเคลื่อนไหวที่ส่งต่อกันอย่างต่อเนื่อง เป็นพลวัตของการพัฒนาครู (The Dynamics of the Teacher's Development) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของการเคลื่อนไหวจากพลังการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องใน 3 ระดับ (3C) ดังนี้ 1) **ระดับบุคคล** ด้วยพลังการเรียนรู้ในที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Workplace Learning) 2) **ระดับกลุ่ม** เป็นพลังการเรียนรู้ของกลุ่มช่วยกันพัฒนาความเป็นมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development) 3) **ระดับองค์กร** เป็นการเรียนรู้ขององค์กรอย่างต่อเนื่อง Continuous Organizational Learning) เป็นการสร้างสมรรถนะในการเรียนรู้ขององค์กรทั้ง 3 มิติ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพ 2 พลวัตของการพัฒนาครู

The Dynamics of the Teacher's Development

การเรียนรู้ในที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Workplace Learning)

1) การเรียนรู้ระดับบุคคลของครู ด้วยพลังการเรียนรู้ในที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Workplace Learning) โดยเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้ในที่ทำงาน ขณะปฏิบัติงานในหน้างานจริงให้มากที่สุด เพื่อพัฒนาการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพราะกระบวนการสอนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและลื่นไหล การเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนนั้นเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดทั้งชีวิต ไม่ใช่กระบวนการที่หยุดนิ่งตายตัว โดยพัฒนาให้ครูเป็นผู้ใฝ่รู้และทบทวนการสอนของตนเองอยู่เสมอ ด้วยการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research: R2R) คือ การพัฒนางานสอนของครูที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำ และเปลี่ยนปัญหาหน้างานสอนให้เป็นผลงานวิจัย R2R จึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อพัฒนางานขับเคลื่อนองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนอีกรูปแบบหนึ่งที่เปิดกว้างให้ครูได้พัฒนาตนเองจากงานประจำ ให้ประสบผลมากขึ้นไปกับการสอนให้มากที่สุด เพื่อไม่ให้เป็นภาระเพิ่มภาระหน้างานของครู ครูสามารถศึกษาและแก้ไขปัญหาหน้างานสอนไปพร้อมกับงานสอนในชั้นเรียนของตนด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์อย่างมีเหตุและผลของการทำงานวิจัยไปพร้อมกัน โดยครูสะท้อนคิดผ่านบันทึกหลังการสอน นำปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนมาศึกษาค้นคว้าและคิดหาทาง

แก้ไขปัญหายาต่อเนื่อง โดยมีครูพี่เลี้ยง และครูคู่วิชาฯ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นให้ครูเจ้าของปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองแล้วนำไปปฏิบัติแก้ไขในชั้นเรียนในครั้งต่อไป มีการจดบันทึกผลก่อนและหลังการแก้ไขปัญหาเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน รวมถึงความรู้ที่ครูค้นพบจากการปฏิบัติงานจริง จากบันทึกงานวิจัยนี้ก็จะผลงานทางวิชาการของครูเพื่อเผยแพร่ความรู้ที่ได้ค้นพบให้แก่เพื่อนครูในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูต่อไปได้

การพัฒนาความเป็นมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development)

2) การเรียนรู้ระดับกลุ่มครู ด้วยการเรียนรู้บนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นการพัฒนาครูด้วยการร่วมพลังช่วยกันพัฒนาความเป็นมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development) จากการรวมกลุ่มของครูผู้สอนและครูพี่เลี้ยง เป็นชุมชนเชิงวิชาการและประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานด้วยการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนคิดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องด้วยกระบวนการสอนงานแบบพี่เลี้ยงผ่านการใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ ครูพี่เลี้ยงเปรียบเสมือนเป็นที่ปรึกษา เป็นเพื่อน เป็นครู เป็นผู้ให้คำแนะนำที่มีความเข้าใจครู เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้ที่ได้รับคำแนะนำได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจทั้งแนวทางการดำเนินชีวิตและการทำงานให้ประสบความสำเร็จ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2562) ได้เสนอหลักการของกระบวนการสอนงาน 7 ประการดังนี้

- 1) ทุกคนมีความสำคัญและมีความเท่าเทียมกัน
- 2) ทุกคนสามารถเปลี่ยนแปลงและมีความต้องการความก้าวหน้าเสมอ
- 3) ทุกคนมีความแตกต่างกัน ทั้งวิธีการเรียนรู้ ความสามารถ ความสนใจและความถนัด
- 4) พัฒนาทุกคนให้เต็มศักยภาพตามความแตกต่างของแต่ละคน
- 5) ส่งเสริมให้เกิดการทำงานและการเรียนรู้แบบกลุ่ม ไม่ใช่การแข่งขัน
- 6) สร้างแรงจูงใจภายในและใฝ่เรียนรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- 7) ส่งเสริมให้เกิดการแก้ไขด้วยการลงมือทำงาน (Action) และการวิจัย (Research)

ขั้นตอนของการเตรียมและดำเนินการของกระบวนการสอนงานแบบพี่เลี้ยงผ่านการใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) มี 5 ขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูจะได้เรียนรู้การออกแบบแผนการเรียนรู้จากการทำงานร่วมพลัง โดยในขั้นตอนนี้จะเป็นนำเนื้อหาจากรายวิชาวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดของหลักสูตร และนำผลการวิเคราะห์เนื้อหา มาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย

1.1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

1.2) สาระสำคัญของการเรียนรู้

1.3) กิจกรรมการเรียนรู้

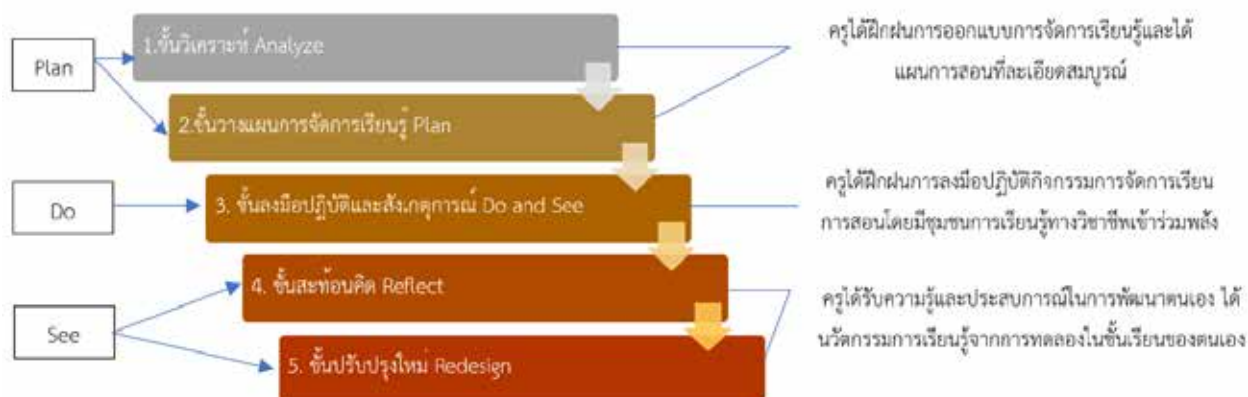
1.4) ประเมินการเรียนรู้

2) ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Plan) เป็นขั้นที่ครูจะได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดอย่างชัดเจน ทั้งการจัดกลุ่มผู้เรียน การเลือกใช้สื่อการสอน การใช้ชุดคำถามหรือการวางแผนกระดาน ซึ่งเป็นขั้นที่ทุกคนในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ประกอบด้วยครู กลุ่มคน ครูที่เลี้ยงรวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันวางแผน ชี้แนะและให้คำปรึกษาในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ที่สุด

3) ขั้นปฏิบัติและสังเกตการณ์ (Do and See) เป็นขั้นที่ครูได้เรียนรู้ภาคปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน โดยครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปฏิบัติจริง ที่มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเข้าร่วมสังเกตการณ์และผู้สอนเขียนบันทึกหลังการสอน

4) ขั้นสะท้อนคิด (Reflect) เป็นขั้นที่ครูจะได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป โดยในขั้นนี้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสะท้อนคิดร่วมกัน เริ่มต้นที่ครูผู้สอนสะท้อนคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ จุดเด่นและจุดที่ต้องแก้ไข ต่อจากนั้น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะร่วมกันสะท้อนคิดทั้งจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรครวมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ที่ต้องเน้นสุนทรียสนทนา เป็นการสนทนาที่เน้นการฟังอย่างลึกซึ้ง ปราศจากการด้านทานและปราศจากการด่วนสรุปหรือตัดสิน มีความเคารพซึ่งกันและกัน และมีความมั่นคงในการฟังปราศจากการรบกวนจากภายใน เป็นการฟังทั้งวงสุนทรียสนทนา เพื่อให้เข้าถึงการรับรู้ทั้งหมด (Wholeness) ไม่ใช่การฟังคนใดคนหนึ่งเท่านั้น

5) ขั้นปรับปรุงใหม่ (Redesign) เป็นขั้นที่ครูจะได้บทเรียนของการพัฒนางานประจำไปสู่งานวิจัย(R2R) ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของตนเอง โดยครูจะนำคำแนะนำ คำปรึกษาจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในขั้นก่อนหน้านี้อะและการศึกษาค้นคว้าของครูเอง ไปปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนการสอน แล้วนำไปปฏิบัติอย่างน้อย 3-4 ครั้ง ซึ่งครูจะได้นวัตกรรมการเรียนรู้จากการทดลองในชั้นเรียนของตนเอง

แผนภาพ 3 แสดงขั้นตอนกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่มีการสร้างการเรียนรู้ให้กับครูและกลุ่มครู

ที่มา: ดัดแปลงมาจาก พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2562). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การเรียนรู้ขององค์กรอย่างต่อเนื่อง (Continuous Organizational Learning)

3) การเรียนรู้ระดับสถานศึกษา เป็นการเรียนรู้ขององค์กรอย่างต่อเนื่อง (Continuous Organizational Learning) ความรู้ขององค์กรถือได้ว่าเป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงสุดขององค์กร ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรหลักของนวัตกรรมและความสำเร็จขององค์กร การสร้างสมรรถนะในการเรียนรู้ขององค์กรทั้ง 3 มิติประกอบด้วย ความเร็วในการเรียนรู้ ความลึกในการเรียนรู้ และความกว้างในการเรียนรู้ ด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ จากการฝึกอบรมไปสู่การเรียนรู้ซึ่งกันและกันความสามารถของบุคคล กลุ่มและองค์กรที่จะเรียนรู้ซึ่งกันและกันด้วยตนเอง ที่มีการถ่ายโอนความรู้ในองค์กรอย่างเป็นระบบของการจัดการความรู้(Knowledge Management) เพื่อให้เกิดไหลเวียนและต่อยอดการเรียนรู้และความรู้จนเกิดเป็นนวัตกรรมของการจัดการเรียนการสอนอย่างครีเอทีฟ ความรู้ในองค์กรนั้นมีหลากหลายประเภทและมีคุณค่าที่ไม่ตัดแยกกัน พอจะแบ่งเป็น 5 ลำดับ ได้แก่

1) ข้อมูล (Data) ประกอบด้วยตัวหนังสือ ข้อเท็จจริง รูปภาพ ตัวเลข ซึ่งยังไม่มี ความหมายและบริบท

2) สารสนเทศ (Information) เป็นข้อมูลที่ประกอบด้วยความหมายและบริบท ที่มีการจัดรูปแบบ จัดประเภทและประมวลผล ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

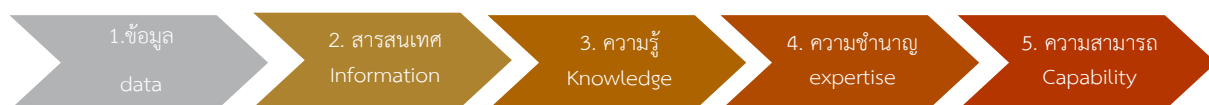
3) ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วยสาระ หลักการประสบการณ์ สามารถชี้แนะแนวทางในการดำเนินงานได้ ทั้งด้านการบริหาร การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจได้ โดยความรู้ใน

ระดับนี้ทำให้บุคคลสามารถให้ความหมาย จัดการสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ รวมทั้งนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างชาญฉลาด

4) ความชำนาญ (Expertise) เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน

5) ความสามารถ (Capability) เป็นการใช้กำลังความสามารถและความชำนาญขององค์กรในการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการหรือ กระบวนการในการปฏิบัติงานขั้นสูงได้ ที่เป็นการประสานงานความร่วมมือของทุกคนในองค์กร และยังหมายถึงความสามารถและศักยภาพขององค์กรในการเรียนรู้ สร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ให้แก่องค์กร

แผนภาพ 4 ลำดับขั้นของความรู้

ที่มา : ดัดแปลงมาจาก Liebowitz and Beckman , 1997 อ้างถึงใน Marquardt, M. J., (2557). การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ [Building the Learning Organization] (กานต์สุตา มายะศิรินันท์). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2011)

การจัดการความรู้ในองค์กร เช่น ในสถานศึกษา สามารถดำเนินการได้ด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

1) การแสวงหาความรู้ (Acquisition) เป็นการเก็บรวบรวมภายในจากภายในสถานศึกษา จากครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน เช่นจากการขุดค้นความรู้ภายในตัวครู จากบันทึกหลังการสอน จากบันทึกของกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และจากภายนอกโรงเรียน เช่น การอบรมสัมมนา ข่าวสารข้อมูลจากสื่อต่างและสื่ออินเทอร์เน็ต

2) การสร้างความรู้ (Creation) เป็นการสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กรด้วยหลากหลายวิธี ได้แก่ การพัฒนางานประจำไปสู่งานวิจัยของครู กระบวนการสอนงานแบบพี่เลี้ยงด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันบนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู การรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจหรือเพื่อปรับปรุงแก้ไข การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานของตนเอง ซึ่งสถานศึกษาที่มีลักษณะองค์ความรู้เหล่านี้จะมีพลวัตของการของกลมวนเวียนเป็นเกลียวความรู้ (knowledge spiral)

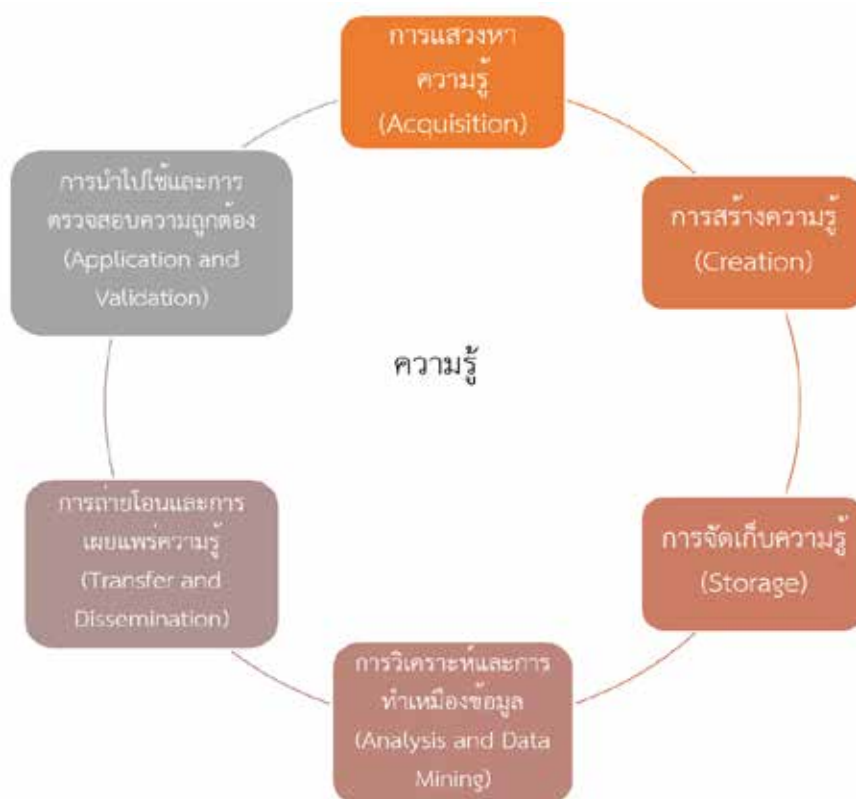

3) การจัดเก็บความรู้ (Storage) การจัดเก็บความรู้จะต้องคำนึงถึงวิธีที่จะเอื้อให้ครู รู้ได้ว่าเพื่อนครูคนไหนที่น่าจะมีความรู้ที่ครูคนนั้นต้องนำไปใช้ในกิจกรรมนั้น และในกรณีที่ครูมีความรู้ก็น่าจะรู้ว่าเพื่อนครูคนไหนที่ต้องการความรู้นี้จากเรา และครูแต่ละคนจะต้องทราบวิธีที่จะจัดเก็บความรู้ของตนเข้าสู่ระบบการจัดเก็บความรู้ได้ด้วยตนเอง

4) การวิเคราะห์และการทำเหมืองข้อมูล (Analysis and Data Mining) เป็นการใช้เครื่องมือในแบ่งหมวดหมู่ จัดกลุ่ม จับประเด็นสำคัญ ค้นหาความเชื่อมโยงของความรู้ เพื่อให้ครูเข้าถึงและนำความรู้ไปใช้ได้

5) การถ่ายโอนและการเผยแพร่ความรู้ (Transfer and Dissemination) เป็นการเคลื่อนย้ายเผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ในองค์กรอย่างทั่วถึงและด้วยความรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำ การถ่ายโอนความรู้ภายในองค์กรแบบเจตนา เช่น การบันทึก การเสวนา การฝึกอบรม การโยกย้ายสลับหน้าที่เป็นวาระพิเศษ เป็นต้น ส่วนการโอนความรู้ภายในองค์กรแบบไม่เจตนา เช่น การปรับทุกข์ในการทำงาน การพูดคุย มักเกิดจากกิจวัตรประจำวัน หรือจากปฏิสัมพันธ์ภายในที่ทำงาน

6) การนำไปใช้และการตรวจสอบความถูกต้อง (Application and Validation) เป็นการนำความรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบของครู เป็นการนำความรู้และประสบการณ์สถานศึกษาไปใช้สร้างสรรค์และปรับปรุงการทำงานของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาตนเองและคุณภาพการจัดการเรียนรู้

แผนภาพ 5 ระบบการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน

ที่มา : Marquardt, M. J., (2557). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ [Building the Learning Organization] (กานต์สุตา มายะศิริรานนท์). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เนท. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2011)

สรุป

พลวัตของการพัฒนาครู (The Dynamics of the Teacher's Development) เป็นเครื่องมือที่สำคัญของการสร้างการเรียนรู้ขององค์การสถานศึกษา เพื่อพัฒนาครูให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก VUCA พลวัตของการพัฒนาครูนี้ที่มุ่งเน้นที่การเรียนรู้บนความไม่แน่นอน มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงของการเรียนรู้ในที่ทำงานของครู ผนวกผสมผสานไปอย่างกลมกลืนไปกับกระบวนการการเรียนรู้บนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในบรรยากาศของกัลยาณมิตร ด้วยสุนทรียสนทนาที่เป็นเทคนิคสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกันอย่างประสานพลัง และการจัดการความรู้ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ที่มีองค์ความรู้ที่หลากหลายระดับเกิดพลวัตของการพัฒนาครูเป็นเกลียวความรู้ (knowledge spiral) ที่ไม่หยุดนิ่ง เป็นการพัฒนาคุณภาพครูและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีความพร้อมที่ปรับตัวในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและรุนแรงของโลก VUCA ที่เต็มไปด้วยความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ยุ่งยากและไม่สามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นได้

เอกสารอ้างอิง

- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2562). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2018). ผู้นำองค์กรในโลก VUCA, Christian University of Thailand Journal Vol.24 No.3 (July-September), 451.
- วิจารณ์ พานิช. (2550). วิธีแห่งองค์กรอัจฉริยะ. กรุงเทพฯ: จุลสารอุตสาหกรรมสัมพันธ์.
- สถาบันชีววิทยาโมเลกุล มหาวิทยาลัยมหิดล. (ม.ป.ป). การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย. เข้าถึงจาก [https://mb.mahidol.ac.th/th/routine-to-research/#:~:text=November%202021%20jom-,การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย%20\(Routine%20to%20Research,พัฒนาคน%20เพื่อพัฒนางาน](https://mb.mahidol.ac.th/th/routine-to-research/#:~:text=November%202021%20jom-,การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย%20(Routine%20to%20Research,พัฒนาคน%20เพื่อพัฒนางาน)
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2555). พลวัต (6 สิงหาคม 2555) เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2565 เข้าถึงได้จาก <http://legacy.orst.go.th>
- Longman Dictionary of Contemporary English. (n.d.) accessed 20 September 2022, available from <https://www.ldoceonline.com/dictionary/dynamics>

- Marquardt, M. J., (2550). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ [Building the Learning Organization] (วีรจ ฆาณะศิริรานนท์). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2005)
- _____ (2557). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ [Building the Learning Organization] (กานต์สุดา ฆาณะศิริรานนท์). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2011)
- Redding, J.(1994). **Strategic rediness: the making of the learning organization**. San Francisco: Jossey-Bass
- Schein, E. (2010). **Organizational culture and leadership**. Francisco: Jossey-Bass
- Senge, P. (2006). **The Fifth Discipline**. New York : Random House
- Swanson, R.A., and Holton III, E. F. (2009), **Foundations of Human Resource Development**, 2nd, San Francisco, CA: Berrett - Koehler, อ้างถึงใน สุธิณี ฤกษ์ข้า., (2560), การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลักการและการประยุกต์, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Urbinner., (2562)., **Dialogue หลักการของสุนทรียสนทนา เพื่อสร้างพื้นที่ว่างให้โอกาสสร้างสรรค์** เข้าถึงได้จาก <https://www.urbiner.com/post/dialogue-4-principles>

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของ โรงเรียนช่างฝีมือทหารให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0

ธรรมรัตน์ คงสมศักดิ์, นรินาถ จุลเนียม, ไพฑูรย์ โพธิ์สาร
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยปทุมธานี
อีเมล: tammarat.kongsomsak@gmail.com

Received: July 27, 2022 Revised: November 8, 2022 Accepted: June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในด้านสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะบุคลากรในสถานศึกษาและปัจจัยการบริหารจัดการภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร และ 3) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาตามมาตรฐานวิชาชีพ แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียน แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้สถิติ Adjusted R^2 , F และ t

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัญหาและอุปสรรคในด้านสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พบว่า ปัจจุบันยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการให้ความรู้ ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรมสมัยใหม่ แรงงานฝีมือบางส่วนกลับขาดแคลนศักยภาพในการเรียนรู้หรือประยุกต์การใช้งานเทคโนโลยีใหม่ๆ ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรสภาพแวดล้อมในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยการพัฒนาวิชาเลือกให้มีความสอดคล้องกับบริบทของวิชา อีกทั้งการควบคุมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการติดตามที่ดีเพื่อประเมินคุณภาพของบัณฑิตที่จบไป และสภาพแวดล้อมภายนอกด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม

ปัจจัยคุณลักษณะบุคลากรในสถานศึกษาและปัจจัยการบริหารจัดการภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พบว่า สมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร มีความแตกต่างกันตามเพศ ของผู้ใช้ข้อมูล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยรวมที่ระดับ .01 ทั้งในด้านสมรรถนะด้านหลักสูตร สมรรถนะด้านครูคุณาจารย์ และบุคลากร และสมรรถนะด้านทรัพยากร

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาด้าน กลยุทธ์องค์กรมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษา ได้แก่ ด้านกลยุทธ์องค์กรมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยรวมและรายย่อย ได้แก่ สมรรถนะด้านครู คณาจารย์และบุคลากร และสมรรถนะด้านทรัพยากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

คำสำคัญ : สมรรถนะ, การจัดการศึกษาเฉพาะทาง, ยุคประเทศไทย 4.0

THE GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT FOR COMPETENCY IN SPECIALIZED EDUCATION MANAGEMENT OF THE MILITARY CRAFTSMAN SCHOOL IN ACCORDANCE OF THAILAND 4.0.

Thammarat Kongsomsak, Neranart Chulniam , Paitoon Phothisan³
Master of Education Program Curriculum and teaching disciplines
Pathum Thani University
E-mail: tammarat.kongsomsak@gmail.com

Abstract

This research aims to 1) to study the conditions, problems and obstacles in the organizational environment related to the competence in specialized education management of the Military Craftsman School 2) to analyze the factors of personnel characteristics in educational institutions and internal management factors of vocational institutions that affect the competence in specialized education management of military artisan schools; and 3) analyze the guidelines for developing competence in specific educational management in accordance with the Thailand 4.0 era of the Military Skills School The sample consisted of 30 people, which were obtained by simple random sampling. personal data questionnaire Critical Thinking and Problem-Solving Questionnaire according to Professional Standards. Achievement Motivation Questionnaire Study attitude questionnaire, structured interview questionnaire. Statistics used in the analysis of basic statistical values. using the mean standard deviation and One-Way ANOVA analysis of variance was performed by multiple regression analysis using Adjusted R², F and t statistics.

The results of the research found that:

Conditions of problems and obstacles in the organization's environment related to competence in specialized education management, it was found that at present there is still a lack of knowledgeable personnel. ability to educate the modern technology is in line with the modern industrial sector. However, some skilled workers are in short supply. the potential to learn or apply new technologies not yet as ready as they should be Curriculum development environment to be in line with the needs for Thailand 4.0 by developing elective courses to be consistent with the subject context as well as to control teaching and learning to be effective There is a good follow-up to assess the quality of graduates. and external environment, legal, economic, social, technology, innovation

Factors of personnel characteristics in educational institutions and internal management factors of vocational institutes affecting competency in specialized education management. are different by gender of data users The overall statistical

significance was at the .01 level in terms of curriculum competency, teacher, faculty and personnel competency, and resource competency

Approaches for developing competency in specific education management in accordance with Thailand 4.0 era found that internal management factors of vocational education institutions. Organizational strategy influences management competency of vocational institutes, ie, organizational strategy influences on specialized education management competency of military artisan schools. Overall and sub-items include teacher competency, faculty and staff and resource performance statistically significant at the .01 and .05 levels.

Keywords: competence, specialized education management, Thailand 4.0

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับได้แก่ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่นในหลายสาขา และความร่วมมือกับมิตรประเทศทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี รวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาคและอาเซียนมีความเข้มข้นและชัดเจนขึ้น ขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้นและการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้น ปัญหาความยากจนลดลงและคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น อย่างไรก็ตามโครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้นจึงทำให้มีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอก ในขณะที่ความสามารถในการแข่งขันปรับตัวช้า เนื่องจากการพัฒนาประเทศของไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสามารถแบ่งเป็นยุคต่างๆได้ 3 ยุค โดยยุคแรกเป็นการพัฒนาด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก เนื่องจากประชากรในประเทศส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ยุคที่สองเป็นยุคของอุตสาหกรรมเบาที่มีการนำเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการทำงาน ยุคที่สามเป็นยุคของอุตสาหกรรมหนักและเน้นการลงทุนจากต่างชาติ (ภัธ โชติกะพุททะนะ, ออนไลน์, 2560)

ปัจจุบัน โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ยังพบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ที่ผ่านมารองเรียนช่างฝีมือทหาร ได้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 และ 2564 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากปีการศึกษา 2563-2564 มีผู้สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ลดลง ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาทางด้านสมรรถนะทางวิชาการ ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนกำลังแรงงานที่จะป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน จากงานศึกษาข้อมูลการปฏิรูปอาชีวศึกษาในประเทศไทย, 2559 พบว่า การขาดแคลนแรงงานไม่ได้เกิดจากการผลิตแรงงานได้ไม่เพียงพอ แต่เกิดจากปัญหาคุณภาพของระบบอาชีวศึกษา เนื่องจากไม่สามารถผลิตบุคลากรที่มีทักษะความรู้ตรงความต้องการของนายจ้างได้ ทำให้สถานประกอบการเลือกที่จะจ้างผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเพื่อทำงานเทคนิคและเลือกจ้างแรงงานการศึกษาพื้นฐานมาทำงานช่างฝีมือ ทำให้นอกจากจะประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานแล้ว สถานประกอบการยังต้องแบกรับภาระต้นทุนในการฝึกอบรมทักษะให้แก่คนทำงานก่อนปฏิบัติงานจริงเพิ่มขึ้นอีกที่เรียกว่า “สมมถนะ” (สำนักงานรองรับมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2558)

การจัดการศึกษาเฉพาะทาง ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ลักษณะพิเศษแตกต่างจากระบบการศึกษาทั่วไปที่จัดในสถานศึกษาปกติ โดยมุ่งเน้นจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้และทักษะวิชาชีพเฉพาะทางสอดคล้องกับความต้องการและภาระกิจของหน่วยงานนั้นๆ ปัจจุบันมีหน่วยงานที่จัดการศึกษา ได้แก่ กระทรวงกลาโหมสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารกระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร สภาอากาศไทย และเนติบัณฑิตยสภาในกระบวนราชูปถัมภ์ เพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาเฉพาะทางมีแนวทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556) ทั้งนี้ การจัดการศึกษาเฉพาะทาง ยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า

โรงเรียนมีความสำคัญที่สุดในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เน้นความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรมตามความเหมาะสม โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 4) สอดคล้องกับ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้ความสำคัญของการศึกษาไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน และการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเน้นการส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ครูเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างและพัฒนาคุณภาพของเยาวชน ซึ่งส่งผลถึงการเป็นพลเมืองดีของประเทศและสังคมโลก (สุคนธ์ สิ้นรพานนท์, 2560) โดยครูใช้สมรรถนะที่ครูมีอยู่ในการทำให้นักเรียนกลายเป็นนักเรียน 4.0 ด้วยการเพิ่มกิจกรรม การเรียนรู้ อีกทั้งจะทำให้นักเรียนได้รับทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ครูจึงถูกเปลี่ยน บทบาทจาก ครูที่สอนหนังสือ เป็นพี่เลี้ยง หรือครูฝึก ครูจะต้องมีทักษะด้านการคิด ทักษะใน ด้านภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับสากล ทักษะในด้านการบริหารจัดการกับข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งความสามารถในการใช้และเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสื่อสารโทรคมนาคม หรือ เทคโนโลยีดิจิทัล (ถนอมพร เลาจรัสแสง, 2561) แล้วบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพคนสู่ประเทศไทยยุค 4.0 ซึ่งครูผู้สอนสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ แสวงหาความรู้ มีความรอบรู้ ด้านปรัชญาการศึกษา มีความรอบรู้ที่ทันสมัย มีความ ศรัทธาและมีบุคลิกภาพที่ดี เป็นต้น (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2560) โดยมีการเรียนแบบบูรณาการ สหวิชาการ เพื่อพัฒนาเด็กไทยอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2561) ซึ่งปัจจุบัน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังสอนแบบบรรยายเนื้อหาให้นักเรียน ท่องจำไปสอบแบบปรนัย นักเรียนยังคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้น้อย และมีความแตกต่าง คุณภาพระหว่างโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในเมืองใหญ่กับโรงเรียนรอบนอกมาก (วิทยากร เชียงกุล, 2562)

จากปัญหาสะท้อนให้เห็นว่า การเข้ายุคประเทศไทย 4.0 จะส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา ดังนั้น ปัญหาและอุปสรรคการจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษา และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษาแนวคิดดังกล่าว จึงควรได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหารให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา และปัจจัยการบริหารจัดการภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการจัดการของสถาบันอาชีวศึกษา และวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของสถาบันการอาชีวศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามสมรรถนะของสถาบันการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในด้านสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะบุคลากรในสถานศึกษาและปัจจัยการบริหารจัดการภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร
3. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบเชิงบรรยายหรือวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรสมมติฐาน (Hypothetic population) ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากร ครูระดับปฏิบัติการ ครูชำนาญการพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ในหน่วยงานอุตสาหกรรมสถานประกอบการทั้งในลักษณะที่เป็นงานวิชาการและการปฏิบัติงานจริง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากร ครูระดับปฏิบัติการ และครูชำนาญการพิเศษ ที่เลือกมาจากประชากรเป้าหมาย (Target population) ที่เป็นบุคลากรครู ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร จำนวนทั้งสิ้น 119 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random Sampling) จำนวน 30 คน

ด้านเนื้อหา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คุณลักษณะผู้บริหารสถาบัน อาชีวศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สภาพ ปัญหา/อุปสรรค การจัดการของสถาบันอาชีวศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในการบริหารจัดการ ประเด็นการสัมภาษณ์ ได้แก่ ท่านคิดว่าสภาพ/ปัญหา/อุปสรรค การจัดการของสถาบันอาชีวศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนช่างฝีมือทหาร/สภาพแวดล้อมภายใน ในการบริหารจัดการปัจจุบันเป็นอย่างไร

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม ของสถาบันการศึกษา

ความคิดเห็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการของสถาบันอาชีวศึกษา

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่ 1 มิถุนายน – 30 สิงหาคม 2565

ด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร
2. คุณลักษณะบุคลากรในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งปัจจุบันระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

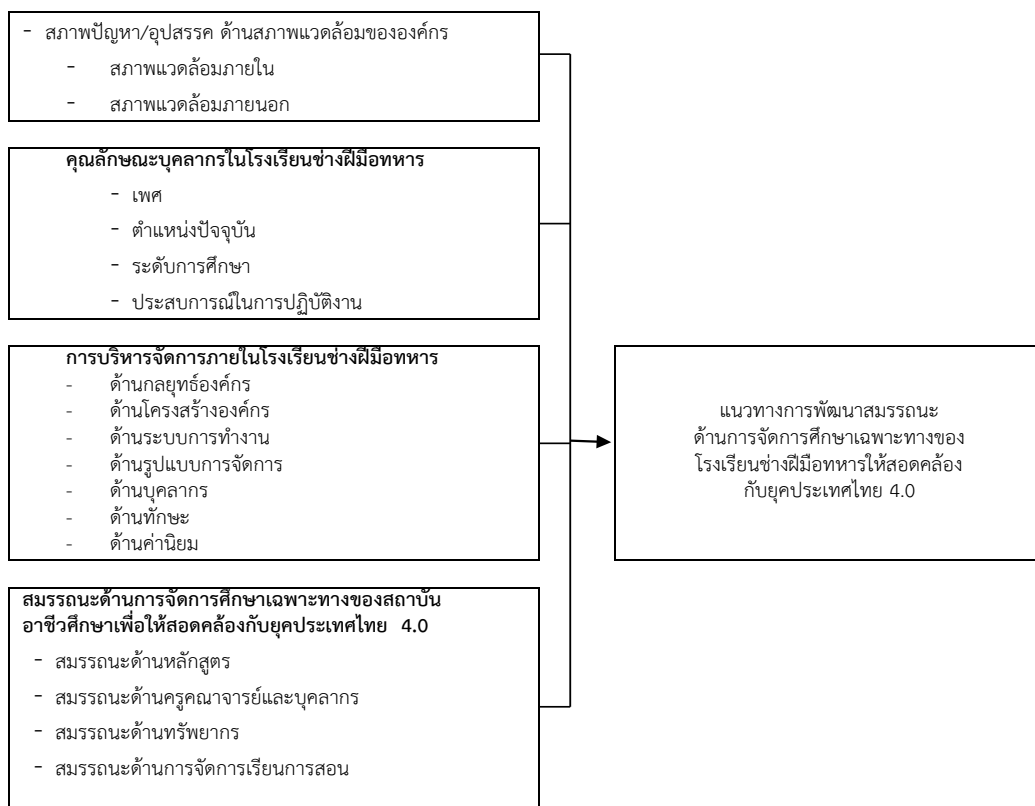

3. ปัจจัยการบริหารจัดการภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ประกอบด้วย ด้านกลยุทธ์ (Strategy) ด้านโครงสร้างองค์กร (Structure) ด้านระบบการทำงาน (System) ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ (Style) ด้านบุคคล (Staff) ด้านทักษะ (Skill) ด้านค่านิยมร่วม (Shared Value)

4. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ศึกษาเฉพาะทาง ประกอบด้วยสมรรถนะด้านหลักสูตร สมรรถนะด้านครูคณาจารย์และบุคลากร สมรรถนะด้านทรัพยากร สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน

5. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

จากความรู้ที่ได้ในข้างต้น โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale Type) โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นข้อคำถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวข้องข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คุณลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ประกอบด้วย ด้านกลยุทธ์องค์กร ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านระบบการทำงาน ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านทักษะ และด้านค่านิยม

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ประกอบด้วย สมรรถนะด้านหลักสูตร สมรรถนะด้านครูคณาจารย์และบุคลากร สมรรถนะด้านทรัพยากร และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) มีจำนวน 2 ฉบับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คุณลักษณะผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหา/อุปสรรค การจัดการของสถาบันอาชีวศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนช่างฝีมือทหาร สภาพ แวดล้อมภายใน การบริหารจัดการ ประเด็นการสัมภาษณ์ ได้แก่ ท่านคิดว่าสภาพ/ปัญหา/อุปสรรค การจัดการของสถาบันอาชีวศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนช่างฝีมือทหาร/สภาพแวดล้อมภายใน ในการบริหารจัดการ ปัจจุบันเป็นอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล / การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน 2565 ถึงเดือนกันยายน 2565 โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. หลังจากได้รับหนังสือแจ้งอนุญาต ผู้วิจัยแจ้งสถาบันอาชีวศึกษา กรณีศึกษา: โรงเรียนช่างฝีมือทหาร เพื่อเตรียมการนัดและร่วมวางแผนการเก็บข้อมูลนัดหมายกับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารจำนวน 30 คน เพื่อขอสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)
3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามโดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 30 คน
4. รวบรวมแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ก่อนที่จะนำมาประมวลผล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา/อุปสรรค ในการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร/สภาพแวดล้อมเกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง ผู้อำนวยการของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร และหัวหน้าแผนกภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ที่มี

ประสบการณ์ในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 11 คน และผู้บริหาร/ผู้ประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงของสถานประกอบการที่สังกัดในหน่วยงานของ อุตสาหกรรมและรัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่มีประสบการณ์ในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ในเดือนกรกฎาคม 2565 ได้ผลสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหา/อุปสรรค/สภาพแวดล้อม และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

จากการสรุป และการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา/อุปสรรค ในการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร/สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร รวมถึงผู้บริหาร/ผู้ประกอบการ

ตอนที่ 2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะบุคลากรในสถานศึกษาและปัจจัยการบริหารจัดการภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทาง

2.1 คุณลักษณะบุคลากรภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของบุคลากรในสถานศึกษา แยกตามคุณลักษณะ

คุณลักษณะ	จำนวน (n = 119)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	79	66.39
หญิง	40	33.61
รวม	119	100
ตำแหน่งปัจจุบัน		
บุคลากรครู	41	34.46
ครูระดับปฏิบัติการ	39	32.77
ครูชำนาญการพิเศษ	39	32.77
รวม	119	100
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	98	82.35
ปริญญาโท	20	16.80
ปริญญาเอก	1	0.85
รวม	119	100
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	25	21.01
ตั้งแต่ 6 – 10 ปี	10	8.40
ตั้งแต่ 11 – 15 ปี	84	70.59
รวม	119	100

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 66.39 ตำแหน่งงานส่วนใหญ่คือ บุคลากรครู ร้อยละ 34.46 สำหรับตำแหน่งครูระดับปฏิบัติการและครูชำนาญการพิเศษ

เท่ากับที่ร้อยละ 32.77 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 82.35 รองลงมา ระดับปริญญาโท ร้อยละ 16.80 และระดับปริญญาเอก ร้อยละ 0.85 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ตั้งแต่ 11 – 15 ปี ร้อยละ 70.59 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้เชี่ยวชาญ แยกตามคุณลักษณะ

คุณลักษณะ	จำนวน (n = 11)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	81.82
หญิง	2	18.20
ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้บริหารระดับสูง	3	31.82
หัวหน้าสาขา	3	31.82
หัวหน้าแผนก	5	36.36
ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	7	63.64
ปริญญาเอก	4	36.36
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	6	54.55
ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	5	45.45

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 81.82 มากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 18.20 ตำแหน่งงานส่วนใหญ่คือ หัวหน้าแผนก ร้อยละ 36.36 และผู้บริหารระดับสูงกับ หัวหน้าสาขาเท่ากัน ร้อยละ 31.82 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท ร้อยละ 63.64 รองลงมา ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 36.36 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 54.55 รองลงประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 45.45 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร/ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม แยกตามคุณลักษณะ

คุณลักษณะ	จำนวน (n = 6)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	6	0.00
หญิง	0	100.00
อายุ		
ตั้งแต่ 41 – 50 ปี	2	33.33
ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป	4	66.67
ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้บริหารในกระทรวงอุตสาหกรรม	1	16.67

คุณลักษณะ	จำนวน (n = 6)	ร้อยละ
ผู้จัดการ	3	50.00
กรรมการผู้จัดการ	1	16.67
กรรมการสภาพัฒนา	1	16.67
ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	1	16.67
ปริญญาเอก	5	83.33
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ตั้งแต่ 16-20 ปี	2	33.33
ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	4	66.67

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 100.00 ตำแหน่งผู้บริหารในปัจจุบันส่วนใหญ่ คือ ผู้จัดการ ร้อยละ 50.00 และผู้บริหารในกระทรวงอุตสาหกรรม กรรมการ ผู้จัดการ กรรมการสภาพัฒนา ร้อยละ 16.67 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาเอก ร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท ร้อยละ 16.67 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 66.67 รองลง 16-20 ปี ร้อยละ 33.33 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

2.1 ปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยรวม ปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหารโดยรวม ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยรวม

ปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางภายใน โรงเรียนช่างฝีมือทหาร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านกลยุทธ์องค์กร	4.47	.360	มาก
ด้านโครงสร้างองค์กร	4.11	.303	มาก
ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ	4.40	.583	มาก
ด้านระบบการทำงาน	4.34	.327	มาก
ด้านบุคลากร	4.42	.266	มาก
ด้านทักษะ	4.56	.351	มากที่สุด
ด้านค่านิยมร่วม	4.53	.346	มากที่สุด
รวม	4.40	.116	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า อยู่ใน

ระดับมากที่สุดและระดับมาก ในด้านทักษะ ค่าเฉลี่ย 4.56 ด้านค่านิยมร่วม ค่าเฉลี่ย 4.53 ด้านกลยุทธ์องค์กร ค่าเฉลี่ย 4.47 ด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ย 4.42 ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ย 4.40 ด้านระบบการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.34 และด้านโครงสร้างองค์กร ค่าเฉลี่ย 4.11 ตามลำดับ

3. สมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

3.1 สมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยรวม

สมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ประกอบด้วย สมรรถนะด้านหลักสูตร สมรรถนะด้านคณาจารย์และบุคลากร สมรรถนะด้านทรัพยากร และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยรวม

สมรรถนะการจัดการของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สมรรถนะด้านหลักสูตร	4.57	.360	มากที่สุด
2. สมรรถนะด้านคณาจารย์ และบุคลากร	4.44	.340	มาก
3. สมรรถนะด้านทรัพยากร	4.51	.356	มากที่สุด
4. สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน	4.41	.568	มาก
รวม	4.50	.290	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า สมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.50 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ในด้านสมรรถนะด้านหลักสูตร ค่าเฉลี่ย 4.57 สมรรถนะด้านทรัพยากร ค่าเฉลี่ย 4.51 สมรรถนะด้านคณาจารย์และบุคลากร ค่าเฉลี่ย 4.44 และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ย 4.41 ตามลำดับ

3.2 สมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร แยกตามคุณลักษณะบุคลากรของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร แยกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็น โดยการวิเคราะห์ t-test ด้วยค่า t พบว่า บุคลากรของโรงเรียนช่างฝีมือทหารที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางแตกต่างกัน ยกเว้นแต่ด้านการจัดการเรียนการสอน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร
ด้านต่างๆ จำแนกตามเพศของผู้ให้ข้อมูล

สมรรถนะการจัดการ	เพศ						t	p-value
	ชาย			หญิง				
	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ		
1. ด้านหลักสูตร	4.80	.232	มากที่สุด	4.46	.360	มาก	10.14**	.000
2. ด้านคณาจารย์ ครู	4.55	.355	มากที่สุด	4.38	.315	มาก	4.23**	.000
3. ด้านทรัพยากร	4.62	.278	มากที่สุด	4.45	.377	มาก	4.16**	.000
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.44	.421	มากที่สุด	4.43	.631	มาก	.067	.945
รวม	4.60	.227	มากที่สุด	4.43	.293	มาก	7.03**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหารด้านต่างๆ จำแนกตามเพศของผู้ให้ข้อมูล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสมรรถนะโดยรวมและสมรรถนะด้านหลักสูตร สมรรถนะด้านคณาจารย์ ครู และบุคลากร และสมรรถนะด้านทรัพยากร และมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ในสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทั้งนี้เพศชายมีความคิดเห็นว่าสมรรถนะการจัดการของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร สูงกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร
ด้านต่างๆ จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูล

สมรรถนะการจัดการ	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df	MS	F	P-value
1. ด้านหลักสูตร	Between Groups	10.585	2	2.292	54.684**	.000
	Within Groups	30.391	313	0.096		
	Between Groups	40.976	315			
	Total					
2. ด้านคณาจารย์ ครู	Between Groups	4.676	2	2.337	23.116**	.000
	Within Groups	31.761	313	0.100		
	Between Groups	36.437	315			
	Total					
3. ด้านทรัพยากร	Between Groups	12.654	2	6.327	61.526**	.000
	Within Groups	32.291	313	0.102		
	Between Groups	44.948	315			
	Total					

สมรรถนะการจัดการ	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df	MS	F	P-value
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน	Between Groups	1.723	2	0.861	9.891**	.000
	Within Groups	327.353	313	0.086		
	Total	29.077	315			
รวม	Between Groups	0.326	2	0.162	2.323**	.000
	Within Groups	22.087	313	0.070		
	Total	22.414	315			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่า สมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ด้านต่างๆ จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสมรรถนะโดยรวมและสมรรถนะด้านหลักสูตร สมรรถนะด้านคณาจารย์ ครู สมรรถนะด้านทรัพยากร และสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน และเมื่อพิจารณาความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร แยกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ผลสรุปได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร แยกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

จำแนกตามคุณลักษณะของบุคลากร	สมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร
เพศ	.000**
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	.000**
ระดับการศึกษา	.000**
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	.935

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลสรุปของการวิเคราะห์ความแตกต่างของสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร แยกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล พบว่า สมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร มีความแตกต่างกันตามเพศ ตำแหน่งงานปัจจุบัน และระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ไม่พบความแตกต่าง

3.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร สมรรถนะด้านหลักสูตร

การบริหารจัดการศึกษา ภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร	Unstandardized Coeffents		Standardized Coeffents	t	p-value
	B	SE	Beta		
(Constant)	5.840	.466	-	12.502	.000
ด้านกลยุทธ์องค์กร	-.100	.034	-.135	-2.877	.003
ด้านโครงสร้างองค์กร	-.092	.050	-.106	-1.848	.064
ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ	.028	.036	.042	.757	.448
ด้านระบบการทำงาน	-.326	.044	-.401	-7.256**	.000
ด้านบุคลากร	.037	0.44	.037	.837	.402
ด้านทักษะ	.118	0.44	.157	2.675**	.007
ด้านค่านิยมร่วม	.018	0.40	.022	.436	.662
R	R ²	Adjusted R ²	SE(est.)	F	Sig
.651	.424	.411	.20426	32.601**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ทั้งด้านกลยุทธ์องค์กร ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ ด้านระบบการทำงาน ด้านบุคลากร ด้านทักษะ และด้านค่านิยม มีผลต่อสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางฯ ด้านหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันอธิบายสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ด้านหลักสูตรได้ร้อยละ 41.1 และพบว่าปัจจัยด้านทักษะ มีอิทธิพลทางบวก ด้านกลยุทธ์องค์กรและด้านระบบการทำงาน มีอิทธิพลทางลบต่อสมรรถนะการจัดการของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกมากที่สุด ได้แก่ ด้านทักษะ ขณะเดียวกันปัจจัยที่มีอิทธิพลทางลบมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านระบบการทำงาน และด้านกลยุทธ์องค์กร

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหารให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

ผลการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพ ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

สรุปประเด็นสำคัญ พบว่า พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาที่กำหนดให้สถาบันอาชีวศึกษารวมตัวกันมากกว่า 1 สามารถจัดให้เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีได้ ทำให้ยอดจำนวนผู้เรียน ปวส. เพิ่มขึ้นมากขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 10 รวมถึงมีการพัฒนาความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศ มีการบริหารจัดการเพื่อการเปลี่ยนแปลงมีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันให้เห็นภาพว่า สภาพการบริหารการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารมีลักษณะเป็นอย่างไร นอกจากนี้การบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ยังได้รับความร่วมมืออย่างดี จากประชาชนทั้งในเขตพื้นที่และนอกเขตพื้นที่

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการให้ความรู้ ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรมสมัยใหม่ แรงงานฝีมือบางส่วนกลับขาดแคลนศักยภาพในการเรียนรู้หรือประยุกต์การใช้งานเทคโนโลยีใหม่ๆ ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร สภาพแวดล้อมในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยการพัฒนาวิชาเลือกให้มีความสอดคล้องกับบริบทของวิชา อีกทั้งการควบคุมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการติดตามที่ดีเพื่อประเมินคุณภาพของบัณฑิตที่จบไป และสภาพแวดล้อมภายนอกด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม นั้น โรงเรียนฯ ได้พัฒนาหลักสูตร ครู คณาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร การส่งเสริมให้ครู คณาจารย์ มีผลงานด้านวิชาการ เพื่อตีพิมพ์วารสารต่างๆ สนับสนุนส่งเสริมงานวิจัย นอกจากนี้ กลยุทธ์และวิธีการที่ใช้ในการรับมือกับการเปลี่ยนในยุคไทยแลนด์ 4.0 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร มีการประชุม ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีวิธีการขับเคลื่อนเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการตรวจสอบคุณสมบัติของครูผู้สอนว่ามีคุณสมบัติเป็นไปตามที่ สกอ. กำหนดหรือไม่ นอกจากนี้โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ยังมีการประชุมนักศึกษาในวาระต่างๆ เช่น การสอบมาตรฐานวิชาชีพ การทดสอบภาษาอังกฤษ การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ก่อนฝึกอาชีพในสถานประกอบการ รวมถึงมีการทำโครงการ / วิจัยส่ง ขณะไปปฏิบัติงานยังสถานประกอบการ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการมีประเด็นสำคัญหลายประเด็น สรุปได้ดังนี้ว่า โรงเรียนช่างฝีมือทหารนอกจากจะให้ความรู้ในสายอาชีพหลักแล้ว ควรเสริมความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยี (IT) ให้กับนักศึกษาให้มีความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาพัฒนางาน อุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือที่เกี่ยวข้องในสายอาชีพของตนเองให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาที่มีผลต่อสมรรถนะการจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษาโดยรวม พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาด้าน กลยุทธ์องค์กรมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษา ได้แก่ ด้านกลยุทธ์องค์กรมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยรวมและรายข้อย่อย ได้แก่ สมรรถนะด้านครู คณาจารย์และบุคลากร และสมรรถนะด้านทรัพยากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ปัจจัยการบริหารจัดการ

ภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ด้านระบบการทำงานองค์กรมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการของโรงเรียนช่างฝีมือทหารโดยรวม และรายย่อย ได้แก่ สมรรถนะด้านครู คณาจารย์ และบุคลากร สมรรถนะด้านทรัพยากรและสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยการบริหารจัดการภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ด้านทักษะมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการโดยรวมและรายย่อย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยการบริหารจัดการภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคลากร และรูปแบบการบริหารจัดการมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการ ได้แก่ สมรรถนะด้านหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ในยุคประเทศไทย 4.0 มีจำนวน 4 แนวทางดังนี้

3.1 การพัฒนาสมรรถนะหลักสูตรโดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านภาษา และด้านเทคโนโลยีของผู้เรียน และการพัฒนาสมรรถนะด้านหลักสูตร โดยมีเป้าหมายให้สอดคล้องกับประเทศไทย 4.0 ความต้องการของตลาดแรงงาน เป้าหมาย เพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านหลักสูตรในการพัฒนาทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยี

3.2 การพัฒนาสมรรถนะครู คณาจารย์ และบุคลากร โดยมุ่งเน้นวิธีการพัฒนาคุณภาพ และการสร้างเสริมประสบการณ์ด้านวิชาการ และวิชาชีพ เป้าหมาย เพื่อเพิ่มสมรรถนะของครู คณาจารย์ และบุคลากร ด้านวิชาการและวิชาชีพ

3.3 การพัฒนาสมรรถนะโดยมุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ เป้าหมาย เพื่อเพิ่มสมรรถนะของแหล่งเรียนรู้ทั้งในด้านคุณภาพและความเพียงพอ

3.4 การพัฒนานักเรียนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาจากประสบการณ์จริง เป้าหมาย เพื่อเพิ่มสมรรถนะและทักษะของนักเรียนในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายในการกำหนดพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ให้มีกฎหมายในการมอบอำนาจให้กับสถาบันการอาชีวศึกษาและวิทยาลัยการอาชีวศึกษา ให้มีความชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางของสถานศึกษา

2. การพัฒนาสมรรถนะจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษา ตามที่ผู้วิจัยได้เสนอไปกำหนดเป็นนโยบายแนวทางในการดำเนินงานและพัฒนาสถานศึกษาของโรงเรียน/วิทยาลัย ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ ให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0

3. ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาในสังกัด และหน่วยงานกระทรวงอุตสาหกรรม ในการกำกับดูแลร่วมมือกับสถานประกอบการ ในการจัดหลักสูตรวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของตลาด รวมถึงหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอื่นๆ ในการนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ให้มีความพร้อมมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากำลังคน ยุคประเทศไทย 4.0 ได้ตามที่ต้องการของหน่วยงานสถานประกอบ
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการพัฒนาด้านครูคณาจารย์และบุคลากร และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านหลักสูตรในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาสร้างเป็นนวัตกรรมในยุคประเทศไทย 4.0 ต่อไป

บรรณานุกรม

- กียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (2556, 1 พฤศจิกายน). โครงสร้างระบบการศึกษาไทยกับความต้องการแรงงานสายอาชีพ. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน.
- จงสภาพร ดาวเรือง; และคณะ. (2560, มกราคม-เมษายน). อนาคตภาพการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า. 12(1).
- ฐณัฐ วงศ์สายเชื้อ. (2560). หาขนาดตัวอย่างสูตร Krejci & Morgan. สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2564, จาก [https://sufar.ru/video_eURFcm9oaVBoQ0Fz/Krejci Morgan](https://sufar.ru/video_eURFcm9oaVBoQ0Fz/Krejci%20Morgan).
- ณัฐชัย ต๊ะต่องใจ; อินทร์ จันทรเจริญ; และวิรัตน์ ศรีฤทธิ์. (2558, เมษายน). สมรรถนะของครูที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนบน. วารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 9(ฉบับพิเศษ): 145-147.
- ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2559ก). จุดเน้น 6 ยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2561, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=45271&Key=infographics>.
- ธานินทร์ ศรีชมพู. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประภาพรรณ ปวีวรรณ. (2558). ศึกษาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. คุรุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พัศศ์พิศ โนรี. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ปริญญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2555). ศักยภาพและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรพรรณ เล่านิรามย์. (2558). การปรับตัวของสถาบันอาชีวศึกษา. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2565, จาก [www.spu.ac.th/~patrapan/Tip3_46html.\[06/06/2014\]](http://www.spu.ac.th/~patrapan/Tip3_46html.[06/06/2014]).

- ภาวิข ทองโรจน์. (2554). สถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาอุดมศึกษา. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2564, จาก www.google.co.th/search.
- มนิรัตน์ สุวรรณวารี. (2554). ทฤษฎีและแนวความคิดทางการบริหาร. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/458779>.
- Best, John W. (1981). *Research in Education*. 4th ed., New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Boyatzis, R. E. (1982). *The Competent Manager: A Model of Effective Performance*. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Darwin Hendel. AERA Mini Presentation. (1977). Value based Management.net. 7-5 Framework of McKinsey. from http://www.valuebasedmanagement.net/methods_7S.html (9 April 2008), 2008.
- De Bono, E. (1967). *Teach Yourself to Think*. England: Penguin Books.
- Hamel, G. (1994). *Strategy as Revolution*, Harvard Business Review. July-August.
- Kast, F. E.; & Rosenzweig, J. E. (1985). *Organization and Management: A Systems and Contingency Analysis*. 4th ed., New York: McGraw-Hill.
- Katz, Daniel; & Kahn, Robert L. (1978). *The Social Psychology of Organization*. 2nd ed., New York: Wiley & Son.
- Kennedy, P. W.; & S. G. Dresser. (2005). *Creating a Competency-Based Workplace, Benefits Compensation Digest*. Brookfield: Feb.
- Krejci, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement
- Lindgren, R.; O. Henfridsson; & U. Schultze. (2004). *Design Principles for Competence Management Systems: A Synthesis of an Action Research Study 1*. MIS Quarterly. Minneapolis: Sep.
- McClelland, D. C. (1973). *Testing for Competence rather than for "Intelligence"*. American Psychologist. 28(1): 1-14.
- Mehrens, William A.; & Lehmann, Irvin J. (1984). *Measurement and Evaluation and Psychology*. Orlando: Holt, Rinehart & Winston, Inc.
- Miner, John B. (2002: 43). *Industrial Organization Psychology*. Singapore: McGraw-Hill, Inc.
- Prosser, C. A.; & T. H. Quigley. (1925). *Vocational Education in a Democracy*. American Technical Society. Chicago, Illinois. 217-232.
- Robbins, Stephen P.; & Decenzo. (2004). *Management*. 6th ed., U.S.A.: Prentice-Hill.
- Scott, B. P. (2000). *Training for Results: Key Tools and Techniques to Sharpen Trainers' Skills*. Alexandria, Va.: American Society for Training & Development.

ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

วรชัย ศรีธ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : worachaisreethon@gmail.com

ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : worachaisreethon@gmail.com

Received : September 2, 2022 Revised : November 11, 2022 Accepted :
June 23, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน และศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม ตำบลบางเสด็จ อำเภอบางบาล จังหวัดอ่างทอง ในรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนทั้งสิ้น 30 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยี แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยี และแบบประเมินโครงงานเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ ร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ทดสอบสถิติค่าที่ t-test for one sample

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. วามสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในระดับคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

THE STUDY ACADEMIC ACHIEVEMENT AND CREATIVE ABILITIES WITH PROJECT-BASED LEARNING MANAGEMENT.

Worachai Sreethon

Pathum Thani University

E-Mail: Worachaisreethon@gmail.com

Teerasak Intaramat

Pathum Thani University

E-Mail: Worachaisreethon@gmail.com

Abstract

This research aims to compare the learning achievement with project-based learning management. and study the ability of creativity through project-based learning management. The samples used in the research He is a Mathayom 1 student at Bang Sadet Wittayakom School, Bang Sadet Subdistrict, Pa Mok District, Ang Thong Province. In the Occupational Subject Group Course, the first semester of the academic year 2022, it was obtained from a simple random sampling method of 1 classroom with a total of 30 students. The research tools consisted of: learning management plan Career and Technology Subject Group Course achievement test Career and Technology Subject Group Course and project assessment form to measure creativity Statistics used in the analysis of basic statistical values. by analyzing the percentage (Percentage), finding the mean and standard deviation. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) package to test statistical values at t-test for one sample

The results of the research found that:

1. Learning achievement through project-based learning management have academic achievement higher than the specified criteria is 70 percent of the full score with a statistical significance at the .05 level
2. The ability to think creatively through project-based learning management; the ability to think creatively at a quality level. at a very good level

Keywords: learning achievement, project-based learning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 22 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และมาตรา 24 ที่ระบุว่ากระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ซึ่งมีผลทำให้แนวคิด ค่านิยม ตลอดจนวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รูปแบบการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคม ต้องเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการสร้างนวัตกรรมหรือผลผลิตตามความสนใจ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนในการสร้างความรู้ ดังไพฑูรย์ สีนลารัตน์, (2559) ได้กล่าวถึงสถานการณ์โลก ยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลทำให้แนวคิด ค่านิยม ตลอดจนวิถีการดำรงชีวิต ของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รูปแบบการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคม ต้องเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการสร้างนวัตกรรมหรือผลผลิตตามความสนใจ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนในการสร้างความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของคุณลักษณะสำคัญของทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ของเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรที่จะเน้นการปฏิบัติตามความสนใจของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งใหม่หรือความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ John Dewey เรื่อง “Learning by doing” ที่กล่าวไว้ว่า “Education is a process of living and not a preparation for future living.” (Dewey John, 1897, p. 79 cited in Douladeli Efstratia, 2014) โดยเป็นการเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับประสบการณ์ชีวิตขณะที่ยังเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการคิดของ Bloom’s Taxonomy Revised (2001) (Anderson, L W & Krathwohl D R, 2001) ที่ว่า จุดประสงค์ที่สำคัญของการเรียนการสอนคือ เพื่อให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ พฤติกรรมเหล่านี้จำแนกและจัดลำดับออกเป็นหมวดหมู่และระดับตามความยากง่าย โดยสามารถแบ่งเป็น 6 ชั้น ได้แก่ จำ (Remember) เข้าใจ (understand) ประยุกต์ใช้ (Apply) วิเคราะห์ (Analyze) ประเมินค่า (Evaluate) และสร้างสรรค์ (Create) และยังเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้จัดการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning Approach) หรือบางครั้งเรียกว่า PBL จึงเป็นวิธีการหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับความสนใจ เพราะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติตามความสนใจของนักเรียนเอง เพื่อค้นพบสิ่งใหม่หรือความรู้ใหม่ด้วย

ตนเอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ John Dewey เรื่อง “learning by doing” (Dewey John, 1897, p. 79 cited in Douladeli Efstria, 2014) ซึ่งเป็นการเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ชีวิตขณะที่เรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการคิดของ Bloom’s Taxonomy Revised (2001) (Anderson, L W & Krathwohl D R, 2001) ที่ว่า จุดประสงค์ที่สำคัญของการเรียนการสอน คือ เพื่อให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ พฤติกรรมเหล่านี้จำแนกและจัดลำดับออกเป็นหมวดหมู่และระดับตามความยากง่าย โดยสามารถแบ่งเป็น 6 ชั้น คือ จำ (Remember) เข้าใจ (understand) ประยุกต์ใช้ (Apply) วิเคราะห์ (Analyze) ประเมินค่า (Evaluate) และสร้างสรรค์ (Create) และยังเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้จัดการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) เท่านั้น ทั้งนี้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยจะพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นวิธีการสอนที่สามารถช่วยให้ผู้เรียน ได้รู้จักการคิดซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติตามความสนใจ โดยเฉพาะโครงงานประเภทสิ่งประดิษฐ์ซึ่งเป็นการประยุกต์ทฤษฎีหรือหลักการมาสร้างหรือประดิษฐ์สื่อการสอน ของเล่น เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ หรืออาจจะเป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2551) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน ยังสามารถช่วยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนจะสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้และปรับปรุงความรู้ที่ได้ให้สมบูรณ์ โครงงานเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นในหัวข้อที่กำลังเรียนการศึกษาค้นคว้านี้อาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นทีมก็ได้นักเรียนจะสามารถบูรณาการความรู้และทักษะในการแก้ปัญหา สรุปข้อค้นพบ และสร้างความรู้ใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ (ปริยา บุญยสิริ, 2553; พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และคนอื่น ๆ, 2553; วัฒนา มัคคสมัน, 2554; ลัดดา ภูเกียรติ, 2552; Bender, 2012; Mourned, 2009)

ดังนั้น จึงควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามเป้าหมายของการศึกษาในยุคปัจจุบัน และสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชาการงานอาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ในรายวิชาการงานอาชีพ หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
2. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน อยู่ในระดับดีขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรสมมติฐาน (Hypothetic population) ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนบางเสด็จวิทยาเขต ตำบลบางเสด็จ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดอ่างทอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนบางเสด็จวิทยาเขต ตำบลบางเสด็จ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดอ่างทอง ในรายวิชาการงานอาชีพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนทั้งสิ้น 30 คน

ด้านเนื้อหา

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว ประกอบด้วย เนื้อหาการเรียนรู้ตามหลักสูตร จำนวน 3 เนื้อหา ได้แก่ เรื่อง เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย เรื่อง อาหารประเภทสำหรับ เรื่อง การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการนำแผนการจัดการเรียนรู้มาใช้ทดลองทำการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน – กันยายน 2565

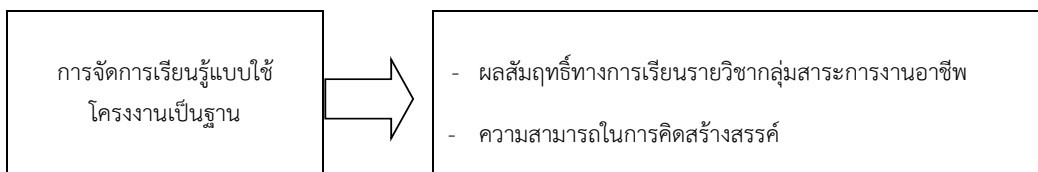
ด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาการงานอาชีพ โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการงานอาชีพ
3. แบบประเมินโครงงานเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล / การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอน ดังนี้

1. นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาวิเคราะห์ ร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 ตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ทดสอบสถิติค่าที่ t-test for one sample
3. นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินโครงงานเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ ทั้ง 4 ด้าน หลังทำการทดลอง โดยนำคะแนนแต่ละด้านมารวมกัน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพที่กำหนด เพื่อการศึกษา ตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับวิธีการการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชากลุ่มสาระวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย อาหารประเภทสำหรับ และการประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ หลังจากได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ รายวิชากลุ่มสาระวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

จำนวนนักเรียน	ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D	t	sig
30	20.00	23.10	2.71	6.240**	.000

*ที่ระดับสถิติ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 23.10 (ร้อยละ 80) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 20.00 (ร้อยละ 70) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้วิจัย ได้ทำการวิเคราะห์และศึกษาความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ที่ได้จากแบบประเมินโครงงานเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 3 เนื้อหา ประกอบด้วย การดัดแปลงเสื้อผ้าทำแฟชั่น อาหารสำหรับ 4 ภาค และบรรจุภัณฑ์สร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในรายวิชา กลุ่มสาระวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 30 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะต้องจัดทำโครงงานทั้ง 3 เนื้อหา มีรายละเอียดดังตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาศาสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ในเนื้อหา เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย เรื่อง เสื้อผ้าทำแฟชั่น จำนวน 6 โครงการ

ชื่อโครงงาน	รายการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์				คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
	คล่องแคล่ว	ยืดหยุ่น	ริเริ่ม	ละเอียดลออ		
โครงการที่ 1	3	3	4	4	14.00	ดีมาก
โครงการที่ 2	3	4	4	3	14.00	ดีมาก

โครงการที่ 3	3	3	3	4	13.00	ดีมาก
โครงการที่ 4	3	4	4	4	15.00	ดีมาก
โครงการที่ 5	3	4	4	3	14.00	ดีมาก
โครงการที่ 6	4	3	3	4	14.00	ดีมาก
รวมค่าเฉลี่ย รายด้าน	3.17	3.50	3.67	3.67	14.00	ดีมาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความคิดคล่องแคล่ว 2) ด้านความคิดยืดหยุ่น 3) ด้านความคิดริเริ่ม และ 4) ด้านความคิดละเอียดลออ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการทำโครงงาน เนื้อหา เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย เรื่อง การดัดแปลงเสื้อผ้าทำแฟชั่น มีคะแนนรวม เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 14.00 จัดอยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการทำโครงงานแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มมีคะแนนรวมเฉลี่ย รายด้านของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มและด้านความคิดละเอียดลออ มากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือ มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.67 เท่ากัน อันดับ 2 คือ ด้านความคิดยืดหยุ่น มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.50 และอันดับ 3 คือ ด้านความคิดคล่องแคล่ว มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.17 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เนื้อหา อาหารประเภทสำหรับเรื่อง อาหารสำหรับ 4 ภาค จำนวน 6 โครงงาน

ชื่อโครงงาน	รายการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์				คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
	คล่องแคล่ว	ยืดหยุ่น	ริเริ่ม	ละเอียดลออ		
โครงการที่ 1	3	3	4	3	13.00	ดีมาก
โครงการที่ 2	3	4	4	3	14.00	ดีมาก
โครงการที่ 3	4	3	3	4	14.00	ดีมาก
โครงการที่ 4	3	4	4	4	15.00	ดีมาก
โครงการที่ 5	3	4	4	3	14.00	ดีมาก
โครงการที่ 6	4	3	4	4	15.00	ดีมาก
รวมค่าเฉลี่ย รายด้าน	3.33	3.50	3.83	3.50	14.17	ดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความคิดคล่องแคล่ว 2) ด้านความคิดยืดหยุ่น 3) ด้านความคิดริเริ่ม และ 4) ด้านความคิดละเอียดลออ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการทำโครงงาน เนื้อหา อาหารประเภทสำหรับ เรื่อง อาหารสำหรับ 4 ภาค มีคะแนนโดยรวมเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 14.17 จัดอยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับ

สมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการทำโครงการแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม มากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือมีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.83 อันดับ 2 คือ ด้านความคิดยืดหยุ่นและด้านความคิดละเอียดลออ มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.50 เท่ากัน และลำดับที่ 3 คือ ด้านความคิดคล่องแคล่ว มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เนื้อหา การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ เรื่อง บรรจุภัณฑ์ จำนวน 6 โครงงาน

ชื่อโครงงาน	รายการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์				คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
	คล่องแคล่ว	ยืดหยุ่น	ริเริ่ม	ละเอียดลออ		
โครงการที่ 1	3	3	4	4	14.00	ดีมาก
โครงการที่ 2	4	3	2	3	12.00	ดีมาก
โครงการที่ 3	4	3	3	3	13.00	ดีมาก
โครงการที่ 4	4	4	4	3	15.00	ดีมาก
โครงการที่ 5	3	4	3	4	14.00	ดีมาก
โครงการที่ 6	4	4	4	3	15.00	ดีมาก
รวมค่าเฉลี่ย รายด้าน	3.67	3.50	3.33	3.33	13.83	ดีมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความคิดคล่องแคล่ว 2) ด้านความคิดยืดหยุ่น 3) ด้านความคิดริเริ่ม และ 4) ด้านความคิดละเอียดลออ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการทำโครงงาน เนื้อหา การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติเรื่อง บรรจุภัณฑ์สร้างสรรค์มีคะแนนโดยรวมเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 13.83 จัดอยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการทำโครงการแต่ละด้านพบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว มากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือมีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.67 อันดับ 2 คือ ด้านความคิดยืดหยุ่น มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.50 อันดับ 3 คือ ด้านความคิดริเริ่มและด้านความคิดละเอียดลออ มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.33 เท่ากัน ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน จำนวน 3 เนื้อหา รายการกลุ่ม

ชื่อโครงงาน	คะแนนรวมค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดสร้างสรรค์			คะแนนรวมเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	เสื้อผ้า	อาหารสำหรับ	บรรจุภัณฑ์		

	รวมคะแนน	รวมคะแนน	รวมคะแนน		
ประจำรายกลุ่มที่ 1	14	13	14	13.67	ดีมาก
ประจำรายกลุ่มที่ 2	14	14	12	13.33	ดีมาก
ประจำรายกลุ่มที่ 3	13	14	13	13.33	ดีมาก
ประจำรายกลุ่มที่ 4	15	15	15	15.00	ดีมาก
ประจำรายกลุ่มที่ 5	14	14	14	14.00	ดีมาก
ประจำรายกลุ่มที่ 6	14	15	15	14.67	ดีมาก
รวมค่าเฉลี่ย แต่ละเนื้อหา	14.00	14.17	13.83	14.00	ดีมาก
โครงการ 6 โครงการ					

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน มีคะแนนรวมเฉลี่ย ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จากการประเมินโครงงานทั้ง 3 เนื้อหา อยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก ทุกกลุ่ม คือ มีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 14.00 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า โครงงานที่มีคะแนนรวมเฉลี่ย ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงสุด เป็นอันดับ 1 คือ โครงงานเกี่ยวกับ อาหารสำหรับ 4 ภาค มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 14.17 อันดับ 2 คือ โครงงานเกี่ยวกับการดัดแปลงเสื้อผ้าทำแฟชั่น มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 14.00 และอันดับ 3 คือ โครงงานเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์สร้างสรรค์มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 13.83 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชากลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน มีผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สังเกตได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.10 หรือเทียบเท้าร้อยละ 80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 21.00 หรือเทียบเท้าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดจากการวางแผนและลงมือปฏิบัติในการสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือผลงานต่างๆ โดยฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติซ้ำๆ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น 5 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนนักเรียนจะมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติในการทำชิ้นงานด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และจดจำได้ดีกว่าการท่องจำ จึงส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของ ปัญญา ศรีผายวงษ์ (2556) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนโครงการในรูปแบบบริษัทจำลอง รายวิชาโครงการอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังได้รับการเรียนการสอนแบบโครงการ ในรูปแบบบริษัทจำลอง รายวิชาโครงการอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey, อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2560, หน้า 4) ที่ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีจากการกระทำ “Learning by doing” ดังนั้น ในการสอนจึงควรเน้นที่ตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากการ กระทำเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเปลี่ยนจากบทบาทครู จากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดเป็น “ผู้จัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน” จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถาวรอย่างแท้จริง เพราะผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้สูงขึ้นด้วย

2. ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนรวมเฉลี่ย ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จากการประเมินโครงงานทั้ง 3 เนื้อหา อยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก ทุกกลุ่ม คือ เท่ากับ 14.00 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า โครงงานที่มีคะแนนรวมเฉลี่ย ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงสุด เป็นอันดับ 1 คือ โครงงานเกี่ยวกับ อาหารสำหรับ 4 ภาค เท่ากับ 14.17 อันดับ 2 คือ โครงงานเกี่ยวกับ การดัดแปลงเสื้อผ้าทำแฟชั่น เท่ากับ 14.00 และอันดับ 3 คือ โครงงานเกี่ยวกับ บรรจุภัณฑ์สร้างสรรค์ เท่ากับ 13.83 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า วิธีการจัดการ เรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ได้ที่เป็นดังนี้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาท มี ส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้ด้วยตนเอง มีอิสระในการคิด ได้ปฏิบัติจริง โดยผ่านขั้นตอน การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น 5 ขั้นตอน โดยเริ่มรายด้านของแต่ละ โครงงานที่มีการพัฒนาขึ้น คือ โครงงานที่ 1 มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.17 โครงงานที่ 2 มีคะแนน รวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.33 และโครงงานที่ 3 มีคะแนนรวมเฉลี่ย เท่ากับ 3.67 เป็นลำดับ 2) ขั้นวางแผน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความคิดที่หลากหลาย โดยใช้วิธีการระดมสมองในการ คิดร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการวางแผนการทำโครงงาน โดยครูใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดความสนใจใคร่รู้ตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นการฝึกและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่นได้ 3) ขั้นการลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติในการ ทำชิ้นงาน โดยสามารถถ่ายทอดความคิด จินตนาการ ออกมาในรูปแบบของชิ้นงานที่แปลกใหม่ ซึ่ง เป็นการฝึกความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม 4) ขั้นสรุปและการเขียนรายงาน เป็น ขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบแนวคิด วิธี ดำเนินงานผลที่ได้รับตามรูปแบบที่ครูกำหนดอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการฝึกและส่งเสริมความสามารถใน

การคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออให้เกิดแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และ 5) ขั้นตอนการนำเสนอผลงาน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ เพื่อให้เพื่อนร่วมชั้นได้ชมผลงานและเรียนรู้กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติในการท ำโครงการ โดยเน้นการประเมินจากสภาพจริง เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินชิ้นงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) ผู้สอนควรศึกษารูปแบบ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน ให้เกิดความเข้าใจ อย่างชัดเจน ก่อนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงมากขึ้น

2) ในการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน ผู้สอนควรกระตุ้นและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอย่างอิสระ และใช้วิธีการให้ก าลังใจนักเรียนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียน ในการท ำกิจกรรม และกล้าแสดงความคิดเห็นของตนแก่สมาชิกในกลุ่มซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

3) วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน ต้องใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าปกติ เพื่อให้ได้ผลงานหรือชิ้นงานที่มีคุณภาพ บางครั้งจึงต้องใช้เวลานอกเหนือจากเวลาเรียนปกติ ครูผู้สอนจึงต้องมีการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมการสอนที่ดี ตลอดจนมีความเข้าใจในเรื่องวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานอย่างชัดเจน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4) ครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน ไปประยุกต์ใช้สอนกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สาระการออกแบบและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

5) ครูผู้สอนควรกระตุ้นความคิดให้ผู้เรียนคิดคำตอบให้ได้หลากหลาย โดยใช้ค ำถามปลายเปิด ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความคิดและสรุปผล รวมทั้งหาคำตอบด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน กับวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ บ้าง เช่น แบบสืบเสาะ แบบบูรณาการ แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบร่วมมือ เป็นต้น

2) ควรศึกษาค้นคว้าหรือทำวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วย

3) ควรมีการศึกษาความคิดเห็น ความพึงพอใจ หรือเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

- สำนักงาน . (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- งามพิศ ศรีเฉลา. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิเวศงานบ้าน เรื่องการแปรรูปผลไม้ ในท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบโครงงาน. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 4(4): 14-19.
- จารุวรรณ ไร่ขาม. (2559). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องทำปลาต้ม ไร่ก้าง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). 80 นวัตกรรม: การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเปเรชั่น.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2547). เทคนิคการสอนแบบโครงงาน. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2559). การพัฒนาและประเมินความคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิตนา แคมมณีและคนอื่น ๆ. (2560). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2559). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารวิชาการ วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพโรจน์คะเชนทร์. (2556). การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. สืบค้นจาก: <http://www.wattoongpel.com/มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร>.
- ภัทรพร ผลิตากุล. (2560). ผลของการใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อพัฒนาทักษะ การคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรี นครปฐม: คณะดุริยางคศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชร เล่าเรียนดีและคนอื่น ๆ. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21. นครปฐม: บริษัทเพชรเกษม พรินต์ติ้ง กรุ๊ป

- วัฒนา มัคคสมัน. (2554). การสอนแบบโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- วิทยากร เชียงกุล. (2551). จิตวิทยา ความฉลาด และความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ศิริกาญจน์โกสมม์และดารณีค วาจน์ง. (2545). แหล่งเรียนรู้: เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้และ หลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory). พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย นามบุรี. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจ ของผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และบทเรียนสำเร็จรูปอิเล็กทรอนิกส์ ในสภาพแวดล้อม แบบอีเลิร์นนิ่งผ่านโปรแกรม Moodle. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา.
- สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สิริสรณ์ สินธิรินทร์. (2554). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และแรงจูงใจในการ แลกเปลี่ยนความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการจัดการ เรียนรู้วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควินดิง.
- สุพัตรา เกษมเรืองกิจ. (2551). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง นพบุรีศรีนครพิงค์. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2551). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: รักลูกแฟมิลี่กรุ๊ป.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2551). 20 วิธีการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- อภิญา ซื่อตระกูลพานิชย์. (2550). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ วิธีการสอนแบบโครงงานวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรัญญา โชคสวัสดิ์. 2550. การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยอ้างอิงกิจกรรมโครงงานเพื่อพัฒนา การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าน ระดับช่วงชั้นที่2. วิทยานิพนธ์ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารีพันธ์มณี. (2546). ฝึกเด็กให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่8. กรุงเทพฯ: ไยโหมเอ็ดดูเคท.

- Anderson, L W, & Krathwohl D R. (2001). A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. New York: Longman.
- Lowenthal, J. N. (2006, March). Project-Based Learning and New Venture Creation. Paper presented at the NCIIA 10th Annual Meeting. Oregon: Oregon Museum of Science and Industry.
- Mergendoller, J. R., Markham, T., Ravitz, J, & Larmer, J. (2006). Pervasive management of project-based learning: Teachers as guides and facilitators. In C. M. Evertson and C. S. Weinstein (Eds.), Handbook of Classroom Management: Research, Practice, and Contemporary Issues. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum, Inc.
- Moursud, D. (2009). Project-Based Learning: Using Information Technology. New Delhi: Vinod Vasishta for Viva Books Private limited.
- Smith, S. C., & Piele, P. K. (2006). School leadership: Handbook for excellence. in Student Learning. 4th ed. Thousand Oaks: CA: Corwin Press. Thomas, J. W. (2000). A Review of Research on Project-based Learning. Retrieved from <https://www.asec.purdue.edu/lct/HBCU/documents/AReviewofResearchofProject-BasedLearning.pdf>

ศึกษาชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านสติปัญญา ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของมอนเตสซอรี

กษมา แสงวิฑูรย์, กรุณา ล้อมประเสริฐ
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยปทุมธานี
อีเมล : kasama.sss33@gmail.com

Received : July 28, 2022 Revised : November 15, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของมอนเตสซอรี ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อพฤติกรรมการทำงานที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย และ 3) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศคลองหลวง จำนวน 23 คน ได้มาจากการสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของมอนเตสซอรี แบบประเมินทักษะคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ก่อนเรียนเท่ากับ 18.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.92 และคะแนนเฉลี่ยของชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ของเด็กปฐมวัยหลังเรียนเท่ากับ 20.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.64 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ค่า Sig. (2-tailed) มีค่า 0.003 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คะแนนหลังสอบเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานของที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่ม นักเรียนทุกคน จำนวนทั้ง 23 คน มีพฤติกรรมการพหุงานเดี่ยวสูงขึ้นหลังการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 100
3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่มของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมเกมการศึกษา, แนวคิดมอนเตสซอรี, ความคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

THE STUDY A MONTESSORI-THEMED EDUCATIONAL GAME ACTIVITY SERIES THAT PROMOTES EARLY CHILDHOOD COGNITIVE ABILITIES.

Kasama Sangwitoon, Karunar Limprasert

Master of Education Program Curriculum and teaching disciplines

Pathum Thani University

E-Mail: kasama.sss33@gmail.com

Abstract

The aim of this research was to 1) develop a series of educational game activities to develop the basic cognitive skills of Montessori-based early childhood children. 2) for working behaviors that promote basic thinking abilities of early childhood children; and 3) to compare the total mean from the assessment of early childhood work behaviors. by using a set of educational game activities based on the Montessori concept. that promotes the basic thinking ability of early childhood and 3) to compare the total mean from the early childhood behavioral assessment. by using a set of educational game activities based on the Montessori concept. that promotes the basic thinking ability of early childhood sample group They are kindergarten year 3 students at Sarasas Waited Khlong Luang School, 23 people. obtained from random sampling of classrooms using a simple random sampling method (Simple Random Sampling). The tools used in the research consisted of A series of educational game activities to develop the cognitive skills of preschool children based on the Montessori concept. Mathematics Skills Assessment Form of Early Childhood Children Statistics used in the analysis of basic statistical values. using the mean standard deviation

The results of the research found that:

1. The results of the development of an educational game activity series based on the Montessori concept. It was found that the average score of promoting the basic thinking ability of early childhood Before the class was 18.42, the standard deviation was 1.92, and the mean score of the Montessori educational game activity set. of preschool children after school was 20.41, the standard deviation was 2.64. when comparing the average scores of the Montessori educational game activities series. that promotes the basic thinking ability of early childhood Between before and after school, it was found that the Sig. (2-tailed) value was 0.003, indicating that post-examination scores increased statistically at the 0.05 level.

2. The results of a study on working behaviors that promote basic thinking abilities of early childhood children found that single, pair and group working behaviors of all 23 students had higher work behaviors after school. by using a set of educational game activities based on the Montessori concept. that promotes the basic thinking ability of early childhood 100 percent

3. The results of the comparison of the total mean from the assessment of single, pair and group working behaviors of early childhood children by using a set of educational game activities based on the Montessori concept. It was found that the single, pair and group working behaviors had a good overall average.

Keywords: educational game activity series, Montessori concept,

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2560) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย สำนึกความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป โดยเน้นพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการ 4 ด้านของเด็กปฐมวัย พัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นพัฒนาการที่สำคัญในการเรียนรู้ของเด็กในช่วงอายุ 0 – 6 ปี ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมอง เนื่องจากเป็นระบบที่มีความซับซ้อน เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสติปัญญาของเด็กปฐมวัย การที่เด็กได้คิด การสื่อสารความต้องการของตนเองกับผู้อื่นเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา ทักษะทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ซึ่งนำไปสู่การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในเรื่องการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ

ความสามารถในการคิดและทักษะพื้นฐานในการคิดมีความสำคัญยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาในปัจจุบันเพราะความสามารถและทักษะในการคิดมีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะในยุคข้อมูลข่าวสารความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องดังนั้นมีทักษะการคิดในยุคศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการคิดของบุคคลและทักษะชีวิต (Life skills) เพื่อจะได้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุขในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน นอกจากนั้นนักการศึกษาหลายท่านเริ่มจะเชื่อกันว่าความรู้เฉพาะด้านจะไม่มีมีความสำคัญเท่ากับการที่บุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้และสร้างความหมายและประโยชน์จากความรู้และข้อมูลใหม่ๆ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันคือ การส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดสร้างสรรค์ (Cortical and Creative Thinking) เด็กและเยาวชนเหล่านี้จะต้องได้รับการเตรียมพร้อมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) มีทักษะการคิด (Thinking Skills) มีวิธีการแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ได้ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์ (วิชรา เล่าเรียนดี, 2555: 1)

ปัญหาสำคัญของการศึกษาปฐมวัย คือ การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการศึกษาปฐมวัยของครูผู้บริหารสถานศึกษาระบบการผลิตครูปฐมวัยจากค่านิยมของการเข้ารับราชการที่มีสวัสดิการที่ดีและมีความมั่นคงในชีวิตจึงเกิดการเพิ่มกลยุทธ์ด้านการศึกษาของครูให้สูงขึ้นแต่ระบบการผลิตครูในปัจจุบันขาดกลไกในการติดตามและประเมินคุณภาพ และการให้ความสำคัญด้านเนื้อหาและการวัดผลมากกว่าการประเมินผลเพื่อพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการวัดผลระดับประถมศึกษาตอนต้นมุ่งเน้นให้เด็กท่องจำความรู้จำนวนมากไม่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรของการศึกษาปฐมวัยที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยคำนึงถึงการพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุล (สุริยา ช้องเสนาะ, 2560 : ออนไลน์) สอดคล้องกับ มัทนา ฉวนพยัคฆ์ ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้แก่ 1) จัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความต้องการตามวัย

และพัฒนาการของเด็ก 2) โรงเรียนควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เครื่องเล่นให้เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก 3) จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 4) กิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กได้ปฏิบัติ และเกิดการเรียนรู้ 5) ประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 6) ผู้สอนกับผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ดังนั้น การจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ชุมชนและครอบครัว เห็นคุณค่าของการศึกษาปฐมวัย มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยร่วมกันทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อสิทธิที่เด็กทุกคนจะต้องได้รับจากการอบรมเลี้ยงดู และการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานนั้นจำเป็นจะต้องมีการนำหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2560 ลงสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560, 2560 : 1)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปีควรจัดในรูปของกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านเกมการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับบุคลิกภาพของเด็ก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 22) ซึ่งเด็กปฐมวัย หากได้เรียนรู้จากการปฏิบัติโดยการใช้สื่อจากของจริงจะส่งผลให้มีทักษะการรับรู้เชิงจำนวนเนื่องจากธรรมชาติสร้างให้สมองของเด็กมีบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เชิงจำนวน พัฒนาการด้านการรับรู้เชิงจำนวนและคณิตศาสตร์จึงเริ่มตั้งแต่ปฐมวัยและพัฒนาเรื่อยไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ (สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต, 2557: 11) โดยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตรสำหรับสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน ซึ่งกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย สำนึกความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ในอนาคต และมีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. 1223/2560 ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แทนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดนำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป

การจัดกิจกรรมตามแนวคิดของมอนเตสซอรี จะเน้นการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เหมือนบ้าน โดยมีคุณครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้คำปรึกษา และกระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยตัวเอง โดยใช้จิตซึมซับกับสิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงความสนใจความต้องการของเด็กในการเรียนรู้ ยึดความ

แตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยจะจัดสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ให้เด็กได้ฝึกทักษะด้านกลไกผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ที่ช่วยให้เด็กรู้จักควบคุมการทำงานด้วยตัวเอง สิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการสอนแบบมอนเตสซอรีที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้ด้วยตัวเอง จากการที่เด็กได้สัมผัสกับงานที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน และการเรียนแบบมอนเตสซอรีนั้นต้องจัดพื้นที่ว่างสำหรับเด็กโดยเฉพาะ เพื่อที่เด็กจะได้นั่งทำงานทั้งบนเก้าอี้และบนพื้น เพราะเด็กจะได้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดเก็บหรือวางอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบ อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีแต่ละชิ้นจะเน้นอยู่กับการรับรู้โครงสร้างของอุปกรณ์ที่จัดไว้ โดยผ่านประสาทสัมผัสของการเคลื่อนไหว และในการจะใช้อุปกรณ์แต่ละชนิด คุณครูจะต้องเป็นผู้สาธิตการใช้อุปกรณ์ให้เด็กดูก่อน ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความสนใจและอยากทำกิจกรรมกับอุปกรณ์นั้น ๆ อุปกรณ์แต่ละชนิดจะมีลำดับความยาก-ง่ายต่อเนื่องกันไป โดยหลักการที่สำคัญที่สุดของการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) สำหรับเด็กปฐมวัย คือ คุณครูต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็ก ปลุกฝังให้เด็กเจริญเติบโตตามความต้องการตามธรรมชาติ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้อย่างอิสระ การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี เชื่อว่า การที่เด็กได้เรียนรู้ตามความต้องการด้วยตัวเองและซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม จะช่วยทำให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการ เด็กจะได้รับอิสระในขอบเขตที่ได้จัดเตรียมไว้ เมื่อเด็กได้รับผลสำเร็จตามความต้องการ จะทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเองและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น การจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามคิดของมอนเตสซอรีนี้ สามารถนำไปใช้กับนักเรียนในระดับอนุบาลได้ และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้อย่างน่าพอใจ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของมอนเตสซอรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะพื้นฐาน และการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับเด็กนักเรียนปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) พัฒนาชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของมอนเตสซอรี ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย
- 3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

ความพร้อมทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยทางคณิตศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อม สำหรับเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรสมมติฐาน (Hypothetic population) ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุตั้งแต่ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศคลองหลวง ตำบล คลองสาม อำเภอกองหลวง จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศคลอง หลวง ตำบลคลองสาม อำเภอกองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียน 23 คน ได้มาจากการสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ด้านเนื้อหา

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่ออุปกรณ์ที่เป็นของจริงที่มีขนาดที่ สมวัยของเด็ก เช่น แก้ว ช้อน จาน ชาม โต๊ะ เก้าอี้ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม มุ่งเน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคล เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน มีการ คละเพศคละอายุในห้องเรียน ให้เด็กมีอิสระในการเคลื่อนไหวและเรียนรู้ ภายใต้การนำเสนอบทเรียน ของครูอย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีความชัดเจน และไม่เร่งรีบ ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้และปฏิบัติตามได้ โดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต และสนับสนุนการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ให้กับเด็ก

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

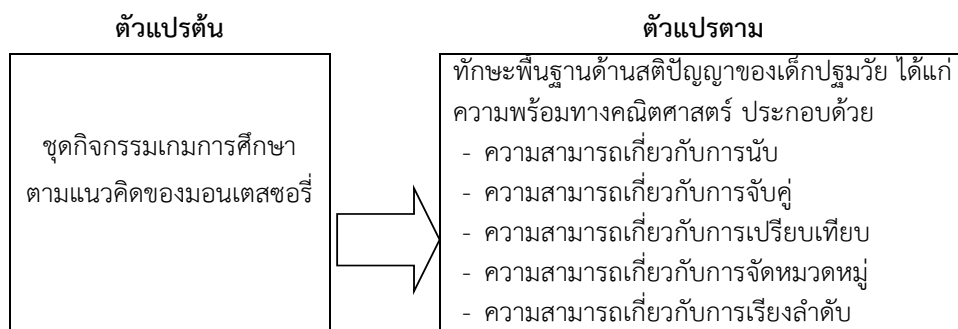
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองการใช้ชุดกิจกรรมเกม การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของมอนเตสซอรี ในครั้ง นี้ จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 16 คาบ

ด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวมอนเตสซอรี

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ทักษะพื้นฐานทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมเกมการศึกษาด้านคณิตศาสตร์ จำนวน 8 กิจกรรม
 1. แผนการเรียนรู้ที่ 1 กิจกรรมปิงโกคณิตศาสตร์
 2. แผนการเรียนรู้ที่ 2 กิจกรรมการนับสิ่งของจำนวน 1-20
 3. แผนการเรียนรู้ที่ 3 กิจกรรมการจำแนกรูปภาพกับตัวเลข
 4. แผนการเรียนรู้ที่ 4 กิจกรรมเกมนับภาพแทนจำนวนตัวเลข
 5. แผนการเรียนรู้ที่ 5 กิจกรรมเกมสังเกตตัวเลข 1-20
 6. แผนการเรียนรู้ที่ 6 กิจกรรมการจับคู่ภาพกับตัวเลข
 7. แผนการเรียนรู้ที่ 7 กิจกรรมเกมตัวเลขหรรษา
 8. แผนการเรียนรู้ที่ 8 กิจกรรมเกมการบวกเลขหาจำนวนที่ถูกต้อง
- 2) แบบประเมินทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย
- 3) แผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล / การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิด้วยตนเอง จำนวน 8 สัปดาห์ต่อ 8 กิจกรรม โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ชี้แจงรายละเอียดในการทำวิจัย ต่อครูประจำชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตสาสน์วิเทศคลองหลวง ตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. ประเมินทักษะคณิตศาสตร์ของเด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 ก่อนการจัดชุดกิจกรรมเกมการศึกษา
3. ทำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแผนและระยะเวลาที่กำหนด
4. ประเมินทักษะคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษา

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี (Montessori) ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน หาค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยค่าสถิติ Paired t-test เพื่อความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี (Montessori) ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบ	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	SD.	t	df	Sig.(2- tailed)
ก่อนเรียน	23	25	17.66	1.92	3.82*	22	.003
หลังเรียน	23	25	20.41	2.64			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ก่อนเรียน 17.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.92 และคะแนนเฉลี่ย ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัยของนักเรียนหลังเรียน เท่ากับ 20.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.64 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ค่า Sig. มีค่า .003 แสดงว่าคะแนนหลังสอบเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมการทำงานของเด็กปฐมวัยในการแก้ปัญหาจากชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี (Montessori) ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ระหว่างครั้งที่ 1 - ครั้งที่ 2 ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมการทำงานของเด็กปฐมวัยในการแก้ปัญหาจากชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ระหว่างครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2

ครั้งที่ 1					ค่าเฉลี่ย	ครั้งที่ 2					ค่าเฉลี่ย
มีการวางแผนปฏิบัติงาน	ให้ความร่วมมือ	ยอมรับฟังความคิดเห็น	มีความคิดสร้างสรรค์	ทำกิจกรรมตามเวลา		มีการวางแผนปฏิบัติงาน	ให้ความร่วมมือ	ยอมรับฟังความคิดเห็น	มีความคิดสร้างสรรค์	ทำกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด	
2	3	2	2	2	2.20	2	3	3	2	4	2.31
2	3	3	2	3	2.40	3	3	3	2	4	2.80
2	3	3	2	3	2.55	3	3	3	2	4	2.58
2	3	3	2	3	2.45	3	3	3	2	4	2.68
2	3	3	2	3	2.66	3	3	3	2	4	2.45
2	3	3	2	3	2.50	3	3	3	2	4	2.47
ค่าเฉลี่ยรวม					2.33	ค่าเฉลี่ยรวม					2.47

3. ผลการศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมการทำงานของเด็กปฐมวัยในการแก้ปัญหาจากชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี (Montessori) ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ระหว่างครั้งที่ 3 - ครั้งที่ 4 ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมการทำงานของเด็กปฐมวัยในการแก้ปัญหาจากชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ระหว่างครั้งที่ 3 และ ครั้งที่ 4

ครั้งที่ 3					ค่าเฉลี่ย	ครั้งที่ 4					ค่าเฉลี่ย
มีการวางแผนปฏิบัติงาน	ให้ความร่วมมือ	ยอมรับฟังความคิดเห็น	มีความคิดสร้างสรรค์	ทำกิจกรรมตามเวลา		มีการวางแผนปฏิบัติงาน	ให้ความร่วมมือ	ยอมรับฟังความคิดเห็น	มีความคิดสร้างสรรค์	ทำกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด	
2	3	3	2	3	2.40	3	3	3	2	4	2.80
2	3	3	2	3	2.55	3	3	3	2	4	2.58
2	3	3	2	3	2.45	3	3	3	2	4	2.68
2	3	3	2	3	2.66	3	3	3	2	4	2.45
2	3	3	2	3	2.50	3	3	3	2	4	2.47
2	3	3	2	3	2.40	3	3	3	2	4	2.80
ค่าเฉลี่ยรวม					2.33	ค่าเฉลี่ยรวม					2.47

จากตารางที่ 2 และ 3 ผลการศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมการทำงานของเด็กปฐมวัยในการแก้ปัญหาจากชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย จำนวนนักเรียน 23 คน ทั้งหมด 4 กลุ่ม พบว่า นักเรียนทุกกลุ่มมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงขึ้นหลังการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่มของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

	การทำงานเดี่ยว	ระดับคุณภาพ	การทำงานคู่	ระดับคุณภาพ	การทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยรวม	2.56	ดี	2.50	ดี	2.55	ดี

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่มของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริม

ความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่มของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ที่ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 25.56 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ค่า Sig. (2-tailed) มีค่า 0.003 แสดงว่า คะแนนหลังสอบเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลที่ได้ในงานวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เส่งยม แก้วบุญปัน (2551) ได้ศึกษาเรื่อง รายงานผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมตามแนวการสอนมอนเตสซอรี ของชั้นอนุบาล 2/2 โรงเรียนบ้านพ่อนิวิทยา ผลการวิจัย คะแนนผลการพัฒนาด้านการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังเรียน ด้วยวิธีการมอนเตสซอรี สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า การสอนด้วยชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย สามารถช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลอันเนื่องมาจากหลักการของรูปแบบมอนเตสซอรี ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอนที่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 สามารถช่วยส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของตนเองได้ เนื่องจากช่วยในเรื่องการคิด และช่วยให้เกิดความจำระยะยาวได้ ดังที่ จาง (Zhang, 2003) และซิลเวอร์แมน (Silverman, 2006) กล่าวว่า การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านช่องทางมากกว่าหนึ่งช่องทางจะช่วยให้พัฒนาการของผู้เรียนสามารถส่งเสริมความคิดพื้นฐานของตนเองได้ เนื่องจากการช่วยพัฒนากระบวนการคิด สร้างความจดจำ และความเข้าใจในบทเรียนด้วย

1.2 ผู้เรียนจะมีการพัฒนาความสามารถในการคิดพื้นฐาน เมื่อการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้คิด ดังที่ ทิชแมน เพอร์กินและเจย์ (Tishman, Perkins & Jay, 1995) ได้เสนอแนะว่า กิจกรรมที่ดีที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัย ที่จะให้เกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาความคิดพื้นฐานได้นั้น คือ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คิด วางแผน และมีแนวคำถามแบบปลายเปิด

1.3 ผู้เรียนจะสนใจเรียน และทำกิจกรรม ถ้าเป็นเรื่องที่ตนเองสนใจและมีความถนัด มีบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย สนุกสนาน ดังที่ พอลลาร์ด (Pollard, 1996) ได้กล่าวว่า บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี สภาพอารมณ์ที่ดี และการยอมรับตนเอง ส่งผลในทางบวกกับความสามารถในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ธอร์นไดค์ (Thorndike, 1963) ได้กล่าวถึงกฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หากผู้เรียนมีความพร้อมที่เกิดจากความพึงพอใจ ก็ย่อมอยากที่จะเรียนรู้

1.4 การจัดกิจกรรมแบบแข่งขัน ให้อาจารย์เป็นตัวกำหนดและไม่มีบทลงโทษ ถือเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างความสุข สนุกสนานได้ เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอยากเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่การฝึกฝนการคิดแก้ปัญหา ดังที่ เวอร์ฮอฟ (Verhoeff, 1997) และลอว์เรนซ์ (Lawrence, 2004) ได้เสนอแนะถึงข้อดีของกิจกรรมแบบแข่งขันและการจับเวลา ต่อการกระตุ้นการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงการวางแผนและการตัดสินใจ นอกจากนี้การเรียนรู้ที่เน้นการแข่งขัน (Thousand, 2002) กล่าวว่า กิจกรรมดังกล่าวยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ภายในกลุ่มสมาชิก มีการสร้างความคิดใหม่ๆ มีกลยุทธ์และวิธีการแก้ปัญหามากกว่าการทำงานเป็นรายบุคคล

2. จากผลคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย พบว่า คะแนนพฤติกรรมการทำงานเดี่ยว และกลุ่ม สูงขึ้น แสดงการพัฒนาของพฤติกรรมหลังการใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ส่วนคะแนนพฤติกรรมการทำงานคู่ นักเรียนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 66.66 มีคะแนนสูงขึ้น อันแสดงถึงการพัฒนาของพฤติกรรมหลังการใช้รูปแบบมอนเตสซอรี เช่นกัน

นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่มของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดี การที่นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่ม รวมถึงค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับดี เนื่องจากรูปแบบชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี พบว่า มอนเตสซอรี ไม่เพียงแต่เสนอการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติและคิดด้วยตนเอง เท่านั้น หากยังมีการเปิดโอกาสให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือในการเดี่ยว หรือกลุ่ม นอกจากนี้ ลิลาร์ด (Lillard, 2005) ยังเสนอแนะว่าการที่นักเรียนใช้การสังเกตงานของเพื่อน ทำให้เกิดกระบวนการที่เรียนกว่า การที่เพื่อนประเมิน (Peer review) และการประเมินด้วยตัวเอง (Self-evaluation) แบบอัตโนมัติ ส่วนงานกลุ่ม เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือทำ ดังนั้นความร่วมมือในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นร่วมกันวางแผน แบ่งหน้าที่ และลงมือปฏิบัติร่วมกัน จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และสิ่งนี้เองช่วยให้เกิดการพัฒนากิจกรรมการทำงานเป็นทีมอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม มีข้อสงสัยบางประการในงานวิจัย กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่ม ของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.56, 2.50 และ 2.55 ตามลำดับ หรืออยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยทั้งสามแบบนี้ถือว่าแทบจะไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งงานวิจัยของ ฮาสตี (Hastie, 1986) เลวีย์ และมอร์แลนด์ (Levine & Moreland, 1998) ที่เสนอแนะว่า พฤติกรรมทำงานกลุ่มจะมีคะแนนประเมินที่สูงกว่าพฤติกรรมการทำงานเดี่ยว เพราะมีปัจจัยเสริมได้แก่ ความร่วมมือกัน การมีผู้นำและ

ผู้ตาม และความสนุกสนานภายในกลุ่ม การที่ค่าเฉลี่ยทั้งสามแบบแทบไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการทดลองมีระยะเวลาเพียง 2 เดือน คือตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันศุกร์ วันละ 50 นาที พฤติกรรมแบบใดแบบหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการทำงานเดี่ยว คู่ หรือกลุ่ม จึงไม่มีค่าเฉลี่ยที่ต่างกัน หรือมีแบบใดแบบหนึ่งสูงกว่า หรือต่ำกว่าอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้อาจมีสาเหตุจากอายุของผู้เรียน คืออยู่ระหว่าง 4-5 ปี จึงยังไม่มีปัจจัยของพื้นที่ส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความเห็น หากแต่ทำงานตามคำสั่งของครูผู้สอน ว่าจะให้ทำงานเดี่ยว คู่หรือกลุ่ม และการพัฒนาพฤติกรรมทั้งการทำงานเดี่ยว คู่ และกลุ่ม ก็เนื่องจากรูปแบบมอนเตสซอรี ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นสำคัญ

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ คะแนนพฤติกรรมการทำงานคู่ นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนสูงขึ้น แสดงจากการส่งเสริมความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 66.66 แต่อีกร้อยละ 33.33 หรือ 2 คู่จาก 4 คู่ ไม่มีพัฒนาการ สิ่งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนจับคู่กันเอง โดยไม่มีการคัดคนเก่ง คนอ่อน จึงไม่สามารถช่วยเหลือกันให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมายได้ นอกจากนี้ พบว่า (Lillard, 2005) ผลจากความสามารถในการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าพวกเขาได้ค้นพบได้ว่า วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองจากการลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรืออาจจะกล่าวได้ว่านักเรียนเกิดกระบวนการค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ Discovery learning การค้นพบวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์และตนเอง การค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น บรรยากาศในห้องเรียน จะต้องทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย สบายที่สุด ปลอดภัย โลงโปร่ง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมจะต้องเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่สมจริง ดึงดูดความสนใจผู้เรียน และหลีกเลี่ยงวัสดุอุปกรณ์ที่เกิดอันตรายเพื่อลดความวิตกกังวลของผู้เรียน
2. ในแต่ละครั้งในการจัดกิจกรรมครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้สาธิต จะต้องมีย้ำเสียงที่ดัง ชัดเจน การสาธิตต้องดำเนินไปอย่างช้าๆ ไม่กดดันจนทำให้ผู้เรียนรู้สึกกลัว ผู้เรียนทุกคนสามารถมองเห็นการสาธิตได้อย่างชัดเจน และการทำกิจกรรมจะต้องใช้เวลาประมาณ 35-45 นาที เพื่อทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อ
3. การจัดกิจกรรมที่มีวัสดุอุปกรณ์แปลกใหม่ แตกต่างไปจากเดิม หรือครูผู้สอนเขียนใส่สมุดให้ผู้ปกครองได้จัดเตรียมให้ผู้เรียนนำวัสดุอุปกรณ์มาจากที่บ้าน เป็นการฝึกความรับผิดชอบและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้ปกครองด้วย

บรรณานุกรม

- สถาบันราชานุกุลกรมสุขภาพจิต. (2557) . การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ในเด็กปฐมวัย.[ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2564. จาก https://th.rajanukul.go.th/_admin/file-download/5-4560-1450069638.pdf.
- กมลรัตน์ กลมสุทธิ. (2555) . ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้ ้รับการจั ดประสพการณั้ แนวนอนเตสซอรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สาขาการศึกษาปฐมวัย.
- กรรณิการ์ ค าด๊ะ. (2558). การพัฒนากิจกรรมการจัดประสพการณั้การเรียนรู้ตามแนวนอนเตสซอรีที่ส่งเสริมความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).
- ปณิชา มโนสิทธิ์ยากร. (2553). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เล่นเกมการศึกษานั้ เน้นเศษส่วนของรูปเรขาคณิต. การค้นคว้าแบบอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). เด็กปฐมวัยเรียนรู้อะไรในคณิตศาสตร์ [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูล วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2564. จาก <http://earlychildhood.ipst.ac.th/wp-content/uploads/sites/25/2014/09/Mathframework-for-ECE.pdf>
- ขวัญหทัย สมจิตต์. (2557). การใช้กิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์การบอกค่าจำนวน 1-5 ของนักเรียนชั้นอนุบาล 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ปานิดา กุดกรุง. (2553). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะครุศาสตร์, สาขาการศึกษาปฐมวัย.
- ณัฏฐา มหาสุคนธ์. (2561). การจัดประสพการณั้ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนอนุบาลชั้นอนุบาลชั้นปีที่1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) . มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.
- YOUNGCIETY, (2561). มอนเตสซอรีการจัดการเรียนการสอน ส ำหรับเด็กปฐมวัยตอนที่ 1. [ออนไลน์]. เข้าถึงวันที่ 20 ตุลาคม 2564. จาก <https://www.youngciety.com/article/journal/montessori1.html>
- รูปแบบการสอนหรับเด็กปฐมวัย.(2564). รูปแบบการสอนแบบมอนเตสซอรี. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 20 ตุลาคม 2564. จาก <https://sites.google.com/site/rupbaebkarsxnhrabdekpthmway/bthkhvam/karsxnbaeb-mxn-te-s-sex-ri>
- ฐิตีมา อินทวงษ์ (2552) กระบวนการพัฒนาการคิดเชิงอนาคตของนักเรียนที่ความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Berk, L. (2001) Development through the lifespan. Pearson Education India.

- Laura (2009) Interventions for promoting smoking cessation during pregnancy
Cochrane Database Syst Rev, 3(3).
- Maureen (2008) Systematic review: comparative effectiveness of treatments to
prevent fractures in men and women with jaw bone density or osteoporosis.
Annals of internal medicine, 148(3), 197-213.
- Zhang, F. (2006) The teaching of Mandarin prosody: A somatically-enhanced
approach for second language learners (Doctoral thesis). University of
Canberra, Canberra Australia.

ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาระบบภาพของนักเรียน โรงเรียนช่างฝีมือทหาร จากการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site

ธรรมรัตน์ อยู่รอง

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล: tk25602017@gmail.com

นันทา จุลเนียม

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : tk25602017@gmail.com

อมรา เล็กเริงสินธุ์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยปทุมธานี

อีเมล : tk25602017@gmail.com

Received : July 28, 2022 Revised : November 15, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีมุ่งหมาย 1. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ตามเกณฑ์ 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบรายวิชาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site กับเกณฑ์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 กำหนดเกณฑ์ผ่านที่ 80/80 ร้อยละ 80 และ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling ได้ 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบทเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 (E1/E2) ของ

บทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บ Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 เท่ากับ 86.68/82.74

ผลการเปรียบเทียบคะแนนของการทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 พบว่าคะแนน ทดสอบหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($t=31.45$; $p < .01$)

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บโปรแกรม Google Site เรื่องระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 เพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.75$, $SD. = 0.43$)

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, บทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บโปรแกรม Google Site

A STUDY OF THE ACADEMIC ACHIEVEMENT OF THE VISUAL SYSTEM COURSE OF THE STUDENTS OF THE MILITARY CRAFTSMAN SCHOOL FORM TEACHING WITH ONLINE LESSONS GOOGLE STEE WEB

Thammarat Yoorong

Master of Education Program Curriculum and teaching disciplines

Pathum Thani University

E-mail: tk25602017@gmail.com

Neranart Chulniam

Master of Education Program Curriculum and teaching disciplines

Pathum Thani University

E-mail: tk25602017@gmail.com

Amara Lekroungsin

Master of Education Program Curriculum and teaching disciplines

Pathum Thani University

E-mail: tk25602017@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were 1 . determine the effectiveness of online lessons via the Google Site web program on image system of 2nd year vocational certificate students at the Military Craft School according to the 80/80 criteria. Year 2. between before and after studying computer lessons via the Google Site web program with criteria to be effective according to the criteria E_1/E_2 , set the passing criteria at 80/80 percent, and 3. To study the satisfaction towards teaching with online lessons via the Google Site program of 2nd year vocational certificate students, the sample group obtained by a simple random sampling method (Simple Random Sampling) received 1 classroom, the number of 30 students. The research tool consisted of an online lesson with the Google Site program on visual systems. Quality assessments for students' pre- and post-tests specialists. and the satisfaction assessment form for online lessons on visual system. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation. and t-test

The results of the research found that:

1. The results of finding the effectiveness of online lessons via the Google Site web program on visual system of the 2nd year vocational certificate students found that the efficiency of the online lessons via the Google Site web program on the visual system of the 2nd year vocational certificate students (E_1/E_2) of online lessons via Google Site on visual system of 2nd year vocational certificate students equal to 86.68/82.74

2. The results of comparing the scores of the pre- and post-study test with online lessons via the Google Site web program on the image system of the 2nd year vocational certificate students found that the scores were tested after studying with the online

lessons via the Google Site web program on the image system. of the 2nd year vocational certificate students were significantly higher than the pre-study test scores at the .01 level ($t=31.45$; $p < .01$).

3. The results of the study of the students' satisfaction with learning with online lessons via the Google Site program on the visual system as a whole was at the highest level. It was found that the students were satisfied with teaching with online lessons via the Google web program. Site on the image system of students at the 2nd year vocational certificate level increased ($\bar{X} = 4.75$, $SD. = 0.43$)

Keywords: academic achievement, online lessons Google Site web program

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายมากขึ้น ซึ่งแตกต่างไปจากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 20 ที่จัดการเรียนรู้ตามหนังสือ ส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถเข้าไปสืบค้นความรู้จากตำราต่าง ๆ หรือแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ หรือจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง (ปรัชญนันท์ นิลสุข, 2558, หน้า 9) ซึ่งผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สืบค้นอย่างสม่ำเสมอ โดยที่ผู้เรียนจะต้องมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแต่ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต้องได้รับคำแนะนำจากครูและพ่อแม่ในการใช้เครื่องมือนี้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 43) เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยที่ครูก็ต้องหมั่นเรียนรู้ ออกแบบการเรียนที่ดีกว่า เหมาะสมกว่าตามช่วงวัยของเด็ก ทั้งนี้การจัดการเรียนด้วยวิธีสอนออนไลน์จะเป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้ทั้งในทางตรงและในทางอ้อม อีกทั้งยังมุ่งเน้นส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ประกอบกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการศึกษาสำหรับการเสริมสร้างศักยภาพของคนในชาติให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถและยังเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง มีความสอดคล้องตามแนวปฏิรูปการศึกษา ตลอดจนจะเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล (เชมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม, 2559, หน้า 8)

วิธีการสอนยุคปัจจุบันมีการใช้นวัตกรรมการจัดกิจกรรมเพื่อการสอนบนเครือข่าย อินเทอร์เน็ตด้วยนวัตกรรมประยุกต์ในเชิงบูรณาการ (สุมนา สุขพันธ์, 2561, หน้า 583) สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและเป็นปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนศตวรรษที่ 21 (สำนักแผนและประกันคุณภาพการศึกษาแนวทางการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21) และปัจจุบันเทคโนโลยีที่เติบโตอย่างรวดเร็วและที่ยิ่งไปกว่านั้นคือ ข้อมูลความรู้ทุกวันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีข้อมูลมากมายที่สามารถเรียนรู้ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น www, Facebook, SMS ในขณะที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by doing and thinking) (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 14-15) ดังกรอบความคิดและการเรียนรู้เพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเว็บ เป็นวิธีการหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนสามารถใช้เวลาได้ก็ได้ สถานที่ใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของนักเรียน โดยไม่จำกัดการปฏิสัมพันธ์ไว้แต่เพียงในห้องเรียน ผู้สอนสามารถให้ผลย้อนกลับแก่นักเรียนได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้ถึงเวลาเรียน (พัทธพล พุ่งจันทิก, 2553: 2) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การเรียนการสอนทางไกลและการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายออนไลน์ (ทิศนา แคมมณี, 2556: 149-155) เข้ามาเป็นสื่อช่วยในการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โปรแกรม Google Site เป็นโปรแกรมออนไลน์หนึ่งที่ช่วยในการเรียนการสอนของครูโดยสามารถเชื่อมโยงเนื้อหา แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบไฟล์ เสียง วิดีโอ ที่นักเรียน

สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย และไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนเวลาใด ก็สามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (อิงอร นิลประเสริฐ และคณะ, 2557: 33) การใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน ส่งผลต่อวิธีการดำรงชีพของสังคมในทุกมิติรอบด้าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ในขณะที่การเรียนรู้ได้เปลี่ยนจากการเรียนรู้อะไร (Know What) เป็นการเรียนรู้อย่างไร (Know How) การรู้ว่าจะเรียนอย่างไร จะค้นหาสารสนเทศอย่างไร จะใช้สารสนเทศอย่างไร การใช้และการเข้าถึงเป็นจุดเน้นใหม่ของการเรียนรู้ในโลกปัจจุบัน (Thomas. 1995: 54) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ หรือ Online Learning จึงเป็นกระแสสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้ยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดระบบการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล โปรแกรม Google Site เป็นหนึ่งใน Google Apps for Education ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน โดยอาศัยคุณสมบัติและทรัพยากรของเวปไซด์เว็บมาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดในลักษณะของบทเรียนออนไลน์สามารถเชื่อมโยงเนื้อหา และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายยิ่งขึ้น มีบริการรูปแบบต่างๆ มากมายที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ไพรัช นพ วิริยวรกุล และ ดวงกมล โพธิ์นาค, 2557) อีกทั้งใช้บริการได้ฟรีโดยไม่มีค่าใช้จ่าย (เกษม ทิพย์ธาราจันทร์ และคณะ, 2557) เป็นสื่อการสอนออนไลน์หนึ่งที่จะช่วยในการเรียนการสอนของครู โดยสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบไฟล์ เสียง วิดีโอ ที่นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล ได้ง่าย และไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน เวลาใด ก็สามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อีกทั้งใช้บริการได้ฟรีโดยไม่มีค่าใช้จ่าย การจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์เป็นวิธีการหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน สามารถใช้เวลาได้ก็ได้ สถานที่ใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของ โดยไม่จำกัดการปฏิสัมพันธ์ไว้แต่เพียงในห้องเรียน ผู้สอนสามารถ ให้ผลย้อนกลับได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้ถึงเวลาเรียน ทั้งนี้ สภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาระบบภาพ ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร พบว่า ผู้เรียนมักเกิดความสับสนในเรื่องขั้นตอนกระบวนการในการพัฒนาโครงการและการเขียนรายงานประกอบโครงการ ตลอดจนผู้เรียนยังไม่เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่น ๆ รวมถึงการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในรายวิชาดังกล่าว ผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีอย่างรอบด้าน ทำให้ผลงานของผู้เรียนยังไม่ค่อยมีความแปลกใหม่หรือมีความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่คาดหวังและมีแนวโน้มลดลง และสัมพันธ์กับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่มีคะแนนเฉลี่ย (Mean) ลดลงเช่นกัน ผู้สอนจึงมีความสนใจพัฒนาบทเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Site เพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาอีกทั้งสามารถทบทวนบทเรียนได้ทุกครั้งที่ต้องการ และเกิดเป็นความรู้ที่คงทนตามแนวคิดของแบบจำลอง ADDIE บทเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Site ออกแบบตามทฤษฎี ADDIE Model 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล (McGriff. อ้างถึงในวัชรพล วิบูลยศรีน. 2557)

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงสมควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาระบบภาพของนักเรียน โรงเรียนช่างฝีมือทหาร จากการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site โดยนำ ทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้มาช่วยในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเว็บไซต์ เรื่อง ระบบภาพ โดยวิธีการ เลือกแบบเจาะจงกับนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน แล้วศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเว็บไซต์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยจะทำให้ นักเรียนได้รับการ พัฒนาความรู้จากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเว็บไซต์ และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู อาจารย์ในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเว็บไซต์กับรายวิชาอื่น ระดับชั้นอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบรายวิชาของของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site กับเกณฑ์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 กำหนดเกณฑ์ผ่านที่ 80/80 ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสมมติฐาน (Hypothetic population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร สังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย

กลุ่มตัวอย่าง เลือกมาจากประชากรเป้าหมาย ได้แก่ เป็นนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้อง รวมจำนวน นักเรียน ทั้งหมด 60 คนที่ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (เชตศักดิ์ โฆวสินธ์, 2545 หน้า 62) ได้ 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน

ด้านเนื้อหา

เนื้อหา เป็นรูปแบบบทเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Site โดยผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าและนำเนื้อหาออกมาออกแบบเป็นหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 4 บท ดังนี้

- การมองเห็น
- องค์ประกอบของการมองเห็น

- การมองเห็นภาพขาว-ดำ
- ความเฉื่อยของตา

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

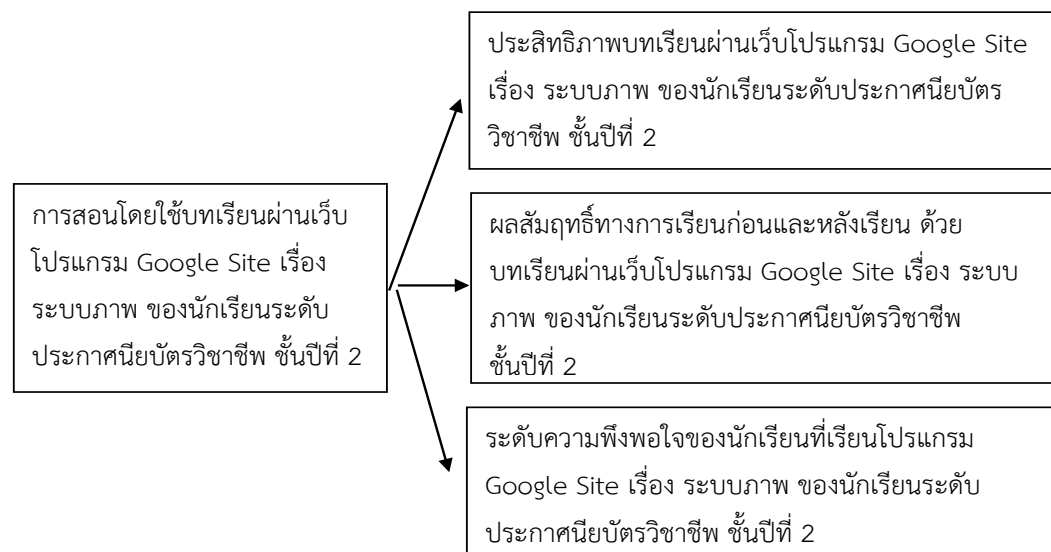
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่ 1 มิถุนายน – 30 สิงหาคม 2565

ด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google Site

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ระบบภาพ ความพึงพอใจที่มีต่อการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google Site

กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

จากความรู้ที่ได้ในข้างต้น โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale Type) ดังนี้

1. บทเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ สำหรับนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 4 บท ให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

2. แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญ บทเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ

3. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน เรื่อง ระบบภาพแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบภาพ เป็นประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล / การวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บ ด้วยโปรแกรม Google Site เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงให้ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างทราบถึงการเรียน เรื่อง ระบบภาพ โดยใช้บทเรียนออนไลน์ ด้วยโปรแกรม Google Site เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง
2. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) ข้อสอบจำนวน 20 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นตรวจและบันทึกคะแนนของผู้เรียนไว้เป็นรายบุคคล
3. ให้นักเรียนดำเนินการศึกษาโดยการใช้อินเทอร์เน็ตด้วยโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ด้วยสมาร์ตโฟน คอมพิวเตอร์ หรือแล็ปท็อปของตนเองตามสะดวก
4. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (post-test) ข้อสอบจำนวน 20 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นตรวจและบันทึกคะแนนของผู้เรียนไว้เป็นรายบุคคล
5. ให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามถามพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ สำหรับนักเรียนโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ตามเกณฑ์ 80/80

ผู้วิจัยได้นำบทเรียนผ่านเว็บโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วไปให้นักเรียนได้ทดลองศึกษาตามขั้นตอน แล้วนำคะแนนจากกิจกรรม และคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนผ่านเว็บโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2

การทดลอง	จำนวน (คน)	ประสิทธิภาพของ กระบวนการ	ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์	ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
แบบหนึ่งต่อหนึ่ง	3	76.19	77.78	76.19/77.78
แบบกลุ่มเล็ก	10	78.29	78.33	78.29/78.33

การทดลอง	จำนวน (คน)	ประสิทธิภาพของ กระบวนการ	ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์	ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
แบบภาคสนาม	28	86.68	82.74	86.68/82.74
กลุ่มตัวอย่าง	30	83.71	83.89	83.71/83.89

จากตารางที่ 1 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แบบหนึ่งต่อหนึ่ง นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทำคะแนนแบบทดสอบท้ายหน่วยระหว่างเรียนได้ค่าคะแนนเฉลี่ยหรือค่าประสิทธิภาพของกระบวนการคิดเป็นร้อยละ 76.19 เมื่อนักเรียนได้เรียนตามเนื้อหาสาระของบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 จนครบทุกบทเรียน สามารถทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหรือค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละ 77.78

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนภายหลังจากการเรียนด้วยบทเรียนผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนภายหลังจากการเรียนด้วยบทเรียนผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการตอบแบบทดสอบก่อนเรียนมาเปรียบเทียบกับคะแนนการตอบแบบทดสอบหลังเรียนด้วยบทเรียนผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ซึ่งผลการเปรียบเทียบแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ด้วย Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2

คะแนนทดสอบ	นักเรียน/คน	$\bar{X}$	SD.	t-test	p-value
ก่อนเรียน	30	13.93	1.56	31.45**	0.00
หลังเรียน	30	24.82	1.23		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ด้วย Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งพบว่า หลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่องระบบภาพแล้ว นักเรียนได้คะแนนทดสอบหรือผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 31.45$; $p < .01$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนภายหลังจากได้เรียนด้วยทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ประเมินแล้วผลการแจกแจงความถี่เป็นค่าร้อยละ ผลการประเมินสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์โปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	SD.	การแปลผล
1. ฉันได้รับความรู้เรื่อง ระบบภาพ เพิ่มมากขึ้น	4.75	0.43	มากที่สุด
2. บทเรียนผ่านเว็บ ทำให้ฉันชอบการเรียนรู้วิชานี้มากขึ้น	4.46	0.50	มาก
3. กิจกรรมในบทเรียนผ่านเว็บ ทำให้ฉันทำงานเป็นระบบมากขึ้น	4.43	0.49	มาก
4. กิจกรรมในบทเรียนผ่านเว็บ ทำให้ฉันสามารถคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น	4.54	0.50	มากที่สุด
5. กิจกรรมในบทเรียนผ่านเว็บ ให้โอกาสฉันได้ฝึกค้นคว้าด้วยตนเอง	4.68	0.47	มากที่สุด
6. ฉันมีความสุขกับการทำกิจกรรมในบทเรียนผ่านเว็บ โปรแกรมนี้มาก	4.43	0.56	มาก
7. บทเรียนผ่านเว็บ ทำให้ฉันได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น	4.57	0.49	มากที่สุด
8. การทำกิจกรรมในบทเรียนผ่านเว็บ ทำให้ฉันมีผลการเรียนวิชานี้ดีขึ้น	4.43	0.49	มาก
9. ฉันสามารถนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตจริงได้	4.61	0.49	มากที่สุด
10. ฉันรู้สึกภูมิใจกับผลงานที่ทำในแต่ละกิจกรรม	4.46	0.50	มาก
11. รูปแบบของบทเรียนผ่านเว็บ มีความสวยงามและน่าสนใจมาก	4.64	0.48	มากที่สุด
12. กิจกรรมในบทเรียนผ่านเว็บ ทำให้ฉันได้ทราบความสามารถที่แท้จริงของตนเอง	4.50	0.50	มากที่สุด
13. กิจกรรมมีคำสั่งที่ชัดเจน อ่านและเข้าใจง่าย สามารถศึกษาเรียนรู้ได้เร็ว	4.46	0.50	มาก
14. กิจกรรมมีการเรียงลำดับจากง่ายไปสู่การเรียนรู้ที่ยากขึ้น	4.50	0.50	มากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	SD.	การแปลผล
15. ระยะเวลาในการทำกิจกรรมในบทเรียนผ่านเว็บมีความเหมาะสม	4.32	0.47	มาก
รวม	4.52	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า การแสดงผลความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.53, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บโปรแกรม Google Site เรื่อง ระบบภาพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ฉันได้รับความรู้เรื่องระบบภาพ เพิ่มมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.75, SD. = 0.43) รองลงมา คือ ข้อ 5 กิจกรรมในบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บ ให้โอกาสฉันได้ฝึก ค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 4.68, SD. = 0.47) และอันดับที่ 3 คือ ข้อ 11 รูปแบบของบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บ มีความสวยงามและน่าสนใจ ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 7 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 15 ระยะเวลาในการกิจกรรมในบทเรียนออนไลน์ผ่านเว็บเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.47)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหารให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

ผลการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพ ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะในการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

สรุปประเด็นสำคัญ พบว่า พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาที่กำหนดให้สถาบันอาชีวศึกษารวมตัวกันมากกว่า 1 สามารถจัดให้เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีได้ ทำให้ยอดจำนวนผู้เรียน ปวส. เพิ่มขึ้นมากขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 10 รวมถึงมีการพัฒนาความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศ มีการบริหารจัดการเพื่อการเปลี่ยนแปลงมีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันให้เห็นภาพว่า สภาพการบริหารการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารมีลักษณะเป็นอย่างไร นอกจากนี้การบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ยังได้รับความร่วมมืออย่างดี จากประชาชนทั้งในเขตพื้นที่และนอกเขตพื้นที่

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการให้ความรู้ ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรมสมัยใหม่ แรงงานฝีมือบางส่วนกลับขาดแคลน ศักยภาพในการเรียนรู้หรือประยุกต์การใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร สภาพแวดล้อมในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยการพัฒนาวิชาเลือกให้มีความสอดคล้องกับบริบทของวิชา อีกทั้งการควบคุมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการติดตามที่ดีเพื่อประเมินคุณภาพของบัณฑิตที่จบไป และสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม นั้น โรงเรียนฯ ได้พัฒนาหลักสูตร ครู ณาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร การส่งเสริมให้ครู ณาจารย์ มีผลงานด้านวิชาการ เพื่อตีพิมพ์ วารสารต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริมงานวิจัย นอกจากนี้กลยุทธ์และวิธีการที่ใช้ในการรับมือกับการเปลี่ยน ในยุคไทยแลนด์ 4.0 โรงเรียนช่างฝีมือทหาร มีการประชุม ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีวิธีการ ขับเคลื่อนเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการตรวจสอบคุณสมบัติของครูผู้สอนว่ามีคุณสมบัติเป็นไป ตามที่ สกอ. กำหนดหรือไม่ นอกจากนี้โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ยังมีการประชุมนักศึกษาในวาระต่าง ๆ เช่น การสอบมาตรฐานวิชาชีพ การทดสอบภาษาอังกฤษ การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ก่อนฝึกอาชีพใน สถานประกอบการ รวมถึงมีการทำโครงการ / วิจัยส่ง ขณะไปปฏิบัติงานยังสถานประกอบการ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประกอบการมีประเด็นสำคัญหลายประเด็น สรุปได้ดังนี้ว่า โรงเรียนช่างฝีมือทหารนอกจากจะ ให้ความรู้ในสายอาชีพหลักแล้ว ควรเสริมความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยี (IT) ให้กับนักศึกษาให้มีความรู้ ในการนำเทคโนโลยีมาพัฒนางาน อุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือที่เกี่ยวข้องในสายอาชีพของตนเองให้ มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการภายในของสถาบันการอาชีวศึกษาที่มีผลต่อ สมรรถนะการจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษาโดยรวม พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการภายในของ สถาบันการอาชีวศึกษาด้าน กลยุทธ์องค์กรมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการของสถาบันการ อาชีวศึกษา ได้แก่ ด้านกลยุทธ์องค์กรมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียน ช่างฝีมือทหาร โดยรวมและรายย่อย ได้แก่ สมรรถนะด้านครู ณาจารย์และบุคลากร และ สมรรถนะด้านทรัพยากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ปัจจัยการบริหารจัดการ ภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ด้านระบบการทำงานองค์กรมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการของ โรงเรียนช่างฝีมือทหารโดยรวม และรายย่อย ได้แก่ สมรรถนะด้านครู ณาจารย์ และบุคลากร สมรรถนะด้านทรัพยากรและสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยการบริหารจัดการภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ด้านทักษะมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการ จัดการโดยรวมและรายย่อย ได้แก่ สมรรถนะด้านหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยการบริหารจัดการภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคลากร และรูปแบบการบริหารจัดการมีอิทธิพลต่อสมรรถนะการจัดการ ได้แก่ สมรรถนะด้านหลักสูตร อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางภายในของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ในยุคประเทศไทย 4.0 มีจำนวน 4 แนวทางดังนี้

3.1 การพัฒนาสมรรถนะหลักสูตรโดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านภาษา และด้านเทคโนโลยีของผู้เรียน และการพัฒนาสมรรถนะด้านหลักสูตร โดยมีเป้าหมายให้สอดคล้องกับประเทศไทย 4.0 ความต้องการของตลาดแรงงาน เป้าหมาย เพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านหลักสูตรในการพัฒนาทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยี

3.2 การพัฒนาสมรรถนะครู คณาจารย์ และบุคลากร โดยมุ่งเน้นวิธีการพัฒนาคุณภาพ และการสร้างเสริมประสบการณ์ด้านวิชาการ และวิชาชีพ เป้าหมาย เพื่อเพิ่มสมรรถนะของครู คณาจารย์ และบุคลากร ด้านวิชาการและวิชาชีพ

3.3 การพัฒนาสมรรถนะโดยมุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ เป้าหมาย เพื่อเพิ่มสมรรถนะของแหล่งเรียนรู้ทั้งในด้านคุณภาพและความเพียงพอ

3.4 การพัฒนานักเรียนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาจากประสบการณ์จริง เป้าหมาย เพื่อเพิ่มสมรรถนะและทักษะของนักเรียนในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายในการกำหนดพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ให้มีกฎหมายในการมอบอำนาจให้กับสถาบันการอาชีวศึกษาและวิทยาลัยการอาชีวศึกษา ให้มีความชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะทางของสถานศึกษา

2. การพัฒนาสมรรถนะจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษา ตามที่ผู้วิจัยได้เสนอไปกำหนดเป็นนโยบายแนวทางในการดำเนินงานและพัฒนาสถานศึกษาของโรงเรียน/วิทยาลัย ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ ให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0

3. ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการศึกษาเฉพาะทางของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาในสังกัด และหน่วยงานกระทรวงอุตสาหกรรม ในการกำกับดูแลร่วมมือกับสถานประกอบการ ในการจัดหลักสูตรวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอื่น ๆ ในการนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการศึกษาเฉพาะทางของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ให้มีความพร้อมมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากำลังคน ยุคประเทศไทย 4.0 ได้ตามที่ต้องการของหน่วยงานสถานประกอบการ
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการพัฒนาด้านครูคณาจารย์และบุคลากร และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านหลักสูตรในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาสร้างเป็นนวัตกรรมในยุคประเทศไทย 4.0 ต่อไป

บรรณานุกรม

- เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (2556, 1 พฤศจิกายน). โครงสร้างระบบการศึกษาไทยกับความต้องการแรงงานสายอาชีพ. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน.
- จงสภาพร ดาวเรือง; และคณะ. (2560, มกราคม-เมษายน). อนาคตภาพการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า. 12(1).
- ฐณัฐ วงศ์สายเชื้อ. (2560). หาขนาดตัวอย่างสูตร Krejci & Morgan. สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2564, จาก [https://sufar.ru/video_eURFcm9oaVBoQ0Fz/Krejci Morgan](https://sufar.ru/video_eURFcm9oaVBoQ0Fz/Krejci%20Morgan).
- ณัฐชัย ต๊ะต่องใจ; อินทร์ จันท์เจริญ; และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์. (2558, เมษายน). สมรรถนะของครูที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนบน. วารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 9 (ฉบับพิเศษ): 145-147.
- ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2559ก). จุดเน้น 6 ยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2561, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?News_ID=45271&Key=infographics.
- ธานินทร์ ศรีชมพู. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประภาพรรณ ปวีวรรณ. (2558). ศึกษาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. คุรุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พัชร์พิศ โนรี. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ปริญญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- พิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2555). ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรพรรณ เล่านิรามัย. (2558). การปรับตัวของสถาบันอาชีวศึกษา. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2565, จาก [www.spu.ac.th/~patrapan/Tip3_46html.\[06/06/2014\]](http://www.spu.ac.th/~patrapan/Tip3_46html.[06/06/2014]).
- ภาวิธ ทองโรจน์. (2554). สถานสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาอุดมศึกษา. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2564, จาก www.google.co.th/search.
- มนิรัตน์ สุวรรณวารี. (2554). ทฤษฎีและแนวความคิดทางการบริหาร. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/458779>.
- Best, John W. (1981). Research in Education. 4th ed., New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Boyatzis, R. E. (1982). The Competent Manager: A Model of Effective Performance. New York: John Wiley and Sons Inc.
- Darwin Hendel. AERA Mini Presentation. (1977). Value based Management.net. 7-S Framework of McKinsey. from http://www.valuebasedmanagement.net/methods_7S.html (9 April 2008), 2008.
- De Bono, E. (1967). Teach Yourself to Think. England: Penguin Books.
- Hamel, G. (1994). Strategy as Revolution, Harvard Business Review. July-August.
- Kast, F. E.; & Rosenzweig, J. E. (1985). Organization and Management: A Systems and Contingency Analysis. 4th ed., New York: McGraw-Hill.
- Katz, Daniel; & Kahn, Robert L. (1978). The Social Psychology of Organization. 2nd ed., New York: Wiley & Son.
- Kennedy, P. W.; & S. G. Dresser. (2005). Creating a Competency-Based Workplace, Benefits Compensation Digest. Brookfield: Feb.
- Krejci, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement
- Lindgren, R.; O. Henfridsson; & U. Schultze. (2004). Design Principles for Competence Management Systems: A Synthesis of an Action Research Study 1. MIS Quarterly. Minneapolis: Sep.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for Competence rather than for “Intelligence”. American Psychologist. 28(1): 1-14.

Mehrens, William A.; & Lehmann, Irvin J. (1984). *Measurement and Evaluation and Phycology*. Orlando: Holt, Rinehart & Winston, Inc.

Miner, John B. (2002: 43). *Industrial Organization Psychology*. Singapore: McGraw-Hill, Inc.

Prosser, C. A.; & T. H. Quigley. (1925). *Vocational Education in a Democracy*. American Technical Society. Chicago, Illinois. 217-232.

Robbins, Stephen P.; & Decenzo. (2004). *Management*. 6th ed., U.S.A.: Prentice-Hill.

Scott, B. P. (2000). *Training for Results: Key Tools and Techniques to Sharpen Trainers' Skills*. Alexandria, Va.: American Society for Training & Development.

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง

ไกรสิทธิ์ ดิบุญย์

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: graisithiooo@gmail.com

ธารินทร์ รसानนท์

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

อีเมล: graisithiooo@gmail.com

Received : Novemberember 1, 2022 Revised : Novemberember 18, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนกลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยองจำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67- 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe’

ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนกลุ่มเนินพระสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ครูสังกัด โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, การมีส่วนร่วม, โรงเรียนเอกชน

TEACHERS' PARTICIPATION IN ACADEMIC ADMINISTRATION OF PRIVATE SCHOOLS OF NOEN PHRA GROUP UNDER RAYONG EDUCATION OFFICE

Graisithi Debruin

College of Management University of Phayao

E-mail: graisithiooo@gmail.com

Tharin Rasanond

College of Management University of Phayao

E-mail: graisithiooo@gmail.com

Abstracts

This research aimed 1) to study teachers' participation in academic administration of private schools of Noen Phra Group under Rayong Education Office 2) to compare teachers' participation in academic administration as classified by educational background, work experiences and school size. The sample group was 230 private school teachers of Noen Phra Group under Rayong Education Office. The 5 rating scale questionnaires which the validity was 0.67- 1.00 and the reliability was 0.97 were used to collect data. The Statistic used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA and compare the differences by pairs using Scheffe's method.

The results of the research found that 1) teachers' participation in academic administration of private school of Noen Phra Group under Rayong Education Office in overall and each aspect were at high level. In orderly, administration and development of curriculum, teaching management, educational media and technology, assessment and quality assurance. 2) the comparison of teachers' participation in academic administration as classified by educational background in overall was not difference but the work experiences and school sizes in overall and each aspect were different with statistical significance at .05 level.

Keywords: Academic administration, Teachers' participation, Private School.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษายุคปัจจุบันมีความจำเป็นต่อมนุษย์ ต่อการดำรงชีวิต เปิดโอกาสที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้ากับอาชีพ การศึกษามีบทบาทสำคัญทำให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นซึ่งการศึกษาที่ดีจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์นั้นได้ แต่การจัดการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่จะต้องร่วมกันขับเคลื่อนและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์โรงเรียนต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของโรงเรียนให้เกิดความสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนสามารถตระหนักคิดและใฝ่รู้ได้ด้วยตนเองมีทักษะกระบวนการคิด และทักษะชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ทุกคนให้ยั่งยืนอย่างแท้จริง ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งมีความมุ่งหมายหลักการ ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การบริหารจัดการงานวิชาการในโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้ ต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบบริหาร วางแผนงาน ควรมีวิธีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย อันเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนที่จะมีส่วนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในโรงเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 2-11) ได้กำหนดงานการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 4 งานได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานการบริหารทั่วไป มิลเลอร์ (Miller, 1965, หน้า 168) ได้กล่าวถึงความสำคัญว่าการจัดการงานวิชาการของโรงเรียนถือเป็นงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียน และที่สำคัญที่สุด คือ การจัดทำแผนการสอน และการปฏิบัติตามแผนงาน รวมทั้งการวัดผลและการบริการในการสอนกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32) ได้เสนอขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้านดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพื่อให้การบริหารวิชาการสามารถพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผล โดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะนำไปสู่การบรรลุ

เป้าหมายขององค์การ ธร สุนทรายุทธ (2551, หน้า 17) การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ผู้บริหารสามารถนำหลักการมีส่วนร่วม (Participation) มาใช้ในการดำเนินการบริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมให้มีผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างมีคุณภาพ บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนครูทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านการมีส่วนร่วมในการวางแผน สนับสนุน ตัดสินใจทำงานร่วมกัน ตามแนวการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1981)

การบริหารงานโรงเรียนเอกชนโดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการผู้บริหารควรให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร เช่น เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงาน เปิดกว้างทางความคิด เพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ในสถานศึกษา ลดการต่อต้าน เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันมากขึ้น เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

โรงเรียนเอกชนกลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง ปัจจุบันมีสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดจำนวน 12 แห่ง จากรายงานการประชุมสัมมนาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง (2562) พบว่า คณะครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังมีบทบาทน้อยในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษายังขาดกระบวนการและระบบความรับผิดชอบต่อผลงานที่ชัดเจน แม้ว่าคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษา จะสูงกว่าคุณภาพโดยรวมของประเทศแต่พิจารณาจากฐานข้อมูลแบบอิงเกณฑ์และความเป็นสถานศึกษาในเขตเมืองหลวงของประเทศ จัดอยู่ในข่ายที่ยังต้องพัฒนาให้เป็นไปตามทิศทางวิสัยทัศน์ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง ซึ่งหนทางที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างเป็นระบบและยั่งยืนนั้น จะต้องดำเนินการพัฒนาให้สถานศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเห็นได้ว่าการบริหารในโรงเรียนเอกชนการส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ ของโรงเรียนที่ขึ้นอยู่กับผู้รับใบอนุญาตหรือผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนครูเอกชนมีส่วนร่วมน้อยในการร่วมวางแผนการบริหารงานวิชาการ หากคณะบุคคลโดยเฉพาะครูเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการ ทำให้ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์ที่ดี ครูมีขวัญกำลังใจที่ดี ได้ทำงานร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสนับสนุนการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การจัดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยองในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 5) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผล

การศึกษามาเป็นทางเลือกในการพัฒนาการจัดการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน

สมมุติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยองโดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน ที่ครูสังกัดมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

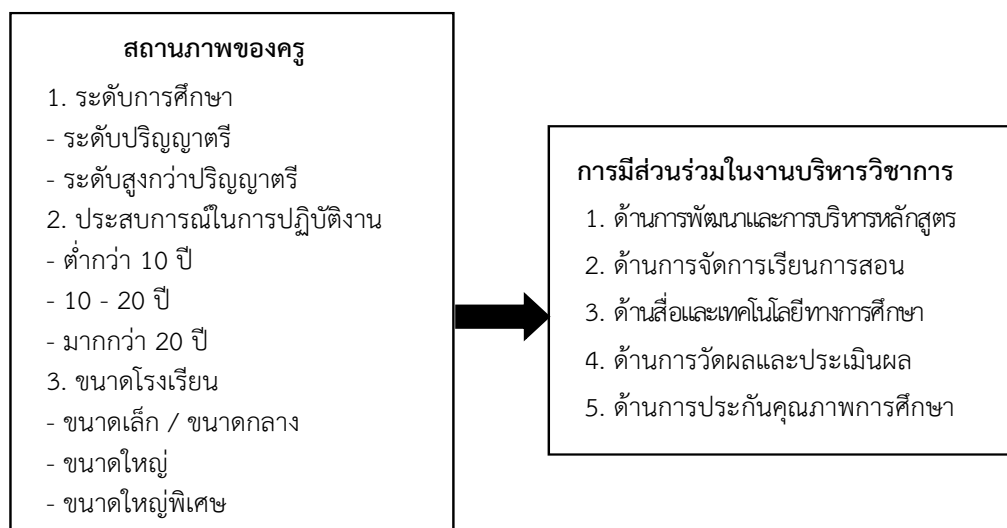
1. ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง จำนวน 12 โรงเรียน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 544 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 5) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีวิธีการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง จำนวน 12 โรงเรียน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 544 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการหาขนาด กลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Taro Yamane. 1972 : 61; อ้างถึงใน อีรุฒิ เอกะกุล. 2543:95) ได้จำนวน 230 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาและเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียนที่ครูสังกัด โดยแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง ในการบริหารงานวิชาการ 5 ด้านได้แก่ ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนเอกชน รวบรวมข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตามนิยามศัพท์เฉพาะ

3. นำเสนอเครื่องมือฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม และความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์

อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

6. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ภายใต้อำนาจของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาให้สมบูรณ์

7. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง

2. ผู้วิจัยทำการส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเองแก่ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนกลุ่มเนินพระ เพื่อขอเก็บข้อมูลครูในสังกัด แล้วขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายใน 2 สัปดาห์ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมา ทั้งหมด 230 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียนวิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเอกชนกลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในงานบริหารวิชาการของครูในโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยค่าที (t - test) ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน วิเคราะห์โดยค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของความแปรปรวนจึงใช้สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูกลุ่มเนินพระ	n=230		ระดับ
	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร	3.88	0.92	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.78	0.95	มาก
3. ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.75	0.93	มาก
4. ด้านการวัดผลประเมินผล	3.70	1.08	มาก
5. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.50	1.07	มาก
รวมเฉลี่ย	3.72	0.99	มาก

จากตาราง 1 แสดงว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.99) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-3.88 เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดดังนี้คือ ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 3.88$), ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.78$), ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.75$), ด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 3.70$) และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง

2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่างกัน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้าน

การมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการ	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี (n=201)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=29)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร	3.59	0.61	3.92	0.95	2.48*	0.01
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.35	1.04	3.84	0.92	2.62*	0.01
3. ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.61	0.84	3.77	0.94	0.91	0.36

การมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการ	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี (n=201)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=29)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
4. ด้านการวัดผลประเมินผล	3.69	1.11	3.77	0.93	0.39	0.65
5. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.34	1.10	3.53	0.86	0.86	0.39
รวม	3.51	0.94	3.77	0.92	0.43	0.28

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 แสดงว่า ครูในโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วม	แหล่ง					
ในการบริหารงานวิชาการ	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการพัฒนาและการ บริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	16.38	2	8.19	10.43*	0.00
	ภายในกลุ่ม	178.26	227	0.78		
	รวม	194.64	229			
2. ด้านการจัดการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	21.64	2	10.82	13.11*	0.00
	ภายในกลุ่ม	187.35	227	0.82		
	รวม	209.00	229			
3. ด้านสื่อและเทคโนโลยี ทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	19.65	2	9.82	12.39*	0.00
	ภายในกลุ่ม	180.02	227	0.79		
	รวม	199.68	229			

การมีส่วนร่วม	แหล่ง					
ในการบริหารงานวิชาการ	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
4. ด้านการวัดผล	ระหว่างกลุ่ม	16.36	2	8.18	7.27*	0.00
ประเมินผล	ภายในกลุ่ม	255.36	227	1.12		
	รวม	271.73	229			
5. ด้านการประกันคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	21.73	2	10.86	10.17*	0.00
การศึกษา	ภายในกลุ่ม	242.45	227	1.06		
	รวม	264.18	229			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	16.21	2	8.10	10.98*	0.00
	ภายในกลุ่ม	167.50	227	0.73		
	รวม	183.71	229			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูโรงเรียนเอกชนกลุ่มเนินพระสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบรายครูโดยวิธีของวิธีของ Scheffe' พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปีมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10 - 20 ปี และต่ำกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนกลุ่มเนินพระสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วม	แหล่ง					
ในการบริหารงาน	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
วิชาการ						
1. ด้านการพัฒนาและ	ระหว่างกลุ่ม	14.23	2	7.11	8.95*	0.00
การบริหารหลักสูตร	ภายในกลุ่ม	180.41	227	0.79		
	รวม	194.64	229			
2. ด้านการจัดการเรียนการ	ระหว่างกลุ่ม	61.13	2	30.56	46.92*	0.00
สอน	ภายในกลุ่ม	147.87	227	0.65		

การมีส่วนร่วม ในการบริหารงาน วิชาการ	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
	รวม	209.00	229			
3. ด้านสื่อและเทคโนโลยี ทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	29.46	2	14.73	19.64*	0.00
	ภายในกลุ่ม	170.22	227	0.75		
	รวม	199.68	229			
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	39.59	2	19.79	19.36*	0.00
	ภายในกลุ่ม	232.13	227	1.02		
	รวม	271.73	229			
5. ด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	31.17	2	15.58	15.18*	0.00
	ภายในกลุ่ม	233.01	227	1.02		
	รวม	264.18	229			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	31.70	2	15.85	23.67*	0.00
	ภายในกลุ่ม	152.01	227	0.67		
	รวม	183.71	229			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูโรงเรียนเอกชน ที่สังกัดขนาดโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe' พบว่าครูที่สังกัดโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่สังกัดโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก/ขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเนนิพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนกลุ่มเนนิพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชนที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพของงานวิชาการส่งเสริมครูให้สามารถ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมใน

กิจกรรม มีส่วนร่วมในสวัสดิการ มีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามแนวการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1981) สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 15) กล่าวว่าในการบริหารงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูผู้สอนด้วยเพราะครูผู้สอน คือ ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการให้มากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณทัย ส่งศรี (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครู อำเภอบ้านฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาตินา สุทธิหา (2556, หน้า 100) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุภาวดี ใจภักดี (2563) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 1 พบว่าการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียนมีดังนี้

2.1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าครูโรงเรียนเอกชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนเอกชนต้องปฏิบัติงานในขอบข่ายงานวิชาการ ตาม นโยบาย วิสัยทัศน์ แผนปฏิบัติการของโรงเรียนเหมือนกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 2 ด้านที่แตกต่างกัน โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มากกว่าครูที่จบระดับปริญญาตรี ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนเอกชนที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าจะได้รับการพัฒนาความรู้จากการเข้ารับการศึกษาคือในระดับที่สูงขึ้นทำให้มีองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ครูที่มีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี ยังได้ผ่านการศึกษาการทำวิจัยทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการค้นคว้า และการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมีความหลากหลายในการนำมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ส่วนอีก 3 ด้านไม่พบความแตกต่าง จากเหตุผลดังกล่าวผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในงานบริหารวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนกลุ่มเน้นพระการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา สาครรัมย์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ในกลุ่มพระราชวังบางปะอินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในกลุ่มพระราชวังบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าครูโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานสูงกว่า มีความรู้ความเข้าใจจากปัญหา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า ครูที่มีประสบการณ์มากกว่าจึงมีความรู้ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้น จากประสบการณ์ที่เคยได้รับเมื่อเกิดปัญหาทำให้สามารถแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนแต่ละโรงเรียนมีการกำหนดแผนงาน กลยุทธ์ และเป้าหมายในการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยจำเป็นต้องใช้เวลาในการศึกษางาน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของครูต่อการบริหารงานวิชาการมีความแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่าสอดคล้องกับ พาชวีญ พันธุ์ทองดี (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่าย กรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาระยองเขต 2 พบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ในการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าครูโรงเรียนเอกชนที่สังกัดในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะ โรงเรียนเอกชนแต่ละแห่งมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และเป้าหมายในการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอน การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนครูที่เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียน นอกจากนี้ครูยังได้รับการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจนเหมาะสม ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก/ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จะได้รับเงินอุดหนุนรายหัวน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ รวมถึงจำนวนครูที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก็จะมีจำนวนน้อยกว่า และที่สำคัญสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษยังมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทำให้ครูสามารถร่วมกันปฏิบัติงานได้ตามแผนงานที่วางไว้ ส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และจากบริบทของโรงเรียนเอกชนที่มีการแข่งขันเชิงธุรกิจโรงเรียนเอกชนจึงต้องพัฒนาตนเองในด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการแสดงถึงคุณภาพของโรงเรียนในด้าน การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การวัดประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเชื่อถือ และศรัทธา แก่ผู้ปกครองที่จะนำบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานิตา สุทธิหา (2556) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญที่ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มเงินพระ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารจึงควร สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการจัดฝึกอบรมภายในโรงเรียนหรือสนับสนุนครูให้เข้าร่วมการอบรมด้านการประเมิน คุณภาพการศึกษา ที่เกี่ยวกับ ด้านการวางแผน การประเมิน การกำกับติดตาม และการเผยแพร่

2. ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ 10 – 20 ปี และน้อยกว่า 10 ปี ดังนั้นผู้บริหารจึงควร ให้ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี เข้ามามีส่วนรวม ในการเป็นพี่เลี้ยงกำกับดูแลเป็นที่ปรึกษาแก่ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวัดประเมินผล ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร ตามลำดับ

3. ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สังกัดโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ และสังกัดขนาดเล็ก/กลาง มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการน้อยกว่าครูที่สังกัดโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่พิเศษ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ และสังกัดขนาดเล็ก/กลาง จึงควรสนับสนุนให้ครูที่สังกัดโรงเรียนขนาดดังกล่าวให้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ให้มากยิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม มอบหมายภาระงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ดำเนินการจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community (PLC) เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของครู ผ่านการวางแผน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน รวมถึงส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ใหม่จากการจัดอบรมภายใน และภายนอกโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มอื่นในจังหวัดระยอง หรือจังหวัดอื่นๆ

2. ศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการงานครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดระยอง และจังหวัดอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนผู้สนใจการศึกษาระดับประถมศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- จร สุนทรายุทธ. (2551). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พาขวัญ พันธุ์ทองดี. (2556). **การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารวิชาการในโรงเรียนเครือข่าย กรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2**. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มานิตา สุทธิหา. (2556). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระศักดิ์ วงศ์จันทร์. (2557). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**. วิทยานิพนธ์. ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2545). **ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ:
- สุจิตรา สาครรัมย์. (2561). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ในกลุ่มพระราชวังบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2**. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

สุภาวดี ใจภักดี.(2563). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1,การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง,หลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,วิทยาลัยการจัดการ,มหาวิทยาลัยพะเยา,
กรุงเทพฯ.

อรุณทัย ส่งศรี.(2555).การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครู อำเภอบ้านฉาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ม.ป.ท.

Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1981). Rural Development Participation: Concept and
Measures for Project Design Implementation and Evaluation. Rural
Development Committee Center for International Studies, Cornell University.

Miller, V. (1965). The public administration of American school system. New York:
McMillan.

การจัดการศึกษาปฐมวัยในยุค New Normal

ดวงพร ปานะพรหม

นักวิชาการอิสระ

E-mail: moon_sophee@hotmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความอาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิต ให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คำสำคัญ : การศึกษาปฐมวัย, New Normal

Early Childhood Education Management in the New Normal Era

Duanporn Panaprom

Independent Scholarship

E-mail: moon_sophee@hotmail.com

Abstract

Early childhood education, it is the development of children from birth to 5 years on the basis of nurturing and promoting learning processes that respond to the nature and development of each child according to their potential. Under the social and cultural context in which children live with love, care and understanding of everyone to build a foundation of quality of life, for children to develop into a complete human being Value for self and society.

Keywords : Early Childhood Education Management, New Normal.

1. ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. ความสำคัญ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องมีกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตนับตั้งแต่อยู่ครรภ์มารดาจนถึงวัยชรา และการศึกษาในยุคปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งหวังให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น มีพัฒนาการแบบองค์รวม คือให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาหรือคุณภาพของคนในประเทศนั้นๆ ดังนั้น สถานศึกษาต้องบริหารจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างเหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเจตคติที่ดีมีค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงความคิดและให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะในยุค New Normal ที่เพิ่งผ่านวิกฤตการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เมื่อเร็ว ๆ นี้

3. สภาพปัญหา

โดยสภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง (Disruption) ได้สร้างความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทย ให้สามารถผลิตผู้ที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ จากผลงานการวิจัยทางการแพทย์พบว่า “เด็กปฐมวัยไทยจำนวนมากถึง 1 ใน 6 มีพัฒนาการล่าช้าไม่สมวัย โดยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสเรียนรู้และ

ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม รวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษมีเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงเป็นต้องตระหนักถึงปัญหามีการเฝ้าระวังและดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ทุกกลุ่มแรกเกิด ตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการ และศักยภาพของเด็ก” ปัญหาของสังคมประการหนึ่ง ที่มีผลกระทบอย่างยิ่งต่อเด็กปฐมวัยคือ ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวในการทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กเด็กปฐมวัยจำนวนหนึ่งอาจได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม อันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ปัญหาสังแวดล้อมต่างๆ ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อสุขภาพอนามัยและพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างๆ จากภายนอก ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตทำให้จำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของการดำรงเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมในสังคมของตนเอง การพัฒนาเด็กที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมวิถีชีวิตทางสังคมของเด็กซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันไป ในโลกที่ความรู้และเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากและเป็นไปอย่างรวดเร็วมนุษย์ไม่สามารถจดจำทุกสิ่งทุกอย่าง อีกทั้งความรู้ไม่ได้อยู่นิ่งหรือเกิดขึ้นอย่างช้าพอที่จะเรียนรู้ผ่านผู้คนใดคนหนึ่งอีกต่อไป มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยการปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการรับรู้ การเรียนรู้ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ กลั่นกรองข้อมูล เลือกใช้ และนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ตนเองต้องการได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้มนุษย์ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้จากผู้อื่น และมีลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นยินดีที่จะแบ่งปันความรู้ประสบการณ์ ตลอดจนหยิบยื่นโอกาสในการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเจริญงอกงามตลอดชีวิตดังกล่าว จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ปฐมวัยและต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับก่อนประถมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นภารกิจหลักของข้าราชการครูในสถานศึกษาที่จะทำให้การศึกษาในระดับนี้บรรลุตามจุดหมายอย่างมีคุณภาพ จะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะครูระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้เรียน และปลูกฝังนักเรียนในด้านต่างๆ มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้น ได้มีขึ้นมาในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ.2483 ซึ่งนักศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ ดังนี้

พระครูโพธิ์จันทพัฒนคุณ ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือเรียกชื่ออย่างหนึ่งว่า “สถานศึกษาก่อนวัยเรียน” หมายถึงสถานที่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออบรมเลี้ยงดู และเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่อยู่ในวัยก่อนเรียน การจัดสถานศึกษาระดับปฐมวัยในต่างประเทศที่นิยมจัดทำมาก และเป็นแบบสากลนั้นแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือศูนย์เลี้ยงเด็ก (Child care center) โรงเรียนเลี้ยงเด็ก (Nursery school) และโรงเรียนปฐมวัย (Kindergarten)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า วัยปฐมวัย (Kindergarten) คือเด็กที่อยู่ในระหว่างอายุ 4-6 ปี เมื่อเด็กพ้นวัย 4 ปี ย่างเข้าขวบที่ 5 เด็กจะเข้าสู่ตอนต้น (Early childhood) และเตรียมพร้อมที่จะจากบ้านไปสู่โรงเรียนเป็นวัยของการเตรียมที่จะเข้าสู่บทเรียน และกฎข้อบังคับของสังคมที่แท้จริงจึงขึ้นเด็กจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการช่วยเหลือตนเอง การยอมรับบุคคลอื่นนอกเหนือจากบุคคลในครอบครัวตน การปรับตัวเข้ากับข้อกีดกันและกฎเกณฑ์ต่างๆ การอยู่ร่วมหมู่รวมพวก และความคิดพัฒนาที่จะมีความสนใจ และตั้งใจรับบทเรียนต่างๆ ในชั้นประถมได้ ฉะนั้นช่วงวัยต่อของระยะ 4-5 ขวบ และบางคนอาจถึง 6 ขวบ จึงเป็นวัยเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าสู่บทเรียน การรับรู้กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ การควบคุมตนเอง ช่วยเหลือตนเอง การแยกจากบ้านไปสู่สภาพโรงเรียนที่แท้จริง รู้จักรับผิดชอบ และเล่นกับเพื่อน มีความเป็นเด็กหญิงเด็กชายได้อย่างสมบูรณ์ พร้อมกับแก้ปัญหาขัดแย้งได้แล้วด้วย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้น เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตในภายหน้า ขึ้นอยู่กับการวางรากฐานขั้นต้นให้แก่เด็ก ในระยะที่เด็กกำลังพัฒนา ดังนั้นการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนจึงมุ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย ปลูกฝังนิสัยทางสุขภาพอนามัย ฝึกกิจกรรมนิสัย รู้จักรักษาความสะอาด เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ จักการใช้ห้องน้ำห้องส้วมได้อย่างถูกต้อง ฝึกให้เล่นและออกกำลังกายเพื่อบริหารกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส และรู้จักพักผ่อนอย่างถูกวิธี

2. ด้านจิตใจและอารมณ์ ส่งเสริมสุขภาพจิต เช่น ปลูกฝังให้รู้จักควบคุมอารมณ์ มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส ชื่นชอบต่อความไพเราะและสิ่งสวยงาม ฝึกให้มีจิตใจเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ มีสมาธิ การระ กตัญญูตเวที เคารพเชื่อฟัง ประหยัด ขยันหมั่นเพียร อดทน มีระเบียบวินัย และเชื่อถือในคำสั่งสอนของศาสนา

3. ด้านสังคม ส่งเสริมพัฒนาลักษณะนิสัย เช่น รู้จักปลูกฝังให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองในทางที่ถูกต้อง ตามขนบธรรมเนียมประเพณี รู้จักเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพสิทธิหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบ ฝึกให้เป็นคนรู้จักการรับ การให้ พร้อมที่จะปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี

4.ด้านสติปัญญา ส่งเสริมพัฒนาด้านสติปัญญา เช่น ให้อ่านหนังสือเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง สนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้เป็นคนพอใจ รักการเรียนรู้ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมีประสบการณ์พอที่จะเรียนในระดับที่สูงต่อไป

สรุปได้ว่า การศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการวางรากฐานขั้นต้นให้แก่เด็ก ให้การอบรมเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมให้เด็กวัย 4-6 ขวบ ให้ความเจริญเติบโตตามธรรมชาติในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาเด็กให้พร้อมที่จะไปสู่บทเรียน หรือโรงเรียนที่ต่อไป

5. หลักการบริหารงานในระดับก่อนประถมศึกษา

การบริหารงานในระดับก่อนประถมศึกษาจะต้องยึดถือหลักที่ว่าบริหารงานเพื่อประโยชน์แก่นักเรียน ครู และบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน การบริหารงานในโรงเรียนจะต้องยึดหลักการบริหารด้วยวิธีการประชาธิปไตย มุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายในโรงเรียน เพื่อดำเนินงานให้การศึกษาแก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องรู้จักกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ร่วมกันอย่างรอบคอบและมุ่งอบรมนักเรียนให้อ่านหนังสือเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง สนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้เป็นคนพอใจ รักการเรียนรู้ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมีประสบการณ์พอที่จะเรียนในระดับที่สูงต่อไป

(1) จัดโรงเรียนให้สอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษาครูใหญ่จะต้องประชุมชี้แจงให้คณะครูทุกคนได้เข้าใจปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน เพื่อคณะครูจะได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในโรงเรียนร่วมกัน

(2) วางนโยบายการบริหารให้สอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษา โดยให้มีคณะกรรมการโรงเรียนร่วมประชุมวางนโยบายการบริหารงาน และให้คณะครูได้ทราบแนวนโยบายเหล่านั้นด้วย

(3) วางแผนงานและโครงการบริหารงานโรงเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตยให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการตกลงตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการต่างๆ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการและโครงการต่างๆ ควรปฏิบัติได้ง่ายและสะดวก

(4) สิทธิและหน้าที่ของบุคคลแต่ละคนให้ชัดเจนและการกำหนดหน้าที่ของบุคคลต้องเหมาะสมกับการรับผิดชอบของบุคคลนั้น

(5)การดำเนินงานใดก็ตาม ต้องดำเนินงานด้วยความระมัดระวัง และเหมาะสมกับกิจกรรมนั้นๆ

(6)มีการเตรียมความพร้อมสำหรับเหตุการณ์พิเศษ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้โดยมิได้คาดหวังและพร้อมที่จะแก้ไข และการบริหารงานที่ดีควรปฏิบัติงานต่างๆ ได้คล่องตัว

(7) มีการประเมินผลงานและติดตามโครงการต่างๆ ในโรงเรียนอยู่เสมอเพื่อในการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้

(8)การบริหารงานที่ดีต้องมีการแบ่งสายงานให้รู้หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน ตลอดจนสายงานและบังคับบัญชา ฉะนั้นทุกโรงเรียนควรมีแผนผังจัดสายงานของโรงเรียนให้ชัดเจน

(9)การบริหารงานโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนานักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนให้เจริญเติบโตได้ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

(10) การบริหารงานด้านวิชาการ พยายามจัดแผนการสอน โดยยึดหลักบูรณาการวิชาต่างๆ มาประสมประสานกลมกลืนกัน ไม่ควรให้เรียนแยกเป็นรายวิชากันโดยเด็ดขาด

พระครูไพโรจน์พัฒนคุณ ให้แนวคิดในการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

1. การจัดการศึกษาตามแนวนโยบายระดับก่อนปฐมวัย คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. จัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. การบริหารงานให้บริหารเช่นเดียวกับโรงเรียนในประถมศึกษา เพียงแต่เพิ่มการบริหารชั้นเด็กเล็กอีกชั้นหนึ่ง
4. บริหารงานด้านวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดและงานบริหารด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นงานที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ
5. ระเบียบหลักเกณฑ์และคำสั่งที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนเป็นต้องทราบ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเล็กและการบริหารทั่วไป

นอกจากนี้ พระครูไพโรจน์พัฒนคุณ กล่าวไว้ว่าหลักการบริหารโรงเรียนระดับปฐมวัยให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นจะต้องเข้าใจกระบวนการการบริหารที่มีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน คือการกำหนดล่วงหน้าในเรื่องของเป้าหมาย วิธีการดำเนินการ การดำเนินทางเลือก ผลที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต การวางแผนพัฒนาโรงเรียนก็คือการกำหนดเป้าหมาย ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพการศึกษา วิธีการที่จะดำเนินการที่จะบรรลุเป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยการกำหนดไว้ล่วงหน้าตั้งแต่ต้นปีการศึกษา

2. การดำเนินงาน คือการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้การดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการดำเนินการ การควบคุม การนิเทศ เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

3. การประเมินผลงาน คือการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งกำหนดไว้ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา กับผลที่ได้จากการดำเนินการจริง ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด โดยปกติพบว่า การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่วางกับผลที่คาดว่าจะได้รับ จะต้องใกล้เคียงกัน หากผลที่ได้รับต่ำหรือสูงกว่าเป้าหมาย ในการวางแผนต่อไปจะได้มีการศึกษาและพิจารณาว่า ทำไมผลที่ได้จึงแตกต่างจากเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งงานที่สำคัญที่ผู้บริหารจะศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การบริหารด้านบุคคล ด้านการเงินและธุรการ ด้านอาคารสถานที่ ทั้งนี้เพราะนักเรียนแต่ละระดับมีความพร้อม และความต้องการที่แตกต่างกัน ผู้บริหารจะต้องเป็นปัจจัยในการบริหารให้สอดคล้องกับการศึกษาในระดับนั้นๆ

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งเตรียมความพร้อมให้เด็กเพื่อได้พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน เด็กที่ผ่านการเตรียมความพร้อมมาแล้วจะมีสุขภาพจิตดี สามารถเข้ากับบุคคลอื่น และเรียนหนังสือได้อย่างเป็นสุข นักวิชาการศึกษาพบว่า สติปัญญา ค่านิยม เจตคติ จริยธรรมและสิ่งอื่นๆ ที่ได้รับการปลูกฝังอย่างดี ในช่วงนี้จะมีผลต่อพัฒนาการในระยะต่อไป เป็นอย่างมาก เพราะเป็นช่วงการพัฒนาบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลงได้

6. การส่งเสริมการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต้องวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อ

เรียกต่างกันหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการ และลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ ซึ่งหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยควรมุ่งพัฒนาเด็กใน 3 ประการ ดังนี้

1. ความเสมอภาคทางโอกาส เด็กทุกคนไม่ว่าจะมาจากที่ใด สังคมใด จะมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับปฐมวัย เพื่อให้เจริญเติบโตไปสู่ความเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ โดยเฉพาะเด็กในชนบท ในสลัม หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากไร้ ควรได้รับการพิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาตามแนวทางเช่นเดียวกับเด็กที่อยู่ในเมืองได้รับ

2. การพัฒนาศักยภาพของเด็ก มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ หรือความสามารถอยู่ในตัว ซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด ศักยภาพต่างๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาได้ และสามารถนำออกมาใช้เมื่อได้รับการกระตุ้นทั้งจากสิ่งเร้าภายนอกและแรงจูงใจภายในตนเอง การศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้จะต้องพยายามดึงเอาศักยภาพของเด็กแต่ละคนออกมา และพัฒนาศักยภาพนั้นให้เจริญงอกงามสมบูรณ์

3. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นธรรมชาติของมนุษย์ เด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกันตามคุณสมบัติประจำตัวและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ การจัดการศึกษาจะต้องตระหนักถึงหลักความจริงนี้ การตระหนักถึงธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาเด็กตามลักษณะเฉพาะของเขา และเป็นการพยายามเข้าถึงตัวเด็กแต่ละคนด้วย

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี ได้ตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิจัยเรื่องรูปแบบศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนหรือศูนย์เด็กปฐมวัย และได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้เป็นพลเมืองไทยที่มีอนามัยสมบูรณ์ แข็งแรง
2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ มีความเข้มแข็งทางจิตใจที่จะเผชิญอุปสรรค และอันตรายได้
3. เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยัน แข็งแรง ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด สะอาด
4. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ

5. เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

6. เพื่อตระหนักในปัญหาความเปราะบางของพัฒนาการแต่แรก และดำเนินการต่อไปโดยเหมาะสม

7. การพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย

ระดับของหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ครูควรมีความเข้าใจว่าตนเองอยู่ในฐานะใด และระดับใดของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งวิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวถึงระดับของหลักสูตรว่ามี 3 ระดับ คือ

1. หลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บท คือ หลักสูตรแกนที่เขียนไว้อย่างกว้างๆ และบรรจุสาระที่จำเป็นที่ทุกคนในประเทศจะต้องเรียนรู้เหมือนกัน เพื่อเสริมสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไว้ เช่น ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อความสำเร็จในชีวิตจึงมีความจำเป็นต่อคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นทุกคนจะต้องเรียน

2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ การนำเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละท้องถิ่น โดยจัดเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับท้องถิ่น และให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

3. หลักสูตรระดับห้องเรียน หลักสูตรนี้ เป็นหลักสูตรที่สำคัญที่สุด เพราะการที่สังคมจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การปรับหลักสูตรระดับนี้ โดยครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาหลักสูตรนำเอาหลักสูตรระดับชาติและระดับท้องถิ่นมาปรับใช้ให้เหมาะสมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้เพราะเป็นองค์ประกอบที่ต้องเอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน โดยหลักสูตรจะให้ได้ผลดี ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครูเป็นสำคัญ และวิธีการสอนของครูก็ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้สมดังเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้นหลักสูตรและการสอนจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่

คุณภาพของหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีว่า “หลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสมโดยสอดคล้องกับ

สภาพทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สภาพทางการเมืองและการปกครอง สภาพทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และคุณธรรม” ส่วนหลักสูตรจะประสบผลสำเร็จด้วยดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นกับประสิทธิภาพของผู้บริหารและครูผู้สอนที่จะต้องรู้หลักการของหลักสูตรและรู้จักวิธีการใช้ คือ รู้ว่าหลักสูตรที่จะใช้มีกี่ระดับ จะมีแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอย่างไร ตัวผู้พัฒนาอยู่ตรงระดับไหน และจะหาวิธีการเรียนการสอนและพัฒนาตามขั้นตอนอย่างไรให้เหมาะสม

หลักในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย

หลักในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ควรมีลักษณะดังนี้

- 1.หลักสูตรควรเน้นสภาพจริง กิจกรรมที่จัดควรเปิดโอกาสให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา และแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างอิสระ โดยครูควรสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมให้กับเด็ก เพื่อให้มีร่างกายที่สมบูรณ์และมีสุขภาพจิตที่ดี
- 2.หลักสูตรควรเน้นการปรับตัวของเด็ก เปิดโอกาสที่จะให้เด็กเรียนและทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการแลกเปลี่ยนสิ่งของ ทั้งของเล่น ของใช้ ฝึกการอดทนรอคอยและการทำสิ่งต่างๆ คนเดียว และเป็นกลุ่ม
- 3.การจัดประสบการณ์ควรเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกายให้มากที่สุด โดยให้เด็กมีโอกาสใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และเล็กในการทำกิจกรรมต่างๆ และฝึกทักษะต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย โดยครูจัดเตรียมกิจกรรม ของเล่น และสื่อการเรียนหลายๆ อย่าง ไว้ให้เด็กได้มีโอกาสเลือก
- 4.หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาสติปัญญา โดยการจัดประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่จะเน้นการพัฒนาทางสติปัญญาและการแก้ปัญหา
- 5.การจัดประสบการณ์ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้สึกนึกคิด ความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรีโดยใช้วิธีหลาย ๆ อย่าง มากกว่าที่จะให้เด็กทำตามครู หรืออ่านเขียนอย่างเดียว
- 6.โรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยที่ดีควรเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง เกิดความรู้สึกและภาพลักษณ์ที่ดีงามต่อตนเองและผู้อื่น
- 7.โรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นสถานที่ที่เด็กจะมีความรู้สึกรอบอุ่นปลอดภัย และมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพูดคุย ร้องเพลง เล่นอย่างอิสระ และมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ
- 8.ตารางเวลาที่ใช้ในแต่ละวันควรยืดหยุ่นตามความสนใจและความต้องการของเด็ก

9.ครูผู้สอนในชั้นเด็กปฐมวัยควรมีความรู้เกี่ยวกับมานุษยวิทยา สังคมวิทยา พัฒนาการของเด็ก และจิตวิทยา

10. การให้การศึกษแก่พ่อแม่ควรเป็นโครงการหนึ่ง และเป็นแนวโน้มใหม่ที่ควรอยู่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

11. ควรมีโครงการต่อเนื่องระหว่างโรงเรียนอนุบาลกับโรงเรียนประถม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการประเมินผลและเพื่อเพิ่มพูนทัศนคติและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนอนุบาลกับโรงเรียนประถม หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและธรรมชาติของเด็ก เพื่อให้เด็กได้เจริญเติบโตอย่างเหมาะสม

8. การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คันนิงแฮม และคนอื่นๆ กล่าวว่า “ประสบการณ์ที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียน คือ การให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย และการเรียนรู้เนื้อหาวิชา ผลของการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียน มีทักษะของความเป็นผู้นำ รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหา ตลอดจนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้”

ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม โรงเรียนและครูมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสม นักการศึกษากล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่เตรียมผู้เรียนให้สามารถเผชิญชีวิตในสังคมได้ ไม่ใช่แค่ถ่ายทอดความรู้เท่านั้น

หลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีหลักดังนี้

- 1.ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน
- 2.ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
- 3.ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสิ่งที่จะเรียนและควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นผู้ที่มีคุณธรรม
- 4.ประสบการณ์การจัดควรเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียน คือ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน และใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
- 5.กิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ควรมีวิธีใช้แรงงูใจ ได้รับความสนใจของผู้เรียน ไม่ให้ซ้ำซาก ควรให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน เน้นการปฏิบัติและได้ร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด
- 6.ควรหาแนวทางในการประเมินผลที่เหมาะสม

การสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้

การสร้างบรรยากาศที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการคิด แสดงความรู้สึก และความต้องการของตน และเปิดเผยตัวเองมากที่สุด

การจัดประสบการณ์ ดังกล่าว ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ความต้องการ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชา และพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองไปด้วยการศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาการดังกล่าว คือ การศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะเน้นการเคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน การแก้ปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ ความมีใจกว้าง ยอมรับเหตุผลของผู้อื่น และการเรียนรู้เนื้อหาวิชา

เป้าหมายและหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ภรณ์ คุรุทัศนะ กล่าวถึงเป้าหมาย และหลักการในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เจริญพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือ กาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูหรือผู้ดูแลเด็กจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของพฤติกรรมและลักษณะพัฒนาการโดยทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดประสบการณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการ โดยสอดคล้องกับความพร้อมวุฒิภาวะ ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมที่อาจเป็นปัญหาได้อย่างเหมาะสม

หลักในการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็กปฐมวัยจำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักการ ดังนี้

- 1.การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของเด็ก มิฉะนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จ
 - 2.การจัดประสบการณ์ต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก
 - 3.การจัดประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้เด็กมีโอกาสฝึกฝนตนเองให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
 - 4.การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ อุปกรณ์ในการจัดควรเป็นอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น ไม่จำเป็นต้องซื้อหาทั้งหมด อาจนำวัสดุในท้องถิ่นมาดัดแปลงทำเป็นอุปกรณ์ต่างๆ ได้
- หลักการในการจัดการศึกษาทั้ง 4 ประการ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

9. การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย นับว่ามีผลต่อทัศนคติของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เพิ่งมาเข้าโรงเรียน ลีเปอร์ และคนอื่น ๆ (Leeper & others) เสนอว่าการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ความปลอดภัยของเด็กและครู การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กมากที่สุด

ปรัชญาการศึกษาของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรให้เหมาะสมกับปรัชญาการศึกษาของเด็กในวัยนี้ คือ ห้องเรียนควรมีขนาดกว้าง มีการจัดมุมประสบการณ์ มีตู้เก็บอุปกรณ์ มีบริเวณจัดวางสิ่งของ บริเวณที่รับประทานอาหาร ควรมีแสงสว่างและสีสดใส อากาศถ่ายเทได้สะดวก และควรมีบริเวณที่让孩子ที่ป่วยได้พักผ่อนแยกจากเด็กอื่น ห้องน้ำ ควรมีหน้าต่างให้แสงแดดส่อง และอากาศถ่ายเทได้สะดวก

นอกจากนี้ ลีเปอร์ และคนอื่น ๆ (Leeper & others) ยังเสนอหลักเกณฑ์ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เอาไว้ดังนี้

1. เนื้อที่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนควรมีบริเวณกว้างพอเพียงที่เด็กจะแสวงหา ค้นคว้า ทดลองสิ่งต่างๆ ได้อย่างเต็มที่
2. การจัดห้องเรียนควรให้มีเนื้อที่พอเพียงที่เด็กจะเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ และปลอดภัย
3. วัสดุอุปกรณ์ควรมีมากพอที่จะให้เด็กได้เล่นคนเดียว เล่นคู่ขนาน และเล่นเป็นกลุ่ม
4. วัสดุอุปกรณ์ควรมีมากพอที่จะให้เด็กทำงานและเล่น ทั้งที่เป็นกิจกรรมที่ทำอย่างสนุกสนาน และกิจกรรมที่ทำอย่างเงียบๆ
5. วัสดุอุปกรณ์ควรสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง
6. วัสดุอุปกรณ์ควรมีความทนทาน และคงทนต่อการเล่นของเด็กจำนวนมากๆ
7. วัสดุอุปกรณ์ควรจะสามารถเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ และเมื่อเด็กเลิกเล่น หรือไม่ต้องการใช้แล้วก็ควรมีที่เก็บของเหล่านั้น
8. ถ้าวัสดุอุปกรณ์ที่จัดไว้ไม่เพียงพอ ครูควรคิดว่าจะหาอะไรมาทดแทนเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจ และควรมีการฝึกระเบียบในการเก็บของเล่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดี และความเป็นระเบียบในการใช้และเก็บสิ่งของ
9. วัสดุอุปกรณ์แต่ละอย่างควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก และให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย

10. วัสดุอุปกรณ์ที่มีควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็ก

11. วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ควรจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และระดับวุฒิภาวะของเด็ก

12. ควรมีตู้ช่องสำหรับให้เด็กเก็บเสื้อผ้า และของใช้ส่วนตัว

13. ควรมีห้องน้ำและอ่างล้างมือพอเพียงและสะดวกในการใช้สำหรับเด็ก

14. ห้องเรียนควรมีอุณหภูมิ แสงสว่าง และอากาศถ่ายเทพอเหมาะ

10. สรุปการจัดการศึกษาปฐมวัยในยุค New Normal

การส่งเสริมการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย นับได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะควรจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อให้เด็กได้พัฒนาไปพร้อมๆ กันในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นการให้เด็กเรียนรู้เฉพาะวิชาการเท่านั้น แต่ควรจะให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการรับรู้ ความสนใจ ความมีเหตุมีผล ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ตลอดจนมีสุขภาพอนามัยดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยดี และมีความสุข

ส่วนการบริหารการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาชั้น ผู้บริหารควรยึดหลักแนวทางการบริหารองค์กรคือ มีการวางแผน การจัดองค์กร การบริหารบุคคล การประสานงาน การควบคุม การรายงาน และการงบประมาณ แนวทางเหล่านี้ถือเป็นหลักสำคัญในการบริหารองค์กร เพื่อให้สามารถจัดการดำเนินการบริหารโรงเรียนตามข้อบังคับให้บังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งต่อโรงเรียนและตัวนักเรียน ดังนั้น การบริหารโรงเรียน คือการดำเนินการต่างๆ ของโรงเรียนที่ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู - อาจารย์ ใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีอยู่เพื่อให้จัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน โดยกระทำตามกระบวนการบริหาร อันได้แก่ การวางแผน การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุม กำกับ การนิเทศและประเมินผลการจัดองค์กร และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการจัดการศึกษาทุกๆ ด้าน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ:

คุรุสภาลาดพร้าว, 2545

ชุมพล เสนาวงษ์. “การบริหารจัดการการศึกษาก่อนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

พระครูไพโรจน์พัฒนคุณ, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อน

เกณฑ์ในวัดเขตจังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์, สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,

บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏเลย, 2547

ภรณ์ี คุรุรัตน์, *เด็กก่อนวัยเรียน เรียนรู้อะไร อย่างไร*, นนทบุรี : สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด,

2523

เยาวพา เดชะคุปต์, รศ.ดร. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์

แม่ค จำกัด, 2542.

วิชัย วงษ์ใหญ่, *การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*, กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2523

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, *การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน*, เอกสารนิเทศ

การศึกษา, ฉบับที่ 215 กรมการฝึกหัดครู, 2526

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

นิศารัตน์ สุวรรณภักดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

อีเมล: Pae38006@gmail.com

ทิพมาศ เสวตวรโชติ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

อีเมล: Tippamas5@hotmail.com

สันติ อุจะนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

อีเมล : Santi2509aun@gmail.com

Received : November 17, 2022 Revised : December 2, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ 4) เพื่อศึกษาค้นคว้าตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์หลักพุทธธรรมกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จำนวน 373 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) วิเคราะห์ค้นคว้าตัวพยากรณ์โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักการครองคน (สังคหวัตถุ 4) รองลงมาคือ หลักการครองงาน (อิทธิบาท 4) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักการครองตน (พละ 4) 2) ระดับการ

บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รองลงมาคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์หลักพุทธธรรมกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวพยากรณ์ดีที่สุดคือการประยุกต์หลักการครองงาน (อิทธิบาท 4) ตัวพยากรณ์ที่รองลงมาคือการประยุกต์หลักการครองตน (พละ4)

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม, การบริหารงานวิชาการ, การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ

**An Application of Buddhadhamma Principles for Academic Administration
in Educational Institutions Under the Secondary Educational
Service Area Office Trang Krabi.**

Nisarat Suwanpakdee

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

E-mail: Pae38006@gmail.com

Tippamas Sawetworrachot

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

E-mail: Tippamas5@hotmail.com

Santi Aunjanam

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

E-mail: Santi2509aun@gmail.com

Abstracts

The objectives of this research are: 1) To study the degree of application of Buddhist principles to academic administration in educational institutions affiliated with the Trang Secondary Education Area Office; 2) To study the level of academic administration in educational institutions affiliated with the Trang Secondary Education Area Office. 3) To study the relationship of the application of Buddhist principles to academic administration in educational institutions affiliated with the Trang Secondary Education Area Office. 4) To research the forecasters used in buddhist prophecy with academic administration in educational institutions affiliated with the Trang Secondary School District Office. The sample was school administrators and teachers in educational institutions affiliated with the Trang Secondary Education Area Office. Krabi: 373 people

The results showed that 1) Data analysis results The level of application of Buddhist principles to academic administration in educational institutions affiliated with the Trang Secondary Education Area Office. Overall, it's very high. Considering it on a case-by-case basis, it's very level on all sides. The aspect with the highest

average is the principle of dominance (Sangha 4), followed by the principle of dominance (Itthibath 4), the least averaged side is the principle of dominance (4)

2) Data analysis results Level of academic administration in educational institutions affiliated with the Trang Secondary School District Office. Overall, it's very high. Considering it on a case-by-case basis, it's very level on all sides. The areas with the highest averages are the teaching and learning in educational institutions, followed by the development of the learning process. 3) Data analysis results Relationship with the application of Buddhist principles to academic administration in educational institutions affiliated with the Trang Secondary Education Area Office. There are positive correlations on all fronts, statistically significant at the level. .01

4) Data analysis results Forecasters used in Buddhist prophecy with academic administration in educational institutions affiliated with the Trang Secondary Education Area Office. Statistically significant at the .01 level, the best forecaster is the application of the dominance principle (Itthibath 4) and the second good forecaster is the application of the dominance principle (4).

Keywords: Buddhist Dhamma Principles, Academic Administration in Educational Institutions, Application of Buddhist Dhamma Principles of Academic Administration in Educational Institutions, Trang Secondary Education Area Office sword

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 ได้ระบุว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และในมาตรา 39 กำหนดว่าให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสถานศึกษา สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัด และประเมินผล ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4-6) การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาจะปรากฏเด่นชัด ผลสำเร็จงานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้น และส่งเสริมร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่เสมอ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2546, หน้า 33) การบริหารงานวิชาการนั้นมีภาระหน้าที่ 17 ด้านด้วยกันคือ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2)การวางแผนงานด้านวิชาการ 3)การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4)การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5)การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6)การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7)การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9)การนิเทศการศึกษา 10)การแนะแนว 11)การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13)การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14)การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15)การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16)การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17)การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกของสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญต่อผู้บริหารในการนำไปบริหารจัดการในการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการศึกษา (อุทัย บุญประเสริฐ, 2540, หน้า 34)

นอกจากนี้ในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการนั้นสถานศึกษาหรือองค์กรควรมีการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อการบริหารงานกระบวนการในการพัฒนานั้นคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักของการตัดสินใจพฤติกรรมของบุคคล และเป็นอีกมุมหนึ่งที่สำคัญภายในองค์กรเพราะจะช่วยในการแนะแนวพฤติกรรมที่เหมาะสมให้กับคนและงาน ผู้บริหาร จึงมีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางความรับผิดชอบที่มีต่องาน มีบทบาทสำคัญในการริเริ่มหรือรักษาคุณธรรมอันดีงามให้คงอยู่เสมอ องค์กรทุกประเภทจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาอย่างถูกวิธี

เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือ มีภาพพจน์ที่ดีอันจะนำมาซึ่งชื่อเสียง เกียรติยศ ความก้าวหน้าในระยะยาว และความผาสุกของบุคคลในองค์กร การบริหาร จัดการองค์กรจึงมีความจำเป็นต้องใช้หลักการบริหารจัดการสมัยใหม่ผสมผสานเข้าด้วยกันกับหลักการทางพระพุทธศาสนาและนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้ทันกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในชีวิตได้จึงจำเป็นต้องวางรากฐานชีวิตให้มั่นคงเสียก่อนเพื่อเป็นทุนในการดำเนินชีวิต และเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ ในสังคมรอบตัวและกิจการงานในอนาคต หากบุคคลใดมีการวางแผนชีวิต วางรากฐานชีวิตได้ดีก็จะเป็นปัจจัยเอื้อให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จกับการพัฒนาชีวิตเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารตน คน งาน ต่อๆ ไป หลักการพุทธธรรมที่ว่าไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นหรือไม่ก็ตาม ความจริงก็ดำรงอยู่ตามธรรมดาของมันเป็นกลางๆ พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ คือ ค้นพบความจริงนั้นแล้วนำมาเปิดเผยไว้ สารของความจริงนี้ก็คือความเป็นไปตามหลักธรรมดาแห่งเหตุปัจจัย หรือกระบวนการแห่งเหตุปัจจัยผู้ที่มีมองสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็น ไม่เฝ้ามองตามที่ตนอยากหรือไม่อยากให้มันเป็น จึงจะเข้าใจความจริงที่เป็นกลางนี้ได้เมื่อเข้าใจธรรมที่เป็นกลางนี้แล้ว ก็ย่อมมองเห็นความจริงอย่างกว้างๆ ครอบคลุมทั่วไปทั้งหมด มีทัศนะเปิดกว้าง หลุดพ้นเป็น อิสระอย่างแท้จริง โดยหลุดพ้นทั้งทางจิต คือจิตหลุดพ้นจากสิ่งบีบคั้นครอบงำที่เรียกว่ากิเลสและความทุกข์ กลายเป็นจิตที่ปลอดโปร่ง เบิกบาน เป็นสุข และด้านปัญญา คือ หลุดพ้นด้วยรู้เท่าทันธรรมดา แล้วมองเห็นตัว ความจริงล้วน ๆ ที่บริสุทธิ์ไม่มีกิเลสเคลือบแคลงหรือทำให้เอนเอียง และรู้ชัดแจ้งที่ความจริงโดยตรง ไม่ต้องรู้ผ่านใครๆ หรือรู้ตามที่ใครบอกอีกต่อไป (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559, หน้า 342)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหาผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนและปฏิบัติหน้าที่บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ จึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ แต่เนื่องจากหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่มีความสอดคล้องกับหลักการบริหารนั้นมีอยู่หลากหลายและมีความเหมาะสมกับงานบริหารในบริบทที่แตกต่างกันไปสำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจหลักพุทธธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึงได้เลือกศึกษาเฉพาะหมวดธรรมที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วยหลักพระ 4 เพื่อการครองตน หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อการครองคน และหลักอิทธิบาท 4 เพื่อการครองงาน เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1 เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่

2 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ

3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ

4 เพื่อศึกษาค้นคว้าตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์หลักพุทธธรรมกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ

วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ” ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยเป็นแบบเชิงพรรณนา (Description Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire)

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและระเบียบ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำโครงร่างวิจัย และเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ต่อภาควิชา เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัยเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำไปทดลองใช้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try-Out) จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือจากนั้นจึงนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความ ถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนของการจัดทำร่างผลการวิจัยเพื่อนำเสนอคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ จัดพิมพ์และส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ จำนวน 44 โรงเรียน ผู้บริหารและครู จำนวน 2,214 คน

กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระจบ ผู้วิจัยเจาะจงจังหวัดกระจบ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 373 คน โดยผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถานศึกษาแล้วกำหนด

ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณเทียบบัญญัติไตรยางศ์ เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนประชากร (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา รวมจำนวน 373 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ ตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อใช้สร้างข้อคำถาม กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถาม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประโยชน์ของงานวิจัยและดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ชนิด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ หลักการครองตน (พละ 4) การบริหารงานวิชาการ หลักการครองคน (สังคหวัตถุ 4) และการบริหารงานวิชาการ หลักการครองงาน (อิทธิบาท 4)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ชนิด 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี จำนวน 16 โรงเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหารและครู จำนวน 373 คน ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 373 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูลทำการวิเคราะห์แล้วนำข้อมูลประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS มาใช้ในการคำนวณเชิงสถิติและนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยายในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อคำถามในการวิจัย โดยมีสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) การคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี และข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี วิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์แปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 121) ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ด้วยวิธีหาค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน(Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวและความสัมพันธ์ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันอย่างไรทิศทางใดโดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 101)และการวิเคราะห์ค้นคว้าตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์หลักพุทธธรรมกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter โดยนำตัวแปรอิสระทุกตัวทั้งหมดเข้าสู่การสมการถดถอยแบบปกติเพื่อศึกษาค้นคว้าตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์หลักพุทธธรรมกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 373 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 64.34 และเพศชาย จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 35.66 เป็นผู้มีอายุระหว่าง 4 –50 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.07 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 103 คิดเป็นร้อยละ 27.61 ระหว่างอายุระหว่าง 51–60 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.45 และน้อยที่สุดมีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.87 ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 66.76 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 32.44 และน้อยที่สุดมีการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 92.76 และตำแหน่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.24 ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ทำงาน 11–20 ปี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 54.96 รองลงมาคือประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 27.88 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์ทำงาน 21 ปี ขึ้นไป จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 17.16 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ โดยภาพรวม

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาหลักการครองตน (พละ 4)	4.08	0.74	มาก
2.การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาหลักการครองคน (สังคหวัตถุ 4)	4.12	0.73	มาก
3.การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาหลักการครองงาน (อิทธิบาท 4)	4.11	0.72	มาก
รวม	4.10	0.72	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หลักการครองคน(สังคหวัตถุ 4) ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.73) การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หลักการครองงาน (อิทธิบาท 4) ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.72) และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หลักการครองตน(พละ 4) ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.74) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.13	0.73	มาก
2.การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.19	0.76	มาก
3.การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	4.10	0.75	มาก
4.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.15	0.74	มาก
5.การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.14	0.76	มาก
6.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.12	0.75	มาก
7.การพัฒนาส่งเสริมให้แม่แหล่งเรียนรู้และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.09	0.76	มาก
รวม	4.13	0.73	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.76) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.74) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.76) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.73) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.75) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.75) และด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.76) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่

ตัวแปร	บริหารงานวิชาการ										
การประยุกต์ใช้หลัก	X ₁	X ₂	X ₃	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	
พุทธธรรม											
หลักการครองตน (พละ4)	X ₁	1.000	.929**	.914**	.837**	.826**	.821**	.842**	.822**	.842**	.850**
หลักการครองคน (สังคหวัดฤ4)	X ₂		1.000	.958**	.824**	.847**	.825**	.848**	.848**	.851**	.827**
หลักการครองงาน (อิทธิบาท 4)	X ₃			1.000	.822**	.849**	.865**	.868**	.886**	.861**	.856**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการค้นคว้าตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์หลักพุทธธรรมกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนน	t	Sig.
	B	Std. Error	มาตรฐาน β		
1 ค่าคงที่ (Constant)	.374	.093		4.013	.000
หลักการครองตน (พละ4)	.178	.068	.181	2.601	.010
หลักการครองคน(สังคหวัตถุ4)	.059	.093	.060	.638	.524
หลักการครองงาน(อิทธิบาท 4)	.679	.096	.675	7.087	.000

$R = .881$, $R^2 = .777$, Adjusted $R^2 = .773$, $S.E._b = .356$, $F = 181.499$

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Enter ของการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ พบว่าตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือการประยุกต์หลักการครองงาน (อิทธิบาท 4) ($B=.679$, $\beta = .675$, $P=.001$)ในบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และตัวพยากรณ์รองลงมา คือการประยุกต์หลักการครองตน(พละ4) ($B=.178$, $\beta = .181$, $P= .001$) ในบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการประยุกต์ใช้หลักการครองคน (สังคหวัตถุ 4) ไม่ได้เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลในบริหารงานวิชาการ

การอภิปรายผล

1. ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา(หลักการครองคน สังคหวัตถุ 4) การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา(หลักการครองงาน อิทธิบาท 4) และ การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา(หลักการครองตน พละ 4) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาแดงไทย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการ

เทียบโอนผลการเรียน ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาและด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มูนา จารง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการค้นคว้าอิสระ พบว่า 1. ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตลิ่งชัน ประจำปีการศึกษา 2562 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตลิ่งชัน ประจำปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูโกศลพัฒนภรณ์.(รัชพล ปภัสโร). (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตรสามารถบูรณาการด้วยการพิจารณาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ด้านการเรียนการสอน สามารถบูรณาการด้วยการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากขึ้นกระตุ้นให้ ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้วยการประยุกต์สื่อ การเรียนการสอนให้ทันสมัยจากเทคโนโลยีมากขึ้นและร่วมมือกันผลิตสื่อการเรียนการสอนท้องถิ่นมากขึ้นและด้านการวัดผลและประเมินผล สามารถบูรณาการด้วยการพิจารณาเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ชัดเจนมากขึ้นเพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนให้ดีขึ้น

4. การค้นคว้าตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์หลักพุทธธรรมกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตลิ่งชัน ประจำปี การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อศึกษาค้นคว้าตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์หลักพุทธธรรมกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตลิ่งชัน ประจำปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในแต่ละด้านตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือการประยุกต์หลักการครองงาน (อิทธิบาท 4) ในบริหารงานวิชาการ และตัวพยากรณ์ดี รองลงมา คือ การประยุกต์หลักการครองตน(พละ4) ในบริหารงานวิชาการ ส่วนการประยุกต์ใช้หลักการครองคน (สังคหวัตถุ 4) ไม่ได้เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลในบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิณี ศรีชน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการเชิงบูรณาการหลักอิทธิบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า :

1. การบริหารงานวิชาการเชิงบูรณาการหลักอิทธิบาทของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป

1. ระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่งกระบี่ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่งกระบี่ พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่งกระบี่ พบว่า ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาทุกด้าน
4. ตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์หลักพุทธธรรมกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่งกระบี่ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในแต่ละด้านตัวพยากรณ์ดีที่สุดคือการประยุกต์หลักการครองงาน (อิทธิบาท 4) ในบริหารงานวิชาการ และตัวพยากรณ์ดรองลงมา คือ การประยุกต์หลักการครองตน(พละ4) ในบริหารงานวิชาการ ส่วนการประยุกต์ใช้หลักการครองคน (สังคหวัตถุ 4) ไม่ได้เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลในบริหารงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรนำหลักธรรมพละ 4 ประยุกต์ใช้ในการวางแผนการบริหารงานการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรดำเนินการกำกับติดตามการประเมินผลการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
3. ความสัมพันธ์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาผู้บริหารครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานำการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมไปใช้เพื่อวางแผนปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่างๆ ทั้งงานบริหารทั่วไป งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา
2. ควรมีการนำหลักพุทธธรรมอื่นๆมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2555*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

_____. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:

สุวีริยาสาส์น.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.

พระครูโกศลพัฒนภรณ์. (รัชพล ปภัสโร). (2560). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหาร*

วิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญา

พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มูนา จารง. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์ เครือข่าย*

ตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. การค้นคว้าอิสระการศึกษา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

วิภา แดงไทย. (2560). *การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต*

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,

สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์. (ป.อ. ปยุตโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 38).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พลีธัมม์.

สุธินี ศรีชน. (2564). *การบริหารงานวิชาการเชิงบูรณาการหลักอิทธิบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพ*

ผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

การศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

นิธิศ วงศ์ตุลาการ, สรัญญา แสงอัมพร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

อีเมล: oatzwongtulakan@gmail.com

สันติ อุจนะนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

อีเมล : Santi2509aun@gmail.com

Received : November 25, 2022 Revised : December 2, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช จำนวน 378 คน แล้วทำการทดสอบสมมติฐานด้วยความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากร โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นเพื่อศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบขนาดของผลกระทบหรือความสัมพันธ์

ผลการศึกษา พบว่า จากการวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยเชิงเส้น พบว่า ตัวแปรได้แก่ เรื่องเพศ เรื่องระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เรื่องทุนการศึกษา เรื่องความตั้งใจในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยและเรื่องขนาดโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติ จากนั้นเมื่อทำการเปรียบเทียบด้วยค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากที่สุดคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงมาคือ ระดับความตั้งใจที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของนักเรียน และสุดท้ายคือ นักเรียนที่บิดามีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน/รับจ้าง อย่างไรก็ตามจากการศึกษา ยังพบว่าตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากที่สุดคือ นักเรียนเพศชาย รองลงมาคือ โรงเรียนที่มีขนาดปานกลาง และสุดท้ายคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดาและมารดา/ผู้ปกครอง

คำสำคัญ: ผลการเรียนรู้ของนักเรียน, ปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

The Study of The Education Inequality Factors Affecting to Student's Education Achievement under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat

Nitis Wongtulakan, Sranya Saengamporn

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

E-mail: oatzwongtulakan@gmail.com

Santi Aunjanam

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus.

E-mail : Santi2509aun@gmail.com

Abstracts

A study of educational inequality factors affecting educational achievement of students in schools under the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office. intended for To study the educational inequality factors that affect students' educational achievement. Data from 378 students in schools under the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office were used, and then tested the hypothesis with differences between population groups. using linear regression analysis to study the relationship and compare the magnitude of the effect or relationship.

The results showed that from the linear regression analysis, it was found that the variables were gender, parents' education level. about scholarship on the intention to study at the university level and the size of the school statistically significant Then, when compared with standard coefficients, it was found that the independent variable that had the most positive impact on educational achievement was students whose parents had a bachelor's degree or equivalent, followed by their intention to continue their studies. in the university students and finally Students whose fathers are private employees/employed However, the study also found that the independent variable that had the most negative impact on educational achievement was male students, followed by medium schools. And finally, the average monthly income of parents/guardians.

Keywords: school-record, educational inequality factor, the secondary educational service area office Nakhon Si Thammarat.

บทนำ

ความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่อยู่กับสังคมไทยมายาวนาน และก่อให้เกิดปัญหาที่หลากหลาย ทั้งทางด้านสังคม การเมือง และการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว โดยความหมายของความเหลื่อมล้ำตามราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ความต่างกัน ความไม่เสมอกัน หรือความไม่เท่าเทียมกันระหว่างปัจเจกบุคคล ระหว่างกลุ่ม หรือระหว่างประเทศ ความเหลื่อมล้ำอาจมีหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง อย่างไรก็ตามความเหลื่อมล้ำโดยตัวเองไม่ใช่ปัญหา เพราะเป็นไปไม่ได้ที่ทุกคนจะเท่าเทียมกันในทุกเรื่อง ความเหลื่อมล้ำจะเป็นปัญหากลายได้ 2 เงื่อนไข ประการแรก คือ ช่องว่างระหว่างคนรวยคนจนไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม มีความเห็นเป็นการทั่วไปว่ามีคนรวยจำนวนมากซึ่งรวยอย่างไม่สมควรรวย ยกฐานะขึ้นมาได้เพราะการเอาเปรียบสังคมคอร์รัปชัน ประการสอง คือ การที่มีคนจำนวนมากซึ่งจนอย่างไม่สมควรจน จนเพราะขาดโอกาสทั้งที่ไม่ได้เกียจคร้าน และยังตั้งใจทำมาหากิน โดยรูปแบบความเหลื่อมล้ำในภาพรวมได้ 3 รูปแบบ 1) ความเหลื่อมล้ำด้านความมั่งคั่งและรายได้ 2) ความเหลื่อมล้ำด้านการกระจายโอกาส และ 3) ความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจ โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมนั้น เกิดจากหลากหลายปัจจัย เช่น ต้นทุนทางสังคมโอกาสและการเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาล สวัสดิการต่าง ๆ เศรษฐกิจ ชนชั้นทางสังคม เป็นต้น (วินิจ ฝาเจริญ, 2564, หน้า 4)

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute : TDRI) ได้มีรายการแนวโน้มความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ.2519 – 2562 โดยพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงของดัชนีชี้วัดความเหลื่อมล้ำที่ใช้กันอยู่ทั่วไป คือ ค่าสัมประสิทธิ์จินี (Gini Coefficient) โดยจากรายงานพบว่าความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยทยอยลดลงอย่างต่อเนื่องในระยะประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามการวัดความเหลื่อมล้ำไม่ใช่มิติของเศรษฐกิจหรือรายได้เท่านั้น แต่ด้านหนึ่งที่สำคัญและเป็นปัญหาเรื้อรังมาอย่างยาวนาน คือ “ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา” ซึ่งการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตเนื่องจากการศึกษาช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคล และเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงระดับความรู้และประเภทของความรู้ที่บุคคลถนัดตามที่สามารถศึกษามา โดยบุคคลสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการประกอบอาชีพและการพัฒนาศักยภาพของตนเอง สร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับสังคมตลอดจนประเทศชาติ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นประเด็นปัญหาที่มีหลายมิติ และค่อนข้างซับซ้อน เพราะเป็นปัญหาที่เกิดจากหลายปัจจัยที่มีความละเอียดอ่อนไม่สามารถวัดได้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและระบบบริหารการศึกษา แต่เพียงอย่างเดียว มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความรู้ สภาพสังคมและการเลี้ยงดู ที่เป็นประเด็นให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้เช่นกัน โดยการเข้าถึงระบบการศึกษาหรือโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษานั้นเป็นเพียงมิติในเรื่องของปริมาณแต่ไม่สามารถบ่งชี้ถึงคุณภาพของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ 5 ความจริง ว่าด้วยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่สกัดไม่ให้เด็กต้นทุนต่ำได้ไปต่อ 1.) ครอบครัวของนักเรียนยากจน 2.) เด็กนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลไม่ได้กินข้าวเช้า 3.) เด็กในพื้นที่ทุรกันดารต้องเดินเท้าไปโรงเรียน 4.) มีนักเรียนกำพร้าจำนวนมากออกจากระบบการศึกษา 5.) สภาพบ้านที่ทรุดโทรม ปัญหาดังกล่าวทำให้คนรุ่นใหม่ที่มีต้นทุนต่ำไม่มีความรู้ความสามารถมากพอจะพลิก

พื้นและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีกว่ารุ่นก่อนหน้า ทำให้เกิดวงจรความยากจนเวียนซ้ำไป ซึ่งความรู้ความสามารถของคนรุ่นใหม่สำคัญต่อการรับมือวิกฤตสังคมผู้สูงอายุที่กำลังเข้ามา อีกทั้งปัญหาต้นทุนที่ต่ำนี้ยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน

จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบว่าในประเทศไทยได้มีการศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทยโดยใช้ดัชนีจีนี (Gini index) เพื่อสะท้อนและวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ในระดับมหภาคจากข้อมูลทุติยภูมิ แต่สำหรับการศึกษาในระดับจุลภาคนั้นยังคงมีจำนวนไม่มากนัก ได้มีการศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นข้อมูลรูปแบบจุลภาครายบุคคล ซึ่งได้มีแนวคิดหลักคือ ภูมิหลังด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้นเป็นความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนนั้น นอกจากนี้ภูมิหลังด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนแล้ว สถานศึกษาและตัวของนักเรียนก็อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีนัยยะต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2563, หน้า 2)

ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างชัดเจนและสามารถนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ถึงข้อเสนอแนะหรือนโยบายเพื่อลดปัญหาจากเหตุปัจจัยความเหลื่อมล้ำและพัฒนาการเรียน การศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนานักเรียนและลดความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษา ประกอบกับผู้วิจัยเป็นครูซึ่งรับราชการบรรจุที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีสุ่มอย่างง่ายแล้วนำไปทดสอบสมมติฐานทางสถิติเพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช จำนวน 6,616 คน โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชผ่านระบบออนไลน์

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช จำนวน 378 คน โดยผู้วิจัยทราบถึงจำนวนของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการของ Taro Yamane (1970) โดยจากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 377.20 ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย คือ 378 คน

2. เทคนิควิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ไม่มีการกำหนดรายชื่อ นักเรียนที่จะทำการเก็บแบบสอบถาม โดยจะสุ่มทั้งสิ้น 378 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตมาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดและแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ได้แก่ เกรดเฉลี่ย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของครอบครัวนักเรียน ได้แก่ ความสามารถในการเบิกจ่ายค่าเล่าเรียน สถานะภาพของบิดาและมารดา รูปแบบการพักอาศัยของนักเรียน รายได้เฉลี่ยของบิดาและมารดา/ผู้ปกครอง อาชีพบิดา อาชีพมารดา อาชีพผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการศึกษาของนักเรียน ได้แก่ การได้รับทุนการศึกษา ระดับความตั้งใจในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย และระดับการทบทวนบทเรียน

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ระดับความเพียงพอของวัสดุและอุปกรณ์ภายในโรงเรียน และระดับการดูแลเอาใจใส่ของบุคลากรในโรงเรียน

ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเรื่องการเรียนในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ

4. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม สามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักเรียน ส่วนที่ 2 ปัจจัยความเหลื่อมล้ำของนักเรียน ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก และส่วนที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน

ในส่วนของการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างแบบสอบถามและได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการสื่อความหมายได้ตรงประเด็น ชัดเจนและเหมาะสม ต่อมาผู้วิจัยดำเนินการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) โดยให้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ปรับปรุงแก้ไขให้ได้แบบสอบถามที่เหมาะสมกับการวิจัยสูงสุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเตรียมแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ และใช้วิธีการการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) หรือการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 378 ตัวอย่าง โดยข้อมูลแบ่งออกเป็นทั้งสิ้น 4 ส่วน คือ 1.) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักเรียน 2.) ปัจจัยความเหลื่อมล้ำของนักเรียน 3.) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก และ 4.) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เมื่อได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด สร้างคู่มือลงรหัสและนำข้อมูลลงรหัส จากนั้นนำข้อมูลที่ลงรหัสเรียบร้อยแล้วไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปรวบรวมข้อมูลหุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับขนาดของโรงเรียนและลักษณะของโรงเรียน

3) ศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4) ศึกษาลักษณะความเหลื่อมล้ำจากภูมิหลังของนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

5) ทดสอบสมมติฐานโดยอ้างอิงจากกรอบแนวคิด

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 ภาพรวมของแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

Model Summary				
Model	R	R ²	Adjusted R ²	Std. Error of the Estimate
1	0.667 ^a	0.445	0.419	0.444394

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบ R²

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	57.109	17	3.359	17.011	0.00**
Residual	71.095	360	0.197		
Total	128.204	377			

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้น

ตัวแปรอิสระ	Coef.	Std.E.	Standardized Coef.	t	Sig
(Constant)	2.530	0.164		15.395	0.000**
sex1	-0.321	0.058	-0.246	-5.549	0.000**
income	-0.032	0.028	-0.062	-1.144	0.253
jobfad1	0.012	0.161	0.005	0.075	0.940
jobfad2	-0.004	0.146	-0.002	-0.030	0.976
jobfad3	0.392	0.217	0.084	1.806	0.072
jobfad4	0.134	0.102	0.115	1.313	0.190
jobmad1	0.073	0.133	0.038	0.549	0.583
jobmad2	-0.069	0.139	-0.022	-0.496	0.620
jobmad3	0.395	0.279	0.069	1.417	0.157
jobmad4	0.031	0.102	0.027	0.304	0.761
edu	0.541	0.059	0.463	9.113	0.000**
scholarship1	0.102	0.050	0.086	2.023	0.044*
university	0.073	0.023	0.136	3.120	0.002**
sized1	-0.023	0.101	-0.010	-0.226	0.822
sized2	-0.120	0.052	-0.102	-2.317	0.021*
physical	0.042	0.031	0.068	1.372	0.171
people	-0.001	0.027	-0.001	-0.022	0.982

หมายเหตุ : * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 สามารถเขียนแทนค่าสัมประสิทธิ์ได้ดังสมการที่ (1) ดังนี้

$$\begin{aligned} \widehat{gpa}_x = & 2.530 - 0.321(sex)** - 0.032(income) + 0.012(jobfather1) \\ & - 0.004(jobfather2) + 0.392(jobfather3) + 0.134(jobfather4) \\ & + 0.073(jobmom1) - 0.069(jobmom2) + 0.395(jobmom3) \\ & + 0.031(jobmom4) + 0.541(edu)** + 0.102(scholarship1)* \\ & + 0.073(university)** - 0.023(sized1) - 0.120(sized2)* \\ & + 0.042(physical) - 0.001(people) \end{aligned}$$

(1)

หมายเหตุ : * หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากสมการที่ (1) เพื่อดูภาพรวมของสมการถดถอยเชิงเส้นตามแบบจำลองที่กำหนดสามารถประมาณค่า R^2 ได้ดังตารางที่ 1 พบว่า ค่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.445 อธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักเรียน ปัจจัยด้านภูมิหลังครอบครัว ปัจจัยด้านการศึกษาของนักเรียน และปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยกล่าวเป็นปัจจัยที่อยู่ภายใต้แบบจำลองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้ร้อยละ 44.5

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่า F-Statistics เท่ากับ 17.011 และมีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 หมายความว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 : ค่าสัมประสิทธิ์ทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0 ยอมรับสมมติฐานรอง H_1 : มีค่าสัมประสิทธิ์อย่างน้อย 1 ตัวที่ไม่เท่ากับ 0 R^2 ภายใต้แบบจำลองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักเรียน ปัจจัยด้านภูมิหลังครอบครัว ปัจจัยด้านการศึกษาของนักเรียน และปัจจัยด้านสถานศึกษา สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้ในระดับประชากร

จากตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาระหว่างปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักเรียน ปัจจัยด้านภูมิหลังครอบครัว ปัจจัยด้านการศึกษาของนักเรียน และปัจจัยด้านสถานศึกษา ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช โดยจากตัวอย่างสามารถอธิบายได้ดังนี้

ในภาพรวมพบว่าตัวแปรปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้แก่ ตัวแปรเรื่องเพศ , ตัวแปรเรื่องระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน , ตัวแปรเรื่องการได้รับทุนการศึกษาของนักเรียน , ตัวแปรเรื่องระดับความตั้งใจในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย และตัวแปรเรื่องขนาดของโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ดังนี้

ตัวแปรเรื่องเพศ พบว่า sex1 นักเรียนมีเพศมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.321 Sig เท่ากับ 0.00 หมายความว่าเพศชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยเฉลี่ยน้อยกว่าเพศหญิงประมาณ 0.321 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตัวแปรเรื่องระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า edu นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไปมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.541 Sig เท่ากับ 0.00 หมายความว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไปโดยเฉลี่ยมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาไม่เกินปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ประมาณ 0.541 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตัวแปรเรื่องทุนการศึกษา พบว่า scholarship1 นักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.102 มีค่า Sig เท่ากับ 0.044 หมายความว่านักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับทุนการศึกษาประมาณ 0.102 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตัวแปรเรื่องความตั้งใจในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย พบว่า university ระดับความตั้งใจในการศึกษาต่อมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.073 มีค่า Sig เท่ากับ 0.002 หมายความว่า เมื่อระดับ

ความตั้งใจในการศึกษาต่อเพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะมีผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดีขึ้น 0.073 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตัวแปรเรื่องขนาดโรงเรียน พบว่า sized2 โรงเรียนขนาดปานกลางมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.12 มีค่า Sig เท่ากับ 0.021 หมายความว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดปานกลางจะมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อยกว่านักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ประมาณ 0.12 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ต่อมาเมื่อทำการเปรียบเทียบผลกระทบโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (Standardized Coefficient) เพื่อปรับฐานที่แตกต่างกันระหว่างตัวแปรอิสระให้สามารถพิจารณาพร้อมกันได้ พบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากที่สุด คือ edu นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไปมีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ 0.463 หมายความว่าเมื่อสมมติให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจะมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาไม่เกินปริญญาตรีประมาณ 0.463 คะแนน

รองลงมาคือ university ระดับความตั้งใจที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ 0.136 หมายความว่า เมื่อสมมติให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ หากนักเรียนมีระดับความตั้งใจที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น 1 ระดับ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดีขึ้น 0.136 คะแนน และสุดท้ายคือ jobfather1 นักเรียนที่บิดามีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน/รับจ้างมีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ 0.115 หมายความว่า เมื่อสมมติให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ นักเรียนที่บิดามีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน/รับจ้างมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักเรียนที่บิดาทำอาชีพอื่น ๆ ประมาณ 0.115 คะแนน

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาายังพบว่าตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากที่สุด คือ sex1 นักเรียนเพศชาย จากการทดสอบได้ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ -0.246 หมายความว่านักเรียนที่เป็นเพศชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อยกว่านักเรียนที่เป็นเพศหญิงประมาณ 0.246 คะแนน รองลงมาคือ sized2 โรงเรียนที่มีขนาดปานกลาง จากการทดสอบได้ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ -0.102 หมายความว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดปานกลางจะมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ประมาณ 0.102 คะแนน และรองลงมาคือ income รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดาและมารดา/ผู้ปกครองมีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ -0.002 หมายความว่า เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ นักเรียนที่บิดาและมารดา/ผู้ปกครองมีรายได้สูงขึ้น 1 ช่วง จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาลดลงประมาณ 0.002 คะแนน

การอภิปรายผล/สรุป

เพื่อศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช จากการศึกษาด้วยการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากร พบว่า ตัวแปรเรื่องเพศ ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อเดือนบิดาและมารดา/ผู้ปกครอง ตัวแปรอาชีพบิดา ตัวแปรอาชีพมารดา ตัวแปรการได้รับทุนการศึกษา และตัวแปรระดับความตั้งใจในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ตัวแปรขนาดโรงเรียน ตัวแปรความพร้อมของวัสดุและอุปกรณ์ภายในโรงเรียน และตัวแปรการดูแลเอาใจใส่ของบุคลากรในโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากรไม่สามารถอธิบายขนาดของผลกระทบได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยเชิงเส้น โดยกำหนดให้ตัวแปรตาม คือ เกรดเฉลี่ยของนักเรียน ส่วนตัวแปรอิสระคือตัวแปรที่ได้ผ่านการทดสอบสมมติฐานความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากร ได้แก่ ตัวแปรเรื่องเพศ ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อเดือนบิดาและมารดา/ผู้ปกครอง ตัวแปรอาชีพบิดา ตัวแปรอาชีพมารดา ตัวแปรการได้รับทุนการศึกษา และตัวแปรระดับความตั้งใจในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ตัวแปรขนาดโรงเรียน ตัวแปรความพร้อมของวัสดุและอุปกรณ์ภายในโรงเรียน และตัวแปรการดูแลเอาใจใส่ของบุคลากรในโรงเรียน ทั้งนี้จากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์และทดสอบสมมติฐานภายใต้สมการถดถอยเชิงเส้น พบว่า ตัวแปรเรื่องเพศ ตัวแปรเรื่องระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ตัวแปรเรื่องทุนการศึกษา ตัวแปรเรื่องความตั้งใจในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยและตัวแปรเรื่องขนาดโรงเรียน เป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ ตัวแปรรายได้ของผู้ปกครอง ตัวแปรอาชีพบิดา ตัวแปรอาชีพมารดา ตัวแปรอาชีพผู้ปกครอง ตัวแปรความพร้อมของวัสดุและอุปกรณ์ภายในโรงเรียน และตัวแปรการดูแลเอาใจใส่ของบุคลากรในโรงเรียน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยความเหลื่อมล้ำที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติพบว่า

ตัวแปรด้านเพศ เพศชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อยกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ (2553) รัชวดี แสงมเหษณ์ (2560) และเป็นไปตามสมมติฐานที่คาดไว้ เนื่องจากว่าโดยธรรมชาติเพศชายถูกดึงดูดและกระตุ้นจากสิ่งเร้าตามสภาพแวดล้อมได้ง่ายกว่าเพศหญิง เช่น โดยส่วนใหญ่แล้วผู้เล่นเกมสออนไลน์เป็นเพศชาย เป็นต้น

สำหรับตัวแปรเรื่องระดับการศึกษาของผู้ปกครอง นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไปโดยเฉลี่ยมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาไม่เกินปริญญาตรี หรือเทียบเท่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ (2553) เป็นไปตามสมมติฐานที่คาดไว้ เนื่องจากผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ส่งผลทางตรงต่อแนวโน้มรายได้ของผู้ปกครองและวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาที่แตกต่างจากอีกกลุ่ม ดังนั้นจึงทรัพยากร

ทางการเรียนที่บ้าน การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง (นพรัตน์ ไบยา, 2555) จึงมีแนวโน้มที่ดีกว่า และจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนต่อไป

สำหรับตัวแปรเรื่องทุนการศึกษา นักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับทุนการศึกษา เป็นไปตามสมมติฐานที่คาดไว้ เนื่องจากทุนการศึกษาเป็นเป้าหมายในการเรียนของนักเรียน ดังนั้นเพื่อให้เหมาะสมต่อทุนการศึกษาซึ่งเป็นเป้าหมายนักเรียนจึงมีแนวโน้มการเรียนที่ดี

ตัวแปรเรื่องความตั้งใจในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย เมื่อระดับความตั้งใจในการศึกษาต่อเพิ่มขึ้นจะมีผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดีขึ้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่คาดไว้ เนื่องจากความตั้งใจในการศึกษาต่อจำเป็นต้องอาศัยผลการเรียนที่ดี และการที่นักเรียนมีความตั้งใจในการศึกษาต่อเป็นเป้าหมายที่ชัดเจนสำหรับการเรียนของนักเรียน เมื่อเป้าหมายชัดเจนก็สามารถตอบได้ว่าเรียนไปเพื่ออะไร ดังนั้นแนวโน้มของนักเรียนที่มีระดับความตั้งใจที่สูงกว่าเลยส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีกว่าตามไปด้วย

ตัวแปรเรื่องขนาดโรงเรียน นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดปานกลางจะมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อยกว่านักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณปภัช บรรณาการ (2561) และเป็นไปตามสมมติที่คาดไว้ เนื่องจากโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีแนวโน้มที่จะได้รับงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การที่มีงบประมาณในการจัดสรรกิจกรรมต่าง ๆ ที่มากกว่า ส่งผลให้โรงเรียนขนาดใหญ่มีโอกาสดัง ๆ ในการพัฒนานักเรียนที่มากกว่าเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1) จากการศึกษาพบว่าเพศที่ต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศชายมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อยกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำของผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว เป็นต้น ควรให้ความสำคัญและปลูกฝังความสำคัญของการศึกษาให้แก่ นักเรียนเพศชาย และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

2) จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับทุนการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าทุนการศึกษามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของเด็ก ดังนั้นควรมีการเพิ่มทุนการศึกษาให้แก่เด็กเพิ่มขึ้น

3) จากการศึกษาพบว่าเมื่อระดับความตั้งใจในการศึกษาต่อเพิ่มขึ้นจะมีผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นหากเราสามารถเพิ่มระดับความตั้งใจของนักเรียนได้ก็สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้กับเด็กได้ดีขึ้น เช่น มีโครงการให้รุ่นพี่เข้ามาฝึกอบรมในการช่วยสร้างแบบอย่างทางการศึกษาต่อให้รุ่นน้อง มีโครงการอธิบายการศึกษาต่อแต่ละคณะและบทบาทในหน้าที่การงานในอนาคต เป็นต้น อย่างไรก็ตามในระดับความตั้งใจเป็นเรื่องด้านจิตใจและ

พฤติกรรมมนุษย์อาจให้ผู้ช่วยเชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญตลอดจนเกิดความตั้งใจในการที่จะศึกษาต่อในอนาคต

4) จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดปานกลางจะมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อยกว่านักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นโรงเรียนที่มีขนาดปานกลางอาจจะต้องมีการให้ความสำคัญด้านกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพนักเรียนเพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น การมอบทุนการศึกษาในสาขาวิชาด้านการศึกษาให้นักเรียนสู่ระดับมหาวิทยาลัยแล้วกลับมาบรรจุสอนพร้อมใช้ทุนที่โรงเรียน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เกรียงไกร ศรีเสนาพิลา. (2565). *แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของครัวเรือนยากจน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- แบงค์ งามอรุณโชติ และ ธิรภาพ พิกทอง. 2555. *สูงต่ำไม่เท่ากัน “ทำไมการศึกษาจึงเหลื่อมล้ำ”*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์ จำกัด
- ไสว วีระพันธ์ และ ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี. (2564). *ความปกติใหม่ทางการศึกษากับความเหลื่อมล้ำที่มากยิ่งขึ้น*. วารสารวิชาการรัตนบุศย์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค. 2564) หน้า 69-83.
- ณปภัช บรรณาการ. (2561). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติการศึกษา. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดรณี จำปาทอง. (2549). *การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ สุวิมล เสงพัฒนา และพุดตาน พันธุเณร. (2555). *“ความเหลื่อมล้ำของโอกาสการศึกษาและมาตรฐานการคลังเพื่อขยายโอกาสการศึกษาให้เยาวชนยากจน”*. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันพัฒนาศาสตร์ ปีที่ 6. Vol.1.
- ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์. (2553). *ความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษากับแนวโน้มของค่าจ้างในประเทศไทย*. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. การสัมมนาวิชาการประจำปี 2553, 1 สิงหาคม 2565
- < http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2012/10/sec3.1_paper.pdf>
- ทินลัคน์ บัวทอง. (2561). *การประเมินผลกระทบของความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรทางการศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นในจังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นพรัตน์ ไบยา. (2555). การประเมินความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, วิชาการวัดและการประเมินการศึกษา, ศึกษาศาสตร, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปึงปอนด์ รักอำนวยกิจ และ ศิริพงษ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2558). “งบประมาณการศึกษาฉบับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน: ข้อค้นพบในประเทศไทย”. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 9(2): 89-108.
- มัทยา บุตรงาม. 2555. ความสัมพันธ์ระหว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชวดี แสงมเหหมัด. (2560). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 8(1), 33-66.
- วินิจ ฝาเจริญ และคณะ. (2564). “ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของพลเมืองไทยวัยเรียนกับสถานการณ์การเรียนออนไลน์ในยุคไวรัสโควิด-19”. วารสารปัญญาปนิธาน ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2564) หน้า 1-14.
- วิลาสินี บุญทวี. (2552). ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาและประสิทธิผลของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของศูนย์ฝึกอาชีพ สวนลุมพินี. สารนิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมจิต แคนสีแก้ว , ทนงค์ศักดิ์ คุ้มไชน้ำ และคณะ. (2559). ความเสมอภาคและโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่การสร้างคุณภาพชีวิต. วารสารราชพฤกษ์ ปีที่ 14 ฉบับที่ 3, 10-17.
- สรวิชัย เย่าดัก. (2547). การศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคม ค่าใช้จ่ายและเหตุผลสำหรับการตัดสินใจเข้าศึกษาของนักเรียนปริญญาตรีสถาบันราชภัฏกาฬสินธุ์. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สหทัย บุญเกียรติ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาและการกระจายรายได้กับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช, 1 สิงหาคม 2565 ข้อมูลพื้นฐาน <http://www.nst1.go.th/home/2021/07/09/organization-history/>
- สิวะโชติ ศรีสุทธยากร. (2555). วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์แบบเบส์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทุกระดับเมื่อตัวแปรมีความคลาดเคลื่อนจากการวัด: การศึกษาสถานการณ์จำลองแบบมอนติคาร์โลและข้อมูลจริง. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี สันติพลวุฒิ และรศดา เวชฎาพันธุ์. (2558). การประเมินผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษาการลงทุนพัฒนาเครื่องผลิตแผ่นข้าวตังของวิสาหกิจชุมชนโสธรพัฒนา จังหวัด

ฉะเชิงเทรา. วิทยาการเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ ปีที่ 36 ฉบับที่ 3 (ก.ย.-ธ.ค. 2558) หน้า 437-447.

หัตถ์ อับดุลมายิส. (2559). *ความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษารายจังหวัดในประเทศไทย*.

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อรรณพ เยื้องไธสง และคณะ. (2565). “ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: สภาพการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19”. วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2. หน้า 13-29.

อาทิตยา ศาลางาม. (2564). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: ศึกษาเปรียบเทียบนโยบายการบริหารการศึกษาระหว่างประเทศไทยและประเทศเวียดนาม*. สารนิพนธ์อักษรศาสตรบัณฑิต. คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อินทพร ศรีพรรณ. (2561). *การวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Ibourk A. & Amaghous J. (2012). “*Measuring Education Inequalities: Concentration and Dispersion-Based Approach (Lessons from Kuznets Curve in MENA Region)*”. World Journal of Education. Vol.2, No.6: 51-65.

Theodore W. Schultz. (1961). “*Investment in Human Capital*”. The American Economic Review Vol.51, No.1: 1-17.

Thomson, S. 2018. *Achievement at school and socioeconomic background-an educational perspective*. NPJ Sci Learn 3 (2018): 5.

World Bank. (2014). *Inequality Lower Growth in a Latin America*. Washington DC: The World Bank.

ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมต่อการพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกในนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์

ภัทร์ธิดา ช้างต่อ

สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : patticha.changtor@g.swu.ac.th

อมราพร สุรการ

สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : patticha.changtor@g.swu.ac.th

สิทธิพร ครามานนท์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อีเมล : sittipornk@g.swu.ac.th

Received : November 23, 2022 Revised : December 15, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม 2) เพื่อเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การวิจัยกึ่งทดลองกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 48 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายแบบจับคู่ เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดการเผชิญปัญหาเชิงรุก, โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม และคู่มือ “ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก” วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ค่าเฉลี่ยการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ค่าเฉลี่ยการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับคู่มือ “ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก สำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การเผชิญปัญหาเชิงรุก, นักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์, การบำบัดความคิดและพฤติกรรม, การปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์

EFFECTS OF AN ONLINE GROUP COUNSELING PROGRAM BASED ON COGNITIVE BEHAVIORAL THERAPY THEORY ON THE DEVELOPMENT OF PROACTIVE COPING AMONG DENTAL ASSISTANT STUDENTS

Patticha Changtor

Applied Psychology Graduate School, Srinakharinwirot University

Email : patticha.changtor@g.swu.ac.th

Amaraporn Surakarn

Applied Psychology Graduate School, Srinakharinwirot University

Email : patticha.changtor@g.swu.ac.th

Sittiporn kramanon

Behavioral Science Research Institute of Srinakharinwirot University

Email : sittipornk@g.swu.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to compare the following: 1) the proactive coping of the dental assistant students in the experimental group before and after participating in an online group counseling program based on cognitive behavioral therapy; and 2) the proactive coping of the dental assistant students between the experimental group and the control group with a quasi-experimental design. The sample consisted of 48 dental assistant students from Faculty of Dentistry, Mahidol University. They were matched-pair by proactive coping score and then randomly assigned into the experimental and control groups with 24 subjects in each group. The research instruments were an online group counseling program based on cognitive behavioral therapy, The Proactive Coping Inventory (PCI) and The Proactive Coping Manual for Dental Assistant Students. The data were analyzed using mean, standard deviation and t-test.

The major finding were as follows: 1) the proactive coping score of the dental assistant students after participating in the online group counseling program based on cognitive behavioral therapy was significantly higher than before at a p-value of 0.05; 2) the proactive coping score of the dental assistant students after participating in the online group counseling program based on cognitive behavioral therapy was significantly higher than those who received a The Proactive Coping Manual for Dental Assistant Students at a p-value of .05.

Keyword : Proactive coping, Dental assistant student, Cognitive behavioral therapy, Online group counseling

บทนำ

การเรียนการสอนของวิชาชีพผู้ช่วยทันตแพทย์มีความเฉพาะทาง เน้นหนักทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยมีการลงฝึกปฏิบัติงานในคลินิกทันตกรรม ตั้งแต่ ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 ส่งผลให้นักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ต้องเผชิญและปรับตัวกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งในสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในการปฏิบัติงาน อาจจะแตกต่างจากการเรียนรู้ภาคทฤษฎีที่เคยเรียนมา รวมถึงระดับความคาดหวังจากผู้ปฏิบัติงานรอบข้าง ตลอดจนความคาดหวังจากผู้รับบริการที่อาจมีมากเกินไประดับความสามารถที่มีอยู่ของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ในขณะนั้น อาจทำให้นักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ เกิดเป็นความไม่สบายใจ หรือความเครียดขึ้นได้ สอดคล้องกับนักศึกษาในวิชาชีพด้านสุขภาพที่ใกล้เคียงกันเช่น การศึกษาของ กชกร ธรรมนำศีล และคณะ (2564) พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยความเครียดสูงที่สุด เนื่องจากเป็นชั้นปีที่มีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

การเผชิญปัญหาที่เหมาะสมช่วยลดความเครียดและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแก่นักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ (Por, Barriball, Fitzpatrick, & Roberts, 2011) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผชิญปัญหาเชิงรุก (Proactive Coping) ที่ช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตและการป้องกันความเป็นพยาธิสภาพ (Pathology) อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานส่วนหนึ่งของจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) (Seligman; & Csikszentmihalyi, 2000: 48 อ้างถึงใน ฐิริเดช พาหุยุทธ์, 2560) และจากการทบทวนวรรณกรรม ไม่พบการศึกษาในเรื่องการเผชิญปัญหาเชิงรุกในนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์

การพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกมีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งที่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง หรือมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การปรึกษากลุ่มซึ่งเป็นการนำพลังของกลุ่มเพื่อนมาใช้ในการช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มให้สามารถแก้ไขปัญหาของตนเอง ส่งผลให้บุคคลรู้ถึงความต้องการของตนเอง และรู้ว่าควรทำอย่างไรให้ตอบสนองความต้องการของตนเองได้ โดยกระบวนการปรึกษากลุ่มจะช่วย ให้สมาชิกแต่ละคนมีการดำเนินชีวิตที่พึงพอใจมากขึ้น และมีพฤติกรรมที่จะเสริมสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหาของตนเองได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำการปรึกษากลุ่มมาใช้ในการพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกให้กับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy) ทั้งนี้การปรึกษากลุ่มบนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม มีแนวคิดที่มุ่งเน้นถึงการตระหนักรู้ของตนเองในปัญหาที่เกิดขึ้นและปรับเปลี่ยนความคิดเพื่อเผชิญปัญหาที่แท้จริง และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อไป (Corey, 2016)

อย่างไรก็ตามในปีการศึกษา 2565 การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ยังคงส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของนักศึกษา นักศึกษายังต้องเรียนในรูปแบบออนไลน์ที่บ้านหรือหอพัก การจัดให้มีการปรึกษาออนไลน์โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก หรือเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ๆ เป็นช่องทางที่นักศึกษาเข้าถึงได้ง่ายและเหมาะสม (กชกร ธรรมนำศีล, 2564) เพื่อให้เกิดความผ่อนคลาย และเกิดการร่วมกันหาแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งในปัจจุบันผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตมีแนวโน้มที่จะเข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น (Wong, Bonn, Tam & Wong, 2018) โดยประสิทธิภาพของการปรึกษาแบบพบหน้ากับการ

ปรึกษาแบบออนไลน์มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน (Chester & Glass, 2006) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาในต่างประเทศเกี่ยวกับการบำบัดความคิดและพฤติกรรมออนไลน์ (Online CBT) ว่ามีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริง (Ruwaard, Lange, Schrieken, Emmelkamp, 2011) ทั้งนี้เมื่อสืบค้นงานวิจัยจากฐานข้อมูลดัชนีวารสารไทย (THAIJO) ในช่วงเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) ยังไม่พบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมกับการเผชิญปัญหาเชิงรุกในนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมที่มีต่อการเผชิญปัญหาเชิงรุกให้กับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม และกลุ่มที่ได้รับคู่มือ “ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก สำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์”

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental design) โดยใช้การวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pre-test – Post-test Control Group Design) ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คิดเป็นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที

ประชากร คือ นักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ปีการศึกษา 2565 คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 76 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ จำนวน 48 คน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือก

- 1) เป็นนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์
- 2) อายุ 18 ปีขึ้นไป
- 3) ได้คะแนนจากแบบวัดการเผชิญปัญหาเชิงรุกอยู่ในระดับปานกลาง (1.76 – 2.51 คะแนน) หรือระดับน้อย (1.00 – 1.75 คะแนน)
- 4) มีความสามารถในการสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ดี

- 5) มีความรู้พื้นฐานในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ หรือแท็บเล็ต
- 6) ยินดีให้ความร่วมมือในงานวิจัยครั้งนี้

เกณฑ์การคัดออก

- 1) กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัยไม่ถึงร้อยละ 80
- 2) กลุ่มตัวอย่างปฏิเสธและหยุดเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1.โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมต่อการพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกตามแนวคิดของ (Trower, Jones and Dryden, 2016) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนได้แก่ขั้นเตรียมการ (Preparing Stage) ขั้นเริ่มการปรึกษากลุ่ม (Beginning Stage) ขั้นกลาง (Middle Stage) และขั้นยุติกลุ่ม (Ending Stage) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .66 – 1.00 โดยผู้วิจัยนำโปรแกรมดังกล่าวไปทดลองใช้กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน ก่อนนำมาใช้จริง 2. แบบวัดการเผชิญปัญหาเชิงรุกของ Greenglass, Schwarzer และ Taubert (1999) พัฒนาเป็นฉบับภาษาไทยโดย อรพรรณ ตาหาและ ภูซงค์ เหล่ารุจิสวัสดิ์ (2555) โดยผู้วิจัยนำแบบวัดดังกล่าวไปหาคุณภาพกับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยมีค่า สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha) ทั้งฉบับอยู่ที่ 0.949 และรายองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.766- 0.916 และ 3. คู่มือ“ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุกสำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์”

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยใช้เวลาดำเนินการทดลองในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2565 แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมต่อการพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกในนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์จำนวน 24 คน (แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน) และกลุ่มควบคุมได้รับคู่มือ“ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก” จำนวน 24 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายแบบจับคู่ (match pair) โดยก่อนเริ่มการวิจัยกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบวัดการเผชิญปัญหาเชิงรุกและเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบวัดการเผชิญปัญหาเชิงรุกซ้ำอีกครั้ง ทั้งนี้ไม่มีกลุ่มตัวอย่างเข้าเกณฑ์การคัดออก โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองภายใต้การนิเทศก์ของอาจารย์ที่ปรึกษาและนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติกับทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการเผชิญปัญหาเชิงรุกในกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples (Paired-samples) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของการเผชิญปัญหาเชิงรุก ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ทั้งในระยะก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ t-test แบบ independent Samples

การพิทักษ์สิทธิ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ SWUEC-G-066/2565 ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565

ผลการศึกษา

1. จากการศึกษาพบว่าลักษณะกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.5 เป็นเพศหญิง มีอายุ 20 – 29 ปี ร้อยละ 75.0 และชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 58.3 ในกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.5 เป็นเพศหญิง มีอายุ 20 – 29 ปี ร้อยละ 62.5 และชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 58.3

2. การเปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนทดลองและหลังการทดลอง (Paired t-test)

ตาราง 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ของกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนทดลองและหลังการทดลอง ($n = 24$)

กลุ่ม	ระยะการทดลอง	คะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุก				
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	df	t	p-value
กลุ่มทดลอง	ก่อนทดลอง	57.43	6.99	23	- 3.874	.001*
	หลังทดลอง	61.01	3.84			

($n = 24$)

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยการเผชิญปัญหาเชิงรุกก่อนได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.43 และหลังจาก

ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 61.01 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ของกลุ่มควบคุมที่ได้รับคู่มือ“ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุกสำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์” ในระยะก่อนทดลองและหลังการทดลอง

ตาราง 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ของกลุ่มควบคุมที่ได้รับคู่มือ“ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก สำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์” ในระยะก่อนทดลองและหลังการทดลอง (n = 24)

กลุ่ม	ระยะการทดลอง	คะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุก				
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	df	t	p-value
กลุ่มควบคุม (n = 24)	ก่อนทดลอง	57.83	6.733	23	.398	.694*
	หลังทดลอง	57.61	5.653			

จากตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยการเผชิญปัญหาเชิงรุกของกลุ่มควบคุมก่อนได้รับคู่มือ“ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก สำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์” มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.83 และหลังจากได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.61 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างจากก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกของผู้ช่วยทันตแพทย์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนทดลองและหลังการทดลอง (Independent t-test)

ตาราง 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนและหลังในกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม และกลุ่มควบคุมที่ได้รับคู่มือ“ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก สำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์”

ระยะการทดลอง	คะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุก				
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	df	t	p-value
ก่อนทดลอง					
กลุ่มทดลอง	57.43	6.992	23	-.300	.840
กลุ่มควบคุม	57.83	6.733			
หลังการทดลอง					
กลุ่มทดลอง	61.01	3.842	23	2.437	.045*
กลุ่มควบคุม	57.61	5.653			

*p < .05

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนทดลอง กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมและกลุ่มควบคุมที่ได้รับคู่มือ“ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก สำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์”มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญปัญหาเชิงรุกในระยะหลังการทดลอง พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม และกลุ่มที่ได้รับคู่มือ“ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก สำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ค่าเฉลี่ยการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมสามารถพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกได้ไม่แตกต่างกับการรักษาแบบพบหน้า (Chester & Glass, 2006) ขณะเดียวกันโปรแกรมนี้ยังเป็นโปรแกรมที่มีกลไกในการเอื้ออำนวยให้กลุ่มตัวอย่างได้มี กระบวนการคิดไตร่ตรองถึงผลดีผลเสียอย่างรอบคอบก่อนลงมือแก้ไขปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ทำให้ทราบถึงวิธีการป้องกันตนเอง และการได้พูดคุยกับสมาชิกที่เป็นช่วงวัยและสาขาการเรียนเดียวกัน ทำให้สมาชิกกลุ่มมีมุมมองที่หลากหลายในการแก้ปัญหา สมาชิกจึงรับรู้การเผชิญปัญหาเชิงรุกได้ชัดเจนขึ้น ทำให้ลดความเครียดจากปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จึงก่อให้เกิดการเผชิญปัญหาเชิงรุกโดยรวมเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Aspinwall & Taylor,(1997). ที่กล่าวว่าต้องมีการประเมินสถานการณ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้น

ในอนาคตและมีการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้า และสอดคล้องกับแนวคิดของ Lazarus & Folkman (1984) ที่กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นความสามารถของบุคคลซึ่งรวมความสามารถในการค้นหาข้อมูล คิดวิเคราะห์สถานการณ์ แยกแยะปัญหา ค้นหาการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงผลเสียของการกระทำนั้น ๆ โดยโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม เพื่อพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกในนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม ร่วมกับการปรึกษากลุ่ม สมาชิกได้สำรวจตนเองและมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม (Thompson, 2003 อ้างถึงใน พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2558) โดยการที่สมาชิกที่มีลักษณะคล้ายกันมาอยู่รวมกัน สมาชิกจะรู้สึกโดดเดี่ยว รู้สึกอบอุ่นปลอดภัย กล้าที่จะแบ่งปันประสบการณ์หรือเรื่องราวของตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาหลายงานที่พบว่าการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) มีอิทธิพลทางบวกต่อการเผชิญปัญหาเชิงรุก (Proactive Coping) (Davis & Brekke, 2014; Greenglass & Fiksenbaum, 2009; Vaculikova & Soukup, 2019) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จรินทร์ เป็นสุข (2544) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ดีหรือดีมากมีกลวิธีจัดการปัญหาเชิงรุกดีกว่า นักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนพอใช้หรือไม่ดี

โปรแกรมการปรึกษากลุ่มออนไลน์นี้มีโครงสร้างตามทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรม เน้นการชวนให้สมาชิกคิดและมองโลกตามความเป็นจริงภายใต้การทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ursula M Sansom-Daly, et al., (2012) ที่ศึกษาการปรึกษากลุ่มออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมสำหรับวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นหลังจากได้รับการรักษาโรคมะเร็ง ผลการศึกษาพบว่าโปรแกรมดังกล่าวสามารถฟื้นคืนคุณภาพชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prawestri Bayu Utarikrisnamurthi, et., al. (2020) ซึ่งพบว่าโปรแกรมการปรึกษาออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมสามารถเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง และการให้อภัยในหญิงวัยรุ่นตอนต้นหลังจากที่ยุติความสัมพันธ์ได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Kadek Widya Gunawan. (2020) ที่พบว่า การบำบัดความคิดและพฤติกรรมช่วยลดความวิตกกังวลในนักศึกษาหลังปริญญาได้ และงานของ Erden, S. (2015) ที่พบว่า การปรึกษากลุ่มบนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมสามารถช่วยเพิ่มการตระหนักรู้ในตนเองในนักศึกษามหาวิทยาลัยได้ โดยมีรายละเอียดการอภิปรายโปรแกรมแต่ละครั้งร่วมกับองค์ประกอบของการเผชิญปัญหาเชิงรุก ดังนี้

1. การเผชิญปัญหาแบบเชิงรุกคือ การที่บุคคลเป็นผู้กำหนดเป้าหมายที่ต้องการด้วยตนเอง โดยมีแรงจูงใจและความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น มองอุปสรรคเป็นสิ่งที่ท้าทายและมองหาโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมรอบตัว แทนการรอคอยให้เกิดปัญหา ก่อน แล้วจึงตามแก้ไข โปรแกรมมีกิจกรรมที่ช่วยกำหนดเป้าหมายในกิจกรรมถนนชีวิต (Road of life) ซึ่งสมาชิกจะได้ตระหนักถึงเป้าหมายของตนเอง และได้รับทราบเป้าหมายของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งการมีเป้าหมาย

ที่ชัดเจนในการบำบัดจะทำให้สมาชิกมองเห็นภาพในอนาคตว่าเมื่อสิ้นสุดกระบวนการกลุ่มแล้วสมาชิกแต่ละบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเกิดเป็นความหวัง(Hope) และแรงจูงใจ (Motivation) ในการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้

2. การไตร่ตรองทางเลือก คือ การที่บุคคลจำลองภาพเหตุการณ์ขึ้นในใจและคิดถึงข้อดีข้อเสีย อย่างรอบคอบ โปรแกรมมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการไตร่ตรองทางเลือก ในกิจกรรม ABC และกิจกรรม ถนนชีวิต (Road of life) โดยมีการให้ความรู้ (educate) ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างความคิด อารมณ์ พฤติกรรม และร่างกาย (Interactional model) นั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมองเห็นทางเลือกในการจัดการปัญหาต่าง ๆ

3. การกำหนดกลยุทธ์ คือ กระบวนการวางแผนการทำงาน โดยพิจารณาทรัพยากรต่าง ๆ ที่มี ในกิจกรรมถนนชีวิต (Road of life) ขวนสมาชิกให้มองเห็นทรัพยากรต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลมีและทำให้ผ่านสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตมาได้ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิค Downward arrow เพื่อถามอย่างเป็นระบบต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ เพื่อขุดค้นหาความคิดที่อยู่ข้างใต้ความคิดแรก ของสถานการณ์นั้น ๆ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเรียนรู้จักการผ่อนคลาย (Relaxation) เพื่อสอนเป็นทักษะทางพฤติกรรมใหม่ ๆ

4. การวางแผนป้องกัน คือ การคาดการณ์แนวโน้มของความเครียดที่อาจเกิดขึ้นและเตรียมการรับมือก่อนที่จะเกิดปัญหา เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์ความสามารถในการคาดการณ์ และความรู้ที่มีของบุคคลในโปรแกรมมีกิจกรรมการรับรู้อารมณ์ของตนเองโดยใช้หลัก 4W ในการ identify moods เพื่อให้สมาชิกเข้าถึงอารมณ์ต่าง ๆ ของตนเอง (access) สามารถแยกแยะอารมณ์ต่าง ๆ ออกจากกัน (differentiation) กิจกรรมเข้าใจความคิดอัตโนมัติโดยการใช้เทคนิคเพื่อช่วยทำให้ความคิดปรากฏขึ้น (Eliciting Thought) เช่น Downward arrow, Imagery กิจกรรมถนนชีวิต (Road of life) ทำให้มองเห็นข้อดี-ข้อเสีย ของความคิดความเชื่อนั้น อีกทั้งยังมีกิจกรรมเรียนรู้จักการผ่อนคลาย (Relaxation) ในการฝึกทักษะการจัดการอารมณ์ เช่นในภาวะที่สมาชิกกลุ่มกำลังมีอารมณ์อย่างท่วมท้น (Overwhelmed) เพื่อช่วยให้อารมณ์สงบลงโดยการใช้ Calming Techniques เช่น Breathing exercise

5. การขอความช่วยเหลือและขอคำปรึกษา คือ การแสวงหาแหล่งข้อมูล คำแนะนำ และข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้อื่น ในโปรแกรมมีกิจกรรมถนนชีวิต (Road of life) สมาชิกในกลุ่มจะแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาและได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ กิจกรรมแบบอย่างในชีวิตของฉัน (Modeling) การใช้เทคนิคแสดงบทบาทสมมตินอกจากใช้เพื่อ eliciting emotions และ thoughts แล้วยังสามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบความคิดได้โดยการสลับบทบาทอาจช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถคิดหาหลักฐานในอีกด้านหนึ่งได้ดีขึ้น การทำ Role-play มักช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้ออกจาก “ความเป็นตัวเอง” และสามารถคิดในมุมมอง

อื่นที่แตกต่างไปจากเดิมได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีกำลังใจที่จะทำเป้าหมายของตนเองให้ประสบความสำเร็จตามต้นแบบ

6. การแสวงหาผู้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ คือ เมื่อบุคคลเผชิญกับความทุกข์ ท้อแท้ ในบางครั้งบุคคลจะแสวงหาความเข้าใจและมีมิตรภาพที่ดีจากบุคคลรอบข้าง เพื่อให้ตนเองมีกำลังใจที่จะกลับมายืนหยัดที่จะบรรลุสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการอีกครั้งในโปรแกรมมีปัจจัยในการบำบัดที่เรียกว่า การมีความหวัง (Instillation of hope) เป็นการสร้างความหวังให้กับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม โดยการเห็นสมาชิกอื่นในกลุ่มดีขึ้นโดยเฉพาะผู้ที่มีปัญหาเดียวกัน ทำให้สมาชิกตระหนักได้ว่าสามารถเอาชนะปัญหาได้ ทำให้เกิดความหวังมากยิ่งขึ้น ความรู้สึกอันเป็นสากล (Universality) เกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นผู้มีปัญหายู่คนเดียว การได้รับข้อมูล (Imparting information) การรู้สึกได้ทำประโยชน์ (Altruism) ได้รู้สึกว่าได้ช่วยเหลือผู้อื่น ในกิจกรรมต่างในโปรแกรม เช่น กิจกรรมถนนชีวิต (Road of life) กิจกรรมแบบอย่างในชีวิตของฉัน (Modeling) และกิจกรรมปัจฉินิเทศ

7. การหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหา (Avoidance Coping) คือ เมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่กดดัน บุคคลมักจะชะลอการตัดสินใจหรือการเลื่อนเวลาการแก้ปัญหาออกไป โดยบุคคลมีแนวโน้มจะล้มเลิกความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ในโปรแกรมจะอยู่ในกิจกรรมปัจฉินิเทศ ที่สมาชิกกลุ่มได้สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และเกิดการตระหนักรู้ว่าหากไม่มีการจัดการเมื่อเกิดปัญหา ปัญหานั้นจะยังคงอยู่และส่งผลกระทบต่อตนเอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ค่าเฉลี่ยการเผชิญปัญหาเชิงรุกของนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับคู่มือ “ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก สำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมมีผลทำให้การเผชิญปัญหาเชิงรุกสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับคู่มือ “ทำความเข้าใจการเผชิญปัญหาเชิงรุก สำหรับนักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์” ผู้วิจัยเห็นว่า จากคู่มือที่กลุ่มควบคุมได้รับบุคคลต้องทำความเข้าใจถึงวิธีฝึกทักษะการเผชิญปัญหาเชิงรุกด้วยตนเอง ซึ่งสมาชิกอาจไม่ได้มีพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องการฝึกทักษะการเผชิญปัญหาเชิงรุกและสมาชิกอาจจะขาดแรงจูงใจในการศึกษาคู่มือ เนื่องจากต้องศึกษาคู่มือเพียงคนเดียว ต่างจากการปรึกษากลุ่มที่มีเพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่พร้อมเรียนรู้ไปพร้อมกัน นอกจากนี้ ดาราวรรณ ต๊ะปินดา (2558) กล่าวว่า การปรึกษานบนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมมีแนวคิดพื้นฐานจากแนวคิดทางปัญญา ซึ่งหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในความคิด การแปลความทัศนคติ ความเชื่อ การรับรู้ การให้ความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งการที่สมาชิกกลุ่มควบคุมได้อ่านคู่มือเองนั้น อาจจะทำให้เกิดความ หรือแปลความในรูปแบบของตนเองต่างจากการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่ม นอกจากนี้การปรึกษากลุ่ม เป็นการสนับสนุนทางสังคมอย่างหนึ่งซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญสำหรับการจัดการ

ความเครียดที่มีประสิทธิภาพ (Jitka Vaculikova. 2019) โดยผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการกลุ่ม จะเข้าใจความรู้สึก (Empathy) จริ่งใจไม่เสแสร้ง (Genuineness) มีท่าทีที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา มีท่าทีที่อบอุ่นทั้งในระดับน้ำเสียง คำพูด การใช้ภาษาที่อ่อนโยน เป็นมิตร รวมทั้งการแสดงออกในระดับภาษากาย (Nonverbal) ที่แสดงถึงความใส่ใจ สนใจ ตั้งใจรับฟัง ไม่ตัดสินสมาชิกในกลุ่ม (ณัฐรทิพย์ตันเสถียร.2565) ซึ่งทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความไว้วางใจและมีสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกภายในกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ยืนยันว่านักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมสามารถพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกได้ ดังนั้นนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับจิตวิทยาการปรึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการปรึกษากลุ่มทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมที่จะนำโปรแกรมนี้ไปใช้ในประชากรที่มีคุณสมบัติเดียวกันกับการวิจัยครั้งนี้ควรคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรมีการกระตุ้นอย่างต่อเนื่องด้วยเทคนิคต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในโปรแกรมการปรึกษา อาทิ การค้นหาความคิดอัตโนมัติ ซึ่งทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความชำนาญนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่คงทน และเกิดประโยชน์สูงสุด

2. โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมอยู่บนฐานการพบกันแบบออนไลน์ ดังนั้นก่อนเริ่มกระบวนการและตลอดกระบวนการควรให้ความสำคัญต่อการสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่ม เช่น การสร้างไลน์กลุ่มเพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคย ความรู้สึกปลอดภัย การถามไถ่สารทุกข์สุกดิบระหว่างไม่ได้พบกันในกลุ่มเพื่อเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มทำแบบฝึกหัดได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ยืนยันว่านักศึกษาผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมสามารถพัฒนาการเผชิญปัญหาเชิงรุกได้ ดังนั้นนักวิจัยทางจิตวิทยาการปรึกษาอาจต่อยอดองค์ความรู้ในประเด็นดังนี้

1. เปรียบเทียบการใช้รูปแบบการปรึกษากลุ่มบนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและพฤติกรรมกับรูปแบบการปรึกษาตามทฤษฎีอื่น เช่น การบำบัดความคิดและพฤติกรรมโดยอาศัยสติ (Mindfulness based Cognitive Therapy) เนื่องจากทฤษฎีนี้ต่อยอดมาจากทฤษฎีเดียวกันกับแนวคิดพื้นฐานของการวิจัยครั้งนี้แต่เพิ่มการฝึกสติในชีวิตประจำวันเข้ามาร่วมด้วยการปรึกษาแนว

พุทธ (Buddhist Counseling) เนื่องจากการปรึกษาเน้นการสำรวจตนเองจนนำไปสู่การลง
ความคาดหวังซึ่งเป็นต้นเหตุของปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น

2. ศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบออนไลน์บนฐานทฤษฎีการบำบัดความคิดและ
พฤติกรรมกับกลุ่มประชากรที่กำลังศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพอื่น ๆ ในบริบททางวิทยาศาสตร์สุขภาพ
เนื่องจากเป็นกลุ่มประชากรที่มีลักษณะการเผชิญปัญหาที่คล้ายกัน

3. ติดตามผลหลังจากให้บริการเสร็จแล้วเป็นระยะเวลา 1, 3 หรือ 6 เดือน เพื่อศึกษาความ
คงทนของโปรแกรม

บรรณานุกรม

กชกร ธรรมนำศีล, สุปรานี น้อยตั้ง, กาญจนา ปัญญาเพชร และ วริศรา โสรัจจ์. (2564) ปัจจัยที่ส่งผล
ต่อความเครียดของนักศึกษาพยาบาล สถาบันเอกชนแห่งหนึ่งกรุงเทพมหานคร. วารสาร
สุขภาพกับการจัดการสุขภาพ, 7(1), 60-75

จุนิษฐ์ เป็นสุข. (2544).ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีจัดการในเชิงรุกกับความเครียดของนักศึกษา
พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ . มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ณัฐธร ทิพย์ตันเสถียร.(2565).BasicsSkills in CBT.สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
ดาราพรรณ ต๊ะปิ่นตา. 2558. การปรึกษาโดยการปรับความคิดและพฤติกรรม.พยาบาลสาร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 42, 205 -213

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2558. การศึกษาและเสริมสร้างทุนทางจิตวิทยาของนิสิต/นักศึกษาโดยการให้
คำปรึกษากลุ่ม. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
9 (2), 131 – 146

ภูริเดช พาหุยุทธ์. 2560. การศึกษาและพัฒนากลวิธีเผชิญปัญหาเชิงบวกของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้
คำปรึกษากลุ่มเชิงรุก. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อรรถพรณ ตาหา และ ภูษงค์ เหล่ารุจิสวัสดิ์. 2555. การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของ
แบบวัดกลวิธีการเผชิญความเครียดเชิงรุกฉบับภาษาไทย. ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Aspinwall, L. G., & Taylor, S. E. (1997). A stitch in time: Self-regulation and proactive
coping. Psychological Bulletin, 121, 417-436.

Chester, A., & Glass, C. A. (2006). Online counselling: A descriptive analysis of therapy
service on the internet. British Journal of Guidance & Counselling, 34(2), 145-160

- Corey. Gerald. (2016). Theory and practice of Group Counseling (9 th ed.). Canada: Thomsan Brooks/Cole Inc.
- Davis, J. Brekke. (2014). Social support and functional outcome in severe mental illness: The mediating role of proactive coping. *Psychiatry Research*, 215 (1), 39-45
- Erden, S. (2015). Awareness: The Effect of Group Counseling on Awareness and Acceptance of Self and Others. *Social and Behavioral Sciences* 174:1465-1473
- Greenglass, E. R., Schwarzer, R., & Taubert, S. (1999). The Proactive Coping Inventory (PCI): A multidimensional research instrument. [On-line publication. Available at: <http://www.psych.yorku.ca/greenglass/>].
- Greenglass, E. R., & Fiksenbaum, L. (2009). Proactive Coping, Positive Affect, and Well-Being: Testing for Mediation Using Path Analysis. *European Psychologist*, 14(1), 29-39
- Kadek Widya Gunawan. (2020). Effectiveness of Cognitive-Behavioral Group Therapy on Academic Worry Among Undergraduate College Students. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, volume 494
- Lazarus, R., & Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal, and Coping*. New York: Springer.
- Por, J., Barriball, Fitzpatrick, j., & Roberts, J. (2011). Emotional intelligence: its relationship to stress, coping, well-being and professional performance in nursing students. *Nurse Education Today*, 31, 855-860.
- Prawestri Bayu Utari Krisnamurthi. (2020). The Effectiveness of Online Group Cognitive and Behavioral Therapy on Self-Esteem and Forgiveness in Young Adult Women after Romantic Relationship Break Up. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, volume 530.
- Ruwaard, J., Lange, A., Schriecken, B., & Emmelkamp, P. (2011). Efficacy and effectiveness of online cognitive behavioral treatment: A decade of Interapy research. In B.K. Wiederhold S. Bouchard & G. Riva (Eds.). *Annual review of cybertherapy and telemedicine 2011. Advanced technologies in behavioral, social and neurosciences* (pp. 9-14). Amsterdam: The Interactive Media Institute and IOS press. doi: 10.3233/978-1-60750-766-6-9
- Trower, P., Jones, J., & Dryden W. (2016). *Cognitive Behavioural Counselling in Action*. 3rd Ed. London: Sage.

- Ursula M. S, Claire E. W, Richard A. B., Phyllis. B, Susan S., Pandora P., Antoininette A., Kate T. Richard J. C.(2012). Online group-based cognitive-behavioural therapy for adolescents and young adults after cancer treatment: A multicenter randomised controlled trial of Recapture Life-AYA. *BMC Cancer.*, 12, 1-12
- Vaculikova, J., &Soukup, P. (2019). Mediation Pattern of Proactive Coping and Social Support on Well-being and Depression. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy*, 19(1), 39-54
- Wong, K. P., Bonn, G., Tam, C. L., & Wong, C. P. (2018). Preferences for online and/or face-to-face counseling among university students in Malaysia. *Frontiers in Psychology*, 9, 64.

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีม
ตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2**

ศิริลักษณ์ ชนะดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโคตรราช

อีเมล : sirilakchanadee29@gmail.com

สันติ อุณจะนำ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโคตรราช

อีเมล : Santi2509aun@gmail.com

สรัญญา แสงอัมพร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโคตรราช

อีเมล : sirilakchanadee29@gmail.com

Received : Novemberember 17, 2022 Revised : December 2, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของ 4) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 2,623 คน ผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 197 คน รวมจำนวน 2,820 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู และผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2564 โดยมีวิธีการสุ่มตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ประชากรจำนวน 2,820 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Peason’s Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1.ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญารองลงมาคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม

2.ระดับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการร่วมมือ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการประสานงาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($R_{XY}=.726$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 81.10 โดยผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\beta=.680$, $t=15.02$, $p\text{-value}=.00$) ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม ($\beta=.108$, $t=2.63$, $p\text{-value}=.00$) มีผลต่อการทำงานเป็นทีมอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นจึงนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .266 + .123(X_1) + .013(X_2) + .104(X_3) + .094(X_4) + .647(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .680(Y_5) + .108(Y_1) + .090(Y_3) + .085(Y_4) + .011(Y_2)$$

THE RELATION BETWEEN CHANGING LEADERSHIP AND TEAMWORK BY THE TEACHER VISION UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NAKHON SI THAMMARAT 2

Sirilak Chanadee

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

E-mail : sirilakchanadee29@gmail.com

Santi Aunjanam

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

E-mail : Santi2509aun@gmail.com

Sranya Saengamporn

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

E-mail : sirilakchanadee29@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this researchThe sampling groups were 345 from the population of 2,820 The objectives of this research were to 1) to study the level of changing leadership of the teacher vision under Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2. 2) to observe teamwork of the teacher vision under Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2. 3) to investigate the relation between changing leadership and teamwork of the teacher vision under Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2. 4) to find the forecasting model used to predict the changing leadership and teamwork of the teacher vision under Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2. The populations are consisted of 2,623 teachers belong to the Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2, 197 principals belong to the Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2, which totals 2,820 participants. Samples included teachers and principals belong to the Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2 for academic year 2564. Krejcie and Morgan’s measurement table was randomly chosen. The sampling groups were 345 from the population of 2,820. Questionnaires are used as the instrument. Statistics used for data analysis are

frequency distribution, percentage, average, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results showed that

1. changing leadership of the teacher vision under Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2 has the overall average and mean aspect in high level. When analyze in each aspect found that the aspect with the highest average is intelligence stimulation, followed by idealized influence, consideration of individuality regarding inspiration motivation, and the lowest average aspect is being an appropriate role model.

2. teamwork of the teacher vision under Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2 has the overall average and mean aspect in high level. When analyze in each aspect found that the aspect with the highest average is communication, followed by constant development, creativity, cooperation, and the lowest average aspect is coordination.

3. the overall relation between changing leadership and teamwork of the teacher vision under Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2 has positive relation with the statistical important insight at the level of .01. The overall image showed that correlation coefficient is in high level ($R_{xy}=.726$) and have a positive relation with the statistical important insight at the level of .01.

4. the analysis results of multiple linear regression to predict changing leadership and teamwork of the teacher vision under Primary Educational Service Area Office Nakhon Si Thammarat 2 found that all changing leadership aspects can predict the effectiveness of academies for 81.10%. The studies illustrated that the best forecasting variation is inspiration motivation aspect ($\beta=.680$, $t=15.02$, $p\text{-value}=.00$), being the appropriate role model aspect ($\beta=.108$, $t=2.63$, $p\text{-value}=.00$), affect teamwork with the important insights at the level of .01.

Multiple linear regression equation using raw scores

$$Y = .266 + .123(X_1) + .013(X_2) + .104(X_3) + .094(X_4) + .647(X_5)$$

Multiple linear regression equation using standard scores

$$Z_Y = .680(Y_5) + .108(Y_1) + .090(Y_3) + .085(Y_4) + .011(Y_2)$$

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงองค์กร เป็นกระบวนการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร หรือพยายามป้องกันองค์กรให้มีความก้าวหน้าโดยอาศัยการวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนและดำเนินการ จัดสร้างวัฒนธรรมองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการเปลี่ยนแปลงองค์กรจะใช้เทคนิค ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ สังคมวิทยา และการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ภายในองค์กรไปสู่ทิศทางที่ต้องการ การเปลี่ยนแปลงไม่ใช่เรื่องเฉพาะขององค์กรขนาดใหญ่ที่มีอายุ ยาวนาน แต่องค์กรที่เกิดขึ้นใหม่ก็ต้องการการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน ต้องมีการปรับตัวในด้านต่างๆ ทั้งโครงสร้าง กระบวนการดำเนินงาน เทคโนโลยี หรือบุคลากร เพื่อให้องค์กรเจริญเติบโตและพบกับ สิ่งท้าทายใหม่ ๆ โดยแสวงหาโอกาสในการยूरอดและเติบโตอย่างมั่นคง (เฉลย ภูมิพันธุ์, 2549, หน้า 1) ผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ สำหรับการบริหารสถานศึกษานั้นผู้บริหารต้องอาศัยการบริหารการเปลี่ยนแปลง อย่างเป็นระบบ ดังนั้นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง เจตคติในการทำงานเพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นที่ นิยมมากในปัจจุบันเพราะได้รับความพึงพอใจและมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ดังที่เบสและอวอลิโอ (Bass and Avolio, 1994, pp14 - 15) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า ผู้นำต้องพยายามกระตุ้น ให้เกิดความสนใจในระหว่างผู้ร่วมงานและผู้ตาม ให้มองงานของพวกเขาในแง่มุมต่าง ๆ ทำให้เกิด ตระหนักรู้เรื่องวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และร่วมมือร่วมใจกันทำงานตามที่ได้รับ มอบหมาย (คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2548, หน้า 2) ดังนั้นภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

ในปัจจุบัน การบริหารที่ประสบความสำเร็จก็จะแตกต่างกันออกไป ถึงแม้บุคลากรในองค์กร จะมีความสามารถ แต่ก็ต้องประสบความล้มเหลวในการบริหารงาน เพราะยังมีความคิดแบบเก่าๆ ทั้งนี้บุคลากรบางคนยังทำงานแบบคนเดียว (One Man Show) ไม่แบ่งงาน ไม่สั่งงาน ไม่มีการ วางแผน ไม่ยอมเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทำ ทำให้ผลงานไม่พัฒนาและ ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร ความหลากหลายของงานในปัจจุบันทำให้ต้องรู้จักแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบ เพราะการทำงานในองค์กรนั้นไม่มีใครสามารถทำงานได้สำเร็จได้ด้วยคน ๆ เดียว การ ทำงานต้องมีความร่วมมือกับบุคคลอื่นในองค์กรไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือกับผู้บริหาร ผู้นำกลุ่ม หรือ บุคคลในกลุ่ม ซึ่งภายใต้การบริหารงานยุคใหม่ ทีมงานมีความสำคัญมากที่สุดสำหรับการสร้าง ประสิทธิภาพในแง่ของการแข่งขันให้ทันสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้การปรับตัว นำเอาแนวคิดมาปฏิบัติและการปรับระบบการทำงานต่าง ๆ ให้เข้าสู่เงื่อนไขใหม่นั้น ต้องอาศัยกลุ่ม หรือทีมงานเป็นตัวปรับเปลี่ยนเสมอ ทุกคนในทีมจะต้องรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายและทิศทางของ องค์กรอย่างชัดเจน ภารกิจและหน้าที่ของสมาชิกในองค์กรต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร ในแต่ละกิจกรรมขององค์กรจะต้องมีวิธีการในการปฏิบัติที่เหมาะสม ทันสมัยและสอดคล้องกับ

สภาวะการณ์ของสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน สมาชิกขององค์กรทุกคนต้องทราบถึงบทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งตลอดจนขอบเขตของตนเองและเพื่อนสมาชิกอย่างชัดเจน

นอกจากภาวะผู้นำของผู้บริหารซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความสำเร็จในการบริหารงาน การทำงานหรือการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร ไม่อาจสำเร็จลงได้หากปราศจากความร่วมมือ ของบุคลากรทุกคนในหน่วยงาน การบริหารจัดการและทีมงานที่ดีจะทำให้มีคุณภาพและบรรลุ เป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการทำงานเป็นทีม (Teamwork) จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารทั้งหลายควรหันมาให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก จึงจะทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ดิเรก วรณเศียร, 2546, หน้า 3) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวัฒน์ อินทวงศ์ (2550, หน้า 46) กล่าวว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจะมีลักษณะของผู้นำที่ใช้การสร้างอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนนำทีมบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ยุติธรรม มีวิสัยทัศน์ ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมการติดต่อสื่อสาร มีการสร้างความสัมพันธ์ ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจตลอดจนความสำเร็จในการดำเนินงานของทีมงาน ส่วนด้านการจูงใจมีความสำคัญต่อความสำเร็จ ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกันส่งผลให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้สูงสุดการที่จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จดังกล่าว่าข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถในการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการแบบเน้นการทำงานเป็นทีม เอาใจใส่ดูแลทุก ๆ ด้านการบริหารจัดการแบบนี้จึงเป็นการจัดการที่ดีที่สุด

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
4. เพื่อค้นหาดัชนีพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 อยู่ในระดับมาก
2. ระดับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 อยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อย 1 ด้าน ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 และผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 รวมจำนวน 2,820 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2564 โดยมีวิธีการสุ่มตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling)

ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาในเนื้อหาที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ที่มีปรากฏในเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 1.2 ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 1.3 องค์ประกอบของของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 1.4 คุณลักษณะของของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 1.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม
 - 2.1 ความหมายของการทำงานเป็นทีม
 - 2.2 ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม
 - 2.3 องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม
 - 2.4 ลักษณะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ

4. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม 2) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 3) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

ตัวแปรตาม ได้แก่ การทำงานเป็นทีม จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการติดต่อสื่อสาร 2) ด้านการร่วมมือ 3) ด้านการประสานงาน 4) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 5) ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2. ทำให้ทราบถึงระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

4. ทำให้ทราบตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 รวมจำนวน 2,820 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2564 โดยมีวิธีการสุ่มตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะคำถามปลายปิด (Close Ended) ซึ่ง ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบ (Multiple Choices) มีจำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย อายุ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับการทำงานเป็นทีมเป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 25 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการขอหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศกราช ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ใช้พื้นที่แจก แบบสอบถามเพื่อทำการวิจัยในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ใน การตอบแบบสอบถามจากครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

3. ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ใช้วิธีการสุ่ม ตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling)

4. เมื่อได้แบบสอบถามที่ตอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วกลับคืนมาจำนวน 345 ชุด คิดเป็น 100% จึงตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดลำดับของข้อมูล ลงรหัส และบันทึกข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทาง สถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analyzed) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะ ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้สถิติหา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient)

โดยใช้การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา รองลงมาคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการร่วมมือ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการประสานงาน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($R_{xy}=.726$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนเพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทุกด้านสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 81.10 โดยผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\beta=.680$, $t=15.02$, $p\text{-value}=.00$) ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม ($\beta=.108$, $t=2.63$, $p\text{-value}=.00$) มีผลต่อการทำงานเป็นทีมอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\beta=.011$, $t=.227$, $p\text{-value}=.82$) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\beta=.090$, $t=1.60$, $p\text{-value}=.11$) และด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจก

บุคคล ($\beta=.085$, $t=1.75$, $p\text{-value}=.07$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .266 + .123(X_1) + .013(X_2) + .104(X_3) + .094(X_4) + .647(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .680(Y_5) + .108(Y_1) + .090(Y_3) + .085(Y_4) + .011(Y_2)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1.ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญารองลงมาคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะผู้บริหารในยุคปัจจุบันมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถใช้อำนาจหรืออิทธิพลจูงใจเพื่อที่จะสามารถปรับเปลี่ยนการบริหารงานให้เป็นระบบเปลี่ยนแปลงให้ครูในโรงเรียนได้รับรู้เห็นความสำคัญของตนเอง สนับสนุนปฏิบัติงานร่วมกันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของของปัทมวัลย์ บุญนอม (2560, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิดา พากักดี (2560, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าระดับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 มีค่าเฉลี่ย

โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการร่วมมือ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการประสานงาน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งเป็นทั้งผู้นำ และเป็นผู้ทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน สร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง โดยสร้างความชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ของครูมีความไว้วางใจต่อครูและส่งเสริมให้ครูมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สื่อสารและส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจที่ตรงกัน มีการกระจายอำนาจการบริหารเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการทำงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานในโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอริศขรา อุ่มสิน (2560, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า 1) การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาญ ภูวิทยธร (2561, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า พนักงานธนาคารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายได้ ได้แก่ ด้านคุณภาพงาน ด้านเวลาในการทำงาน และด้านปริมาณงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ในระดับสูง ($R_{xy}=.726$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม 2. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 3. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 4. ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล 5. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับการทำงานร่วมกันเป็นทีม 4 องค์ประกอบ คือ 1. ด้านการติดต่อสื่อสาร 2. ด้านการร่วมมือ 3. ด้านการประสานงาน 4. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ในการขับเคลื่อนการทำงานให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำที่ดี ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานของผู้บริหาร ต้องใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ สามารถสร้างบรรยากาศในองค์กรเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน กระตุ้นจูงใจให้ครูมีพฤติกรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่ผู้บริหารต้องการ ทำให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพหรือประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฐธิดา วงษ์รอด (2560, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมกับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่าทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลลักษณ์ สีดา (2562, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนเพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทุกด้านสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 81.10 โดยผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\beta = .680$, $t = 15.02$, $p\text{-value} = .00$) ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม ($\beta = .108$, $t = 2.63$, $p\text{-value} = .00$) มีผลต่อการทำงานเป็นทีมอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา ใจด้วยความจริงใจต่อทุกคน เป็นที่ยอมรับของครูอย่างเสมอต้นเสมอปลาย สามารถสร้างเจตคติแรงจูงใจให้ครูเห็นคุณค่าและความท้าทายของงานโดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ให้กำลังใจ ชมเชย ยกย่องความสามารถในการทำงานของครูอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีสุตา กานดา(บทคัดย่อ หน้า ก) ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่าโดยรวมมีความสัมพันธ์กันสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.76$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือประยุกต์ใช้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีค่าเฉลี่ย

โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม ผู้บริหารจะต้องมีการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่เหมาะสมมากขึ้น

2. การทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการประสานงาน ดังนั้นสถานศึกษาควรมีนโยบายวิเคราะห์แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องการประสานงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีข้อเสนอแนะในการศึกษา ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมต่อการทำงานเป็นทีมตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั้งเขต 1-4 ด้วย

2. ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมโรงเรียนขององค์กรอื่น ๆ เช่น โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.(2548). *คู่มือการปฏิบัติงานของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ.ตั้งในส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เฉลย ภูมิพันธุ์. (2549). *การศึกษาตำแหน่งว่างของข้าราชการครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์.
- ดิเรก วรรณเศียร . (2546). *การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาญ ภูวิทยธร. (2561). *การทำงานเป็นทีมส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นัฐธิดา วงษ์รอด (2560). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมกับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- นิดา พาก์ดี. (2560). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสตรีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี*. คุษฏ์บัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ปัทมวัลย์ บุญถนอม. 2560. *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสหวิทยาเขต ชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. มหาบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิไลลักษณ์ สีดา. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3*. ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศรีสุดา กานดา (2560) *ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อริศขรา อุ่มสิน. (2560). *การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขต การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

อัครเดช กุหลาบ, พระมหาศุภชัย สุกกิจใจ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
อีเมล : Akaradach.eq@gmail.com

Received : December 10, 2022 Revised : May , 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 148 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

ผลการศึกษาพบว่า 1. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การจัดเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านทักษะชีวิตและอาชีพ การจัดเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านทักษะพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT และการจัดเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านทักษะการคิดนวัตกรรมและสร้างสรรค์

2. ผลการเปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ครูต้องมีความรู้ ทักษะและเจตคติ ที่ดีต่อการสอนโดยการใช้เทคโนโลยีและการสอนให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยี รวมถึงการปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ ครูต้องมีความชำนาญหรือความสามารถในการใช้กระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้จินตนาการและการถ่ายทอดใช้ทักษะในการสร้างสิ่งที่มีเอกลักษณ์ของตน ครูสามารถนำไปประยุกต์ทฤษฎีการคิดอย่างสร้างสรรค์ เทคนิคการสร้างสรรค์ที่หลากหลายและความคิดก้าวหน้าใหม่ ๆ

คำสำคัญ การจัดการเรียนรู้, ศตวรรษที่ 21, ครู

**Learning Management in the 21st Century of Teacher
Phrapariyattidhamma School , General Education Department Under The
Office of The Phrapariyattidhamma Education Area Department of
General Education Area 7**

Akaradach Kurap, Phramaha Supachai Supakijjo
Mahamakut Buddhist University Esan Campus, Thailand
E-mail: Akaradach.eq@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to; 1) To study the condition of learning management in the 21st century of Teachers at Phrapariyattidhamma School General Education Department Under The Office of The Phrapariyattidhamma Education Area Department of General Education Area 7 2) to compare the Learning Management in the 21st Century of Teachers at Phrapariyattidhamma School General Education Department Under The Office of The Phrapariyattidhamma Education Area Department of General Education Area 7. The researcher collected the data from teachers at Phrapariyattidhamma school in general education department totaling 148 persons by the questionnaire and analyzed the data by frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test and One - way ANOVA. 3) to propose guidelines for development on learning management in the 21st century of Teachers at Phrapariyattidhamma School General Education Department Under The Office of The Phrapariyattidhamma Education Area Department of General Education Area 7

The research findings revealed as follows:

1. Learning management in the 21st century of teachers at Phrapariyattidhamma school General Education Department Under The Office of The Phrapariyattidhamma Education Area Department of General Education Area 7 overall was in the high level. Considered each aspect found that there were 4 sides of the teachers at Phrapariyattidhamma school in general education department were in the high level; Life and Career Skills; Skills in working with others effectively, Basic skills of information technology and communication ICT and thinking, innovation and creativity. 2) The comparison of the Learning management in the 21st century of teachers at Phrapariyattidhamma school General Education Department Under The Office of The

Phrapariyattidhamma Education Area Department of General Education Area 7 classified by gender, age, education and work experience that the teachers at Phrapariyattidhamma school in general education department were in the different gender, age, education and work experience was not statistically significant different at 0.05. 3) To propose guidelines for development on learning management in the 21st century of Teachers at Phrapariyattidhamma School General Education Department Under The Office of The Phrapariyattidhamma Education Area Department of General Education Area 7 teachers must have knowledge Skills and Attitudes that is good for teaching by using technology and teaching learners to use technology including adapting the application for creative benefits Teachers must have the expertise or ability to use creative processes. By using imagination and transferring skills to create something unique. Teachers can apply creative thinking theory. Various creative techniques and new progressive ideas.

Keywords: Learning management, 21st Century, teachers

ความเป็นมา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เมื่อต้องเผชิญหน้ากับปัญหาท้าทายต่างๆ ที่รออยู่ในอนาคต มนุษย์มองเห็นคุณค่าของการศึกษา เพื่อนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีขึ้นใน ศตวรรษใหม่ในวงการศึกษาความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาการเผชิญกับ ข้อมูลมหาศาลซึ่งไม่สามารถจัดการกับข้อมูลเหล่านั้นและใช้ข้อมูลเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ได้ การเปลี่ยนแปลงและปัญหาชุดใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อการดำรงอยู่อย่างมีคุณภาพจึงทำให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใหม่และทักษะชีวิตชุดใหม่ ทำให้มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม, การศึกษา, เศรษฐกิจ, การเมืองและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลพวงจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมืองทั่วโลก ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากขึ้น จากโลกที่เคยกว้างใหญ่กลับถูกย่อให้เล็กและแคบลง ประเทศที่อยู่ใกล้กันก็สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ภายในระยะเวลาอันสั้น การไปมาหาสู่กันก็ใช้เวลาไม่มากและรวดเร็วขึ้น ทุกอย่างขยับเข้ามาใกล้กันอย่างไร้อุปสรรค ทุกอย่างบนโลกกลายเป็นเรื่องไร้พรมแดนของกันและกันโลกาภิวัตน์ หรือ Globalization ทำให้การกระจายข่าวสารอย่างรวดเร็วตามเทคโนโลยีที่ได้มีการพัฒนาทำให้ทุกคนทั่วโลกสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอีกมุมหนึ่งของโลก ผลกระทบหลักของโลกาภิวัตน์คือเทรนด์ของโลก (World Trend) มีแนวโน้มที่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน บางครั้งอาจเรียกว่ากระแสโลกาภิวัตน์หรือยุคโลกาภิวัตน์ เพราะความคิดทุกอย่างเป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงเกิดผลกระทบอย่างที่เราเห็นในปัจจุบัน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) อีกทั้งปัจจุบันมนุษย์อยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ไม่มีความแน่นอนทักษะเดิมๆ ที่มนุษย์มีและใช้ได้ผลในโลกยุคก่อนๆ ไม่สามารถใช้ได้ผลในยุคปัจจุบันและอนาคตมนุษย์ต้องเรียนรู้ ทักษะใหม่เพื่อความอยู่รอดในสังคม ประชาชาติธุรกิจออนไลน์ (2560)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

ขอบเขตการวิจัย

1. ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมเลย หนองบัวลำภู ขอนแก่น แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 239 รูป/คน
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 1. ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ICT 2) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดนวัตกรรมและสร้างสรรค์ 3) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 7 จำนวน 139 รูป/คน

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 7

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency: f) และร้อยละ (Percentage: %)

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD) แล้วนำค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean: $\bar{X}$) ที่ได้ ไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิด เบสท์ (Best)

3. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่มี เพศ โดยใช้การทดสอบทีเทส (T-test) ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและ

ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ครูจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนองผู้เรียนให้เป็นบุคคลในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบฯ หาญโสภ (2557) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ เน้นการคิดวิเคราะห์และทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เตรียมพร้อมไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัว ต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ด้วย และในขณะเดียวกันต้องมีทักษะในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ คำหว่าง (2559) การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก การวิจัยพบว่า ระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ครูชี้แนะนักเรียนให้มีความความยืดหยุ่นในการทำงานตั้งเป้าหมาย วางแผน และใช้ความพยายามเพื่อจัดการให้บรรลุเป้าหมายได้ โดยสามารถปรับความคิด ทักษะ หรือพฤติกรรมต่อสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตเพื่อผลที่ดีกว่า สามารถจัดการความซับซ้อนเช่นการทำงานหลายๆ อย่างให้สำเร็จได้ในเวลาเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Partnership for 21st Century Skills (2009) ความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัว สามารถเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสม กล้าเผชิญกับปัญหารอบตัวสามารถอยู่ร่วมในสังคมที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างเพื่อดำรงชีวิตและเตรียมวางแผนการประกอบอาชีพในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ บันเย็น เฟื่องกระจ่าง (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตสนธิ์เทศคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี การวิจัยพบว่า ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ครูมีกระบวนการสร้างวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนทำหน้าที่เดียวกันทำงานร่วมกัน เพื่อไปถึงเป้าหมายสร้างทักษะความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเองให้กับผู้เรียนเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร รู้แนวทาง การปรับตัวเข้ากับบริบทสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ ชูศักดิ์ เอกเพชร (2554) ทักษะคิด มุมมองความคิดที่ดีย่อมส่งผลทำให้มีพฤติกรรมที่ดีตาม ซึ่งการทำงานเป็นทีมเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานโดยใช้หลักการทำงานร่วมกันเป็นทีมและสามารถนำเทคนิคต่างๆ เกี่ยวกับการปรับตัวการเรียนรู้ใหม่ๆ ไป

ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรภายในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ขององค์กรเพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้สำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิน ชูชาติ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่ง ศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรีการวิจัยพบว่า ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ครูคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการ เรียนการสอนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนที่เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดที่ สร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นจนเกิดนวัตกรรมใหม่ๆทางความคิด การแสดงออกทางความคิดอิสระด้านสาระ ความรู้ที่ทันสมัยเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริง ของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ ที่เหมาะสม กับผู้เรียน ครูจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อความสอดคล้องกับทักษะการเรี ยรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ Javadin, Amin, Tehrani and Ramezani (2010) ความสำคัญทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้าง รูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่ องค์ความรู้การคิดวิเคราะห์ การใช้ทักษะการเรียนรู้นวัตกรรมบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์และทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความ เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญจน์ณิชา อัมสมบัติและอภิชาติ เสนะนันท์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนหนองชุมแสง วิทยาโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม การวิจัยพบว่า ด้านทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ICT โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดนวัตกรรมและสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก กล่าวคือ ครูเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีการปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมปรับตัวตาม บทบาทหน้าที่ เกิดความยืดหยุ่นในการสามารถหลอมรวมผลสะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอีก ทั้งยังเสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ให้เกิดผลเชิงบวกกับการทำงานและมีความรู้ความเข้าใจ ในการสร้างความสมดุลและความเสมอภาคอย่างรอบด้านเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิง สร้างสรรค์ของการทำงาน สอดคล้องกับ ชนิตดา เทียนฤกษ์ (2557) คือ ความสามารถแสวงหาความรู้ นำพาตนเองเรียนรู้ได้มีความมั่นใจในตัวเอง กระตือรือร้นใฝ่รู้ เป็นผู้ผลิต มุ่งความเป็นเลิศ ดำรงชีวิตด้วย ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เป็นพลเมืองที่ดี เคารพกติกา มีระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม มี คุณธรรม มีความเป็นไทยเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแบ่งปันประสบการณ์ ทักษะการ ทำงานหรืออาชีพ คือ ความสามารถประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร การ ทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ดี ริเริ่มงาน ดูแล ตนเองได้อดทน และขยันทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิน ชูชาติ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัย ที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษ ที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยพบว่า ด้านทักษะการคิดนวัตกรรมและสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก

6. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 7 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมไม่แตกต่างกันเมื่อเพศแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าแม้เพศที่แตกต่างกันนั้นไม่ได้ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ครูผู้สอนไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชายสามารถจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพได้ และพัฒนา ส่งเสริมผู้เรียนให้มีการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิน ชูชาติ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่ง ศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ครูหลากหลายหลายรุ่นหลายความคิด ที่ทำงานร่วมกัน มีวุฒิภาวะจัดการอารมณ์ของครูได้ดีในการทำงานร่วมกันส่งผลต่อการสามัคคีในกลุ่มของครูในการทำงานร่วมกัน การรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายก่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังให้เกียรติซึ่งกันและกันในช่วงอายุของแต่ละบุคคลคลตามค่านิยมของสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วศิน ชูชาติ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่ง ศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่มีอายุต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 7 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นเทคนิคการสอนแบบใหม่ยังไม่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกฝนมาก่อนและมีการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางดำเนินงาน เพื่อร่วมมือกันพัฒนา คุณภาพการศึกษาและมีหน้าที่ประสานให้โรงเรียนภายในกลุ่มร่วมมือสนับสนุนกันในด้านวัสดุ อุปกรณ์ กำลังคนตลอดจนทรัพยากรอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการสอนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ วุฒิการศึกษาต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิน ชูชาติ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

9. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ครูปฏิบัติงานในตำแหน่งมีประสบการณ์ในการทำงานและระยะเวลาในการทำงาน ดังนั้นการรับรู้สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานจึงมีแนวทางในการแก้ไข มีความรู้มากขึ้น แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ทั้งจากประสบการณ์การทำงาน และการศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ใหม่ขณะทำงานเป็นปัจจัยช่วยให้บุคคลนั้น สามารถคิด และทำในสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้นและดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิน ชูชาติ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่ง ศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยขอเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ครูมีความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัว สามารถเลือกการใช้ชีวิตที่เหมาะสม ถ้าเผชิญกับปัญหารอบตัว มีการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถเพื่อนำทางชีวิตที่ซับซ้อนและสภาพแวดล้อมการทำงานในยุคข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงและครูต้องสนใจและฝึกฝนทักษะชีวิตและอาชีพของตนอยู่เสมอ

1.2 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีกระบวนการเรียนรู้วางแผนและจัดสรรเวลาในการทำงานมีส่วนช่วยให้งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จลุ่่งตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างราบรื่น มีการจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อที่จะได้จัดระเบียบการทำงานได้อย่างถูกต้อง พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อให้เพื่อนร่วมกับผู้อื่นได้

1.3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT จะต้องมีความรู้ ทักษะและเจตคติ ที่ดีต่อการสอนโดยการใช้เทคโนโลยีและการสอนให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยี รวมถึงการปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารครอบคลุมและรอบด้าน ก้าวทันการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

1.4 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการคิดนวัตกรรมและสร้างสรรค์ ครูต้องมีความชำนาญหรือความสามารถในการใช้กระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้จินตนาการและการถ่ายทอดใช้ทักษะในการสร้างสิ่งที่มีเอกลักษณ์ของตน ครูสามารถนำไปประยุกต์ทฤษฎีการคิดอย่างสร้างสรรค์ เทคนิคการสร้างสรรค์ที่หลากหลาย และความคิดก้าวหน้าใหม่ๆ รอบคอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และประเมินความคิดตนเองเพื่อปรับปรุงและให้เกิดพลังอย่างเต็มที่ทำงานอย่างสร้างสรรค์กับคนอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ควรมีการสร้างกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านทักษะพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT และทักษะด้านการคิดนวัตกรรมและสร้างสรรค์ ตลอดทั้งด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา เกิดสภาพคล่อง ประสบความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2.2. สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ควรมีการสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับครูในสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติตามกรอบทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สถานศึกษาได้ครูที่มีความสามารถทั้งด้านความรู้และประสบการณ์นำไปปฏิบัติงานได้

เอกสารอ้างอิง

- กัญจน์นิชา อิมสมบัติและอภิชาติ เลนะนันท์. (2562). การพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาโดยใช้กระบวนการ วิจัยแบบมีส่วนร่วม.วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2561). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2565 จาก <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/618>.
- ชนัดดา เทียนฤกษ์. (2557). วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. การพัฒนาโมเดลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในศตวรรษที่ 21.
- บันเย็น เฟื่องกระจ่าง. (2561).การพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนสารสาสนวิเทศ คลองหลวงจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2560). “คู่แข่งไทย! เมียนมา เปิด 7 เขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ จ่อให้ต่างด้าวถือหุ้นได้ 35% โอกาสทองนักลงทุน” สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2564 จาก https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1498522033, 2561.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579.(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ ฯ บริษัทพรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ ฯ พรักหวานกราฟฟิค.
- ระพีพัฒน์ หาญโสภณ. (2557). บทความวิชาการ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ Learning Management in 21st Century: Theory toward Implementation.
- วรลักษณ์ คำหว่าง. (2559). แนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- วสิน ชูชาติ. (2559). การจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการ เรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ระดับปริญญามหาบัณฑิต ศึกษาศาสตร มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันทนา สิงห์นา. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เสริมด้วยชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ต่อ มโนมติ ลม ฟ้า อากาศของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 7 (ฉบับ พิเศษ), 80-93.
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test (5th ed.)**. New York: Harper Collins.
- Hersey, P. and Blanchard, H. K. (1993). **Management of Organization behavior: Utilizing Human Resources**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Javadin, S. R. S. Fereshteh Amin, Maryam Tehrani and Ali Ramezani “Studing the Relationship Between Managerial/skill and Efficiency of Bank Branches.” World Applied Sciences Journal 11 (2010).
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). 21st Century Support Systems. Available: www.21stcenturyskills.org/route21/index. (Access date :Sebtember 2021).
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1997). **On the use of content specialists in the Assessment of criterion-referenced test item validity**. Dutch Journal of Educational Research. 2, Pages: 49-60.

การบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สงวน อินทร์รักษ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อีเมล: sanguan7724@gmail.com

Received : November 26, 2022 Revised : January 16, 2023 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ 2) เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 432 โรง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางประมาณการขนาดตัวอย่าง ของเครซี และมอร์แกน ได้จำนวน 205 โรง โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลแต่ละ 3 คนประกอบไปด้วย 1) ผู้อำนวยการ 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และ 3) ครู รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 615 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ มีขมิ้มเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มี 10 องค์ประกอบ ดังนี้คือ 1.1) การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา 1.2) การใช้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 1.3) การสร้างเครือข่ายโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 1.4) การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร 1.5) การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการ 1.6) หลักการบริหารจัดการ 1.7) การกำหนดเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 1.8) การปฏิบัติที่เป็นเลิศ 1.9) ภาวะผู้นำทางนวัตกรรมของผู้บริหาร และ 1.10) กำหนดคุณลักษณะโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

คำสำคัญ : การบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา / นวัตกรรมการศึกษา

THE SCHOOL ADMINISTRATION IN THE EDUCATION SANDBOX UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

Sangaun Inrak

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

อีเมล: sanguan7724@gmail.com

Abstracts

The research objectives were to determine: 1) the factors of the school administration in the education sandbox under the Office of the Basic Education Commission and 2) the confirmatory results for the school administration in the education sandbox under the Office of the Basic Education Commission. The population of this research were 432 schools. The sample size consisted of 205 schools, which was determined by the Krejcie and Morgan sample size estimation tables. There were 3 respondents from each school which included 1) a director and 2) a deputy director for academic and 3) a teacher, with a total of 615 respondents. The research Instruments used to collect the data were semi-structured interview, opinionnaire and a factor confirmatory form. The descriptive statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis and content analysis.

The findings reviewed that: 1.the factors of the school administration in the education sandbox under the Office of the Basic Education Commission and consisted of ten factors which were; 1) educational innovation development 2) educational innovation application 3) school networking for the education sandbox 4) development of teacher and personnel's potential 5) creating of management strategy 6) management principles 7) goal setting of sandbox and 8) best practices 9) innovative Leadership of administrators and 10) identifying characteristics for sandbox school 2.The results of factor confirmatory form for all the school administration in the education sandbox under the Office of the Basic Education Commission were accuracy, propriety, feasibility and utility.

Keywords: THE SCHOOL ADMINISTRATION IN THE EDUCATION SANDBOX, EDUCATIONAL INNOVATION

บทนำ

การศึกษาคือรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าซึ่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เน้นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคใหม่อย่างสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบต่อสังคมถือว่าเป็นความท้าทายของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่างๆในการพัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การพัฒนาการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาคนการพัฒนาชุมชนและสร้างกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกอนาคต การศึกษาจึงเป็นความคาดหวังจากทุกภาคส่วนว่าจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆให้สอดคล้องและบูรณาการกันอันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าวตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) อันเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580), 2561) กอปรกับการพัฒนาด้านการศึกษาได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็น “การศึกษาที่ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้ การจัดการศึกษาในยุคใหม่จึงจำเป็นต้องใช้นวัตกรรมการศึกษา เพื่ออนาคตสำหรับการศึกษาทุกระดับ โดยผู้สอน นักวิชาการ และผู้บริหารต่างต้องร่วมมือกันพัฒนานวัตกรรมมาช่วยในการบริหาร และพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การเรียนการสอนในยุคใหม่ หรือยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่จะต้องมีโครงการเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และแก้ปัญหาการทำงานที่แตกต่างไปจากรูปแบบเดิม ๆ ซึ่งโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ดีเป็นกรอบวิธีการในการขับเคลื่อน โดยให้ผู้ที่อยู่ในกระบวนการเป็นผู้เลือกสรรสิ่งที่ตัวเองจะนำมาใช้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนในโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ โดยให้ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนไปสู่การเปลี่ยนแปลงการศึกษาของประเทศ หลายนปีที่ผ่านมาการเปลี่ยนแปลง ในระบบการศึกษาไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายอยู่เสมอ โดยมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูง ทำให้จุดเน้นต่างๆจะต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่ ทำโครงการใหม่เกือบทุกครั้งตามการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ส่งผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับครูลดลง ขาดแคลนครู ครูไม่มีใจไร้จิตวิญญาณความเป็นครู จึงส่งผลเสียต่อเด็ก ๆ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยากยิ่งขึ้น และยุคปัจจุบันการแก้ปัญหาเป็นเรื่องที่ยาก แม้จะมีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษามากกว่า 10 ปี ก็ยังไม่สามารถทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศดีขึ้นได้อย่างทั่วถึง ด้วยข้อจำกัดของระบบการศึกษาแบบเดิม กับความต้องการและความคาดหวังแบบใหม่ ปัญหาการศึกษาของไทยมีความซับซ้อน และเรื้อรังทั้งในด้านโอกาส คุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการจึงนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาพบว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และยังสร้างภาระจำนวนมากให้แก่ครูและสถานศึกษา (สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนใน

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพื้นที่อื่น ๆ ให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา สถิติ ข้อมูล วรรณกรรมและปัญหา รวมทั้งงานวิจัย ตลอดจนรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงร่างและนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติและดำเนินการต่อไป ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมและ สังเคราะห์เนื้อหา จากผลงานวิจัยและการสร้างเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์สำหรับการใช้ในการวิจัย เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลการวิจัย และ ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 432 โรง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 205 โรง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครซี และ มอร์แกน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และ 3) ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 615 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ประเภท คือ 1) แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามความคิดเห็น 3) แบบยืนยันองค์ประกอบ ดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือการวิจัย เป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ ตอนที่ 2 คำถามการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) ได้ออกแบบการวิจัย เป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดการตอบแบบเลือกตอบ (check list) ตอนที่ 2 การสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) มีลักษณะเป็นแบบ

จัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert’s five rating scale) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.941 และ 3) แบบยืนยันองค์ประกอบ (factor confirmatory form) เป็นแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 มุสสถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ ตอนที่ 2 แบบยืนยันผลการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณายืนยันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้แก่ ความถูกต้อง (Accuracy) ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิจัยดังนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1.1 การวิเคราะห์จากเอกสาร ตำรา วรรณกรรม หลักการแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้ององค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน 1.3 สรุปตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้วยการหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) 2.2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ถือว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในช่วงพฤติกรรมใด ก็แสดงว่าลักษณะของการปฏิบัติตรงสภาพที่เป็นจริงแบบนั้น โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) 2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) เพื่อสกัดตัวแปรให้เหลือตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบสำคัญด้วยการสกัดปัจจัย (Principal Component Analysis : PCA) วิเคราะห์ด้วยการหมุนแกนแบบตั้งฉาก (orthogonal rotation) โดยใช้วิธีการหมุนแกนปัจจัยด้วยวิธีแวนแมกซ์ (varimax rotation) โดยข้อตกลงเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบย่อยที่น้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป มีค่าไอเกน (eigen value) เท่ากับหรือมากกว่า 1 และมีตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ 2.1 การวิเคราะห์ตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถิติ

คือ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) และ 2.2 การวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาเกี่ยวกับ ความถูกต้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ประโยชน์

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา 2) การใช้นวัตกรรมการศึกษา 3) การสร้างเครือข่ายโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 4) การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร 5) การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการ 6) หลักการบริหารจัดการ 7) การกำหนดเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรม 8) การปฏิบัติที่เป็นเลิศ 9) ภาวะผู้นำทางนวัตกรรมของผู้บริหาร และ 10) การกำหนดคุณลักษณะโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรม ซึ่งทั้ง 10 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 14.230 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 1.316 - 1.723 เมื่อแยกวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบ สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.626 - 0.839 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 2.240 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.723 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 1.723 องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.465 - 0.729 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1.953 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.502 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 3.225 องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.472 - 0.793 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1.878 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.445 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 4.670 องค์ประกอบที่ 4 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.490 - 0.648 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1.857 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.428 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 6.098 องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.431 - 0.716 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1.854 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.426 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 7.525 องค์ประกอบที่ 6 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.402 - 0.762 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1.800 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.384 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 8.909 องค์ประกอบที่ 7 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัว

แปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.446 - 0.729 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1.756 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.351 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 10.260 องค์ประกอบที่ 8 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.494 - 0.778 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1.737 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.336 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 11.597 องค์ประกอบที่ 9 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.407 - 0.684 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1.712 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.317 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 12.913 และองค์ประกอบที่ 10 มีจำนวนตัวแปร 3 ตัวแปร ซึ่งมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.432 - 0.723 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) เท่ากับ 1.711 ค่าร้อยละของความแปรปรวนของตัวแปร (percent of variance) เท่ากับ 1.316 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมของตัวแปร (cumulative percent) เท่ากับ 14.230

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลข้อค้นพบ คือ องค์ประกอบทั้ง 10 องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้นำมายืนยันองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการประเมินโดยใช้แบบยืนยันองค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในวงการศึกษาระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน และผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน พิจารณายืนยันองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง (Accuracy) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และ ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) ผลจากการยืนยันของผู้ทรงเชี่ยวชาญได้พิจารณายืนยันว่า องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่างๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1 จากการวิจัยพบว่าการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบคือ 1) การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา 2) การใช้นวัตกรรมการศึกษา 3) การสร้างเครือข่ายโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 4) การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร 5) การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการ 6) หลักการบริหารจัดการ 7) การกำหนดเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 8) การปฏิบัติที่เป็นเลิศ 9) ภาวะผู้นำทางนวัตกรรมของผู้บริหาร และ 10) การกำหนดคุณลักษณะโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งมีความเหมาะสมตามเหตุผลของตัวแปรที่อธิบายคุณลักษณะของแต่ละองค์ประกอบได้ในแนวทางเดียวกัน สามารถแปลผลได้ตาม

เกณฑ์ มีความสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบจากการศึกษาผลงานวิจัยทั้งของ นักวิชาการ นักบริหาร หน่วยงานและองค์กรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จากองค์ประกอบที่ได้ผู้บริหารต้องมีทักษะที่สำคัญในการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจในภาระงานต่างๆอย่างรวดเร็ว ซึ่งทักษะเช่นนี้ผู้บริหารต้องเรียนรู้ พัฒนาตนเองคิดหากลยุทธ์ในการบริหารจัดการใหม่ๆอยู่เสมอ สร้างความเข้าใจที่ดีให้กับองค์กร และนำไปฝึกฝนให้เกิดทักษะในการบริหารงานให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ การบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ก็เป็นการดำเนินการที่เป็นไปตามหลักการการบริหารพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ซึ่งเน้นระดับปฏิบัติการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบหรือลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมแก่บริบท และพื้นที่ของสถานศึกษานั้น ๆ โดยใช้หลักการบริหารและใช้นวัตกรรม การบริหารการศึกษา ซึ่งถือเป็นแนวทางในการดำเนินการที่เป็นไปตามหลักการการบริหารพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา โดยจะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่อาจต้องใช้ ความคิดส่วนตัว ประสบการณ์ ทักษะและความชำนาญ การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา การใช้ นวัตกรรมการศึกษา การสร้างเครือข่ายโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากร การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการ หลักการบริหารจัดการ การกำหนดเป้าหมายของ พื้นที่นวัตกรรม การปฏิบัติที่เป็นเลิศ ภาวะผู้นำทางนวัตกรรมของผู้บริหาร และ การกำหนด คุณลักษณะโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรม ซึ่ง 10 องค์ประกอบที่ค้นพบมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา หอมหวล), พระครูวิรุฬห์สุดคุณ (อุดมศักดิ์) ระวีง เรื่องสังข์ และ สุทิศ สวัสดิ์ (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) พื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษานำร่อง มีขั้นตอนการสร้าง โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติทั้ง 6 ขั้น คือ (1) กำหนดนวัตกรรม (2) สร้างนวัตกรรมและพัฒนานวัตกรรม (3) การหาประสิทธิภาพของ นวัตกรรมการศึกษา (4) ขั้นตอนนวัตกรรมการทดลองใช้ (5) นำไปใช้ในสถานการณ์จริง และ (6) ประเมินผลการใช้นวัตกรรม 2) องค์ความรู้การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา พบ Model : 6744-Model ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 6 ประการ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย มี 7 กระบวนการ 3) การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา พบว่าต้องอาศัยองค์ประกอบที่มุ่งเน้นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ และการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา ดังนั้นพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาวิถีพุทธ จึงประกอบด้วย 1) กิจกรรมวิถีพุทธพอเพียงใช้น้อยอย่างคุ้มค่าและวิถีเกษตรยั่งยืน 2) กิจกรรมการเรียนรู้วิถีพุทธ 3) กิจกรรมเดินด้วยเท้า ก้าวไปในบุญ และ 4) กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้วิถีพุทธ โดยการสร้าง เครือข่ายและความร่วมมือในการเชื่อมโยงองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัย ของ จารุวรรณ นาดัน (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า มีนวัตกรรมการบริหารในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งหมด 53 นวัตกรรม และนวัตกรรมที่ถูก เลือกมากที่สุดคือ เรื่องการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลงานจากงานวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดนโยบาย และเป็นแนวทางในการ พัฒนาและส่งเสริมคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กการที่จะบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้มาก ขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งมาจากผู้นำในองค์กร รวมถึงบุคลากรทุกคนต้องหันหน้าร่วมมือกันเตรียมตัวเรียนรู้ และร่วมมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านั้นโดยผ่านกระบวนการวางแผนซึ่งในปัจจุบันมีการให้ ความสำคัญกับการวางแผนกลยุทธ์ซึ่งเป็นแผนที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก

องค์กรอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยขององค์กร กำหนดปัญหาเพื่อหาทางเลือกในการแก้ไขพัฒนาและกำหนดเป็นแผนงานในการพัฒนาองค์กรต่อไป ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมนต์นภัส มโนการณ และสุบัน พรเวียง (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและปัญหาการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สถานศึกษาทุกแห่งมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา แต่ยังไม่ได้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 มาร่วมกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน มีความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบและประเมินของหน่วยงานต้นสังกัดและคณะกรรมการขับเคลื่อน 2) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำร่องที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีกระบวนการกำหนดมาตรฐานส่วนใหญ่ใช้วงจรคุณภาพ มาตรฐานการศึกษามีสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เอกลักษณ์และอัตลักษณ์มีประเด็นการพิจารณา และค่าเป้าหมายความสำเร็จชัดเจน เงื่อนไขความสำเร็จคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีชุดความคิดเติบโต พัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา 3) แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ประกอบด้วย 1) กรอบแนวคิดหลัก 2) กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ และ3) บทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจสอบแนวทางฯ มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐวิทย์ เหมือนมาตร และคณะ(2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนขนาดเล็กในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพศักยภาพของครูโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. วิธีการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนขนาดเล็ก มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านการปฏิบัติงาน ครูควรมีเข้าใจกระบวนการปฏิบัติงาน หาความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง รับผิดชอบงานที่มอบหมายด้วยความอดทน 2) ด้านการบริการ ครูควรมีมนุษยสัมพันธ์ดี ยินดีให้บริการ 3) ด้านการพัฒนาตนเอง ครูควรรหาความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็น 4) ด้านการทำงานเป็นทีม ครูควรมีความสามัคคี ให้เกียรติสมาชิกในทีม ยอมรับความคิดเห็นต่าง 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ ครูควรมีธรรมาภิบาลศรัทธาในอาชีพ รักเชิดชูอาชีพครู 3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนขนาดเล็ก มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านการปฏิบัติงาน ควรลดภาระงานสอนให้น้อยลงให้กับครู และส่งเสริมให้เข้าอบรมพัฒนางานวิชาการและการสอนอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการบริการ ควรเสริมสร้างจิตบริการให้กับครูพูดไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นกัลยาณมิตรกับผู้รับบริการ 3) ด้านการพัฒนาตนเอง ครูควรสร้างองค์ความรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร 4)ด้านการทำงานเป็นทีม ควรส่งเสริมให้ครูทำงานเป็นทีม สร้างภาวะผู้นำ ให้โอกาสเพื่อนร่วมงาน สร้างกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน และ 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณครู ควรส่งเสริมการปฏิบัติธรรม ทำบุญตักบาตรเชียวิทยาการมาให้ความรู้เพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครูนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี สุเมธ งามนกนก และสมพงษ์ ปั่นหุ่น (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันขององค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของ

โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงมี 6 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมการพัฒนาคนนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม และบรรยากาศองค์การสร้างสรรค์ 3. รูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ คือ การวางแผนองค์การ การนำองค์การ การจัดการองค์การ และการควบคุมองค์การ และมี 8 ขั้นตอน คือการเตรียมความพร้อมโดยผู้บริหาร กำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมเชิงนวัตกรรม วางแผนเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การจัดโครงสร้างองค์การ การมุ่งเน้น การดำเนินงานเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรม ตรวจสอบและประเมินผล และการปรับปรุงและพัฒนา โดยมิผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก รวมถึงยังสอดคล้องกับแนวคิดของกูลิค และ เออร์วิค (Gulick and Urwick, 1973) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร 7 ประการหรือ POSDCORB ที่ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดเป้าหมายขององค์การว่าต้องทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อะไร และจะดำเนินการอย่างไร 2) การจัดองค์การ (Organization) คือ การจัดตั้งโครงสร้างองค์การให้ชัดเจน กำหนดอำนาจหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นทางการภายในองค์การ 3) การจัดกำลังคน (Staffing) คือ ควบคุมจัดสรรคนอย่างไรให้เหมาะสมกับงาน 4) การอำนวยความสะดวก (Directing) คือ การตัดสินใจและสั่งการ การควบคุมงาน การติดตามผลนิเทศงาน 5) การประสานงาน (Coordinating) คือ การร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น คือหัวใจของการบริหาร 6) การรายงาน (Reporting) คือ การรายงานความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในองค์การให้ทุกฝ่ายทราบ รวมถึงงานประชาสัมพันธ์ (Public Relation) ด้วย และ 7) การงบประมาณ (Budgeting) คือ งบประมาณในรูปของการวางแผนและการควบคุมด้านการเงิน การบัญชี ใช้เพื่อสร้างกลไกและโครงสร้างให้กับองค์กร จัดเตรียมบุคลากรที่มีความชำนาญต่างกันให้อยู่ในแผนกที่เหมาะสมกับองค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญชู บุญลิขิตศิริ และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยองและจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยองและจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา, ผู้เกี่ยวข้อง/ผู้มีส่วนร่วม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ และการดำเนินงานพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพของสถานศึกษา และ 3) ผลผลิต ได้แก่ ผลที่ได้จากการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิกสัน (Nixon, 2015) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้าน การบริหารที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ขาดแคลนในชนบท การศึกษานี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างวัฒนธรรมของโรงเรียนในเชิงบวกและผลลัพธ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นของนักเรียน งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมการทำงานของผู้บริหารที่มีคุณภาพมีผลกระทบทางบวกต่อโรงเรียน แต่ด้านความสำเร็จของนักเรียนของ

โรงเรียนในชนบทยังมีจำกัด งานวิจัยกรณีศึกษาแบบพหุกรณีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีปฏิบัติแบบใดเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในการสร้างความเข้าใจของครูเพื่อให้สัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การศึกษาครั้งนี้มีกรอบบริบท 4 ประเด็นที่สังเคราะห์มาจากกลุ่มนักการศึกษาที่มองว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารงานภายในโรงเรียนอย่างมีระบบ ผลการวิจัยระบุว่า ไม่มีกิจกรรม โปรแกรมหรือกลยุทธ์เดียวที่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนระบบการทำงานของโรงเรียนได้ข้อมูลบ่งชี้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นบุคคลสำคัญที่ตัดสินใจในเรื่องสำคัญ นอกจากนั้นนักเรียนในโรงเรียนที่ล้มเหลวจะสามารถประสบความสำเร็จได้และสิ่งสำคัญที่สุดคือสามารถเชื่อมโยงไปชุมชนให้เกิดความเชื่อถือต่อครูและนักเรียนข้อมูลบ่งชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสนใจกับทุกบริบทภายในแต่ละเรื่องและไม่สามารถทำงานในโรงเรียนได้ตามลำพังเพราะต้องมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนในกรณีศึกษาจำเป็นต้องมีมาตรฐานในการติดต่อสื่อสารในระดับสูงทั้งกับนักเรียนและครูตลอดเวลาต้องมีการวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับงานตามความต้องการของทั้งครูนักเรียนและผู้ปกครองจัดหาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่และเมื่อข้ออุปสรรคทั้งหมดถูกจัดออกไปจึงคาดหวังว่าครูจะปฏิบัติการสอนได้เต็มที่ รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตตินันท์ นันทะศรี วาโร เฟิงสวัสต์ วัลนิกา ฉลากบาง และ พรเทพ เสถียรนพแก้ว (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคนิคในการบริหารจัดการและความเป็นผู้นำ เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพสูงสุดผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องยอมรับและเรียนรู้แนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ การขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยแผนงานหรือกลยุทธ์ใหม่ๆ และนำสู่การสร้างสรรคนวัตกรรม ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างปฏิเสธไม่ได้ การก้าวสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ครองตน ครองคน และครองงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีศิลปะในการทำงานผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ครองตน ครองคน และครองงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีศิลปะในการทำงานงานทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาคนทางความคิดเพื่อให้คนพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมาขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) การแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และ 5) การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมดังกล่าวจะกลายเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและคุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพของบุคลากรและสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาได้ในที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาด้านแบบบองคร้อมด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรม ในจังหวัด

ปัตตานีเป็นรูปแบบคณะกรรมการร่วมจากหน่วยงานในพื้นที่ 2) นวัตกรรมทางการศึกษาที่เกิดจากการพัฒนาของโรงเรียนนำร่องผลการพัฒนาระยะที่ 1 ของโรงเรียนนำร่อง สรุปโดยภาพรวมได้ดังนี้ (1) การนำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานีของจังหวัดปัตตานี ที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาขึ้น และ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ไปปรับใช้ (2) นวัตกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนนำร่อง ทั้งด้านการบริหารและด้านการจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เป็นลักษณะการพัฒนาต่อยอดจากต้นทุนและบริบทเดิมของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ 3) ผลจากการพัฒนานวัตกรรมที่มีต่อโรงเรียนโดยสรุปความเปลี่ยนแปลง ด้านโรงเรียน มีการวางแผนการพัฒนาการศึกษา และคุณภาพของนักเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้สู่สถานศึกษาอื่น ๆ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสพัฒนาสถานศึกษามีรูปแบบการบริหารที่ชัดเจน มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามนโยบายของโรงเรียนผู้บริหารเน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น รับฟังและให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของครูมากขึ้น ให้การสนับสนุนงบประมาณ สื่อ อย่างต่อเนื่อง เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารและครู นักเรียน ชุมชน มีส่วนร่วมผู้ปกครองได้สื่อสารสัมพันธ์กับโรงเรียนมากขึ้น โรงเรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายโรงเรียนที่ใช้นวัตกรรมเดียวกันในจังหวัดปัตตานี ครูมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับเพื่อนครูในสาระฯ และต่างสาระฯ มากขึ้น นักเรียนเห็นการมีส่วนร่วมของครูในชั้นเรียนมากขึ้น 4) ปัจจัยเงื่อนไข ข้อค้นพบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดกลไกการขับเคลื่อนและนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนนำร่องในพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดปัตตานี 4.1) ผู้บริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญลำดับแรกของการปฏิบัติการทั้งในระดับภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียน และคณะกรรมการร่วมขับเคลื่อนในระดับจังหวัด 4.2) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน 4.3) การขยายผลเรื่องการพัฒนาของโรงเรียนนำร่องภายในโรงเรียนขนาดใหญ่ ให้ครอบคลุมทุกฝ่ายในโรงเรียน ทำได้ยากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่าซึ่งมีบุคลากรน้อยกว่า และระบบภายในโรงเรียนค่อนข้างยืดหยุ่นกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ 4.4) ความเข้าใจที่ชัดเจนของครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาในความเป็นโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรม ต้องมีมากพอที่จะสร้างความมั่นใจในความเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน 4.5) ความต้องการนวัตกรรมของโรงเรียนไม่ต้องการนวัตกรรมสำเร็จรูปจากภายนอก แต่ต้องการพัฒนาบนฐานเดิมและบริบทเดิมของโรงเรียนโดยต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการและแรงขับเคลื่อนจากภายนอกร่วมกับต้นสังกัดและภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง 4.6) การวิจัยปฏิบัติการจริง ๆ เกิดขึ้นที่โรงเรียนบนฐานการปฏิบัติจริงครูเริ่มต้นสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากฐานของปัญหาและความต้องการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยเริ่มต้นที่นักเรียนเป็นลำดับแรก ใช้ความร่วมมือของครูที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ภายใต้นโยบายและการนำของผู้บริหารโรงเรียน 5) ข้อค้นพบเงื่อนไข การพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน 5.1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในประเด็นแนวทางการดำเนินงานที่ยังไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน 5.2) การดำเนินงานของกลไกการขับเคลื่อนขาดความต่อเนื่องตามแผนงานที่กำหนดไว้ใช้เวลามากกว่าปกติ 5.3) โรงเรียนมีการปรับตัวค่อนข้างลำบากในการเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน 5.4) ด้านวัฒนธรรมการทำงานของโรงเรียนก็แตกต่างกันเนื่องจากต่างสังกัดแม้ว่าจะอยู่ในระบบราชการเช่นเดียวกัน ในขณะที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มีรูปแบบของราชการเต็มตัว ส่วนโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนว

ปฏิบัติหลายประการแตกต่างกันเนื่องจากสังกัดต่างกระทรวงกัน 5.5) ความต้องการของโรงเรียน 5.5.1) ความต้องการของโรงเรียนที่สำคัญเป็นลำดับต้นคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ความเป็นวิชาการ เพื่อสร้างเสริมนวัตกรรมให้สอดคล้องกับที่โรงเรียนอยากจะพัฒนา นวัตกรรมเป็นของตนเอง 5.5.2) ความมีนวัตกรรมที่เป็นภาพรวมของจังหวัดเป็นตัวอย่าง หรือแนวทาง ที่โรงเรียนนำร่องนำไปปรับใช้ตามบริบทของโรงเรียนได้ 5.5.3) ความมีการบริหารตรงถึงโรงเรียน สนับสนุนงบประมาณ สื่อการสอน และเทคโนโลยีเพื่อการสอนแก่โรงเรียน โดยไม่ต้องผ่านหน่วยงาน กลางและควรมีงบแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาโดยตรง 5.5.4) ยกเลิกการนำผลสอบระดับชาติ มา เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพผู้เรียน และ 5.5.5) ควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษาและระหว่างจังหวัดให้โรงเรียนมีคู้บัตั้ร่วมคิดร่วมพัฒนาซึ่งกันและกัน

2. ผลการตรวจสอบการยืนยันองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบตรวจสอบยืนยัน จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีความ คิดเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพหุองค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา 2) การใช้ นวัตกรรมการศึกษา 3) การสร้างเครือข่ายโรงเรียน พื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา 4) การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร 5) การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการ 6) หลักการบริหาร จัดการ 7) การกำหนดเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรม 8) การปฏิบัติที่เป็นเลิศ 9) ภาวะผู้นำทาง นวัตกรรมของผู้บริหาร และ 10) การกำหนดคุณลักษณะโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรม ผู้เชี่ยวชาญเห็น สอดคล้องกันว่า องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความ เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับองค์ประกอบหลัก

จัดลำดับขององค์ประกอบให้เป็นเชิงระบบ ลำดับที่เพื่อการนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ดังนี้ 1) หลักการบริหารจัดการ 2) การกำหนดคุณลักษณะโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรม 3) การกำหนดเป้าหมายของ โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรม 4) ภาวะผู้นำทางนวัตกรรมของผู้บริหาร 5) การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร 6) การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการ 7) การใช้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 8) การปฏิบัติที่เป็นเลิศ 9) การ พัฒนานวัตกรรมการศึกษา และ 10) การสร้างเครือข่ายโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้ 1) โรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้ความสำคัญกับการนำนวัตกรรมศึกษามาใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 2) โรงเรียนควรพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้โรงเรียนมีนวัตกรรมทางการศึกษา อย่างเหมาะสม 3) โรงเรียนควรมีเครือข่ายทางด้านนวัตกรรมการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ สร้างนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา 4) โรงเรียนควรพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพโรงเรียนพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล 5) โรงเรียนควรนำหลักการที่เกี่ยวกับการ

กระจายอำนาจ การให้ความเป็นอิสระทางความคิดแก่ครูในการคิดค้นนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียน จัดให้มีการวางแผน การให้คำปรึกษา การติดตามประเมินผล และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ 6) โรงเรียนควรจัดให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 7) โรงเรียนควรมีขั้นตอนในการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษาโดยมีการวางแผน การปฏิบัติกิจกรรม การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา 8) ผู้บริหารและครูต้องมีคุณธรรมจริยธรรม เช่นการสร้างวินัย และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ 9) ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอย่างชัดเจนเพื่อความก้าวหน้า และยั่งยืน

บรรณานุกรม

- จารุวรรณ นาดัน, “นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก,” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 6, 3 (กันยายน – ธันวาคม, 2556): 729.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี วาโร เฟิงส์วส์ดี วลัยกา ฉลากบาง และ พรเทพ เสถียรนพแก้ว. “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา,” วารสารบัณฑิตศึกษา. 17, 79 (ตุลาคม-ธันวาคม, 2563): 11.
- บุญชู บุญลิขิตศิริ และคณะ. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยอง และจังหวัดศรีสะเกษ. (รายงานการวิจัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564), ง.
- “แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580),” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82ก (13 ตุลาคม 2561): 1.
- พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา หอมหวล), พระครูวิรุฬห์สุตคุณ (อุดมศักดิ์) ระวิง เรื่องสังข์ และ สุทิศ สวัสดิ์ (2565) “แนวทางการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา,” วารสารศิลปการ จัดการ. 6, 2 (เมษายน – มิถุนายน, 2565): 747..
- รัฐวัลย์ เหมือนมาตร และคณะ. “แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนขนาดเล็กในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.” วารสาร ปัญญา. 27, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม, 2563): 72-73.
- มนต์นภัส มโนการณ และ สุบัน พรเวียง, “แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่,” วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 16, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564): 151.
- สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทำนอกกรอบพัฒนาสมรรถนะเด็ก, เข้าถึงเมื่อ 25 ตุลาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://www.sobkroo.com/article/detail.asp?id=1035>.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, “รูปแบบการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาด้านแบบบองคร้อมด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี,” (รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2563): 95-103.

อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี สุเมธ งามนกนก และสมพงษ์ ปันหุ่น. “การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 12,3 (กรกฎาคม – กันยายน, 2561): 207-208.

Gulick, Luther and Urwick, Lyndall, The Science of Administration. (New York: Columbia University, 1973).

Nixon, J. D., “Administrative Best Practices to Influence Culture in a Rural Middle School of Poverty.” Ed.D. dissertation Department of Education Clemson University, 2015. Accessed August 6, 2019. Abstract from <https://eric.ed.gov/?id=ED589867>.

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

หนึ่งฤทัย แก้วกึ่ง, พระครูธรรมมาภิสมัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

อีเมล : nungrutai2324@gmail.com

Received : January 26, 2023 Revised : May 16, 2023 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 117 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า 1. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการคิด วิจัยและงานและการแก้ไขปัญหา ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT ด้านริเริ่ม นวัตกรรม และสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ การจัดการเรียนรู้, ศตวรรษที่ 21, ครู

**Learning management in the 21st century of teachers
at prapariyattidhamma school under general
education department**

Nungruthai Kaewking, Phrakrudhammabhissamai

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

E-mail: nungrutai2324@gmail.com

Abstracts

The purposes of this research were to; 1) to study level of Learning Management in the 21st Century of Teachers at Phrapariyattidhamma School in General Education Department Khon Kaen Province 2) to compare the Learning Management in the 21st Century of Teachers at Phrapariyattidhamma School in General Education Department Khon Kaen Province. The researcher collected the data from teachers at Phrapariyattidhamma school in general education department totaling 117 persons by the questionnaire and analyzed the data by frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test and One - way ANOVA.

The research findings revealed as follows:

1. Learning management in the 21st century of teachers at Phrapariyattidhamma school in general education department Khon Kaen Province overall was in the high level. Considered each aspect found that there were 4 sides of the teachers at Phrapariyattidhamma school in general education department were in the high level; thinking, critical thinking and problem solving; information, communication, and ICT technology, innovation, Ideate and creativity. communication and working with others effectively

2. The comparison of the Learning management in the 21st century of teachers at Phrapariyattidhamma school in general education department Khon Kaen Province classified by gender, age, work experience and education that the teachers at Phrapariyattidhamma school in general education department were in the different gender, age, work experience and were statistically significant different at 0.05 However, the Learning management in the 21st century were in the different education was not statistically significant different

Keywords: Learning management, 21st Century, teachers

1. ความเป็นมา

ประเทศไทยได้มีการกำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี ในปี พ.ศ. 2560 - 2579 โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ คือ คนไทยทุกคนต้องได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถปรับตัวให้เข้าสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2560) เด็กไทยในโลกศตวรรษที่ 21 ต้องมีคุณลักษณะ 3Rs x 8Cs x 2Ls ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ การคิดเลขเป็น และการคิดอย่างมีวิจารณญาณและมีทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการร่วมมือและทำงานเป็นทีม ทักษะความเข้าใจความต่างของวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ ซึ่ง Chumjit (2007) กล่าวว่า ครูต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีความรู้ที่ทันสมัยกว้างขวาง รู้เท่าทันโลก ก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบด้านในยุคปัจจุบัน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นอีกระบบการศึกษาประเภทหนึ่งที่เปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณร และผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา ได้เรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน สามารถจัดการเรียนการสอนและดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาไปสู่สากล อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการทางการศึกษาของคณะสงฆ์นั้นเอง จากที่กล่าวมาครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ยังไม่มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยมีเหตุผลในการมุ่งศึกษาครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ให้เกิดประสิทธิภาพ

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการกำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี ในปี พ.ศ. 2560 - 2579 โดยมี การกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ คือ คนไทยทุกคนต้องได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถปรับตัวให้เข้าสู่ การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ชาติ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ 6 การ พัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2560) เด็กไทยในโลกศตวรรษที่ 21 ต้องมีคุณลักษณะ 3Rs x 8Cs x 2Ls ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ การคิดเลขเป็น และการคิดอย่างมีวิจารณญาณและมีทักษะในการ แก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการร่วมมือและทำงานเป็นทีม ทักษะความเข้าใจความต่างของวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ ซึ่ง Chumjit (2007) กล่าวว่า ครูต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีความรู้ที่ทันสมัยกว้างขวาง รู้เท่าทันโลก ก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบ ด้านในยุคปัจจุบัน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นอีกระบบการศึกษาประเภทหนึ่ง ที่เปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณร และผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา ได้เรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน สามารถ จัดการเรียนการสอนและดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและ สามารถพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาไปสู่สากล อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ วงการทางการศึกษาของคณะสงฆ์นั่นเอง จากที่กล่าวมาครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา จังหวัดขอนแก่น ยังไม่มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และยังมีปัญหาและอุปสรรคในการ จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยมีเหตุผลในการมุ่งศึกษาครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด ขอนแก่น เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด ขอนแก่น ให้เกิดประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

วิธีการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน 117 รูป/คน

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษา

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของ กลุ่มเป้าหมาย (n=117)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	90	76.90
	หญิง	27	23.10
2. อายุ	น้อยกว่า 39 ปี	47	40.20
	40 – 49 ปี	39	33.30
	50 ปีขึ้นไป	31	26.50
3. ประสบการณ์ในการทำงาน	ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	62	53.00
	มากกว่า 10 ปี	35	29.90
	น้อยกว่า 5 ปี	20	17.10
4. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	96	82.10
	ปริญญาโท	18	15.40
	ตั้งแต่ปริญญาเอกขึ้นไป	3	2.60

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 117 รูป/คน ผู้วิจัยได้ข้อมูลกลับมา จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถาม กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 90 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 76.90 มีอายุน้อยกว่า 39 ปี จำนวน 47 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 62 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 และ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 96 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 82.10

2. การศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่นดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยรวม

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการคิด วิचारณญาณและการแก้ไขปัญหา	4.25	0.63	มาก
2. ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT	4.21	0.77	มาก
3. ด้านการคิด นวัตกรรม และสร้างสรรค์	4.21	0.73	มาก
4. ด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	0.70	มาก
โดยรวม	4.21	0.66	มาก

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน ระดับมาก ได้แก่ ด้านการคิด วิचारณญาณและการแก้ไขปัญหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$) ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT ($\bar{X} = 4.21$) ด้านการคิด นวัตกรรม และสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.21$) และ ด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ

3. การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 3 – ตารางที่ 8

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	($\bar{x}$)	(S.D.)	($\bar{x}$)	(S.D.)		
1. ด้านการคิด วิचारณญาณและการแก้ไขปัญหา	4.18	.66	4.49	.04	-2.28*	.025
2. ด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ	4.04	.71	4.53	.50	-3.35*	.001
3. ด้านการริเริ่ม นวัตกรรม และสร้างสรรค์	4.13	.77	4.49	.51	-2.27*	.025
4. ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT	4.17	.83	4.33	.52	-.906	.367
โดยรวม	4.13	0.70	4.45	.44	-2.23*	.028

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	($\bar{x}$)	(S.D.)	($\bar{x}$)	(S.D.)		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และ ด้านการคิด นวัตกรรม และสร้างสรรค์ โดยเพศหญิงมีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 4 แสดงค่าเปรียบเทียบทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม อายุ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	SV	SS	df	MS	F	sig.
1. ด้านการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4.29 42.26 46.56	2 114 116	2.14 .371	5.79*	.004
2. ด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.18 53.93 56.75	2 114 116	1.40 .47	2.97	.055
3. ด้านการริเริ่ม นวัตกรรม และสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	6.67 56.11 62.78	2 114 116	3.33 .49	6.77*	.002
4. ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	10.15 59.12 69.28	2 114 116	5.07 .51	9.78*	.000
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	5.77 45.13 50.91	2 114 116	2.88 .396	7.29*	.001

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4 แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยรวม พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่มี อายุที่ต่างกันมีผลต่อการจัดการ

เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคิดวิจารณ์ญาณและการแก้ไขปัญหา ด้านการริเริ่ม นวัตกรรม และสร้างสรรค์ และด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่					
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ระดับอายุ		น้อยกว่า 39 ปี	40 - 49 ปี	50 ปีขึ้นไป
โดยรวม	น้อยกว่า 39 ปี	4.37	-	.07	.53*
	40 - 49 ปี	4.30		-	.46*
	50 ปีขึ้นไป	3.84			-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 5 แสดงผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยรวมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า กลุ่มระดับอายุต่าง ๆ มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มอายุ น้อยกว่า 39 ปี และกลุ่มอายุ 40 - 49 ปี มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากกว่า กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 6 แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	SV	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการคิดวิจารณ์ญาณ และการแก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2.42	2	1.21	3.13*	.047
	ภายในกลุ่ม	44.13	114	.38		
	รวม	46.56	116			
2. ด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.62	2	.811	1.67	.191
	ภายในกลุ่ม	55.12	114	.48		
	รวม	56.75	116			
3. ด้านการริเริ่ม นวัตกรรม และสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	3.04	2	1.52	2.90	.059
	ภายในกลุ่ม	59.73	114	.52		
	รวม	62.78	116			
4. ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT	ระหว่างกลุ่ม	4.09	2	2.04	3.58*	.031
	ภายในกลุ่ม	65.18	114	.57		

การจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	SV	SS	df	MS	F	Sig.
รวม		69.28	116			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.70	2	1.35	3.19*	.045
	ภายในกลุ่ม	48.20	114	.423		
รวม		50.91	116			

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 6 แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยรวม พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมี การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการคิดวิจารณ์และการแก้ไขปัญหา และ ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยรวม จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นรายคู่

การจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์ ทำงาน	$\bar{x}$	น้อยกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
โดยรวม	น้อยกว่า 5 ปี	4.51		0.32	.45*
	5 - 10 ปี	4.19		-	.13
	10 ปีขึ้นไป	4.05			-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า กลุ่มระดับประสบการณ์ในการทำงาน ต่าง ๆ มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 8 แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม ระดับการศึกษา

การจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้าน การ คิด วิจารณ์ และ การ แก้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.594 45.97 46.56	2 114 116	0.297 0.403	.73	.481
2. ด้านการสื่อสาร และ การทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างมีประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.81 55.93 56.75	2 114 116	0.40 0.49	.83	.438
3.ด้านการริเริ่ม นวัตกรรม และ สร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.477 62.30 62.78	2 114 116	0.28 0.54	.43	.648
4. ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.35 68.92 69.28	2 114 116	0.17 0.60	.29	.746
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.42 50.48 50.91	2 114 116	0.21 0.44	.48	.620

จากตารางที่ 8 แสดงค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยรวมพบว่า ค่า Sig = .620 มากกว่า .05 หมายความว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการคิด วิจารณ์ และ การแก้ปัญหา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันนี้โลกได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการปรับตัวที่มากขึ้นเพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตให้ได้กับสังคมที่เปลี่ยนไป จึงส่งผลให้เกิดปัญหามากมายตามมา ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีการคิดและวิจารณ์ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถ

ดำรงชีวิตยุคของความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ สุทัศน์ สังคะพันธ์ (2557) ที่กล่าวว่า ครูจึงต้องมีการตื่นตัว และมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ และความพร้อมให้แก่ผู้เรียนที่ต้องได้รับทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ด้วย เพื่อให้พวกเขาเติบโตได้ในยุคแห่งความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา เราควรหันมาให้ความสำคัญ เช่น การปรับตัว การคิดเป็นระบบการสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา และการทำงานร่วมกับคนอื่น ซึ่งเป็นที่นำไปใช้ได้ สถานการณ์ที่แตกต่างกัน ตามแนวโน้มปัจจุบันที่คนรุ่นใหม่จะเปลี่ยนงานข้ามสาขาวิชาชีพที่หลากหลาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถในการนำที่มีไปปรับใช้ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยาพร นพกรเศรษฐกุล (2561) ที่ศึกษาเรื่องทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ทักษะเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีจริยธรรมในการใช้ สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันถือว่าเป็นยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในด้านการติดต่อ สื่อสาร ค้นคว้าหาข้อมูลใหม่ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วมาก อีกทั้งเนื้อหาความรู้และข้อมูลมีมากมายให้เลือกใช้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอุปกรณ์สื่อสาร โทรศัพท์มือถือ ประเภท Smart phone iPad laptop เป็นต้น อุปกรณ์เหล่านี้สามารถสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์และแบ่งปันข้อมูลได้อย่างทั่วถึง แต่ข้อมูลที่จะรับมาใช้ก็ควรที่ต้องนำมาใช้อย่างสร้างสรรค์ หรือหากต้องการเผยแพร่ข้อมูลลงสู่สังคมออนไลน์ก็ควรเป็นแนวสร้างสรรค์และมีประโยชน์ต่อผู้อื่นเช่นกัน สอดคล้องกับ ณัฏฐิณี ศรสุวรรณ (2558) กล่าวว่า ตำราเรียนไม่ได้เป็นแหล่งข้อมูลหลักอีกต่อไปนักเรียนใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อที่จะหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลที่พวกเขาต้องการ โดยที่พวกเขาอาจจะหาข้อมูลจากวารสารวิชาการต่างๆ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หรือใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อประยุกต์สิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้มาหรือเพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ แทนที่การทำเพียงแคeworkshop พิเศษ เทคโนโลยีจะถูกบูรณาการกันอย่างลงตัวในการสอนในทุกๆ วัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ลิขิต เพชรผล (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างอิสระเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการโดยใช้ ICT เป็นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการริเริ่ม นวัตกรรม และสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้สังคมในยุคปัจจุบันก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย การใช้ชีวิตที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม หรือ ด้านอุตสาหกรรม ซึ่งก็นำเทคโนโลยีเข้ามาทดแทนแรงงานคน เพื่อประหยัดต้นทุนการผลิต จึงเกิดการแข่งขันขึ้นระหว่างคนกับเทคโนโลยี จึงส่งผลให้คนในยุคปัจจุบันต้องมีการพัฒนาตนเองด้านความคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องกระตุ้น และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการคิดค้นริเริ่ม นวัตกรรม ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ จากการเรียน อีกทั้งทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ เพชรธา บุตสีทา (2560) กล่าวว่า การ

เรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงาน ร่วมกันกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทาย และความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขา ริเริ่มด้วยตนเอง ผู้สอนคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ ในการจัดการเรียนการสอน แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของ ผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความเต็มใจของผู้สอนที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ผู้สอนจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิน ชูชาติ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี ทักษะการสร้างสร้งสรรค์นวัตกรรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก

4. ด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างไปจาก ศตวรรษที่ 20 เพราะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะไม่ใช้หน้าที่เป็นเพียงผู้สอนเท่านั้น แต่จะต้องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนกำลังเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ และครูมีหน้าที่เป็นผู้ฝึกสอน โดยช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำ ซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยการถาม คือการสื่อสาร และเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฏฐิณี ศรสวรรณ (2558) กล่าวว่า ครูจะต้องสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนรู้สึกมีคุณค่า และเน้นไปที่ความพยายามในการร่วมมือกันในกลุ่มมากกว่าการพยายามแข่งขันระหว่างบุคคลผ่านโครงงานการร่วมมือกันและจิตวิญญาณของทีม และเมื่อนักเรียนเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสถานที่ทำงานในศตวรรษที่ 21 พวกเขาต้องทำให้ทักษะของศตวรรษที่ 20 มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และต้องรอบรู้ในทักษะของศตวรรษที่ 21 ครูได้รับความไว้วางใจในการทำให้นักเรียนเข้าใจอย่างถ่องแท้ในทักษะเหล่านั้นเช่นเดียวกับสร้างรูปแบบต่างๆ เหล่านั้นให้เกิดขึ้นในห้องเรียน ลักษณะของห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 จะมีความแตกต่างจากห้องเรียนในอดีต เพราะว่าห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 จะมุ่งประเด็นไปที่การผลิตนักเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิน ชูชาติ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี ทักษะการร่วมมือ ทำงานเป็นทีม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5. ผลแสดงการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้หญิงมีการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด วิจารณญาณและการแก้ไข ด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และ ด้านการคิด นวัตกรรม และสร้างสรรค์ มากกว่าครูผู้ชาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจกล่าวได้ว่า เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนที่เป็นเพศหญิง อาจจะมีบุคลิกและจิตใจที่อ่อนโยน และเข้าใจความแตกต่างทั้งทางวัฒนธรรม สังคม อีกทั้งเพศหญิงอาจมีความละเอียดในทุก ๆ ด้าน และเข้าใจผู้เรียนมากกว่าครูผู้สอนที่เป็นเพศชายที่มีบุคลิกตรงข้ามจากเพศหญิง จึงทำให้มีการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้อง

กับวิจัยของ ชุตินา ไสยเสน (2563) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาทักษะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ประจำปีการศึกษา 2562 ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับทักษะ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม 2 ประการ ที่เกี่ยวกับกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีวัฒนธรรมที่ แตกต่างกัน และปัจจัยส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อการยอมรับข้อมูลในการสื่อสารแตกต่างกัน เช่น ด้าน ประชากร (Demographics) ได้แก่ อายุ เพศ สภาพเศรษฐกิจและสังคม หรือด้านจิตวิทยา (Psychographics) ได้แก่แบบแผนการดำเนินชีวิต (Life Style) หรือด้านการเปิดรับสื่อที่ไม่เหมือนกัน ได้ นอกจากนั้นความแตกต่างกันนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันใน องค์ประกอบทางจิตวิทยาส่วนบุคคล การเรียนรู้ ความคิดเห็น ทักษะคิด ค่านิยม และความเชื่อ ทำให้มี พฤติกรรมการสื่อสารและการเปิดรับสารที่แตกต่างกัน อีกทั้งปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่าง ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ จะพบว่าเพศหญิงมีความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้ดีกว่าเพศ ชายความแตกต่างทางวัฒนธรรมจะไม่เปลี่ยนแปลงไปจนกว่าอายุ 60 ปีขึ้นไป

11.6 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ พบว่า ด้านการคิดวิจารณ์ญาณและการ แก้ไขปัญหา ด้านการคิด นวัตกรรม และสร้างสรรค์ และด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า ครูที่มีอายุมากซึ่งอาจเป็นครูยุคเก่า หรืออยู่ ในช่วงศตวรรษที่ 19 - 20 จะมีการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ที่ทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว สอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งไม่สามารถดัดแปลงหรือยืดหยุ่นการสอนอย่างเหมาะสม และครูที่อายุ มากอาจจะไม่ชำนาญการใช้เทคโนโลยี เหมือนครูรุ่นใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับบทความวิจัยของฉัตรชัย หวังจมี (2563) กล่าวว่า สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียนเปลี่ยนสมรรถนะ. กล่าวว่า ความสามารถในการสอนของครูผู้สอนแต่ละคนย่อมมีความสามารถที่แตกต่างกัน หากเป็น ศตวรรษที่ 20 เดิมนั้น ครูเพียงผู้เดียวสามารถที่จะสอนได้ทุกวิชา และสามารถที่จะทำงานธุรการอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วยได้ แต่เมื่อยุคสมัยและสังคมเปลี่ยนไป ครูผู้สอนที่มีความสามารถเข้ามาสู่โรงเรียนมากขึ้น จากเดิมที่ครูจะต้องสอนเพียงผู้เดียว ทุกวิชา กับกลายเป็นว่า ครูยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จะมีความ เก่งเฉพาะด้านที่ตนเรียนมา ครูยังคงใช้รูปแบบการสอนแบบดั้งเดิม ด้วยความคิดที่ว่า ครูจะต้องมี ความรู้มากกว่านักเรียน จึงทำให้รูปแบบการเรียนการสอนเป็นลักษณะที่ครูถ่ายทอดความรู้ให้ นักเรียนโดยการเล่า บอก สอนตามหนังสือ หนังสือมีเนื้อหาเช่นไรก็สอนให้กับนักเรียนไปอย่างนั้น ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์เอก สุกใส (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา อายุของครูที่ต่างกันส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะครู รุ่นใหม่ยังขาดความเชี่ยวชาญในการสอนทั้งทางวิชาการ และคุณลักษณะความเป็นครู ความเอาใจใส่ ต่อเด็กลดลง ในขณะที่ครูรุ่นเก่าไม่ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับลักษณะของผู้เรียนที่ เปลี่ยนไป

11.7 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ด้านการคิด

วิจารณ์ญาณและการแก้ไขปัญหา และด้านสารสนเทศ สื่อสาร และเทคโนโลยี ICT แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประสบการณ์การสอนของครูจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนฝึกความคิด แก้ไขปัญหาผ่านกิจกรรม หรือเหตุการณ์จำลองที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งกิจกรรม หรือเหตุการณ์ที่ครูจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ว่าจะนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเหียน ถิ พู ฮ่า (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดกาบัง ประเทศเวียดนาม พบว่า ประสบการณ์การสอนของครูจะทำให้ผู้เรียนฝึกความคิดสร้างสรรค์และการแก้ไขปัญหา และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chineze & Leesi (2016) ที่ศึกษาเรื่อง ระดับการรับรู้ของครูเกี่ยวกับบทบาทอาชีพในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งรัฐริเวอร์ส ประเทศไนจีเรีย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกัน จะมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การสอนที่แตกต่างกัน ดังเช่นการใช้สื่อเทคโนโลยี และการพัฒนาตนเองที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีมากขึ้น

8. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจกล่าวได้ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นหลัก ผู้เรียนสามารถที่จะออกแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้พบเจอกับปัญหาและสามารถแก้ปัญหานั้นด้วยตนเอง โดยที่ครูเป็นเพียงผู้ที่คอยให้คำชี้แนะ หรือเป็นโค้ช เพียงเท่านั้น อีกทั้งความรู้ผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเองโดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาสืบค้นข้อมูลที่มีมากกว่าในตำราเรียน หรือในห้องเรียนนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสิน ชูชาติ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกันเมื่อวัดการศึกษาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ครูควรมีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดแนวความคิดใหม่ และตั้งคำถามในด้านการคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้ในอนาคตการทำงาน

1.2 ครูควรนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนเรียนรู้ เพราะจะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนในการเรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี และรู้เท่าทันสื่อทางเทคโนโลยี

1.3 ครูเองก็ควรที่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลาและให้ทันยุคสมัย จะช่วยให้ครูมีวิสัยทัศน์ และมุมมองที่นำมาปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้อย่างดียิ่งขึ้น

2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของนักเรียนกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

บรรณานุกรม

Aimsuwan, C. (2017). National education plan A.D. 2017-2036 and educational revolution.

Thailand Education Journal, 14(138), 5. (in Thai)

Chumjit, Y. (2007). Self-actualization for teacher (4th ed.). Bangkok: Odianstore. (in Thai)

Chineze, M. & Leese, E. (2016). Teachers' level of awareness of 21st century

occupational roles in Rivers State secondary schools. Journal of Education

ชุดิมา ไชยเสน. (2563). การศึกษาทักษะพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ประจำปีการศึกษา 2562. รายงานวิจัยสถาบันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

สุทัศน์ สังคะพันธ์.(2557). ทำไมต้องทักษะในศตวรรษที่ 21 ในบทความทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน.มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุริยาพร นพกรเศรษฐกุล. (2561). ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตที่ 18. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ณัฐินี ศรสวรรณ. (2558). ลักษณะของห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 . สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม 2565 จาก <http://surl.li/ddlj1>

พงษ์ลิขิต เพชรผล.(2559). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของความเป็นพลเมือง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา ,บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพชร บุดสีทา.(2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2564 จาก <https://zhort.link/HBN>

วดิน ชูชาติ.(2559). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี.วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ

- การศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา แผน ก แบบ ก 2
ระดับปริญญาโทศึกษาศาสตรมหาวิทยาลัศิลปากร.
- ชุติมา ไชยเสน. (2563). การศึกษาทักษะพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี ประจำปีการศึกษา 2562. รายงานวิจัยสถาบันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี.
- ฉัตรชัย หวังมีจมี. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียนรู้เปลี่ยนสมรรถนะ.
วารสารสถาบันเสริมและทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2
กรกฎาคม - ธันวาคม 2560.
- พงษ์เอก สุขใส. (2561).ครูพลในศตวรรษที่ 21.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น,12, 8-21
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560
– 2579.(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ ฯ บริษัทพริกหวานกราฟฟิก จำกัด.
- เหนียน ถิ หู ฮ่า.(2561). การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอน
ปลาย จังหวัดกาบั้ง ประเทศเวียดนาม. วิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์,6(2), 14-24.

การศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้ออร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ของครูระดับประถมศึกษา

สุประภา วิวัฒน์วงศ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อีเมล: suprapa.ru@gmail.com

สุชานาถ โทณสุวรรณ

โรงเรียนยอดดงใจ

อีเมล: t.miko08@gmail.com

Received : February 4, 2023 Revised : January 16, 2023 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้ออร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยในการเลือกใช้ออร์ดเกมในการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา โดยใช้แนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยแบบสอบถามผ่าน การประเมินการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ทั้งฉบับอยู่ที่ 0.7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาในแต่ละภูมิภาค การได้มาของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 384 คน ผลการศึกษาแบ่งออกแต่ละด้านดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.75 ด้านเนื้อหาในรายวิชาที่สอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77 ด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ หลังจากการใช้ออร์ดเกมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.77 ด้านบริบทภายในและภายนอกของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.88) และผลการศึกษาความคิดเห็นทั้งฉบับมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.80 สรุปได้ว่าปัจจัยในการเลือกใช้ออร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ: บอร์ดเกม, การจัดการเรียนการสอน, ระดับประถมศึกษา

A study of factors in choosing board games for teaching and learning management of elementary school teachers

Suprapa Wiwatniwong
Thepsatri Rajabhat University
E-mail: suprapa.ru@gmail.com

Suchanat Thonsuwan
Yodduangjai School
E-mail: t.miko08@gmail.com

Abstracts

This research examines the factors in choosing board games for teaching and learning management of primary school teachers. The tool used is opinion questionnaire factors in choosing board games in teaching and learning management of primary school. Teachers using the concept of Likert, the questionnaire passed the assessment of the content integrity (IOC) for the whole issue at 0.7. The sample group used to collect data were teachers at the primary level in each region group acquisition. This time example the study was multi-stage sampling with a sample of 384 people. The results of the study were divided into each aspect as follows: In terms of teaching and learning management, the mean was at $\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.75. As for the content of the courses taught, the mean was at $\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77. Knowledge, skills and attitudes after using board games were significantly higher the mean was $\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.77. The school's internal and external context was averaged at $\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.77. The mean scores of the whole opinion study were $\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.80. It was concluded that the factors in choosing board games for teaching and learning management of primary school teachers were at the highest level.

Keywords: board game, teaching management, elementary school

บทนำ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถทำได้หลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จักต้องไม่อยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ผู้เรียนต้องเป็นผู้ค้นพบหรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Facilitator) และเป็นครูฝึก (Coach) มีหน้าที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และสถานการณ์ปัญหา คอยกระตุ้นและสร้าง แรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการตั้งคำถามและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันลงมือปฏิบัติ (วิจารณ์ พานิช, 2555) การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ร่วมกันปฏิบัติเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม (Collaboration and Teamwork) ซึ่งองค์กรที่กำหนดทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หรือที่เรียกว่า 3Rs8Cs ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ร่วมกันปฏิบัติด้วยตนเองและเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม โดยผู้เรียนต้องได้รับการถ่ายทอดความรู้ที่จำเป็นและฝึกฝนทักษะด้านการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และ มีระเบียบวินัย (Partnership for 21st, 2011) การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม เกิดพฤติกรรมเชิงบวกทางสังคม และต้องเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยรูปแบบการเรียนรู้ที่กล่าวมานั้น มีความสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ผ่านเกมหรือที่เรียกกันว่าการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดทักษะและสมรรถนะ อีกทั้งการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ยังมีองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกับพฤติกรรมของผู้เรียน การเรียนรู้โดยใช้เกม เป็นฐานเป็นการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ถูกออกแบบมาให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการเล่นไปพร้อมกับการเรียนรู้ด้วยการสอดแทรกเนื้อหา ทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน หรือข้อมูลต่าง ๆ เอาไว้ในเกม ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้ประเภทนี้ เกิดจากความพยายามคิดค้นหารูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาแก้ไขข้อจำกัดทางการเรียนรู้ การรับรู้ แรงจูงใจ และความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ซึ่งมักจะพบว่า ผู้เรียนจำนวนไม่น้อยรู้สึกว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องน่าเบื่อ ไม่สนุก และไม่น่าสนใจเท่ากับการทำกิจกรรมนันทนาการ สันทนาการอื่น ๆ (วรรัตน์ อินทอิสระ, 2562)

การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game-Based Learning) เป็นวิธีหนึ่งในการเรียนรู้ที่มีจุดเด่นคือ สามารถสร้างความมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน สามารถให้ความคิดเห็นของคนที่หลากหลายรวมกันเป็นเป้าหมายเดียวกันได้ เปิดโอกาสในการรับรู้เนื้อหา สามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับสภาพแวดล้อมจริงได้ ลดความแตกต่างระหว่างผู้เรียนแต่ละคน เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ฐปนันท สุวรรณนิษฐ์, 2560) โดยกระแสของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ทำให้พบว่าการเล่นบอร์ดเกมหรือเกมกระดาน (Board Game) เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย สามารถสร้างความสนุกสนานผสมผสานเข้ากับการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เป็นสื่อที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและต้องการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งกิจกรรมบอร์ดเกมทางการศึกษามีกระบวนการในการเล่นเช่นเดียวกับบอร์ดเกมทั่วไป โดยบอร์ดเกม

การศึกษา ควรฝึกปฏิบัติทางกาย ๆ ที่เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ นอกจากนี้ การเล่นเกมยังสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้มีความสุขมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย ลดความเครียด อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (Intasara, 2019) เมื่อเปรียบเทียบการเรียนการสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบบรรยาย และการฝึกอบรม พบว่าการสอนผ่านเกมมีข้อดีมากกว่าการสอนแบบปกติ เช่น การมีส่วนร่วมของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนได้ทันที และผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงบทเรียนหรือเกมเข้ากับบริบทชีวิตจริงได้ง่ายกว่า (Trybus, 2014)

ในปัจจุบันบอร์ดเกมได้ถูกนำมาใช้เป็นสื่อการสอนสำหรับในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยพบแนวทางหรือปัจจัยที่เลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอน จากงานวิจัยของPapastergiou (2009) เรื่อง ผลจากปัจจัยของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บอร์ดเกม ผลจากการวิจัยพบว่า การเล่นเกมทำให้ทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) เพิ่มขึ้นหลายด้าน ดังนี้ ทักษะภาษา (Linguistic Skills), ทักษะด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Skills), ทักษะการใช้เหตุผล (Reasoning Skills), ทักษะการเลือกปฏิบัติ (Discrimination Skill), ทักษะการคำนวณ (Numerical Skills) และ ทักษะทั่วไป (General Skills) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้้อย่างกระตือรือร้น สร้างความสนใจจากการเรียนรู้โดยบอร์ดเกม การเรียนรู้ด้วยบอร์ดเกมจะช่วยรักษาความมั่นใจ เสริมแรงจูงใจในการเรียนและประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ เพิ่มการมีส่วนร่วมและความตั้งใจทำงานให้สำเร็จให้ ส่งเสริมโอกาสในการเตรียมการเรียนรู้ในอนาคต สอนความรู้และทักษะใหม่ ๆ การปฏิบัติและพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังพบทัศนคติต่อที่ดีจากการเรียนการสอนจากการใช้บอร์ดเกมโดยใช้แบบสอบถามของเทอร์สโตน ทั้งนี้มีข้อมูลที่สอดคล้องกับหน่วยงาน Your Therapy Source (2021) ที่ทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ปัจจัยเรื่องทักษะจากการใช้บอร์ดเกมมีทักษะอะไรบ้าง มีข้อมูลดังนี้ 1) ฝึกทักษะด้านตัวเลข 2) ฝึกทักษะการควบคุมตนเอง การอดทนรอ 3) รู้จักปฏิบัติตนในพื้นที่ของตน 4) ฝึกทักษะการรู้หนังสือ 5) ฝึกทักษะการแก้ปัญหา 6) ฝึกทักษะการรับรู้ภาพ 7) ฝึกการใช้เหตุผล 8) ฝึกการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 9) ฝึกทักษะทางสังคม 10) ฝึกทักษะด้านการเคลื่อนไหวของร่างกาย นอกจากนี้ ยังพบปัจจัยที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บอร์ดเกมอีกในเรื่องของสุขภาพทางร่างกาย จากรายงานวิจัยของ Health Fitness Revolution (2020) โดยรายงานประโยชน์ของการเล่นเกมมีดังนี้ 1) ได้รับความสนุกสนาน 2) ช่วยเพิ่มเวลาครอบครัว 3) ฝึกการแก้ปัญหา 4) สร้างหน่วยความจำและทักษะการเรียนรู้ 5) ลดความเสี่ยงเกี่ยวกับปัญหาทางจิตใจ 6) ฝึกทักษะการตอบสนองให้เร็วขึ้น 7) ลดความตึงเครียด 8) เพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับร่างกาย 9) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามพัฒนาการ และ 10) ใช้เป็นกิจกรรมบำบัดสำหรับผู้ป่วย และจากข้อมูลของปัจจัยที่ส่งผล ยังมีข้อมูลที่สนับสนุนปัจจัยของการใช้บอร์ดเกมในการจัดการเรียนการสอน พบว่าข้อดีของการใช้บอร์ดเกมในการศึกษา โดยการใช้คำถามทั่วไป (Marchis & Anna, 2020) มีดังนี้

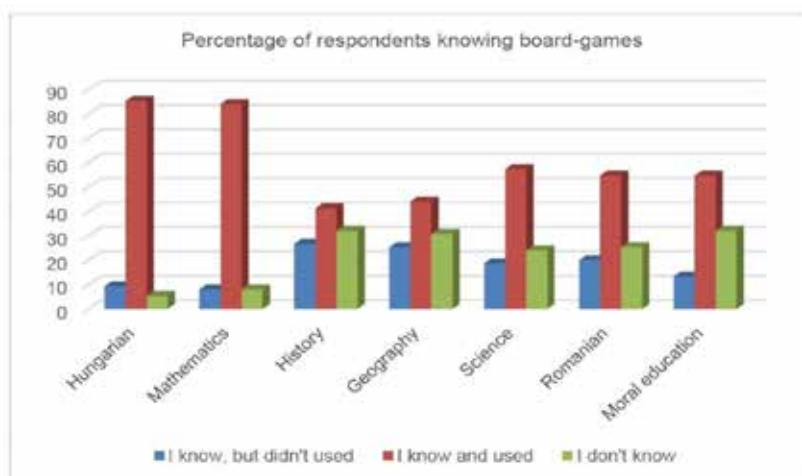
ข้อดีของการเล่นเกมกระดาน	ความถี่	ร้อยละ
พัฒนากระบวนการกลุ่ม	38	50.7
พัฒนาการควบคุมตนเอง	25	33.3
พัฒนาความคิดเชิงตรรกะ	21	28

ข้อดีของการเล่นเกมกระดาน	ความถี่	ร้อยละ
เพิ่มแรงจูงใจ	21	28
สร้างความสนุกสนาน	16	21.3
พัฒนาการเอาใจใส่	16	21.3
มีความน่าสนใจ	12	16
พัฒนาทักษะการเข้าสังคม	9	12
ช่วยในการเรียนรู้	7	9.3
มีประสิทธิภาพ	6	8
พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา	5	6.7
พัฒนาความคิดสร้างสรรค์	3	4
นักเรียนเป็นศูนย์กลาง	3	4
พัฒนาสติปัญญา	2	2.7

ตารางที่ 1 แสดง ข้อดีของการใช้เกมกระดานในการศึกษา – ตามคำถามทั่วไป

ในเรื่องของการใช้บอร์ดเกมในห้องเรียนของครู มีการสอบถามครูว่ารู้จักการใช้บอร์ดเกมสำหรับสาขาวิชาของโรงเรียนหรือไม่ และเคยใช้หรือไม่ โดยมีข้อมูลนำเสนอ ดังนี้ สังกัดได้ว่า 85.3% ของผู้ตอบแบบสอบถามรู้จักและใช้บอร์ดเกมเพื่อสอนภาษาอังกฤษ 84% สำหรับคณิตศาสตร์ 57.3% สำหรับวิทยาศาสตร์ 54.7% สำหรับภาษาโรมาเนีย และ 54.7% สำหรับการศึกษาด้านศีลธรรม (Marchis & Anna, 2020)

ภาพที่ 1 แสดง การใช้บอร์ดเกมในห้องเรียนของครู ในรายวิชาต่าง ๆ

ทั้งนี้ ครูได้มีการพัฒนาบอร์ดเกมในรูปแบบต่าง ๆ มาปรับใช้เข้ากับเนื้อหาการสอนของครู จากผลสำรวจกลุ่มผู้เล่นบอร์ดเกมในไทยพบว่า มีกลุ่มผู้เล่นที่ประกอบอาชีพครูอยู่ในผลการสำรวจ เช่นเดียวกันซึ่งพฤติกรรมการเล่นบอร์ดเกมของครูที่พบคือ การนำบอร์ดเกมมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน

สอนให้กับผู้เรียน (Gravity, 2019) นอกจากนี้ ยังได้มีโรงเรียนจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่ไม่ได้มองว่า
ขณะเรียนไม่ควรเล่น แต่มองอีกมุมหนึ่งว่าเกมเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน สอดคล้องกับ
ความคิดที่ว่าโรงเรียนไม่ควรให้เรียนอย่างเดียว เพราะหลายครั้งผู้เรียนก็ได้รับความรู้จากการเล่น
(สฤณี อาชวานันทกุล, 2564) บอร์ดเกมเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่งที่ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน
และสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นโดยเฉพาะผู้เรียนในวัยประถมศึกษาเป็นวัย
เตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่วัยรุ่น มีการเจริญเติบโตด้านร่างกายอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนวันนี้จะเข้าใจ
อารมณ์ของตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เป็นวัยที่เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ในสังคมเด็กจะรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง
(รัตนพร หลวงแก้ว, 2560) จะเห็นได้ว่าผู้เรียนวัยประถมศึกษาเป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง
ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น การเรียนการสอนให้มีกิจกรรมสนุกสนานจะช่วย
สร้างความสนใจของผู้เรียน และจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนำเกมมาใช้ในการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสนุกสนาน ตรงกับพัฒนาการของ
เด็ก ทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย สามารถตั้งใจให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนใจโดยที่ครูไม่ต้องบังคับ (ดวง
เดือน สุภิกิตย์, 2522 อ้างถึงใน มณฑาทิพย์ อัดตปัญญา, 2542) นอกจากนี้ บอร์ดเกมยังช่วยให้
บทเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่เราที่มีความเข้มข้น กลายเป็นสิ่งที่เราที่มีความเข้มข้นมากหรือมีขนาดใหญ่
Fernandes, Arriaga, and Esteves (2014) กล่าวว่า ความเข้มข้นหรือขนาดของสิ่งที่เราทำให้เกิดการ
กระตุ้นให้รับรู้ได้มากกว่า เช่น สีสันหน้าตา วิธีการเล่น ย่อมดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ดีและดึงดูด
ความสนใจได้มากขึ้น ดังนั้น ครูจะต้องเลือกเกมโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของช่วงวัยของผู้เรียน
เวลาที่ใช้เล่น จำนวนผู้เล่น ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่จะนำเกมไปใช้ (Koehler et
al., 2016) โดย นิตยา สุวรรณศรี (2540) กล่าวว่า ช่วงเวลาความสนใจของเด็กเล็กนั้นจะมีเพิ่มขึ้น 1
นาที่จากอายุของเด็ก ดังนั้นในการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงความสามารถและสิ่งที่ช่วยให้เด็กอยู่ในกลุ่ม
หรือกติกาการเล่นที่เป็นระเบียบให้ได้นานตามสมควร นอกจากนี้ มณฑาทิพย์ อัดตปัญญา (2542) ได้
เสนอแนะเกี่ยวกับการคัดเลือกเกมมาใช้ในการเรียนการสอนว่า ต้องคัดเลือกเกมที่ผู้เรียนสนใจมีความ
สนุกสนานกับการเล่น โดยปฏิบัติตามคำสั่งกติกาในการแข่งขันมีการตัดสินใจที่ดี ต้องคำนึงถึงวุฒิ
ภาวะความสามารถและอายุของผู้เรียน การเลือกเกมที่ง่ายเกินไปจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ตรงกัน
ข้าม เกมที่ยากเกินไปจะทำให้เด็กไม่เข้าใจและรู้สึกกังวลที่จะเล่น ส่งผลให้ไม่เกิดการเรียนรู้และการ
พัฒนาทักษะใด ๆ (Hamari et al., 2016) ซึ่งมีความสอดคล้องกันกับหลักในการเลือกใช้สื่อการเรียน
การสอน โดยครูจะต้องมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของบทเรียน จุดมุ่งหมายของการใช้สื่อ และมีความรู้
เกี่ยวกับสื่อการสอน (พัชรีย์ พิชัยยุทธ, 2546) นอกจากนี้ สื่อการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีความ
น่าสนใจ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตรงกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และสะดวกต่อการใช้และ
เก็บรักษา (คมสัน อุดมสารเสวี, 2542 อ้างถึงใน พัทธีย์ พิชัยยุทธ, 2546) อีกทั้งครูยังต้องมีความ
พร้อมในทุก ๆ ด้าน และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกมเป็นอย่างดี เพื่อที่จะเป็นผู้แนะนำและ
ช่วยเหลือเด็กให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาได้อย่างถูกต้อง (จันทนา วงศ์ทิพา-กร, 2548)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า บอร์ดเกมสามารถเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน
การเรียนรู้และเกิดความกระตือรือร้นต่อการเรียน ส่งผลให้ครูนำบอร์ดเกมมาใช้เป็นสื่อการเรียนการ
สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกม
สำหรับการจัดการเรียนรู้ของครูระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูเลือกใช้
บอร์ดเกมในการจัดการเรียนการสอน โดยสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นแนวทางของครู

ประถมศึกษาในการเลือกใช้บอร์ดเกมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนและผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะกระบวนการคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาในประเทศไทยทั้ง 4 ภูมิภาค จำนวน 283,855 คน ได้แก่ 1) ภาคเหนือ จำนวน 55,064 คน 2) ภาคกลาง จำนวน 66,148 คน 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 116,421 คน 4) ภาคใต้ จำนวน 46,222 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) เมื่อประชากรมีขนาดใหญ่ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาในแต่ละภูมิภาค การได้มาของกลุ่ม ตัวอย่างในครั้งนี้ คือการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดย

ขั้นที่ 1 การสุ่มแบบแบ่งชั้น สุ่มจังหวัดในประเทศไทยมาจากขั้นที่เป็นภาคภูมิศาสตร์ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ จึงแบ่งชั้นเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนจากทุกภาค

ขั้นที่ 2 การสุ่มตัวอย่างง่าย การสุ่มของระดับภูมิภาคไปสู่จังหวัด โดยจับสลากเพื่อคัดเลือกจังหวัด จะได้จังหวัดที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาค ดังนี้

ภาคเหนือ	จังหวัดเชียงใหม่
ภาคกลาง	จังหวัดนครปฐม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดนครราชสีมา
ภาคใต้	จังหวัดชุมพร

ขั้นที่ 3 การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม หลังจากได้จังหวัดแล้ว จะทำการสุ่มเขตพื้นที่การศึกษาโดยจับสลากเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ ที่จับสลากได้ เพื่อเป็นเขตพื้นที่การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างของครูในการเก็บข้อมูลต่อไป ดังนี้

จังหวัดเชียงใหม่	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
จังหวัดนครปฐม	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
จังหวัดนครราชสีมา	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
จังหวัดชุมพร	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยในการเลือกใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา โดยใช้แนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอน และระดับชั้นที่สอน

ส่วนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด แบบคำถามมีรายการให้เลือก

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการเลือกใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกใช้อินเทอร์เน็ต

3.2 นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญและนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจริง

3.6 ทำการปรับปรุงและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาก่อนจะนำ แบบสอบถามไปใช้จริง

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามหลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

เรียบร้อยแล้วให้นำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ สถิติพรรณนา 1) ใช้สถิติจำนวน และร้อยละ อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล 2) ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายข้อมูลนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

5. ตัวแปรที่ศึกษา

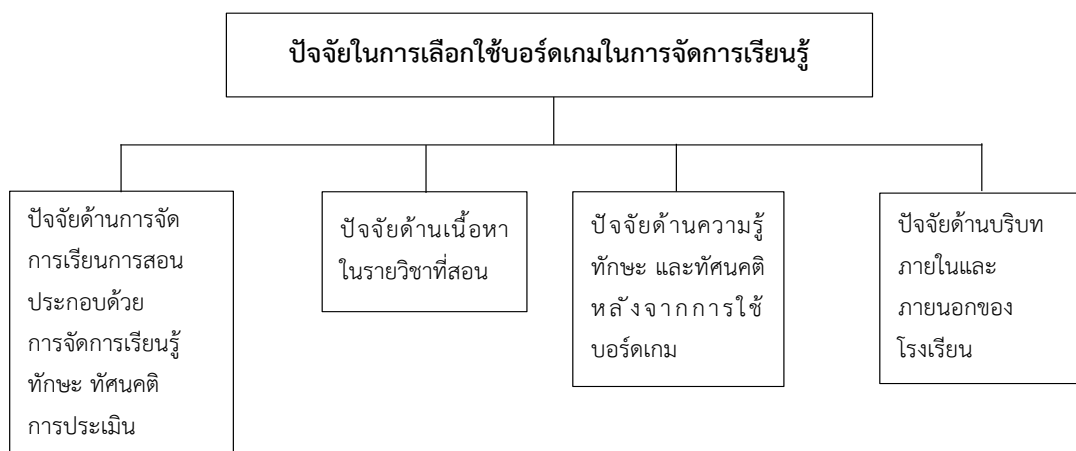
ปัจจัยในการเลือกใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 4 ด้านได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน
- 2) ปัจจัยด้านเนื้อหาในรายวิชาที่สอน
- 3) ปัจจัยด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ หลังจากการใช้อินเทอร์เน็ต
- 4) ปัจจัยด้านบริบทภายในและภายนอกของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

ผลการวิจัย

ผลการสำรวจความคิดเห็น เรื่อง ปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา มีดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลสำรวจความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อ	ข้อความ	ระดับ		ความหมาย
		ความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการจัดการเรียนการสอน				
1	การใช้บอร์ดเกมสร้างทักษะทางสังคม	4.04	0.80	มากที่สุด
2	การใช้บอร์ดเกมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	4.25	0.76	มากที่สุด
3	การใช้บอร์ดเกมส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้	4.33	0.70	มากที่สุด
4	การใช้บอร์ดเกมส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์	4.29	0.70	มากที่สุด
5	การใช้บอร์ดเกมส่งเสริมทักษะการตัดสินใจของนักเรียน	4.27	0.70	มากที่สุด
6	การใช้บอร์ดเกมเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน	4.04	0.74	มากที่สุด
7	การใช้บอร์ดเกมเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ	4.21	0.73	มากที่สุด
8	การใช้บอร์ดเกมใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนมากเกินไป	3.79	0.85	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการสำรวจความคิดเห็นปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการใช้บอร์ดเกมส่งเสริม0มแรงงใจในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ การใช้บอร์ดเกมส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.70) และ การใช้บอร์ดเกมส่งเสริมทักษะการตัดสินใจของนักเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทั้ง 3 ลำดับ ส่วน ข้อคำถามที่มีการให้ความคิดเห็นที่แตกต่างออกไปคือ การใช้บอร์ดเกมใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนมากเกินไป ($\bar{X} = 3.79$, S.D.= 0.85)

ตารางที่ 3 แสดงผลสำรวจความคิดเห็นด้านเนื้อหาในรายวิชาที่สอน

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับ		ความหมาย
		ความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านเนื้อหาในรายวิชาที่สอน				
9	บอร์ดเกมสามารถใช้ได้ในบางรายวิชา	3.82	0.86	มาก
10	บอร์ดเกมสามารถใช้ได้กับเนื้อหาทุกระดับชั้นของนักเรียนที่สอน	4.13	0.70	มากที่สุด
11	บอร์ดเกมสามารถใช้บูรณาการการสอนได้กับทุก ๆ วิชา	4.20	0.74	มากที่สุด
12	บอร์ดเกมสามารถใช้ได้กับการเรียนการสอนวิชาด้านภาษา	4.14	0.77	มากที่สุด
13	บอร์ดเกมสามารถใช้ได้กับการเรียนการสอนวิชาด้านสังคม	4.05	0.75	มากที่สุด
14	บอร์ดเกมสามารถใช้ได้กับการเรียนการสอนวิชาด้านศิลปะ	4.03	0.80	มากที่สุด
15	บอร์ดเกมสามารถใช้ได้กับการเรียนการสอนวิชาด้านการคำนวณ	4.19	0.73	มากที่สุด
16	บอร์ดเกมสามารถใช้ได้กับการเรียนการสอนวิชาด้านวิทยาศาสตร์	4.16	0.75	มากที่สุด
17	บอร์ดเกมสามารถใช้ได้กับการเรียนการสอนที่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย	3.97	0.87	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการสำรวจความคิดเห็นปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา ด้านเนื้อหาในรายวิชาที่สอน พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น่า บอร์ดเกมสามารถใช้บูรณาการการสอนได้กับทุก ๆ วิชา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ บอร์ดเกมสามารถใช้ได้กับการเรียนการสอนวิชาด้านการคำนวณ ($\bar{X} = 4.19$, S.D.= 0.73) และ บอร์ดเกมสามารถใช้ได้กับการเรียนการสอนวิชาด้านวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=

0.75) ตามลำดับ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทั้ง 3 ลำดับ ส่วน ข้อคำถามที่มีการให้ความคิดเห็นที่แตกต่างออกไปคือ บอร์ดเกมสามารถใช้ได้ในบางรายวิชา ($\bar{X}$ = 3.82, S.D.= 0.86)

ตารางที่ 4 แสดงผลสำรวจความคิดเห็นด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ หลังจากการใช้บอร์ดเกม

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับ		ความหมาย
		ความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ หลังจากการใช้บอร์ดเกม				
18	บอร์ดเกมช่วยให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็วขึ้น	4.11	0.79	มากที่สุด
19	บอร์ดเกมทำให้ผู้สอนรู้สึกพึงพอใจกับผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ดีขึ้น	4.13	0.73	มากที่สุด
20	บอร์ดเกมทำให้นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้เป็นอย่างดี	4.17	0.74	มากที่สุด
21	บอร์ดเกมสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์	4.22	0.75	มากที่สุด
22	บอร์ดเกมสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์	4.28	0.75	มากที่สุด
23	บอร์ดเกมทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน	4.21	0.77	มากที่สุด
24	บอร์ดเกมทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูผู้สอน	4.21	0.77	มากที่สุด
25	บอร์ดเกมทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้	4.33	0.69	มากที่สุด
26	บอร์ดเกมมีโอกาสนำให้นักเรียนเกิดความขัดแย้งกัน	3.74	0.96	มาก
27	บอร์ดเกมเป็นเครื่องมือที่นักเรียนสามารถเรียนรู้และทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง	4.15	0.75	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการสำรวจความคิดเห็นปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา ด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ หลังจากการใช้บอร์ดเกมพบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า บอร์ดเกมทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.69) รองลงมา คือ บอร์ดเกมสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.75) และ บอร์ดเกมสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ($\bar{X}$ = 4.22, S.D.= 0.75) ตามลำดับ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทั้ง 3 ลำดับ ส่วน ข้อคำถามที่มีการให้ความคิดเห็นที่แตกต่างออกไปคือ บอร์ดเกมมีโอกาสนำให้นักเรียนเกิดความขัดแย้งกัน ($\bar{X}$ = 3.74, S.D.= 0.96)

ตารางที่ 5 แสดงผลสำรวจความคิดเห็นด้านบริบทภายในและภายนอกของโรงเรียน

ข้อ	ข้อความ	ระดับ		ความหมาย
		ความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านบริบทภายในและภายนอกของโรงเรียน				
28	การใช้บอร์ดเกมของครูมีการสนับสนุนจากนโยบายของโรงเรียน	3.96	0.80	มาก
29	การใช้บอร์ดเกมของครูมีการสนับสนุนจากผู้บริหารหรือฝ่ายวิชาการ	4.02	0.81	มากที่สุด
30	การเลือกใช้บอร์ดเกมมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	3.98	0.77	มาก
31	การใช้บอร์ดเกมสำหรับนักเรียนสามารถจัดให้เหมาะสมกับพื้นที่ในห้องเรียน	4.02	0.77	มากที่สุด
32	การใช้บอร์ดเกมสามารถใช้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	4.15	0.76	มากที่สุด
33	การใช้บอร์ดเกมสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	4.02	0.89	มากที่สุด
34	ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้นักเรียนเล่นบอร์ดเกมที่บ้าน	3.95	0.83	มาก
35	ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้นักเรียนเล่นบอร์ดเกมในโรงเรียน	4.01	0.83	มากที่สุด
36	ผู้ปกครองจะสนับสนุนทันทีหากนักเรียนอยากได้บอร์ดเกม	3.74	0.90	มาก
37	ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นบอร์ดเกม	3.54	1.45	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการสำรวจความคิดเห็นปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา ด้านบริบทภายในและภายนอกของโรงเรียน พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า การใช้บอร์ดเกมสามารถใช้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.76) รองลงมา คือ การใช้บอร์ดเกมสำหรับนักเรียนสามารถจัดให้เหมาะสมกับพื้นที่ในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.77) และ การใช้บอร์ดเกมสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.89) ตามลำดับ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทั้ง 3 ลำดับ ส่วนข้อความที่มีการให้ความคิดเห็นที่แตกต่างออกไปคือ ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นบอร์ดเกม ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 1.45)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้อบอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ของครูระดับประถมศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยในการเลือกใช้อบอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา มีปัจจัยที่ทำให้ครูผู้สอนน่าจะใช้อบอร์ดเกมคือ การใช้อบอร์ดเกมส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.70) จากค่าเฉลี่ยสามารถบอกได้ว่าบอร์ดเกมเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ได้ง่าย บอร์ดเกมถูกแปรรูปจากเนื้อหา องค์ความรู้มาเป็นกิจกรรมที่ถูกสอนโดยผ่านเกม ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุก เข้าถึงง่ายและเกิดแรงจูงใจในการที่จะเรียนรู้โดยผ่านทางบอร์ดเกม ซึ่งมีผลการวิจัยในต่างประเทศที่แสดงให้เห็นถึงการเล่นบอร์ดเกมสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนให้มีความสนุกสนานยิ่งขึ้น สร้างแรงจูงใจให้กับผู้เล่น ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย ลดความเครียด อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (Intasara, 2019) แต่จากผลการวิจัยครั้งนี้พบประเด็นทางการศึกษาเพิ่มขึ้นซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยดังกล่าวคือ ในส่วนของผู้ปกครองควรส่งเสริมให้นักเรียนเล่นบอร์ดเกมในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.83) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและส่งผลให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.89) ซึ่งจะเห็นได้ว่าบอร์ดเกมเป็นสิ่งที่คอยเชื่อมโยงระหว่างนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวแข็งแรงขึ้นอีกด้วย ซึ่งปัจจัยในการเลือกใช้อบอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา มีปัจจัยที่ทำให้ครูผู้สอนน่าจะใช้อบอร์ดเกมอีกประเด็น คือ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ โดย Schrand (2008) ที่สนับสนุนว่า บอร์ดเกมที่ใช้ทักษะการคิดลำดับที่สูงขึ้นกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นในการสอนเพื่อมุ่งสู่การวัดประสิทธิภาพโดยรวมของการเรียนรู้ ผู้เรียนจะสนุกกับบอร์ดเกมมากกว่าการโต้ตอบในห้องเรียนปกติ ทั้งนี้ในงานวิจัยนี้ยังพบอีกว่าบอร์ดเกมสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม โดยผู้เรียนต้องได้ฝึกการคิดวิเคราะห์และพัฒนาไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ เพราะฉะนั้นการใช้อบอร์ดเกมจึงมีความสำคัญต่อการฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ และส่งผลทำให้เกิดพัฒนาการที่ดีต่อนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การจัดทำวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยในการเลือกใช้อบอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูในระดับประถมศึกษา โดยผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยที่ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการเลือกใช้อบอร์ดเกมในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทในด้านต่าง ๆ ของครูในแต่ละรายวิชา หรือเป็นแนวทางในการจัดทำบอร์ดเกมเพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกและประเด็นใหม่ ๆ มากขึ้น เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยในการเลือกใช้บอร์ดเกมสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษา จึงควรมีการเก็บข้อมูลในวิธีอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การสัมภาษณ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- จันทนา วงศทิพากร. (2548). การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ด้วยเกมการศึกษา ชั้นอนุบาลปีที่ 2. ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฐปนันท์ สุวรรณณิษฐ์. (2560). การออกแบบเกมการ์ด เพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนหลักสูตรออกแบบสื่อสาร. การประชุมวิชาการระดับชาติ นเรศวรวิจัย ครั้งที่ 13 วิจัยและนวัตกรรม ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัชรีย์ พิชัยยุทธ. (2546). สภาพและปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางขัน จังหวัด นครศรีธรรมราช [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช]. DSpace at Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.<http://dspace.nstru.ac.th:8080/dspace/handle/123456789/573>
- มณฑาทิพย์ อัดตปัญญา. (2542). การใช้เกมพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัด นครปฐม. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รัตนพร หลวงแก้ว. (2560). พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา. เอกสารประกอบการสอน. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). องค์แห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :ตลาดาพับลิเคชัน.
- วรัดต์ อินทสระ. (2562). Game Based Learning - The Latest Trend Education 2019 - เปลี่ยน ห้องเรียนเป็นห้องเล่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- สถณี อาชวานันทกุล. (2564). Board Game (บอร์ดเกม) กิจกรรมสุดอินเทรนด์ เปิดโลกการเรียนรู้. Pptvhd36. <https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/143363>

- Fernandes, S.C., Arriaga, P. and Esteves, F. (2014). Providing preoperative information for children undergoing surgery: A randomized study testing different types of educational material to reduce children's preoperative worries. *Health Educ Res.* 29(1), 1058–76.
- Hamari, J., Shernoff, D. J., Rowe, E., Collier, B., Asbell-Clarke, J., & Edwards, T. (2016). **Challenging games help students learn: An empirical study on engagement, flow and immersion in game-based learning.** *Computers in Human Behavior*, 54, 170-179.
- Health Fitness Revolution. (2020, October 27). Top 10 Health Benefits of Board Games. <https://www.healthfitnessrevolution.com/top-10-health-benefits-board-games/>
- Intasara, W. (2019). **Game based learning the latest trend education 2019.** Bangkok: Suan Dusit University. [in Thai]
- Jessica Trybus. (2014). **Game-Based Learning: What it is, Why it Works, and Where it's Going.** Search on January 2022, <http://www.newmedia.org/categories/nmiwhite-papers.html>
- Krejcie, R.V., & Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement.* 30(3): 607 – 610.
- Kim, S., Song, K., Lockee, B., et al. (2018). **Gamification in learning and education – enjoy learning like gaming.** Cham: Springer International Publishing.
- Koehler, M. J., Greenhalgh, S. P., & Boltz, L. O. (2016). Here we are, now entertain us! a comparison of educational and non-educational board games. In G. Chamblee & L. Langub (Eds.), **Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference** (pp. 567-572). Savannah, GA, United States: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale.** In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95).
- Lunar Gravity. (2019). **6 กลุ่มผู้เล่นบอร์ดเกมในไทย.** <https://wizardsoflearning.com/6-thai-board-gamers-2019/>
- Papastergiou, M. (2009). **Digital game-based learning in high school computer science education: Impact on educational effectiveness and student motivation.** *Computers and Education*, 52(1), 1-12.

Partnership for 21st Century Skills. (2011). **21st Century Skills**. <http://www.p21.org>

Iuliana, Marchis & Juhász, Anna. (2020). **BOARD-GAMES IN THE PRIMARY**

CLASSROOM: TEACHERS' PRACTICE AND OPINION. 7573-7582.

10.21125/inted.2020.2041.

Your Therapy Source. (2021). **Benefits of Board Games**. [https://www.your](https://www.yourtherapysource.com/blog1/2021/09/03/benefits-of-board-games/)

[therapysource.com/blog1/2021/09/03/benefits-of-board-games/](https://www.yourtherapysource.com/blog1/2021/09/03/benefits-of-board-games/)

Yusuf, S. M. (2016). A Study on the Effectiveness of a Board Game as a Training Tool

for Project Management. **Journal of Telecommunication, Electronic and**

Computer Engineering, 8(8): 171-176.

เทคโนโลยีสร้างสรรค์: ตัวอย่างการนำไปใช้ในสถานศึกษา

พรทิwa ชนะโยธา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อีเมล : Pornitiwa.chu@mbu.ac.th

เนติ เฉลยวาเรศ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อีเมล : Neti.chalaywares@gmail.com

พระมหาเกรียงไกร สิริวิฑฒโน (เพ็ชสังคาค)

อีเมล : kriangkrai.ph@mbu.ac.th

วสันต์ เกษงาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

อีเมล : Wasan.ket@mbu.ac.th

สุดารัตน์ มณีนิล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อีเมล : Sudarat.man@mbu.ac.th

Received : December 7, 2022 Revised : December 20, 2022 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

ความก้าวหน้าทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในองค์กรมากยิ่งขึ้น หลังการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 ส่งผลให้สังคมก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เรียกว่ายุคดิจิทัล ทำให้ระบบการทำงานของมนุษย์เกิดการปรับเปลี่ยนในทุกสายอาชีพเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลพร้อมรับกับวิถีการดำเนินชีวิตและการทำงานในรูปแบบใหม่ ไม่เว้นแม้แต่งานทางการศึกษาที่นำเทคโนโลยีสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการนำความสามารถของเทคโนโลยีที่มีอยู่มาปรับและประยุกต์ใช้ในงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นนวัตกรรมใหม่ เปลี่ยนรูปแบบงานแบบเดิมที่ใช้การเก็บข้อมูลหรือบันทึกข้อมูลด้วยเอกสารปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานที่อาศัยความสามารถของอินเทอร์เน็ต โปรแกรม หรือแอปพลิเคชัน และแนวคิด การลงมือปฏิบัติซึ่งเกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนตลอดจนผู้ปกครอง

ในบทความนี้นำเสนอตัวอย่างแอปพลิเคชันที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานทางการบริหาร การศึกษาทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป 3 อย่าง ซึ่งประกอบด้วย แอปชีท (App Sheet) โพสต์แมน (Postman) และ ลูคเกอร์สตูดิโอ (Looker Studio)

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสร้างสรรค์, ตัวอย่างการนำไปใช้, สถานศึกษา

Creative Technology: A Practical Guide to educational institution

Porntiwa Chanayotha

Mahamakut Buddhist University Roiet Campus

Email : Porntiwa.chu@mbu.ac.th

Neti chalaywares

Faculty of education Thepsatri Rajabhat University

Email : Neti.chalaywares@gmail.com

Phramaha Kriangkrai PHETSANGKHAD

Faculty of education Mahamakut Buddhist University

Email : kriangkrai.ph@mbu.ac.th

Wasan Ketngam

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Email : Wasan.ket@mbu.ac.th

Sudarat Maneenil

Mahamakut Buddhist University Roiet Campus

Email : Sudarat.man@mbu.ac.th

Abstract

The progress of innovation and digital technology plays a more significant role in the organization. After the outbreak of the Coronavirus 2019, society has entered a rapid change known as the era of disruption. It has modified the human working system in all occupations to achieve efficiency and effectiveness to accommodate new ways of living and working. It is not even an educational work that brings creative technology, which is the ability to exist technology to adapt and apply in related work to be innovative. Furthermore, it transforms traditional work styles that rely on data collection or record-keeping with documents into working styles depending on Internet capabilities, programs or applications, concepts, and practices that arise in schools benefit administrators, teachers, educational personnel, students, and parents.

This article presents three example applications that can apply in all four areas of educational administration: 1) academic, 2) budget, 3) personnel management, and 4) general administration, consisting of App Sheet, Postman, and Looker Studio.

Keywords: Creative Technology, Practical Guide, Application in educational institution

บทนำ

เทคโนโลยีสร้างสรรค์ เป็นการเปลี่ยนแปลงของการใช้เทคโนโลยีซึ่งเป็นผลมาจากโลกเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงของการใช้เทคโนโลยีอย่างทันทีทันใด (Technology Disruption) ซึ่งความคิดสร้างสรรค์เป็นกลวิธีคิดที่สร้างโอกาสให้งาน โดยเริ่มจากการใช้งานทางด้านวิศวกรรม แล้วเริ่มเข้ามามีบทบาททางด้านธุรกิจ ศิลปะ และมีแนวโน้มแพร่มายังวงการศึกษานในอนาคต นอกจากนี้การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดรูปแบบการทำงานแบบใหม่ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (platform work) เพื่อตอบสนองพฤติกรรมของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2565) โดย Connor, A.M. (2016) แห่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีโอ๊คแลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์ ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสร้างสรรค์ว่า ได้มีแนวคิดเริ่มก่อขึ้นเมื่อทศวรรษที่ 1940 ซึ่งเป็นผลมาจากสงครามโลกครั้งที่สองทำให้เกิดการขับเคลื่อนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วเพื่อการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจแต่ยังมีการศึกษาในแง่แนวทางวิชาการของเรื่องนี้อยู่น้อยมาก จนมาถึงปลายทศวรรษที่ 1990 เริ่มมีนักวิชาการสนใจเกี่ยวกับการบูรณาการข้ามศาสตร์ทั้งทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านเทคโนโลยี ด้านธุรกิจ ด้านศิลปะ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แม้กระทั่งด้านการศึกษา มาใช้ในการช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองความต้องการของเรื่องใดเรื่องหนึ่งแบบองค์รวมเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างก้าวกระโดดในปัจจุบัน ทำให้ทั้งวงการธุรกิจ ศิลปะ รวมถึงการศึกษาต้องมีการปรับตัวเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น รวมถึงการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ รับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในทุกภาคส่วน

ในบริบทของประเทศไทยได้มีการผลักดันการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานในทุกด้านจากนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ทำให้สังคมต้องก้าวสู่วัฒนธรรมการเรียนรู้ชุดใหม่ โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงใน 3 กระแสหลักคือ 1) เกิด Demonopolization of Knowledge ไม่มีการผูกขาดความรู้ 2) เกิด Democratization of Information ไม่มีการผูกขาดข้อมูล และ 3) เกิด Disruption of Technology & Innovation เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกิดขึ้นใหม่ๆ จากการรวมตัวและแตกตัวของเทคโนโลยีและนวัตกรรมเดิมตลอดเวลาเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับกระแสดังกล่าว วัฒนธรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญคือ Learn, Unlearn และ Relearn โดย "Learn" คือเรียนรู้ให้มีความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรม "Unlearn" คือการไม่ยึดติดกับสิ่งที่เรียนรู้มา ต้องปรับตัวให้ทันตลอดเวลา ส่วน "Relearn" นั้นคือสิ่งที่เรารู้มาสามารถเปลี่ยนไปในบริบทใหม่ๆ ดังนั้น ต้องเรียนรู้สถานการณ์หรือเหตุการณ์จากมุมมองใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม และจะอย่างไรให้มีความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรม (สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย 2559) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต รวมถึงระบบการทำงานที่แตกต่างไปจากเดิมต้องอาศัยความสามารถของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปรับใช้ ทำให้วงการศึกษามีการปรับตัวอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา เกิดเทคโนโลยีสร้างสรรค์เข้ามาช่วยในระบบงานทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นในสถานศึกษาของประเทศไทย

เพื่อช่วยให้การประมวลผลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์สำหรับการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ผู้เขียนจึงได้นำเสนอ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี

สร้างสรรค์ แนวทางของเทคโนโลยีสร้างสรรค์ในการนำไปใช้ในสถานศึกษา 4 ด้านผ่านมุมมองของการช่วยเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้งทางด้านงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตลอดจนข้อควรคำนึงของการใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์ในสถานศึกษา

ความหมายเทคโนโลยีสร้างสรรค์

เทคโนโลยีสร้างสรรค์เป็นการนำเอาความรู้ความสามารถ การบูรณาการข้ามศาสตร์ เช่น ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ ด้านศิลปะ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แม้กระทั่งด้านการศึกษา มาช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือเพื่อตอบสนองความต้องการเรื่องใดเรื่องหนึ่งแบบองค์รวมและให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด โดยเทคโนโลยีสร้างสรรค์นั้นอาจเป็นการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ หมายรวมถึงวิธีการ กระบวนการขั้นตอน เครื่องมือ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมเพื่อตอบสนองหรือแก้ปัญหาอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งเทคโนโลยีนั้นแม้ว่ามีจุดประสงค์การใช้งานเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นหลักแต่ผู้ใช้มักปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับงานหรือความต้องการของตนเอง เข้ากับบริบทของสังคม หรืองานที่ต้องการอย่างเฉพาะ ผ่านกระบวนการที่มนุษย์เป็นผู้ออกแบบโครงการหรือเริ่มวางแผนชิ้นงานอาศัยสื่อเทคโนโลยีซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือสร้างสรรค์ ออกแบบและพัฒนาาร่วมกันของผู้มีความสามารถหลากหลายศาสตร์ (Earl P. Stevenson, 1953; Connor, A.M., 2016; de Haan, G., 2014; Salovaara, A., 2012)

ลักษณะของเทคโนโลยีสร้างสรรค์

ลักษณะของเทคโนโลยีสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัย Twente ประเทศเนเธอร์แลนด์ (Mader, A. and Dertien, E, 2014) ได้ทำการศึกษาและสรุปออกเป็น 5 ลักษณะได้แก่

1. เทคโนโลยีสร้างสรรค์เน้นการใช้งานโดยอาจเกิดจากการปรับเปลี่ยนมุมมองของการใช้งานแบบเดิมของมนุษย์ นำมาใช้งานในลักษณะใหม่ งานใหม่ โดยใช้พื้นฐานความเข้าใจด้านลักษณะของการทำงาน แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับงานแบบใหม่ๆ

2. การเลือกใช้วัสดุ เทคโนโลยี โปรแกรม เครื่องมือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสม ไปจนถึงการออกแบบจำลอง การทดลองนำไปใช้จริง กรนำหลักการและทฤษฎีพื้นฐานมาประกอบ และการคาดการณ์สำรวจสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากการสร้างและใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์นั้น โดยสิ่งที่สำคัญคือการใช้ที่ผู้สร้างสรรค์นั้นต้องเข้าใจถึงกระบวนการและหลักการทำงานของเทคโนโลยีสร้างสรรค์นั้นอย่างแท้จริง

3. ผู้สร้างเทคโนโลยีสร้างสรรค์ควรมีความสามารถกำหนดทิศทางที่เครื่องมือที่สร้างขึ้นจะเกิดผลลัพธ์อย่างไร และสามารถที่จะขยายขอบเขตความสามารถของเครื่องมือไปสู่การสร้างสรรค์ชิ้นงานในรูปแบบใหม่ ภายใต้เครื่องมือที่กำหนด สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น การสร้างความน่าสนใจให้กับชิ้นงานของตนเอง การสร้างเป้าหมายความสำเร็จของผลงานภายใต้พื้นที่ของการดำเนินการ นอกจากนี้ยังคำนึงถึงความสวยงามของชิ้นงานที่สร้างขึ้นอีกด้วย

4. เทคโนโลยีสร้างสรรค์ต้องออกแบบชิ้นงานซึ่งบางครั้งต้องอาศัยองค์ความรู้เฉพาะทางที่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องออกแบบ เช่น เทคโนโลยีสร้างสรรค์การสร้างแอปพลิเคชันบริการทางสุขภาพ ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสุขภาพมาร่วมในการออกแบบ การสร้างเกมทางการศึกษา ต้อง

อาศัยผู้มีความรู้ทางด้านการศึกษามาร่วมในการออกแบบ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้โดยผู้ใช้งานทำให้เกิดการกลั่นกรองตรวจสอบประสิทธิภาพการใช้งานที่เหมาะสมเหมาะกับกลุ่มผู้ใช้งานจริง

5. เทคโนโลยีสร้างสรรค์ควรมีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเดิมที่มีอยู่ โดยเป้าหมายของเทคโนโลยีสร้างสรรค์ที่เด่นชัดคือการไม่ละทิ้งทักษะทางสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์ การมีแนวคิดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ การสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์ในสังคมและวัฒนธรรมนั้นๆ

กระบวนการออกแบบเทคโนโลยีสร้างสรรค์

การออกแบบเทคโนโลยีสร้างสรรค์มีผู้ศึกษาถึงกระบวนการที่นำมาใช้ในการออกแบบเทคโนโลยีสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของนักวิชาการ Angelika Mader and Wouter Eggink (2014) มีกระบวนการ โดยรวมแล้วมักประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ความคิด (Ideation Phase) 2) ลักษณะเฉพาะ (Specification Phase) 3) การทำให้เป็นจริง (Realisation Phase) และ 4) การประเมินจากผลของลงมือแต่ละขั้นตอนและการแสดงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Evaluation Phase)

1) ความคิด (Ideation Phase) เป็นขั้นของความคิด ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการออกแบบ โดยปกติจะเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของสิ่งที่ต้องการ สิ่งของ สินค้า ผลิตภัณฑ์ จากผู้ใช้ หรือผู้ให้บริการ แรงบันดาลใจ แรงกระตุ้นถึงสิ่งที่ต้องการ กระบวนการที่เริ่มต้นด้วยเทคโนโลยีเรียกว่า tinkering มีเป้าหมายเพื่อระบุการใช้งานแบบใหม่สำหรับเทคโนโลยีที่มีอยู่หรือเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงระหว่างเทคโนโลยีและความต้องการของผู้ใช้ซึ่งอาจไม่มีแบบแผนหรือเป็นผลมาจากการคิดนอกกรอบ โดยขั้นนี้มีการระบุปัญหาที่เกิดขึ้น การใช้ประสบการณ์ ปฏิสัมพันธ์ การใช้รูปแบบของการบริการ และธุรกิจ มาเป็นข้อมูลประกอบเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป

2) ลักษณะเฉพาะ (Specification Phase) เป็นขั้นที่มีข้อมูลเฉพาะ โดยอาจมีการสำรวจพื้นที่ที่จะนำเทคโนโลยีสร้างสรรค์ไปใช้ การติดตามเพื่อประเมินเป็นระยะสั้นๆ และการรับฟังความคิดเห็น การทดลองฟังก์ชันของการทำงาน การอาศัยข้อมูลจากความต้องการ และประสบการณ์ของผู้ใช้งาน เพื่อนำมาพิจารณาว่าต้นแบบนั้น ควรละทิ้ง ปรับปรุง หรือหาแนวทางใหม่ในการสร้าง โดยการประเมินอาจนำไปสู่คุณสมบัติของการทำงานรูปแบบใหม่ ต้นแบบใหม่ โดยส่วนใหญ่เทคโนโลยีสร้างสรรค์เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีและประสบการณ์ของผู้ใช้ ตามวัสดุหรือ เทคนิควิธีการที่แตกต่างกันไป จะช่วยตอบสนองงานหรือความต้องการที่มีลักษณะเฉพาะดังกล่าว

3) การทำให้เป็นจริง (Realisation Phase) หลังจากที่มีข้อมูลเฉพาะของผลิตภัณฑ์แล้ว ขั้นนี้เป็นขั้นของการสร้างชิ้นงานให้เป็นจริง การรวมส่วนประกอบ การประเมิน การสร้างแบบจำลอง การที่ผ่านการออกแบบที่โดดเด่น และมีกระบวนการขั้นตอนที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับในกรณีที่ตัดสินใจผิด และมีการประเมินถึงผลิตภัณฑ์สุดท้ายว่าได้ผลตรงตามข้อกำหนดที่กำหนดไว้หรือไม่ บางครั้งอาจมีนอกเหนือจากแบบจำลองหรือกระบวนการที่กำหนดซึ่งต้องเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

4) การประเมินจากผลของลงมือแต่ละขั้นตอนและการแสดงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Evaluation Phase) นอกจากการทดสอบในระยะของขั้น Realisation phase แล้ว ยังมีการประเมินว่าเทคโนโลยีสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นนั้นสามารถตอบสนองความต้องการในการทำงาน และเป็นไปตามข้อกำหนดความต้องการหรือวัตถุประสงค์ โดยการได้รับการตรวจสอบจากผู้ถือเป็นแนวทางที่เหมาะสมชัดเจนว่าสิ่งที่สร้างขึ้นนั้นเป็นไปตามความต้องการและสามารถอำนวยความสะดวกได้จริง

รูปแบบของเทคโนโลยีสร้างสรรค์

รูปแบบของเทคโนโลยีสร้างสรรค์ที่นิยม มีดังนี้

1) Divergence and Convergence Models เป็นรูปแบบดั้งเดิมของกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ระยะการสร้างความแตกต่าง (Divergence) และระยะการหลอมรวม (Convergence) ซึ่ง Jones, J, C (1970) ได้อธิบายไว้ว่า ในระยะการสร้างความแตกต่าง เป็นการกำหนดลักษณะการออกแบบ การเปิดกว้าง การกำหนดขอบเขต ของการออกแบบโดยทั่วไปกำหนดโดยจำนวนของประเด็น โดยมีปัจจัยด้านเทคนิคการคิดนอกกรอบช่วยให้เกิดการเปลี่ยนมุมมองของคำถามเริ่มต้นและการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักออกแบบและยังอาศัยประสบการณ์เดิม พื้นเพของประเพณีและวัฒนธรรม ที่ช่วยให้เกิดมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม ช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ระยะการสร้างการหลอมรวมสามารถอธิบายได้ว่าเป็นกระบวนการที่ช่วยลดพื้นที่ในการออกแบบ การบูรณาการระหว่างความแตกต่างให้เข้ากับการหลอมรวมที่เป็นไปได้ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยวิธีการหรือกระบวนการที่ถูกเลือกจะอาศัยการตัดสินใจบนพื้นฐานของความต้องการ ความเป็นไปได้ ความรู้ที่มีอยู่ โดยการตัดสินใจเลือกการออกแบบ แบบใดแบบหนึ่งนั้นย่อมอยู่บนพื้นฐานของความรู้ที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งต้องยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและเปิดกว้างเพื่อการออกแบบอย่างสร้างสรรค์ที่ได้ทดลองปฏิบัติ ในส่วนของการผสานความแตกต่างและบูรณาการกันเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมกระบวนการเหล่านี้เป็นการรวมกันของแนวคิด ลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้น และการทดลองนำไปใช้จริงตลอดจนการปรับจนได้รูปแบบที่เหมาะสม โดยทั่วไปของรูปแบบทั่วไปจะแตกต่างที่กระบวนการย่อยที่ต่างกันและมักจะเกิดการหลอมรวมหรือบูรณาการในที่สุด

2) spiral models เป็นรูปแบบที่มีการพัฒนาต่อจากรูปแบบดั้งเดิมโดยใช้กระบวนการที่เป็นขั้นตอน แบ่งองค์ประกอบสิ่งที่เป็นสภาพจริงตามความเข้าใจ ข้อจำกัดของปัญหาที่เกิดขึ้น การวางแผน การสร้างแนวคิด การประเมิน โดยแบบจำลองรูปแบบเกลียวนี้มักใช้กับการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน (Wieringa) โดยปัญหามีหลายประเด็น มีการจัดลำดับ และมีการตั้งคำถามและวิธีการแก้ไขปัญหาจากปัญหาเริ่มต้นตามบริบทไปยังการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การผสานการออกแบบที่เน้นคำถามเพื่อหาคำตอบความรู้ไปสู่ทางของคำตอบของแต่ละบุคคล ในการออกแบบกระบวนการ เพื่อนำไปสู่องค์ความรู้ทางออกสู่การแก้ไขปัญหาโดยอาศัยความทันสมัย โดยเป็นการปรับกระบวนการออกแบบที่ละขั้นตอนกันไป ซึ่งรูปแบบนี้เหมาะกับผู้ที่เริ่มต้นในการออกแบบ

จากข้างต้นเห็นว่าการรูปแบบของเทคโนโลยีสร้างสรรค์ที่นิยม คือ 1) Divergence and Convergence Models เป็นรูปแบบดั้งเดิมของกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ และ 2) Spiral models เป็นรูปแบบที่มีการพัฒนาต่อจากรูปแบบดั้งเดิมโดยใช้กระบวนการที่เป็นขั้นตอน แบ่งองค์ประกอบสิ่งที่เป็นสภาพจริงตามความเข้าใจ ข้อจำกัดของปัญหาที่เกิดขึ้น การวางแผน การสร้างแนวคิด การประเมิน และเทคโนโลยีสร้างสรรค์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ความคิด 2) ลักษณะเฉพาะ 3) การทำให้เป็นจริง และ 4) การประเมินจากผลของลงมือแต่ละขั้นตอนและการแสดงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

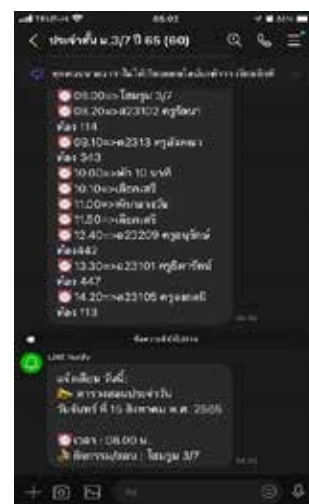
ตัวอย่างการนำเทคโนโลยีสร้างสรรค์ไปใช้ในสถานศึกษา

การใช้เทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์มาใช้ในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริบทของโรงเรียนในประเทศไทยมักเกิดจากการศึกษาและพัฒนาจากบุคลากรทางการศึกษา หรือครูในโรงเรียนที่นำมาใช้

ในการแก้ไขปัญหาที่พบในสถานการณ์จริงโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของ Low code development platform ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาแอปพลิเคชันในการแก้ไขปัญหา โดยผู้พัฒนาอาจไม่จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีขั้นสูงแต่สามารถพัฒนาและใช้เครื่องมือเหล่านี้ในการแก้ไขปัญหาองค์กรของตนเอง โดยผู้เขียนขอเสนอ เทคโนโลยีสร้างสรรค์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานทางด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนี้

แอปชีท (AppSheet) เป็นเครื่องมือในการสร้างแอปพลิเคชันที่สามารถแสดงผลในมือถือหรือที่เรียกว่า Mobile application ที่สามารถสร้างฐานข้อมูลโดยใช้ สเปรดชีท (Spread Sheet) จาก กูเกิ้ล ชีท (Google Sheet) หรือ แอร์เทเบิล (Airtable) ที่สามารถช่วยในการจัดระเบียบข้อมูล การเก็บฐานข้อมูล ตลอดจนสามารถแสดงผลข้อมูลออกมาในรูปแบบการจัดระเบียบข้อมูลในลักษณะของ ดาต้าสตูดิโอ (Data Studio) โดยรองรับข้อมูลหลากหลาย เช่น เวลาปัจจุบัน ภาพถ่าย ลายเซ็นด์ พิกัดสถานที่ บาร์โค้ด (Barcode) คิวอาร์โค้ด (QRcode) อาร์เอฟไอดี (RFID) รองรับการส่งอีเมล การสร้างไฟล์เอกสารอัตโนมัติ การแจ้งเตือนผ่านไลน์ (Line) นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมเข้ากับแอปพลิเคชันของกูเกิ้ล ทั้ง Google Sheet และ Google data Studio สามารถสร้างแอปพลิเคชันการแจ้งซ่อม อุปกรณ์ต่างๆ ในสถานศึกษา แอปพลิเคชันการติดตามงาน แอปพลิเคชันติดตาม KPI / OKR ของแผนก หรือองค์กร แอปพลิเคชันจองห้องประชุม แอปพลิเคชันเดินเอกสารออนไลน์ (สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์) แอปพลิเคชันยืมและคืนพัสดุ แอปพลิเคชันติดตามสถานะขาด / ลา / มา / สาย ของแผนกบุคคล แอปพลิเคชันคู่มือการทำงาน แอปพลิเคชันรายชื่อผู้ปกครอง รายชื่อนักเรียน โดยผู้ที่พัฒนา App Sheet เมื่อพัฒนาเรียบร้อยแล้วสามารถ Upload ขึ้นใน Play Store เพื่อติดตั้งในอุปกรณ์มือถือ (Mobile Device)

ภาพที่ 1 เว็บไซต์แอปพลิเคชันที่พัฒนาด้วย Google Apps Script ร่วมกับการแจ้งเตือนผ่าน line official account มีการแจ้งข้อมูล เช่น การเช็คชื่อ การเช็คคะแนน การตรวจสอบแจ้งเตือนตารางเรียน ของโรงเรียนแก่ง “วิทยสภาร”

ที่มา ประยุทธ์ ไทรย้อยสกุลเลิศ (2565)

โพสต์แมน (Postman) เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับ API (Application Programming Interface) โดย API เป็นบริการช่องทางการเชื่อมต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลจากระบบหนึ่งไปยังระบบอื่นที่รวดเร็ว ปลอดภัย ทำหน้าที่รับคำสั่งจากลูกข่าย (Client) ในที่นี้คือ แอปพลิเคชัน (Application) ต่าง ๆ เช่น โมบายแอปพลิเคชัน (Mobile Application), เว็บแอปพลิเคชัน (Web Application), เดสทอปแอปพลิเคชัน (Desktop Application) โดย API จะรับคำสั่งดังกล่าว นำไปประมวลผลและสรุปเป็นข้อมูลที่ตรงกับคำสั่งที่ส่งมา แล้วส่งข้อมูลเหล่านั้นกลับไปฝั่งแอปพลิเคชัน ซึ่งโปรแกรมโพสต์แมน (Postman) ใช้สำหรับการพัฒนาและทดสอบเครื่องมือดังกล่าว โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยเป็นโปรแกรมที่ใช้งานมีส่วนในการช่วยในการสร้างเว็บไซต์ ทำให้ผู้ใช้สะดวกในการเข้าโปรแกรม ไม่ซับซ้อน ตัวอย่างเช่นการเชื่อมต่อข้อมูลจาก กูเกิ้ล แมป เอพีไอ (Google Maps API) เพื่อเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์ในการใช้งาน Application การเยี่ยมบ้านนักเรียน การเชื่อมโยงกับ Application ในการติดต่อสื่อสารเช่น ไลน์ (Line) โดยการแจ้งเตือนผู้ใช้งานเพื่อแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ การแจ้งเตือนระบบในงานวิชาการ ข่าวสารองค์กร ในกลุ่มของโรงเรียน หรือระหว่างครูผู้สอนและผู้ปกครอง การแจ้งเตือนการสแกนนิ้ว การแจ้งเตือนการประชุม

ภาพที่ 2 ไลน์แชตบอตระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้โพสต์แมน ในการช่วยสร้างริชเมนู
ที่มา : อภิวัฒน์ วงศ์กันหา (2565)

ลูกเกอร์ สตูดิโอ (Looker Studio) เดิมมีชื่อที่เรียกว่า Google Data Studio ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มคนที่เก็บข้อมูลเพื่อเป็นรายงานที่เข้าใจง่ายผ่านการนำเสนอด้วยภาพ กราฟรูปแบบต่างๆ เช่น กราฟแท่ง กราฟเส้น แผนภูมิ แผนภาพ รูปแบบตัวอักษร สี

ตัวอักษร รวมถึงการใส่ตราสัญลักษณ์โดยสามารถดึงข้อมูลจากเฟซบุ๊ก (Facebook) ใส่ลงใน กูเกิ้ลชีท (Google sheet) และใช้ กูเกิ้ลอะนาไลติก (Google Analytic) ซึ่งจะแสดงผลในรูปแบบไดนามิก คือ ข้อมูลที่สามารถอัปเดตไปยังแหล่งข้อมูล จะแสดงรายงานถึงแหล่งข้อมูลอ้างอิง โดยอัตโนมัติและสามารถแชร์ได้ โดยสามารถให้สิทธิ์ในการดูรายงานหรือการแก้ไขข้อมูลกับบุคคลอื่นที่ต้องการจัดการข้อมูลดังกล่าวแบบประสานเวลาเรียลไทม์ (real time) สามารถดูได้จากหลายแพลตฟอร์ม ใช้ได้โดยไม่ต้องติดตั้งโปรแกรม โดยสามารถใช้งานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เหมาะกับองค์กรเล็ก และขนาดกลาง โดยสามารถนำมาใช้ในงานด้านการสรุปรายงานทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป

ภาพที่ 3 การประมวลผลข้อมูลโดยใช้ Google Data Studio เว็บโครงการยกระดับ

ความสามารถทางด้านดิจิทัล มร.นครสวรรค์

ทิมา สุมนต์ จิรพัฒน์พร (2565)

ข้อควรคำนึงในการนำเทคโนโลยีสร้างสรรค์ไปใช้ในสถานศึกษา

1) การนำแอปพลิเคชันหรือโปรแกรมใดไปใช้ในงานทางการศึกษาควรคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งทางด้านบุคลากรที่มีศักยภาพในการพัฒนาระบบ การดูแลระบบ การให้คำแนะนำการใช้งานและการแก้ไขปัญหาที่พบในการใช้งานนวัตกรรมเทคโนโลยีสร้างสรรค์ทั้งด้านโปรแกรม แอปพลิเคชัน ด้านงบประมาณในการพัฒนาระบบ เนื่องจากฟังก์ชันบางอย่างต้องเสียค่าใช้จ่าย เป็นรายเดือนหรือรายปี

2) สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีสร้างสรรค์ กับสถาบันการศึกษาโรงเรียน มหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยที่ผู้บริหารควรคำนึงถึงการร่วมการแก้ไขปัญหาที่พบที่สามารถแก้ไขได้ด้วยเทคโนโลยีสร้างสรรค์

3) เทคโนโลยีสร้างสรรค์จำเป็นต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มีความเหมาะสมและรองรับการใช้งานกับอุปกรณ์ที่ผู้ปกครอง ครูในโรงเรียน นักเรียน อาจารย์ นักศึกษา ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลการใช้ระบบ เว็บแอปพลิเคชัน หรือ แอปพลิเคชัน และควรมีคู่มือคำแนะนำการใช้ระบบ การชี้แจงให้ทุกฝ่ายทราบถึงความต้องการจำเป็น

บทสรุป

เทคโนโลยีสร้างสรรค์เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างของการใช้เทคโนโลยีอย่างทันทีทันใด(Technology Disruption) ด้วยกระแสของความเปลี่ยนแปลงในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยส่วนใหญ่ในสถานศึกษาจะเป็นการนำเทคโนโลยีลักษณะของ Low code development platform ที่สร้างขึ้นด้วยการเขียนโค้ดอย่างง่ายและราคาไม่สูง ใช้ทรัพยากรแบบเปิดมีส่วนที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่พบในสถานการณ์จริง หรือการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น การเช็คชื่อนักเรียน การแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ การแจ้งคะแนนการสอบ การแจ้งตารางเรียน บันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน การให้คำปรึกษาแนะแนวผู้เรียน ซึ่งงานเหล่านี้ครอบคลุมถึงงานทั้ง 4 ฝ่ายของการบริหารสถานศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป โดยเทคโนโลยีสร้างสรรค์ที่กล่าวถึงในบทความเป็นโปรแกรมที่นิยมใช้ในการงานการศึกษาเช่น แอปชีท (App Sheet) โพสท์แมน (Postman) และ ลูเกอร์ สตูดิโอ (Looker Studio) อย่างไรก็ตามสถานศึกษาต้องมีการปรับตัวด้านความพร้อมของทรัพยากรในการรองรับระบบการใช้งาน อุปกรณ์เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ให้มีความสามารถในการเข้าถึงแอปพลิเคชัน การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการใช้ การสร้าง การดูแลระบบอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

ประยุทธ์ ไทรย้อยสกุลเลิศ. (2565). ตัวอย่างภาพเว็บแอปพลิเคชันที่พัฒนาด้วย Google Apps

Script ร่วมกับการแจ้งเตือนผ่าน line official account. เข้าถึงจาก เว็บเพจครูอันใจดี

<https://www.facebook.com/Kruaunjaidee>.

สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย .(2559). Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เข้าถึงจาก<http://www.stabundamrong.go.th/web/download/newkm/thailand4.0.pdf>.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2565) Digital Disruption และมาตรการรับมือด้าน

HR ของ ภาครัฐ เข้าถึงจาก

https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/digital_disruption-article-ocsc-feb2020.pdf.

- สุนันท์ จิรพัฒน์พร. (2565). ตัวอย่างภาพการประมวลผลข้อมูลโดยใช้ Google Data Studio
เว็บโครงการยกระดับความสามารถทางด้านดิจิทัล มรภ.นครสวรรค์ เข้าถึงจาก
<https://sites.google.com/nsru.ac.th/nsrudigital/%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A3%E0%B8%81>
- อภิวัฒน์ วงศ์กัณหา. (2565). การใช้ Postman สร้างหน้า Rich Menu ใน line. เข้าถึงจากเพจ
ครูอภิวัฒน์สอนสร้างสื่อ <https://www.facebook.com/groups/apiwats>
- Angelika Mader and Wouter Eggink .(2014). A Design Process for Creative Technology.
International Conference on Engineering and Product Design Education
4&5September 2014, University of Twente, The Netherlands.
- Connor, A.M. (2016). **A historical review of creative technologies**. In A.M. Connor
& S. Marks (Eds.) **Creative Technologies for Multidisciplinary**
Applications. Hershey: IGI Global.
- de Haan, G. (2014, September). Co-designing a Vision for Educating Human-Centered
Creative Technology. **the 2014 European Conference on Cognitive**
Ergonomics (pp. 1-4).
- Earl P. Stevenson. (1953). **The Scientific Monthly** Vol. 76, No. 4 (Apr., 1953), pp.
203-206 (4 pages) Published by: American Association for the Advancement
of Science
- Jones,J ,C .(1970). **Design methods**. Wiley-Interscience, London, 1970.
- Mader, A. and Dertien, E (2014). How to Educate for Creativity in Creative
Technology?. **International Conference on Engineering and Product**
Design Education (pp. 1-4). International Conference on Engineering and
Product Design Education 4&5 September 2014, University of Twente, The
Netherlands.
- Salovaara, A. (2012). **Repurposive appropriation and creative technology use in**
human-computer interaction. Helsinki Institute for Information Technology
HIIT Aalto University and University of Helsinki, Finland.

การพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์

วงศ์วรรณ บุญวัฒน์

นักวิชาการศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

อีเมล : wongwat.boon@mahidol.edu

Received : February 27, 2023 Revised : March 20, 2023 Accepted : June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยจากการพัฒนางานประจำ (R2R: Routine to Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ 2) เปรียบเทียบความแตกต่างผลที่ได้จากโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ กับ เครื่องตรวจกระดาษคำตอบ และโปรแกรม SPSS ผู้วิจัยดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) คือ กระดาษคำตอบ จำนวน 162 ชุด ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแต่ละชุด มีจำนวน 60 ข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ และ 2) แบบประเมินการพัฒนาระบบวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ เพื่อหาความเหมาะสมของโปรแกรม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test (Paired sample test) และการทดสอบสหสัมพันธ์ภายในชั้น (intra-class correlation: ICC)

ผลการวิจัยพบว่า

1) โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$ S.D. = 0.03)

2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ จาก โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กับ เครื่องตรวจกระดาษคำตอบ และโปรแกรม SPSS มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนา มีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับดีมาก ($ICC \geq 0.90$)

คำสำคัญ: โปรแกรม, คำตอบปรนัย, การสอบออนไลน์

THE DEVELOPMENT OF THE BASIC OBJECTIVE TEST ANALYSIS PROGRAM FOR ONLINE EXAMINATION

Wongwat Boonyawat

Faculty of Nursing, Mahidol University

Email: wongwat.booo@mahidol.edu

ABSTRACT

This study originated from a Routine to Research (R2R) project. The aims of the study were: 1) to develop a basic objective test analysis program for online examination, and 2) to compare the results gained from the developed version of the basic objective test analysis program, the Optical Mark Recognition (OMR) answer sheet, and the SPSS program. This study applied simple random sampling. The sample consisted of 162 answer sheets collected from students at the Faculty of Nursing, Mahidol University. Each answer sheet consisted of 60 items. The research instruments used in this study were the basic objective test analysis program for online examination, and the evaluation form to investigate the appropriateness of the developed version of the basic objective test analysis program for online examination. The statistics used in the study were mean, standard deviation, paired sample t-test, and Intraclass Correlation Coefficient (ICC).

The results showed the following: 1) the basic objective test analysis program for online examination was the most appropriate (Mean 4.54, S.D. = 0.03); 2) there was a significant difference between the developed version of the basic objective test analysis program and the OMR answer sheet and the SPSS program. Moreover, this study revealed that the developed version of the basic objective test analysis program for online examination was highly reliable (ICC $\geq$ 0.90).

Keywords: Program, Objective, Online Examination

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคที่มีเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านวิทยาการทางเทคโนโลยีดิจิทัล ทางสังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการจัดการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมาเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (กรมควบคุมโรค, ออนไลน์) ส่งผลให้มีการรูปแบบการเรียนการสอนให้เข้ากับสถานการณ์ดังกล่าว จากเดิมที่มีการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นหลัก (Onsite Learning) เปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ (Online Learning) หรือการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อให้การเรียนสามารถดำเนินการไปอย่างปกติ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเรียนการสอนปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ รวมทั้งรูปแบบการวัดและการประเมินผลจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนด้วย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ต่าง ๆ เช่นเดียวกัน โดยใช้รูปแบบออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มที่หลากหลาย เช่น Microsoft Teams, WebEx Meetings, ZOOM Cloud Meetings เป็นต้น

การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นหนึ่งในเครื่องมือสำหรับใช้วัดและประเมินผลความรู้ ความจำ สถิติปัญหา พฤติกรรมของผู้สอบว่ามีความสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์รายวิชา หรือผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Learning Outcome) หรือไม่ โดยรูปแบบการสอบหากจำแนกลักษณะการตอบจะสามารถ จำแนกได้ 3 ประเภทหลัก คือ การสอบโดยการปฏิบัติจริง, การสอบปากเปล่า และการสอบข้อเขียน (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2559) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล การจัดการสอบ หรือ การทดสอบรายวิชาทฤษฎี ในรูปแบบปรนัย (Objective) จากเดิมโดยการใช้กระดาษคำตอบ และวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบผ่านเครื่องตรวจกระดาษคำตอบ แต่เนื่องจากการปรับรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ ส่งผลให้การทดสอบต้องปรับไปในรูปแบบออนไลน์ เช่นเดียวกัน โดยโปรแกรมที่นิยมได้แก่ Microsoft Forms, Google Forms ซึ่งโปรแกรมดังกล่าว สามารถสร้างข้อสอบให้เลือกตอบได้ทางออนไลน์และสามารถสรุปผลของนักศึกษาได้ทั้งรายชื่อและรายคน ทำให้สามารถใช้ในการประเมินผลโดยการสอบของนักศึกษาได้ อย่างไรก็ตามการใช้โปรแกรมในการสอบดังกล่าวไม่สามารถคำนวณคุณภาพของข้อสอบแต่ละข้อได้เช่นเดียวกับเครื่องตรวจคำตอบรูปแบบกระดาษเดิมได้แก่ ไม่สามารถคำนวณหาค่าความยาก (P), ค่าอำนาจจำแนก (r), ค่าความเชื่อมั่น (KR-20, KR-21) ของข้อสอบรายข้อ ทำให้ไม่สามารถเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพใช้ในการปรับปรุงข้อสอบในครั้งต่อไป รวมถึงการจัดทำคลังข้อสอบสำหรับนักศึกษาพยาบาลในแต่ละรายวิชา

ในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบได้ เนื่องจากต้องปรับรูปแบบการทดสอบให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน จากผลการสอบในรูปแบบออนไลน์ดังกล่าวเมื่อเทียบข้อมูลกับเครื่องตรวจกระดาษคำตอบจะวิเคราะห์ได้เพียงค่าสถิติพื้นฐานเท่านั้น เช่น คะแนนสูง – ต่ำ (Max - Min), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่ามัธยฐาน (Median) ส่งผลให้คณาจารย์ขาดข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ

วัดคุณภาพของข้อสอบรายข้อ แม้ว่าในปีการศึกษา 2565 นักศึกษาสามารถเข้าเรียนในห้องเรียนเป็นหลัก (Onsite Learning) ได้แล้ว แต่ยังมีจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ซึ่งยังมีความต้องการจำเป็นในการใช้ข้อมูลคุณภาพข้อสอบรายข้อ ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบงานการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มีหน้าที่ช่วยเหลือ สนับสนุนงานด้านวิชาการและงานด้านวัดและประเมินผลการศึกษา จึงได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับด้านวัดและประเมินผลรวมทั้งศึกษาโปรแกรม Microsoft Excel สำหรับการพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ เนื่องจากโปรแกรมดังกล่าวเป็นโปรแกรม ของ Microsoft Office โปรแกรมพื้นฐานที่ติดตั้งในระบบปฏิบัติการ Windows อยู่แล้ว สามารถใช้คำนวณข้อมูลได้ง่าย และใช้งานสะดวก สามารถใช้สูตรคำนวณทางคณิตศาสตร์ได้อย่างครอบคลุม เหมาะกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสถิติ ในขณะที่โปรแกรม SPSS เป็นอีกโปรแกรมสำเร็จรูปที่นิยม ใช้ข้อมูลด้านสถิติเช่นกัน เนื่องจากมีการเข้าถึงข้อมูล และใช้คำสั่งง่าย แต่เป็นโปรแกรมลิขสิทธิ์ที่ต้องติดตั้งเอง และค่าใช้จ่ายที่มากกว่า

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ โดยพัฒนาจากโปรแกรม Microsoft Excel ให้สามารถวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบได้เทียบเท่า หรือ ใกล้เคียงกับเครื่องตรวจกระดาษคำตอบ และโปรแกรม SPSS เพื่อช่วยให้คณาจารย์มีเครื่องมือในการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบในการจัดสอบออนไลน์ได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างผลที่ได้จากโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ กับ เครื่องตรวจกระดาษคำตอบ และโปรแกรม SPSS

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยจากการพัฒนางานประจำ (R2R: Routine to Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้อมูลคำตอบของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 นักศึกษาจำนวน 283 คน

ด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่าง Krejcie & Morgan (อ้างถึงในพิสนุ พงศ์ศรี, 2557, น. 96) ได้ขนาดตัวอย่างกระดาษคำตอบ จำนวน 283 ชุด จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ผลการสุ่มได้กระดาษคำตอบ 162 ชุด ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปีที่ 2

ปีการศึกษา 2564 โดยแต่ละชุด มีการตอบจำนวน 60 ข้อ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2556) กล่าวว่าผลวิเคราะห์ข้อสอบค่อนข้างน่าเชื่อถือควรมีกุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 50 คนขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel

2) แบบประเมินการพัฒนาระบบวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อรับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านการออกแบบของระบบ และด้านประสิทธิภาพของระบบ ด้วยมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งคุณภาพตามมาตรวัด (Linkert, 1967) ดังนี้

ระดับ 5 คือ เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 คือ เหมาะสมมาก

ระดับ 3 คือ เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 คือ เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 คือ เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลผลมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

4.50 – 5.00 คือ เหมาะสมมากที่สุด

3.50 – 4.49 คือ เหมาะสมมาก

2.50 – 3.49 คือ เหมาะสมปานกลาง

1.50 – 2.49 คือ เหมาะสมน้อย

1.00 – 1.49 คือ เหมาะสมน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลหรือที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ด้านการสอนระเบียบวิธีวิจัย รวมถึงคณะกรรมการพัฒนาบุคลากรและการจัดการความรู้บุคลากรสายสนับสนุน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาและได้รับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย (IRB-NS2022/78.2209) เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2565 หลังการพิจารณาอนุมัติ ผู้วิจัยดำเนินการขออนุมัติเก็บข้อมูลจากผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภายหลังการอนุมัติ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลด้านศึกษาศาสตร์ ในด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา สำหรับการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบปรนัย

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนาระบบด้วยโปรแกรม Microsoft Excel โดยผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางด้านศึกษาศาสตร์ รวมถึงศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประยุกต์สูตรในโปรแกรมดังกล่าว จัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อสะดวกต่อการใช้งานและให้ผลวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบเป็นไปตามเกณฑ์ของทฤษฎีที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 3 ภายหลังจากที่ผู้วิจัยดำเนินการกระบวนการเข้าถึงแล้ว ผู้วิจัยทดสอบและใช้งานระบบเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการคำนวณค่าต่าง ๆ ของการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัย ด้วยชุดคำตอบ จำนวน 126 ชุด ชุดละ 60 ข้อ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ทั้งนี้การสุ่มดังกล่าวเป็นการดึงข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ Case Report Form เพื่อไม่ให้เห็นรหัสนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 นำผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบแบบอิงกลุ่มที่พัฒนาจากโปรแกรม Microsoft Excel นำไปเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบแบบอิงกลุ่ม ด้วยเครื่องตรวจกระดาษคำตอบ และโปรแกรม SPSS ค่าความยาก (P), ค่าอำนาจจำแนก (r), ค่าความเชื่อมั่น (KR-20, KR-21) อยู่ในช่วงเดียวกัน ตรงกันหรือไม่

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลและประสิทธิภาพของระบบ โดยนำระบบที่พัฒนานำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้าน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลหรือที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ด้านการสอนระเบียบวิธีวิจัย รวมถึงคณะกรรมการพัฒนาบุคลากรและการจัดการความรู้บุคลากรสายสนับสนุน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินประสิทธิภาพของระบบ จากนั้นจะนำผลที่ได้มาปรับปรุงและวิเคราะห์ระบบ

ภาพที่ 1 การนำชุดคำตอบในโปรแกรมเครื่องตรวจกระดาษคำตอบ เข้าสู่โปรแกรมที่พัฒนาจากโปรแกรม Microsoft Excel

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบด้วยโปรแกรมที่พัฒนาจาก โปรแกรม Microsoft Excel

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์จากผลคะแนนสอบ รายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าความเหมาะสมของโปรแกรมฯ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อสอบ ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ตาม

เกณฑ์ของพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2559) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การพิจารณา ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r)

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความยาก (P)	เกณฑ์ในการพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (r)
0.80 < P ≤ 1.00 เป็นข้อสอบง่ายมาก ควรตัดทิ้ง หรือ ปรับปรุง	.40 ≤ r ≤ 1.00 จำแนกได้ดีเป็นข้อสอบที่ดี .30 ≤ r ≤ .39 จำแนกได้เป็นข้อสอบที่ดีพอสมควร อาจต้องปรับปรุงบ้าง
0.60 ≤ P ≤ 0.80 เป็นข้อสอบค่อนข้างง่าย (ดี)	.20 ≤ r ≤ .29 จำแนกพอใช้ได้ แต่ต้องปรับปรุง
0.40 ≤ P < 0.60 เป็นข้อสอบยากง่ายปานกลาง (ดีมาก)	-1.00 ≤ r ≤ .19 ไม่สามารถจำแนกได้ต้อง ปรับปรุง
0.20 ≤ P < 0.40 เป็นข้อสอบค่อนข้างยาก (ดี)	
0.00 ≤ P < 0.20 เป็นข้อสอบยากมาก ควรตัดทิ้ง หรือ ปรับปรุง	

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อสอบของโปรแกรม โดยการหาค่า T-test (Paired sample test) และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient : ICC) เพื่อความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของโปรแกรมฯ ซึ่งจะมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 (Terry K. Koo & Mae Y. Li, 2015) วิเคราะห์ค่าได้ดังนี้

0.00 – 0.50	ความน่าเชื่อถือของโปรแกรมที่พัฒนามีความสอดคล้องกันในระดับต่ำ
0.50 – 0.74	ความน่าเชื่อถือของโปรแกรมที่พัฒนามีความสอดคล้องกันในระดับพอใช้
0.75 – 0.90	ความน่าเชื่อถือของโปรแกรมที่พัฒนามีความสอดคล้องกันในระดับดี
0.90 – 1.00	ความน่าเชื่อถือของโปรแกรมที่พัฒนามีความสอดคล้องกันในระดับดีมาก

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ โดยผลของการพัฒนาโปรแกรมสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลของการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้านการออกแบบและด้านประสิทธิภาพของระบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ค่าความเหมาะสมของโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการออกแบบของระบบ			
1. รูปแบบของการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ง่ายต่อการใช้งาน	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
2. ความทันสมัยของระบบ	3.80	0.45	เหมาะสม
3. รูปแบบและขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมอ่านง่าย	4.20	0.45	เหมาะสม
4. ความสะดวกในการรายงานผล	4.20	0.84	เหมาะสม
5. ภาพรวมของการออกแบบของระบบ	4.40	0.55	เหมาะสม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รวม	4.30	0.30	เหมาะสม
ด้านประสิทธิภาพของระบบ			
1. ความถูกต้องของการประมวลผล	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2. ความถูกต้องสูตรการคำนวณผล	4.60	0.54	เหมาะสมมากที่สุด
3. ความถูกต้องของการรายงานผล	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4. ภาพรวมประสิทธิภาพและการทำงานของระบบ	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.75	0.26	เหมาะสมมากที่สุด
ผลประเมินโดยรวม	4.54	0.03	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลของการพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ พบว่า โปรแกรมมีผลการประเมินภาพรวม อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการออกแบบของระบบอยู่ในระดับเหมาะสม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.30) และด้านประสิทธิภาพของระบบอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.26)

2. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อสอบโดยเทียบกับเกณฑ์การหา ค่าความยาก (P) และ ค่าอำนาจจำแนก (r)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อสอบ ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r)

(n = 162)

ตารางแปลผล	โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบ ปรนัยอย่างง่ายในการสอบ ออนไลน์ จำนวนข้อ (ร้อยละ)	โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ จากเครื่องตรวจ กระดาษคำตอบ จำนวนข้อ (ร้อยละ)	โปรแกรม SPSS จำนวนข้อ (ร้อยละ)
ค่าความยาก (P)			
0.80 < P ≤ 1.00	9 (15.00)	9 (15.00)	10 (16.67)
0.60 ≤ P ≤ 0.80	23 (38.33)	21 (35.00)	17 (28.33)

$0.40 \leq P < 0.60$	15 (25.00)	16 (26.67)	18 (30.00)
$0.20 \leq P < 0.40$	9 (15.00)	10 (16.67)	12 (20.00)
$0.00 \leq P < 0.20$	4 (6.67)	4 (6.67)	3 (5.00)
รวม	60	60	60

ค่าอำนาจจำแนก (r)			
$0.40 \leq r \leq 1.00$	14 (23.33)	18 (30.00)	13 (21.67)
$0.30 \leq r \leq 0.39$	10 (16.67)	6 (10.00)	11 (18.33)
$0.20 \leq r \leq 0.29$	10 (16.67)	8 (13.33)	10 (16.67)
$-1.00 \leq r \leq 0.19$	26 (43.33)	28 (46.67)	26 (43.33)
รวม	60	60	60

จากตารางที่ 3 ผลของการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อสอบโดยเทียบกับเกณฑ์การหา ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่าง โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น, เครื่องตรวจกระดาษคำตอบ และโปรแกรม SPSS พบว่า ผลวิเคราะห์ของเกณฑ์การพิจารณาอยู่ในช่วงเดียวกัน แต่หากพิจารณาโปรแกรมที่ผู้วิจัยนำมาเปรียบเทียบด้วยนั้น พบความแตกต่างของการแปรผลในรายข้อ อาจเกิดจากการประมวลผลที่แปลงทศนิยมมีความใกล้เคียงกันของ แต่ละโปรแกรม เช่น ผลวิเคราะห์ข้อสอบระหว่าง 3 โปรแกรม ค่าความยาก (P) ในเกณฑ์พิจารณา $0.00 \leq P < 0.20$ เป็นข้อสอบยากมาก ควรตัดทิ้ง โปรแกรม SPSS แปลผลได้ 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 5.00 ในขณะที่ โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ และโปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบจากเครื่องตรวจกระดาษคำตอบ แปลผลได้ 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 6.67, ค่าอำนาจจำแนก (r) $.40 \leq r \leq 1.00$ จำแนกได้ดีเป็นข้อสอบที่ดี โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ แปลผลได้ 14 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 23.33 โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบจากเครื่องตรวจกระดาษคำตอบ 18 ข้อ คิดเป็นร้อยละ และโปรแกรม SPSS 13 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 21.67 อาจกล่าวได้ว่า กรณีเกิดสถานการณ์ไม่ปกติ และมีความจำเป็นต้องสอบออนไลน์ โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ สามารถเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อสอบที่ช่วยผู้ออกข้อสอบสามารถตัดสินใจได้ ด้วยเหตุนี้ เพื่อความน่าเชื่อถือของโปรแกรม ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยการการหาค่า T-test (Paired sample test) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation Coefficient : ICC) ดังตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการหาค่าความเชื่อมั่นของโปรแกรม ระหว่างโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ และโปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ จากเครื่องตรวจกระดาษคำตอบ

ประเด็นการ เปรียบเทียบ	โปรแกรมวิเคราะห์ คำตอบปรนัยอย่าง ง่ายในการสอบ ออนไลน์		โปรแกรมวิเคราะห์ ข้อสอบ จาก เครื่องตรวจ กระดาษคำตอบ		t	P- value	ICC
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ค่าความยาก (P)	0.57	0.23	0.57	0.23	-0.50	1.00	0.99
ค่าอำนาจจำแนก (r)	0.27	0.23	0.27	0.21	0.00	1.00	0.99

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการหาค่าความเชื่อมั่นของโปรแกรม ระหว่างโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ และโปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบจากเครื่องตรวจกระดาษคำตอบ พบว่า ค่าความยาก (p) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 0.57$, S.D. = 0.23) และเมื่อพิจารณาความน่าเชื่อถือของโปรแกรมที่พัฒนา พบว่า มีระดับความสอดคล้องกันในระดับดีมาก (0.90 – 1.00) ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน แต่ S.D.มีค่าต่างเพียงเล็กน้อย ($\bar{X} = 0.57$, S.D. = 0.23 และ 0.21) มีระดับความสอดคล้องกันในระดับดีมาก (0.90 – 1.00) นอกจากนี้พบว่า การเปรียบเทียบทั้งสองโปรแกรม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการหาค่าความเชื่อมั่นของโปรแกรม ระหว่างโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ และ SPSS

ประเด็นการ เปรียบเทียบ	โปรแกรมวิเคราะห์ คำตอบปรนัยอย่าง ง่ายในการสอบ ออนไลน์		โปรแกรม SPSS		t	P- value	ICC
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.			
ค่าความยาก (P)	0.57	0.23	0.57	0.23	0.11	0.91	0.99
ค่าอำนาจจำแนก (r)	0.27	0.23	0.27	0.23	0.32	0.75	1.00

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการหาค่าความเชื่อมั่นของโปรแกรม ระหว่างโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ และ โปรแกรม SPSS พบว่า ค่าความยาก (P) มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 0.57$, S.D. = 0.23) และเมื่อพิจารณาความน่าเชื่อถือของโปรแกรมที่พัฒนาพบว่า มีระดับความสอดคล้องกันในระดับดีมาก (0.90 – 1.00) ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 0.27$, S.D. = 0.23) มีระดับความสอดคล้องกันในระดับดีมาก (0.90 – 1.00) นอกจากนี้พบว่าการเปรียบเทียบทั้งสองโปรแกรมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบ จากผู้เชี่ยวชาญพบว่าโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ ซึ่งเป็นการพัฒนาใช้ประสิทธิภาพของโปรแกรม Microsoft Excel โปรแกรมพื้นฐานที่ติดตั้งพร้อมกับคอมพิวเตอร์อยู่แล้วนั้น ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.03) สรุปได้ว่าโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถจำแนกค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ และเป็นการเครื่องมือด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษาช่วยให้ผู้รับบริการ ได้แก่ คณาจารย์, เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน สามารถตัดสินใจ ปรับปรุงข้อสอบในระดับเบื้องต้นได้ เพื่อทดแทนการวิเคราะห์ข้อสอบจากเครื่องตรวจกระดาษคำตอบในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ เนื่องจากการสอบในรูปแบบออนไลน์ จะไม่ปรากฏค่าที่แสดงการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ จึงได้สอดคล้องกับ งานวิจัย (วุฒิพงษ์ ชินศรี, 2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัย เพื่อพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัย และเพื่อประเมินประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัยนั้น พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัย โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 4.87$, S.D.=0.221) ซึ่งโปรแกรมหากล่าวสามารถบันทึกคะแนนและผลวิเคราะห์ข้อสอบในรูปแบบ Microsoft Excel ซึ่งเป็นโปรแกรมพื้นฐานที่สามารถบันทึกเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเองได้โดยไม่ต้องลงโปรแกรมเสริมเพิ่มเติม และงานวิจัย (สาธิต เบญจชาติ และสุภาดา ศรีสารคาม, 2558) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมด้านการประมวลผลแบบสเปรดชีตในการสร้าง S-CURVE (S-Curve CREATER) เพื่อตรวจสอบผลงานก่อสร้างสำหรับผู้ควบคุมงาน โดยพัฒนาจากโปรแกรม Microsoft Excel นั้น พบว่า การพัฒนาโปรแกรมหากล่าวสามารถคำนวณค่าผลงานออกมาและใช้ได้จริง มีประสิทธิภาพ แม้ว่าการกรอกข้อมูลเริ่มต้นมาก แต่การสรุปผลด้วยการใช้โปรแกรมหากล่าวที่เกิดจากการพัฒนาด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ทำได้ง่ายและใช้เวลาไม่นานและผู้ใช้งานไม่ต้องชำนาญในโปรแกรมหากล่าวมากนัก จากความสอดคล้องงานวิจัยดังกล่าวเห็นได้ว่า Microsoft Excel เป็นหนึ่งในโปรแกรมเริ่มต้นที่สามารถพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างหลายด้าน เนื่องด้วยเป็นโปรแกรมพื้นฐานที่ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล งานประมวลผลค่าสถิติต่างๆ และการประยุกต์ต่อยอดจากงานประจำได้ แม้ว่าจะเริ่มต้น อาจต้องใช้ระยะเวลาในการกรอกข้อมูลเพื่อประมวลผลมากก็ตาม

2. ผลการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบโดยเทียบกับเกณฑ์การหาความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) สรุปได้ว่าโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ ที่ผู้วิจัยนำมาเปรียบเทียบระหว่างโปรแกรมเครื่องตรวจคำตอบกระดาษคำตอบ และโปรแกรม SPSS เพื่อพัฒนาปรับใช้ทดแทนในสถานการณ์ที่ไม่สามารถใช้กระดาษคำตอบได้นั้น มี

ความสอดคล้องกัน สามารถวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบทดแทนเครื่องตรวจกระดาษคำตอบได้ เนื่องจากความน่าเชื่อถือของโปรแกรมที่พัฒนามีความสอดคล้องกัน (ICC) อยู่ในระดับดีมาก (0.90 – 1.00) โดยมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ที่พัฒนาจาก โปรแกรม Microsoft Excel เป็นหนึ่งทางเลือกให้กับผู้ออกข้อสอบในการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัยได้ เนื่องจาก Microsoft Excel เป็นโปรแกรมที่สามารถสร้างสูตร และประมวลผลทางสถิติได้ รวมไปถึงการแปลงผลงานเพื่อนำเสนอข้อมูลทางสถิติในรูปแบบกราฟ หรือ แผนภูมิได้ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์เป็นรายข้อแล้ว ผลที่ได้จากการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบของโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความแตกต่างจากผลการวิเคราะห์จากเครื่องตรวจกระดาษคำตอบและโปรแกรม SPSS ในระดับเลขทศนิยม 2 หลัก เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในพิจารณาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) อาจมีความแตกต่างบ้างในบางข้อ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนหรือผู้ออกข้อสอบจะนำข้อมูลไปเพื่อพิจารณาความเหมาะสมว่าข้อสอบข้อนั้นควรปรับปรุงแก้ไข หรือ ปรับให้มีความเหมาะสมมากขึ้นหรือไม่โดยใช้ข้อมูลจากโปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบอย่างง่ายเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องงานวิจัย (ศิริพร ตั้งวิบูลย์พาณิชย์, 2557) ที่ได้ศึกษาพัฒนาโปรแกรมเพื่อประมวลผลแบบสอบถามโดยใช้ภาษา VBA ในโปรแกรมสำเร็จรูปด้วยโปรแกรม Microsoft Excel พบว่า สามารถรองรับคำถามที่มีคำตอบได้ 3 รูปแบบ (ตอบได้ 1 ตัวเลือก, ตอบได้หลายตัวเลือก และแบบมาตราส่วนประมาณค่า) และนำทดสอบด้านความถูกต้องของผลการวิเคราะห์แบบสอบถามจะถูกวิเคราะห์ใหม่ด้วยโปรแกรม SPSS พบว่า ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS กล่าวได้ว่าโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้ทดแทนโปรแกรม SPSS ได้ เพราะโปรแกรมที่พัฒนาจาก Microsoft Excel มีความยืดหยุ่น สะดวกในการป้อนข้อมูล นอกจากนี้ งานวิจัย (ปริยานุช ประเสริฐสิริกุล, 2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับนิสิตเพื่อวางแผนการเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งเกิดจากพัฒนาจากโปรแกรม Microsoft Excel โดยใช้ภาษา VBA ในการพัฒนา พบว่า ระบบสามารถแสดงผลลัพธ์ได้อย่างชัดเจน ลดระยะเวลา ช่วยให้นิสิตสามารถวางแผนการเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงงานวิจัย (ชูใจ คูหารัตนไชย, 2562) ที่ได้ศึกษา การเปรียบเทียบโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยเชิงเส้น ระหว่าง โปรแกรม SPSS Minitab และ Microsoft Excel ที่เป็นโปรแกรม ที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โปรแกรมจะให้ค่าใกล้เคียงกันทุกสถานการณ์ที่จำลองข้อมูล และเมื่อนำค่า Microsoft Excel ดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ความแปรปรวน จะให้ค่า p-value เข้าใกล้ 1 เกือบทุกสถานการณ์เช่นกัน จากความสอดคล้องงานวิจัยดังกล่าวได้ว่าโปรแกรม Microsoft Excel เป็นหนึ่งในโปรแกรมพื้นฐานที่มีความนิยมใช้กันแพร่หลาย ที่สามารถประมวลผลค่าสถิติได้ด้านต่างๆ และมีการปรับประยุกต์ให้สามารถใช้ร่วมกับงานประจำในแต่ละด้านตามความเหมาะสมแล้วนั้น สามารถนำไปใช้ทดแทนโปรแกรมอื่นที่มีคุณสมบัติลักษณะเฉพาะเหมือนกันได้ สรุปได้ว่าโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้กับผู้ออกข้อสอบที่

ประสงค์ใช้โปรแกรมดังกล่าวในการตัดสินใจการออกข้อสอบจากการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบทดแทน โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบจากเครื่องตรวจกระดาษคำตอบได้ ซึ่งอยู่ในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์คำตอบปรนัยอย่างง่ายในการสอบออนไลน์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรศึกษาวิธีการใช้คู่มือการใช้โปรแกรมฯ และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลก่อนจะนำโปรแกรมไปใช้ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อสอบถูกต้องและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบอย่างง่ายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถใช้ได้กับระบบปฏิบัติการ Window 8 ขึ้นไป และ Microsoft Excel version 2013 ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาการวิเคราะห์ประสิทธิภาพตัวलगของข้อสอบ เพื่อช่วยการวิเคราะห์ข้อสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ควรประยุกต์การเขียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ด้วย Visual Basic for Application (VBA) ร่วมกับ Microsoft Excel เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว ลดระยะเวลา การปฏิบัติงานที่มีความซ้ำซ้อน หรือ ซ้ำ ๆ ในการประมวลผล และการกรอกข้อมูล

บรรณานุกรม

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19).

https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/faq_more.php

ซูใจ คูหารัตนไชย. (2562). การเปรียบเทียบโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยเชิงเส้น.

วารสารวิทยาศาสตร์ลาดกระบัง, 28(2), 1-9

ปริญญ์ ประเสริฐศิริกุล. (2563). การพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับนิสิต เพื่อวางแผนการเรียนใน

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป. Mahidol R2R e-Journal, 7(2), 102-114

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2559). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7) . กรุงเทพฯ: เอ้าส์ ออฟ เคอร์มัสส์.

พิสนุ พองศรี. (2557). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4) . กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.

วุฒิมงคล ชินศรี และศิริวรรณ วาสุกกรี. (2558). การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัย.

วารสารวิจัยและพัฒนาโลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 10(1), 1-17

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical test theory) (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศิริพร ตั้ววิบูลย์พาณิชย์. (2557). การพัฒนาโปรแกรมเพื่อประมวลผลแบบสอบถาม โดยใช้ภาษา VBA ในโปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟต์เอ็กเซล. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 16(2), 59-70
- สาธิต เบญจชาติ และสุภาดา ศรีสารคาม. (2558). การพัฒนาโปรแกรมด้านการประมวลผลแบบสเปรดชีตในการสร้าง S-CURVE (S-Curve CREATER) เพื่อตรวจสอบผลงานก่อสร้างสำหรับผู้ควบคุมงาน. Mahidol R2R e-Journal, 2(2), 36-49
- <https://he01.tcihaijo.org/index.php/mur2r/article/view/243053/165120>
- Koo T. K. & Li M. Y, (2016). A Guideline of Selecting and Reporting Intraclass Correlation Coefficients for Reliability Research. Journal of Chiropractic Medicine, 15(2), 155–163.
- Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. Reading in Attitude Theory and Measurement. P.90-95. Fishbein, Martin, Ed. New York : Wiley & Son.